

Sürücü aldatmacaları

Ufuk Yamankılıçoğlu,
Genel Yayın Yönetmeni

BU AYIN TAVSİYESİ

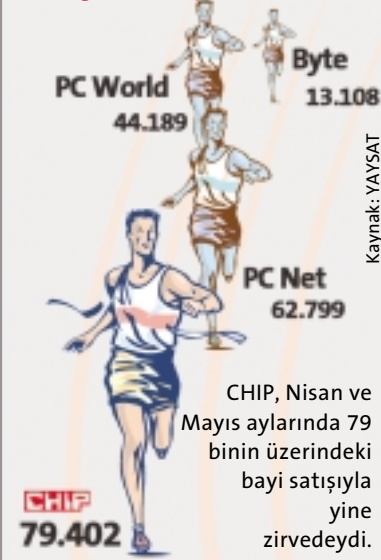
CHIP Oyun Özel Sayısı

Sıcak yaz günlerinin en büyük eğlencesi oyunlar. 7'den 70'e herkesin ilgisini çeken oyunlar şimdi CHIP Özel farkıyla büyüteç altında. 20 Temmuz'dan itibaren merkez bayilerde ve seçkin kitapevlerinde 4 CD ve 4 tam sürüm oyunla birlikte satışa sunulan Oyun Özel sayımızı ayrıca <http://abone.vogel.com.tr> adresinden de sipariş edebilirsiniz.

CHIP Test Merkezi mümkün olduğunca farklı test platformları ve benchmark'lar kullanarak en doğru sonuçları elde etmeye çalışıyor. Sentetik benchmark'ların yanında gerçek uygulama (oyunlar gibi) benchmark'ları, şeffaf test yöntemleri ve puanlama kriterleriyle CHIP Test Merkezi, en güvenilir kaynak olmaya devam ediyor. Sürücü aldatmacalarıyla ilgili güncel haberimizi 8'de okuyabilirsiniz. Bütçesi yeterli olmayan ve geçen ayki 150 dolar üstü ekran kartları testimizi imrenerek okuyan okuyucularımız, bu ay 50'de bütçelerine uygun ekran kartlarının testlerini bulabilirler.

NİSAN-MAYIS 2003 Bilgisayar Dergileri Satış Rakamları

Nvidia ve ATI arasındaki grafik chipseti rekabeti bitecek gibi görünmüyor. Rekabette bir adım öne geçebilmek için "pazarlama stratejilerinin" yanında firmalar bazen "küçük hilelere" de başvurabiliyorlar. Kendileri buna optimizasyon dese de, donanım çevrelerinde bunu bir aldatmaca olarak görenlerin sayısı azımsanacak gibi değil. Yaptığımız testlerde gerçekten de "optimize" edilmiş sürücülerle ekran kartlarının 3Dmark 2003'te çok daha yüksek performans elde edebildiklerini gördük. Benchmark rutinini manipüle eden ve 3Dmark sahnelerini önceden hesaplayan kodlar içeren bu sürücüler, 3D dünyasında tam anlamıyla bir doping skandalına yol açmış görünüyorlar. Kullanıcılar da maalesef yeni sürücüler ve tutarsız benchmark sonuçlarıyla şaşkına dönmüş durumdalar.

Bu ayki kapak konumuzda ise çoğu kullanıcının maalesef ihmal ettiği bir konuyu ayrıntılı olarak işliyoruz: "Veri Yedekleme ve Kurtarma". Önemli verileri yedeklemek Windows araçlarıyla ve bu ay eCHIP'te tam sürümünü verdiğimiz True Image yazılımıyla oldukça kolay. Verilerinizi yedeklemek ve daha sonra kurtarabilmek için ikinci bir şansınız olmayabilir, bu yüzden hemen 20'deki kapak konumuzu okumanızı öneriyorum.

Türkiye'de de nihayet IT odaklı yüksek lisans programları yaygınlaşıyor ve MBA'nın pabucu dama atılacak gibi görünüyor. Özel üniversitelerin başını çektiği ve burslu öğrenim imkanının da sağlandığı bu programlar sayesinde IT sektöründe parlak bir geleceğe ilk adımınızı atabilirsiniz. Ayrıntılar 170'te. ■

Ufuk Yamankılıçoğlu

uyaman@chip.com.tr

AYIN OKUR MEKTUBU

Test: Ekran Kartları

“150 dolar üstü ekran kartları testi”

CHIP 7/2003

Sevgili CHIP ailesi, diğer oyun çılgınlarını bilmem ama 150\$ üstü ekran kartları testiniz benim gözümü açtı doğrusu. Ekran kartlarının fiyatı arttıkça, iyi olanı kulaktan dolma bilgilerle ve reklamlarla değil de test sonuçlarına bakarak almak bir zorunluluk oluyor. Bu çapta yatırımlara kalkışmadan önce derginizin testlerine mutlaka bakıyorum. Ancak oyunlara ve oyunculara yönelik donanımlara yeterince yer ayırmadığınız gözümde kaçmıyor. Bu açığınızı da kapatacağınızı umuyorum. Çok teşekkürler.

Emrah Sevinçer

Emrah Sevinçer

CHIP özel sayıları

Merhaba saygıdeğer CHIP yetkilileri, ben yaklaşık 5 yıldır derginizi takip ediyorum. İlk yıllarda sadece CHIP'i değil yanında iki dergi daha alıyor, yani ayda üç dergi takip ediyordum. Fakat yıllar geçtikçe dergi sayısı ikiye, daha sonra da bire düştü. Şu an sadece CHIP dergisini takip edebiliyorum. Gerçekten alanınızda çok iyisiniz (yani yıllardır takip ettiğim dergiler arasında baş sırayı almayı başardınız), bundan dolayı sizleri tebrik ediyorum.

Ama üzgün olduğum bir konu var. Aylık CHIP dergisini 4.750.000 TL'yi vermekten güçlük çekerken özel sayıları almak (benim için) bir hayalden ibaret oluyor. Yeni çıkan her CHIP özel sayısını aşırı merak ve bir o kadar da hayal kırıklığıyla atlatıyorum. Haziran ayı CHIP dergisinin okuruyorum bölümünde bir arkadaşımızın yorumunu okudum. CHIP Özel Linux sayısından bahsediyor, gerçekten çok iyi olduğunu söylüyor ve size teşekkür ediyor. Ama ülkemizin acı bir gerçeği unutuluyor. 9.500.000 TL az bir şey değil, özellikle de 4.500.000 TL'yi vermekte zorlananlar için. Sizden bir ricam var, mümkünse CHIP Özel değil de CHIP'in kendisinde bu tür kaliteli içerikler sunulsun (eskiden olduğu gibi), eğer bu da mümkün değilse en azından CHIP Özel sayılarının fiyatını dar gelirli insanların takip edebileceği seviyeye indirin. CHIP ailesine yayın hayatında başarılar dilerim.

Yavuz İlhan

Yavuz İlhan

CHIP: Özel sayılarımızın fiyatlarının yüksek olmasının bir nedeni de sadece yazı sayfaları içermesi ve reklam bulunmaması. Yüksek baskı ve editöryal masraflarını karşılaması için özel sayı fiyatlarını daha yüksek tutmak zorundayız.

Ekonomik PC

Selamlar, geçen aylarda yayınlanan ekonomik PC yazınızı göze alarak Celeron 1700 sistemimi sattım ve aynı fiyata Duron 1200 aldım, hem grafik hızı hem de işlem hızı eski sistemimden çok daha yüksek. Anakart testi konusunda CHIP'in eksik olduğunu düşünüyordum ama dolaylı olsa da bu yazı ile fikrimi değiştirdiniz. Teşekkürler, başarılar.

Murat Ak

Dijital fotoğraf makineleri

Uzun zamandır dijital fotoğraf makine-
lerini test etmiyorsunuz. Malum, turist
mevsimindeyiz. Bir fotoğraf makinesi
testi yaparsanız minnettar olurum.

Evren Önen

IRC hakkında bilgi

Merhaba saygıdeğer CHIP Editörleri,
Öncelikle hepinize içtenlikle teşekkür et-
meliyim. Bizleri bilgisayar hakkında bilgi
sahibi yapıp bütün yeniliklerden haber-
dar ettiniz. Derginizi 7 aydan beri alıp
okuyorum. Çok da beğeniyorum. Yalnız
IRC (Internet Relay Chat) ile ilgili bir ya-
zı hiç gözüme takılmadı. Sizden ricam

IRC network'ler hakkında bilgi vermeniz. Siz de biliyorsunuz ki chat yapmayı herkes çok sever. Ben de chat.gen.tr IRC sunucusunda helper - eğitim sorumlusu olarak görev yapıyorum. Sizden ricam, IRC içerikli yazıları derginizde yayımlamanız. CHIP gibi kalitesi yüksek bir dergiyi bize armağan ettiğiniz için sizlere teşekkürü bir borç bilirim.

Batuhan Ayol

Batuhan Ayol

CHIP: IRC yazılarına çok eski sayılarımızda yer vermiştik, yeni bir konu olmadığı ve popülerliğini yitirdiği için, önümüzdeki sayılarda bu konuya yer vermeyi düşünmüyoruz.

Özel sayı satışları

Merhabalar! Ben web sayfalarınızdan yapmış olduğunuz satışlarla alakalı bir istekte bulunacaktım. CHIP Dergisi'nin özel sayıları veya önceki sayılarının web siparişlerindeki ücretlendirmelerde, illere göre kargo tarifelerinin de değerlendirilmeye katılması ve son kullanıcıya son dakikada sürpriz masrafların çıkmaması, biz son kullanıcıların güven ortamı içinde alışveriş yapması açısından çok önemli. Bu hususun satış politikalarınızda dikkate alınmasını ümit eder, çalışmalarınızda başarılar dilerim.

Harun ÇAĞLAYAN

CHIP: Uyarınız için teşekkür ederiz, en kısa zamanda kargo ücretlerini de ilgili sayfalara eklemeye çalışacağız.

Sabit Linux bölümü

Merhaba CHIP, derginizi bir yıla yaklaşan süredir takip ediyorum. İçeriği güzel, farklı konularda doyurucu bilgiler veriyorsunuz. 2002'nin Aralık sayısında Gelecek Linux 2.0, özel bir sayı ile de Red-Hat 9.0 verdiniz. Bu çalışmalar Linux ve kullanıcıları için güzeldi. Ancak kullanıcı her geçen gün artan bir işletim sistemi için bunları çok az görüyorum. Derginin tamamına yakını Windows işgal ediyor.

Bir CHIP okuru olarak artık dergi içerisinde, her ay farklı bir konu işlenecek şekilde sabit bir Linux bölümü görmek istiyorum. Verdiğiniz CD'lerde Linux programlarının bulunmasını istiyorum. Bu isteğimi acilen dikkate almanızı dilerim.

Kerem Sevil

FSB karşılaştırması

Selamlar. Her üç derginizi de 4 yıldır aralıksız takip ediyorum. Temmuz ayında yayınlanan FSB karşılaştırması çok bilgilendiriciydi. Ama sadece P4 3.06 Ghz karşılaştırması bence yeterli değildi. Çünkü benim gibi yeni bilgisayar alanların genellikle P4 2.4 veya 2.6 seçtiklerini gördüm. Onun için daha kapsamlı bir karşılaştırma yapılsaydı daha sağlıklı olurdu.

Berker Türkoglu

İstekler

Merhaba, sizden iki ricam olacak;

1- PC üzerine Mac OS X nasıl kurulur? Bu konuda bir dosya hazırlayabilir misiniz?

2- TV' lerde kullanılan grafiklerin ve animasyonların nasıl hazırlandığını ve yayına uygun hale getirildiği hakkında bir yazı hazırlamanızı rica ediyorum.

Cem Demonaz

Programlama dilleri

Sayın CHIP dergisi yöneticileri, derginizi yaklaşık iki yıldır takip etmekteyim. Derginizden çok şey öğrendim. Yalnız programcılık konusunu ihmal etmeniz çok yanlış bir tutum. Ben derginizde tüm programlama dillerini karşılaştıracağınız bir yazı yazmanızı istiyorum. Hangi programlama dilinin ne üstünlükleri var, farkları nelerdir? Bu konuda çok detaylı bir yazı yazmanızı rica ediyorum. Ayrıca yazılan programların açık kodlarını vermeniz çok iyi olur. Dergi ya da verdiğiniz eklerde programlamayı anlatan konulara yer ayırırsanız, benim gibi birçok kişiyi memnun edeceğinize inanıyorum. İyi çalışmalar

Deniz Samet

TOP 10'da hata

İyi günler. Gözüme çarpan bir hatanızı hemen söylemek istiyorum. CHIP Temmuz 2003 CD'lerinde (ve daha önceki aylarda verdiklerinizde, Mayıs, Nisan vb.) "nasıl test ettik" köşesinin dibinde, 150\$ üstündeki/altındaki ekran kartları diye bir yer var. Maalesef gözden devamlı kaçan bir hata olacak ki artık piyasada bulunması mucizeden de öte olan GeForce3 Ti 500, GeForce 2 mx400 ultra gibi kartlar yer almakta. Sizden bu hatayı

düzeltilmenizi rica edeceğim. Bu kadar güzel hazırlanmış bir dergide böylesine hatalar oldukça kötü duruyor. Alper Akkurt

CHIP: Uyarınız için teşekkür ederiz, önümüzdeki sayıda bu bölümü güncelleyeceğiz. 150\$ altı güncel ekran kartlarının testi için ₺50'deki testimizi okuyabilirsiniz.

"Windows İpuçları"düzeltilmesi

Merhaba Sayın CHIP çalışanları, Temmuz 2003 sayınızda dikkatimi çeken bir hatayı size bildirmek istedim.

"Windows İpuçları" başlıklı yazınızın 4. ipucunda;

[Ctrl]+[P] nin yerine[Ctrl]+[V]

[Ctrl]+[F4] ün yerine[Alt]+[F4] yazılmıyordu. İyi çalışmalar

CHIP: İlginiz ve düzeltmeleriniz için teşekkür ederiz.

Oyun bölümü

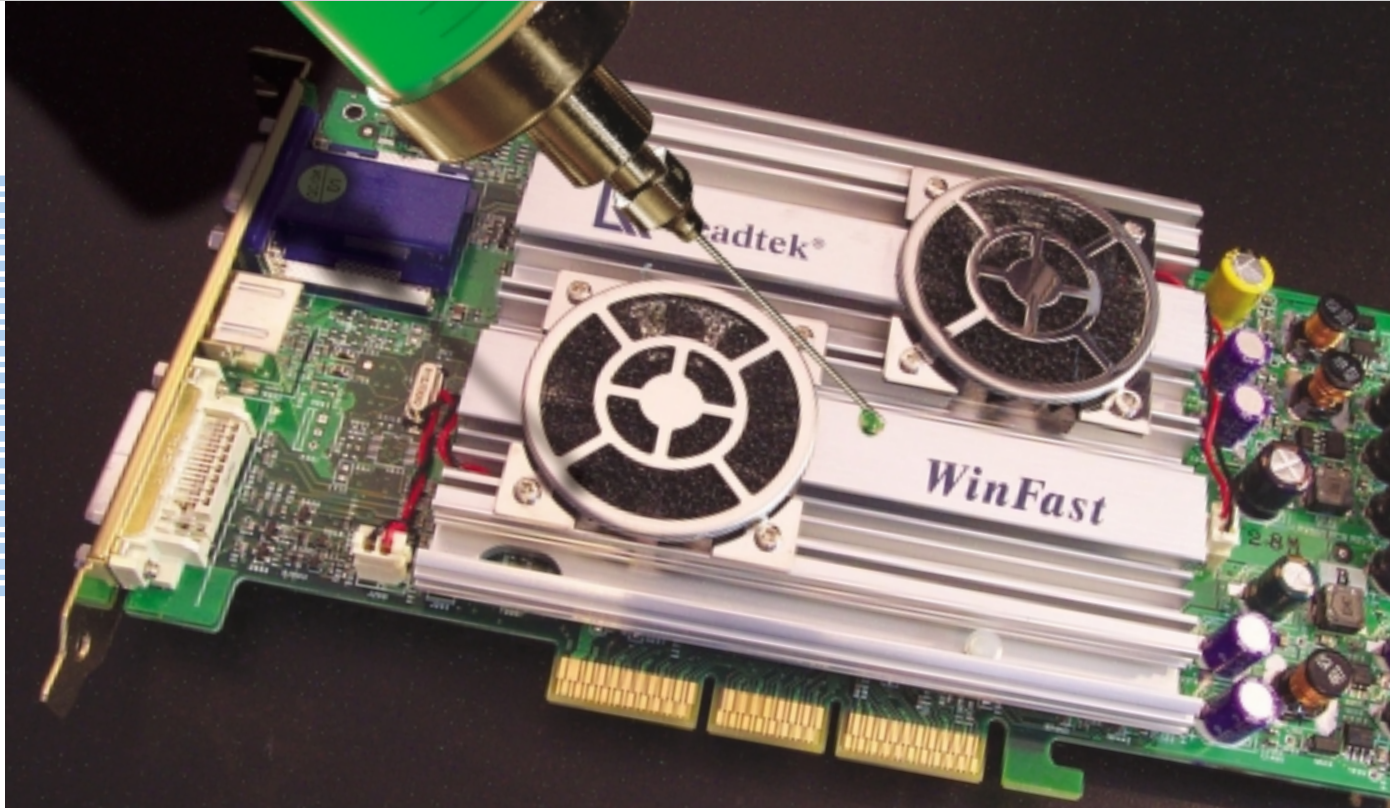
Değerli CHIP Editörleri, ben 16 yaşında genç okurlarınızdan biriyim. Derginizin okuyucu kitlesinin büyük bir kısmının bilgisayar konusunda epeyce ilerlemiş, bir yerlere gelmiş insanlar olduğunu tahmin edebiliyorum. Derginiz çok başarılı ancak sizlerden bir şey rica etmek istiyorum. Donanım, Yazılım, İnternet gibi bölümlerinizin yanına, incelemelerin, izlenimlerin olduğu bir "Oyun" bölümü ekleyemez misiniz?

CHIP'te bilgisayarla ilgili hemen hemen her şey var, ama birkaç megabaytlık oyunlardan ileri gitmiyorsunuz (Bu ayki Rise of Nations demosunu saymazsak). Bakın kardeş yayınızın Level'a, aslında bir oyun dergisi ama donanım konusunda da çok iyi bilgilere ulaşmak mümkün. Sizlerden bir bunu, ikinci olarak da şu anki kalitenizden ödün vermemenizi istiyorum.

Eren CİVELEK

Sabit disk bölümlendirme araçları

Sayın CHIP editörleri ve çalışanları! Öncelikle böyle bir dergi yayınladığınız için sizi kutluyorum. Daha önceki sayılarınızda sabit disk bölümlendirme için bir program vermiştiniz. Öğrenci olduğum için o sayınızı alamadım. Daha sonraki sayılarda sabit disk bölümlendirme programlarına yer verirsiniz sevinirim. Başarılarınızın devamını dilerim.. ■

Ekran Kartı Testleri Şüphe Altında

3D'de Doping Skandalı

Doping yalnızca atlara yapılmıyor. Ekran kartı pazarındaki önderlik yarışının önde gelen isimleri Nvidia ve ATI suçüstü yakalandılar.

■ Daha hızlı, daha yükseğe, daha ileriye... En iyi ekran kartı yarışı, spor dünyasındaki yarışmaları aratmayacak kadar çekişmeli geçiyor. Start noktasındaki favoriler ATI ve Nvidia. Kartların yarıştıkları parkur ise bir test yazılımı, Futuremark firmasının ürettiği 3DMark03 Benchmark'ı. Bir olimpiyat yarışında olduğu gibi, milyonlarca dolar başarıya ya da başarısızlığa bağlı. Bu bazı grafik chipi üreticilerinin doping yapması için yeterli bir neden.

Microsoft'un yeni multimedya arabirimi DirectX9 için henüz nesnel performans değerlendirmelerinde kullanılabilecek özelliklerde hiçbir oyun yok. Bu boşluğu da benchmark üreticisi Futuremark, 3DMark03 ürünü ile doldurmak istiyor. Oysa ortaya çıkan ölçüm değerleri, ortaya hilekarlık, aldatmaca ve büyük şirketlerin pazar payı uğruna çevirdiği dolapları gözler önüne sermekten

başka bir işe yaramıyor. İşte bir doping skandalının kronolojisi:

1 Aralık 2002: Nvidia, 3DMark03'ün geliştirilmesinden ayrılarak desteğini çekiyor. Buna karşın ATI, Beta programının üyesi kalıyor ve şayet internette gezinen dedikodular doğruysa, bunun için 400.000 dolar ödüyor.

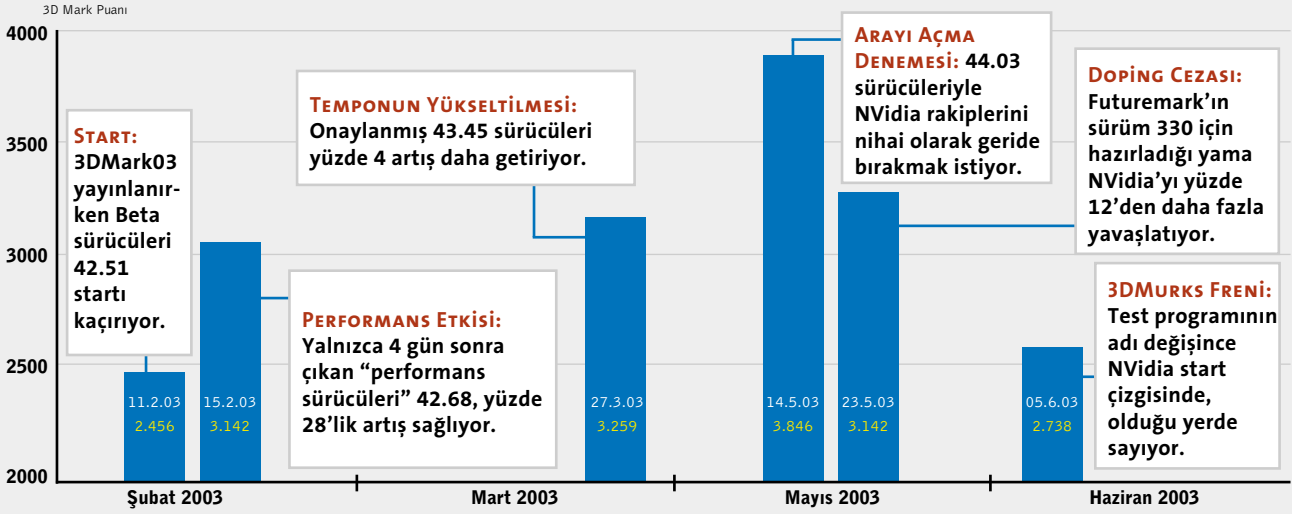
11 Şubat 2003: 3DMark03 piyasaya çıkıyor. Nvidia'nın piyasaya yeni sürülmüş ve daha bir Beta sürücüsü (42.51) ile çalışan en ileri modeli Geforce-FX 5800 Ultra, testte nal topluyor ve 2.456 3DMark puanıyla ATI'nın amiral gemisi Radeon 9700 Pro'nun bariz bir biçimde gerisinde kalıyor.

13 Şubat 2003: NVidia internette 3DMark'ın "oyuncular için bir benchmark olmadığı", "yanıltıcı olduğu" ve "kötü programlanmış olduğu" iddialarını dile getiriyor. Futuremark buna karşılık vererek dünyayı test kon-

güncel

İNİŞLİ ÇIKIŞLI: BİR BENCHMARK SKANDALININ KRONOLOJİSİ

CHIP test laboratuvarında 3Dmark Tour 2003'ün tüm etapları tek tek araştırıldı. Bunun için Leadtek K7NCR18D-Pro anakartlı (nForce2 chipset'li) ve 512 MByte DDR400 RAM'li bir Athlon XP 3200+ sistemi üzerinde PNY firmasının GeForceFX 5800 Ultra'sı kullanıldı. Ölçümler 1.024x768 çözünürlüğünde 8 x anizotropik filtreleme (8xAF) ile gerçekleştirildi.

septinin geçerliliğine ikna etmeyi deniyor.

15 Şubat 2003: NVidia çok geçmeden, tüm test editörlerine internette "performans sürücüler" olarak dolaşıma giren yeni bir sürücü sürümü (42.68) gönderiyor. Sonuç çok şaşırtıcı, GeForceFX 5800 Ultra ansızın 3.142 puana yükselerek hayranlık uyandırıyor ve ATI'nin ürününü geride bırakıyor. Hemen yeni sürücülerle daha eski NVidia kartlarda da performansın birdenbire yükseleceği şüphesi uyanıyor.

26 Mart 2003: Futuremark, sürücünün test programını aldatacak hileli kodlar içerdiğinden şüpheleniyor ve NVidia'nın "performans sürücüler"iyle elde edilmiş tüm benchmark sonuçlarını internet sonuç listelerinden siliyor. Resmi gerekçe, testlerde bundan böyle yalnızca Microsoft'un onayladığı sürücülerin kabul edileceği.

27 Mart 2003: NVidia sessiz kalmıyor ve Microsoft tarafından onaylanmış, üstelik kendi ürününün puanını 3.259 3Dmark'a kadar yükselten yeni sürücülerini (43.45) indirilmek üzere internete koyuyor.

14 Mayıs 2003: GeForceFX 5800 Ultra'nın benchmark değerleri yeni bir sürücüyle (44.03) yeniden yükseliyor. Bu seferki puanı, 3.846.

23 Mayıs 2003: Futuremark sürücülerde doping yapıldığını ispatladığını duyuruyor: Bazı sahneler öngörüldüğü gibi hesaplanmıyor, çünkü sürücü önceden tanımlanmış akışlar sayesinde hazır resmin nasıl görüneceğini önceden saptıyor. Futuremark, test programı için bu hileye karşı bir yama (sürüm 330) yayınlıyor ve GeForceFX 5800 Ultra, 3.358 puana düşüyor.

27 Mayıs 2003: Yeni yamalanmış 3DMark03'ün testlerinde ATI'nin lider kartlarının da puanlarında bir düşüş yaşanıyor. ATI bu olumsuzluğun önceden farkına varıyor ve bir "optimizasyon" ile

kartların gelecek sürücü sürümünde hızlanacağını açıklıyor.

3 Haziran 2003: NVidia ve Futuremark birden bire, sorunun ortadan kalkmış olduğunu açıklıyor. Futuremark o andan itibaren NVidia'nın yöntemlerini "optimizasyon" olarak niteliyor ve bir daha manipülasyon sözcüğünü kullanmıyor bile. Elbette, internet bu "uzlaşma"dan önce paraların el değiştirdiği dedikodularıyla çalkalanıyor.

5 Haziran 2003: ATI, garip bir keşfin ABD'li donanım sitesi www.tech-report.com'un eline geçmesini sağlıyor. Ne ilginçtir ki, benchmark çalıştırılabilir dosyasının adı "3dmark.exe"den "3dmurks.exe" olarak değiştirildiğinde, NVidia'nın kartlarının etkinleştirilmiş anizotropik filtrelemede (AF, derinlik netliğinin daha iyi sunumunu sağlıyor) aldığı puanlar, dosya adının değiştirilmesinden öncekilere oranla bariz biçimde kötüleşiyor. GeForceFX 5800 Ultra, etkinleştirilmiş 8xAF ile ancak 2.738 puan alabiliyor.

Haziran 2003 sonu: Yarış bitmiş görünüyor, ancak bir galip yok... yarışmacıların hepsi kaybetmiş durumda. Futuremark'ın şanı ağır bir darbe aldı, 3DMark03 vitrinlerde demo için kullanılan bir program oldu. NVidia ile ATI de birbirleri ile yarışırken kullanıcılarının güvenini kaybettiler.

Sonbaharda Doom III ve Half-life 2 piyasadaki standartları yeniden belirleyene kadar, Aquamark 3 gibi yeni DirectX9 oyunlarının benchmark'ları çare olabilecek. 3D chip üreticileri de piyasada kaybettikleri prestiji tekrar sağlayabilirler. Ancak CHIP ne olur ne olmaz diyerek şimdiden, sonbaharda da benchmark'lardan önce test çalıştırılabilir dosyalarının adını değiştirmeyi tavsiye ediyor... ■

Microsoft Derin Bir Nefes Aldı

Davalar Bitti, Eski Tas Eski Hamam

Görünen o ki, tekel davalarıyla bölünmekten ve küçülmekten yakasını ucuz kurtaran Microsoft eski alışkanlıklarına geri dönüyor.

Yazılım firmasına karşı yürütülen tekel davalarında artık yalnızca bir ABD eyaleti ısrar ediyor, çünkü geriye kalanlar Bush yönetiminin sıkıştırmasıyla şikayetlerini geri aldılar. Böylece firmanın parçalanması da gündemden kalkmış görünüyor. Hukuki tartışmanın çekirdeği, Internet Explorer'ın (IE) Windows işletim sistemi ile kaynaştırılmış olmasıydı. Ama Microsoft daha dava sürerken IE'yi Windows'dan ayırmıştı. Microsoft şimdi bu adımı geriye almak istiyor. 760 milyon dolarlık bir ödeme karşılığında AOL ikna edildi ve Microsoft da, IE'nin gelecekte tek başına çalışan bağımsız bir ürün olarak satılmayacağını söyledi. Bu açıklama-

manın Türkçesi, bundan sonra IE ve işletim sistemi birbirlerinden ayrılmaz bir bütün olacaklar.

İşte bu gerekçeye dayanarak Microsoft IE'nin MacOS sürümünü bile tümüyle terk ediyor. Dünyanın en büyük internet servis sağlayıcısı AOL da 760 milyon dolar karşılığında Internet Explorer'ı yedi yıl daha standart web tarayıcısı olarak müşterilerine verdiği yazılıma entegre etmeyi taahhüt ediyor ki, AOL bu yüzden IE'nin ezeli rakibi olan kendi ürünü Netscape Navigator'ı dahi gözden çıkarmış durumda.

Bilgi için: www.microsoft.com

Hayranları Sevinecek

Commodore 64 Geri Geliyor

PC'lerin yükselişi ile iflas eden Commodore'u satın alan ve C64'ün haklarını elinde bulunduran Tulip firması, dünyada 6 milyon Commodore 64 kullanıcısı olduğunu belirtti ve efsane bilgisayarı yeniden üretmeye başlayacağını ilan etti.

Firma, eski C64 oyunlarının günümüz bilgisayarlarında emüle edilebildiğini ve kullanıcıların bugüne kadar internetten 10 milyon kez C64 oyunu indirdiğini söylüyor. Tulip, C64 için bir web portalı açarken, bilgisayarı diriltme çalışmalarına da başladı.

Bilgi için: www.c64.com

READ.ME

GÖKHAN SUNGURTEKİN
Yayın Koordinatörü
sgokhun@chip.com.tr

Türk Telekom interneti önemli bir gelir kaynağı olarak kullanırken, gerekli altyapı yatırımlarının yapılmadığını görüyoruz.

Bulgaristan Telekom'unun sıkı çekişmelere sahne olan özelleştirme süreci sonuçlandı. Koç Holding ve Türk Telekom'dan oluşan konsorsiyum ipi göğüsledi ve 215 Milyon Euro karşılığında Bulgaristan Telekomünikasyon Kurumu'nun yüzde 65'ini satın aldı. Bu, profesyonelliğin ve basınla ilişkilerden diplomatik baskılara kadar yoğun bir çalışmanın meyvesi. Geçekten gurur verici bir sonuç...

Bununla birlikte, kendisi bir türlü özelleşmeyen Türk Telekom'un komşu ülkedeki özelleştirmeye dahil olması da ilginç bir tezat. Yapılan anlaşma Bulgar Telekom'un altyapısına 600 Milyon Euro'nun üzerinde yatırım yapılmasını da kapsıyor. Doğal olarak internet altyapısı da bu yatırımdan payını alacaktır.

Dönüp Türkiye'deki duruma baktığımızda ise, internetin kullanıcıya maliyeti hızla artarken, yani Türk Telekom interneti önemli bir gelir kaynağı olarak kullanırken, gerekli altyapı yatırımlarının yapılmadığını görüyoruz. Son Cezayir depreminde bunun sonuçlarını gördük. Günlerce dünyadan kopuk şekilde yaşadık, çünkü pek çok kişi ve kurum için en önemli haberleşme ve bilgi edinme aracı olan internetten yoksunduk. Acil durumlarda devreye sokulabilecek alternatif erişim imkanlarına yatırım yapılmadığı için, bilgi çağı treninde birkaç vagon daha geriye gittik. Trenden düşmeye az kaldı yani...

Özelleşmeye doğru adım adım...

Diğer taraftan Türk Telekom'un özelleşmesi sürecinde sona doğru yaklaşıyoruz. İlk adım bu yılın sonuna altyapı ve sabit hat üzerindeki tekelin ortadan

Özelleşme Özelleştir

kaldırılması. Hükümet, özelleştirme konusundaki "iş bitirici" tavrıyla satış işlemini de mümkün olan en kısa zamanda gerçekleştirecek gibi görünüyor.

Satış anlaşmasında, yaygın ve hızlı internet bağlantısı için gerekli olan yatırımların yapılması öncelikli hedefler arasında yer almalı. Tüm gelişmiş ülkelerde geniş bant yaygın şekilde kullanılırken, biz sınırlı şekilde sunulabilen kablo internet ve sadece 10.000 ADSL portuyla hala dial-up'a mahkumuz.

Gerçi en son Mayıs ayında iptal edilen 60.000 adetlik ADSL ihalesi nihayet tamamlandı ve 200.000 portluk yeni bir ihale de yolda. Ancak bu

defa da fiyat problemi çıkıyor kullanıcıların karşısına, zira gelişmiş ülkelerdeki fiyatlarla karşılaştırınca bizdekiler fazlasıyla gülünç. Örneğin Almanya'da aylık 40 milyon TL civarında bir fiyata 1.5 Mbit/s'lik ADSL bağlantısına sahip olmak mümkünken, bu günkü TT tarifeleriyle bizde 1 Mbit/s'lik bir hattın aylık sabit ücreti 1.398.000.000 TL.

TT'nin toplam yurt dışı çıkış kapasitesi düşük olduğu için (2.132/1.667 Mbit/s), sınırlı sayıda ADSL portu açılabilir ve yine kapasite sorunu nedeniyle yüksek hızlar için anlamsız fiyatlar belirleniyor. Düşük hızlar ise bu defa talep nedeniyle ne yazık ki yine olması gerekenin çok üzerinde ücretlerle sunuluyor (128/32 Kbit/s aylık 49 milyon TL). Çözüm kapasiteyi artıracak yatırımlarda...

KISA... KISA...

► Linux Yarışmasında 12-21

IBM Türk'ün Linux açık kaynak işletim sistemi üzerinde proje geliştiren üniversite öğrencilerini teşvik etmek amacıyla düzenlediği Üniversitelerarası Linux Başarı Ödülleri 2003 yarışmasında, 12 üniversiteden 21 proje finale kaldı.

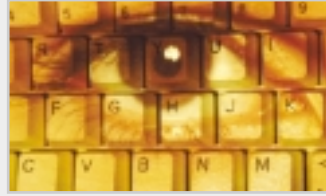
Kazananlar 15 Ekim tarihinde düzenlenecek bir tören ile açıklanacak.

Bilgi için: www.ibm.com.tr

► SMS ile Kontör Yükleme

Turkcell, cep telefonundan kısa mesaj (SMS) göndererek kredi kartıyla kontör yükleme hizmetini başlattı. Hizmetten yararlanabilmek için Hazır Kart abonelerinin Turkcell Bölge Ofisleri ya da Turkcell Extra'lara, kimlik belgesiyle (nüfus cüzdanı veya ehliyet) ve kredi kartıyla başvurarak talimat formu imzalamaları yeterli. Üye olduktan sonra, talimat formunda belirttikleri telefon numaralarına kontör yüklemek için abonelerin bir kısa mesaj göndermeleri yeterli oluyor.

Bilgi için: www.turkcell.com.tr

► Ayın İronisi

Hep korsan kopyalara karşı koruma olarak övülen Microsoft'un Palladium teknolojisi, düşmana da yardım ediyor. Harvard'lı bilim adamları P2P ağlarının Palladium sayesinde, yasal olmayan dosyaları müzik endüstrisinin saldırılarına karşı koruyabileceğini ortaya çıkardı.

► Konica Kampanya'da

Japon Konica firması, "Size Odaklandık" sloganı ile tüm fotoğraf makineleri ve dijital kameralarını peşin fiyatına 5 taksitle satışa sunuyor. İstanbul'un dört bir yanındaki fotoğrafçılık mağazalarında aynı anda başlayan kampanya sayesinde tüketicilerin Konica'nın yeni teknolojileri ile buluşması hedefleniyor.

Bilgi için: www.konica.com.tr

Pioneer DVD- "+"'yı da Destekliyor

Format Kavgasında Son Gelişme

DVD – (eksi) standardının itici gücüyle çoklu format yazıcıları piyasaya çıkmaya başlıyor. DVD standartları artık birbiriyle kaynaşıyor mu?

Yazılabilir DVD ortam standartlarının mücadelelerinde ufukta yeni bir gelişme görünüyor. Şimdiye kadar yalnızca DVD-R/RW standardına bel bağlayan Japon üretici Pioneer yeni sürücüsü DVR-A06 ile +R/RW ortamlarını da destekleyecek. Ürün aynı zamanda 4 hızlı DVD+R, 2.4 hızlı DVD+RW, 4hızlı DVD-R, 2 hızlı DVD-RW, 16 hızlı CD-R ve 10 hızlı CD-RW. Pioneer bu beklenmedik önleme, artık karmaşık DVD formatlarıyla ve uyumsuzluklarla müşterilerin kafasını karıştırmak istemediği şeklinde açıklama getiriyor, ancak aynı zamanda şimdiye kadar rakip ol-

duğu DVD+RW ittifakına katılmayacağını da vurguluyor.

Pioneer, yeni sürücülerıyla her iki DVD yazıcı formatını da destekleyen Sony ve NEC'in peşinden gidiyor. Ancak çoklu format desteği Pioneer için daha yüksek üretim maliyetine neden oluyor: DVD+RW ittifakına ödenecek lisans ücretlerine daha yüksek geliştirme maliyeti katılıyor, çünkü DVR-

A06'nın Firmware'i çeşitli eksi ortamlarının yanı sıra şimdi muhtelif artı ortamlarını da doğru yazmak zorunda. Çoklu format yazıcılarının Avrupa fiyatları ise 350 Euro düzeyinde olacak.

Bilgi için: www.pioneer.com

Tübitak Elektrikli Araba Üretti

Hibrid Otomobilimiz Oldu

Tübitak, finansmanını TOFAŞ'ın karşıladığı bir proje ile DOBLO marka bir benzinli arabayı, benzin ve elektrik ile birlikte çalışacak şekilde hibrid hale getirdi. Yeni araç şehir içi seyir sırasında elektrik motoru kullanırken, frenleme sırasında açığa çıkan enerji de depolanarak yakıt tasarrufuna yardımcı oluyor. Şehir içinde trafik sıkı-

şıklıkları nedeniyle meydana gelen beklemeelerde de elektrik motorunun çalışması gerekmediğinden enerji tasarrufu sağlanıyor. Araç aynı zamanda hava kirliliğine karşı da kesin bir çözüm sunuyor. Elektrikli otomobiller hakkında detaylı bir makaleyi sarı işaretli Hi-Tech sayfalarımızda bulabilirsiniz.

Bilgi için: www.tubitak.gov.tr

Bilişim Caddesi
İstiklal Caddesi
Bilişecek

Eylül 2003 tarihinde Türkiye Bilişim Derneği tarafından düzenlenecek Bilişim Haftası - Bilişim'03 etkinlikleri kapsamında, İstiklal Caddesi "Bilişim Caddesi" oluyor. Hafta boyunca İstiklal Caddesi üzerine vatandaşların bilgiye ulaşabilecekleri kioskler yerleştirilecek. Caddede e-resim sergisi, Sine-Bilişim ve HOBİ-lişim sergisi düzenlenecek. Türkiye Bilişim Derneği'nin, Microsoft Türkiye ile birlikte yürüttüğü Bilişim Kervanı, (bir eğitim otobüsü ve içinde bilgisayarların yer aldığı bir TIR'la) hafta boyunca İstiklal Caddesi'nde vatandaşlarla buluşacak.

Bilgi için: www.tbd.org.tr

Boğaziçi Turnuvaları

Bilişim Dünyası Futbola Doydu

Boğaziçi Bilgisayar'ın AMD'nin katkılarıyla düzenlediği futbol turnuvası ve AMD - Maxtor sponsorluğundaki Go-Kart yarışları sonuçlandı. Bilgisayar firmalarının yanı sıra PC dergilerinden CHIP'in de turnuvaya katılmasıyla heyecan ve çekişme ile geçen karşılaşmalar sonucunda, Boğaziçi Bilgisayar 2003'ün şampiyonu oldu. 2.ligi Comsis bilgisayar alırken, 3. de Gala Bilgisayar oldu. CHIP takımı ise "En centilmen takım" unvanını aldı. Şile'de bulunan

Go-Kart pistinde yapılan ve her biri 15'er kişilik 8 takımın katıldığı çekişmeli yarışta ise CHIP'in de yer aldığı basın grubu ikinci oldu.

Bilgi için: www.bogazici.com.tr

KISA... KISA...

► Internet Televizyonu

Sadece internet üzerinden ve 8:30-19:00 saatleri arasında yayın yapan Ofis TV, çalışanların ekonomik gündemden ve haberlerden uzak kalmaması amacıyla yönelik içeriği ile dikkat çekiyor. İnternet üzerinden TV yayını seyretmek konusunda ayrıntılı bir makaleyi de bu ayki internet sayfalarımızda bulabilirsiniz.

Bilgi için: www.ofistv.vom

► Compex Bilgisayar Atölyesi

22 yıldır COMPEX fuarlarını düzenleyen Rönesans Fuarçılık, Türk Eğitim Gönüllüleri Vakfı (TEGV) ile yürüttüğü işbirliği çalışmalarını çerçevesinde İstanbul Fındıkzade'deki TEGV Eğitim Parkı'na COMPEX Bilgisayar Atölyesi kurdu. Atölye, 16 Temmuz 2003 tarihinde TEGV'li çocukların katıldığı bir tören ile açıldı. İçinde TEGV'li çocukların kullanımına sunulan 20 kişisel bilgisayarın (PC) bulunduğu COMPEX Bilgisayar Atölyesi'nin açılışını, TEGV Başkanı Cengiz Solakoğlu ile Rönesans Fuarçılık A.Ş. Başkanı H. İsmet Göksel gerçekleştirdiler.

Bilgi için: www.compex.com.tr

► Makinenin Yanında Baskı

Multimedia Bilgisayar ve Yalçınlar iş birliği ile düzenlenecek kampanyada, 1 Ekim 2003 tarihine kadar Multimedia

Bilgisayarın distribütörlüğünü yaptığı Creative, Grandvision ve Mustek markalı dijital fotoğraf makinelerinin belirlenen modellerinden satın alanlar, Yalçınlar'dan 10 adet 10x15 ebatında dijital baskı hediyesi kazanıyor. Ürünü alan kullanıcılar hediyelerini, Yalçınlar'ın 49 ayrı şubesinde alabilecekleri gibi e-posta ile de hizmet alabilecekler.

Bilgi için: www.multimedia.com

► MSI'nın Yeni CD Yazıcısı

MSI, yeni harici 52x32x52x CD-RW sürücüsünü piyasaya sürdü. Hızı sevenler için tasarlanan yeni CRE52-M CD-yazıcı, CD kullanıcılarına hızlı ve kolayca müzik, fotoğraf ve daha fazlasını kaydetmek ve paylaşmak için ihtiyaçları olan her şeyi sunuyor. Çabuk ve kolay CD yaratmak için de Nero 5 yazma yazılımı ile birlikte geliyor.

Bilgi için: www.msi.com.tw

17 inç Ekranlı Toshiba

Kırmızılar İçindeki Güzel

Toshiba'nın, 3.06GHz HT teknoloji ile işlemci gücü, 80GB sabit disk sürücüsü, 512 DDR RAM, DVD-kayıt özelliği, NVIDIA® GeForce™ FX Go5200 ekran kartı ve USB 2.0 bağlantısı ile dikkat çeken dizüstü bilgisayar, 17 inç ekranı ile dizüstü bilgisayarlardaki yeni geniş ekran trendini de yakalıyor. Intel Pentium 4 3.06 Ghz işlemcisi, 800 MHz veri yolu ve HT teknolojisi ile multimedia uygulamalarını hızlandırıyor.

Bilgi için: www.toshiba-tr.com

Samsung HummingBird Serisi

Lazer Yazıcılar Türkiye'de

Samsung Electronics, kendi sınıfının en küçük, en az toner harcayan lazer yazıcısı olma iddiasını taşıyan "ufaklık"larla Türkiye yazıcı pazarına girdi.

Samsung'un "Ufaklıkla Tanışın" sloganıyla piyasaya sunduğu yazıcılar, küçük boyutlarıyla dikkat çekiyor. ML-1750 ve ML-1710 model lazer yazıcılar önemli oranda toner tasarrufu yapıyor. Üzerlerinde bulunan "tonersave" tuşuna basıldığında tonerin kapasitesi artırılarak yüzde 40'a varan tasarruf sağlanıyor. 600x600 dpi çözünürlüğe sahip ML-1710 ve 1200x600 dpi çö-

zünürlüğü olan ML-1750 yazıcıların ikisi de dakikada 16 sayfa basıyor. Samsung'un distribü-

törü Koyuncu Elektronik tarafından satışa sunulacak yazıcılara teknik servis de buradan sağlanacak.

Bilgi için: www.samsung.com.tr

Earth Station 5

Anonim ve Güvenli Dosya Paylaşımı

Çokuluslu bir geliştirici grubu, "Earth Station 5" (ES5) adlı yeni bir Peer-to-Peer dosya paylaşım sunucusu hazırladı ve kullanıma sundu. SSL şifreleme ile

dinlenmeye karşı güvenli download sağlanırken, iddialara göre proxy sunucusu da ES5 kullanıcılarının IP adreslerinin gizli kalmasını güvence altına alacak. Ek olarak, takasa sunulan dosyalar da birlikte gelen şifreleme programı PGPDisk ile istenmeyen bakışlardan korunacak. Earth Station 5 geliştiricileri tüm bu çabalarının karşılığını ise doğrudan sunucu prog-

Ne Olacak Bu İnternetin Hali?

CHP Sinop Milletvekili Engin Altay, Ulaştırma Bakanı Binali Yıldırım'ın cevablaması için verdiği 7/842 esas numaralı soru önergesinde, Türk Telekom zamlarının ve internet alt yapısındaki sorunların internet kullanımını olumsuz etkilediğini ifade ederek, konu hakkında bilgi almak ve bakanlığın çalışmalarını öğrenmek için sorular yöneltti.

Bilgi için: www.tbmm.gov.tr

Acer Seagate'i Seçti

Sessiz Seagate'ler Standart Oldu

Acer, Seagate'in Barracuda 7200.7 sabit disklerini, Acer Veriton masaüstü PC ailesi, Acer PowerST ve Aspire T300 de dahil olmak üzere, ticari ve tüketici PC'lerinde kullanma kararı aldığını açıkladı. Acer, Seagate'in Barracuda 7200.7 sabit diskini, performans, güvenilirlik ve fısıltı sessizliğindeki akustik oranlarından dolayı seçtiklerini belirtiyor. Seagate'in Barracuda 7200.7 sabit diskleri; masaüstü PC'ler, konut medya sunucuları ve küçük çalışma grubu sunucuları için plaka başına 80 Gb kapasiteyle 7,200-rpm performansı sunuyor.

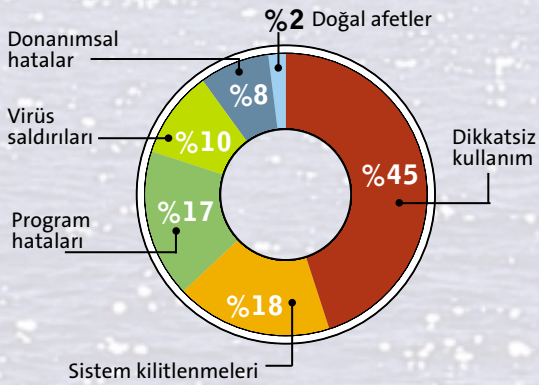
Bilgi için: www.seagate.com

ramı üzerinden erişilebilen, yetişkinlere yönelik ödemeli kanallarla finanse edecek. Ancak program henüz tüm arama isteklerini karşılayamıyor. Çok tanınmayan müzisyenlerin şarkıları herhalde ancak sunucunun popülaritesi yükseldikten sonra kolayca erişilebilir olacak. Buna karşılık yazılım, üst sıralarda yer alan şarkıları daha şimdiden bulabiliyor.

Bilgi için: www.earthstationv.com

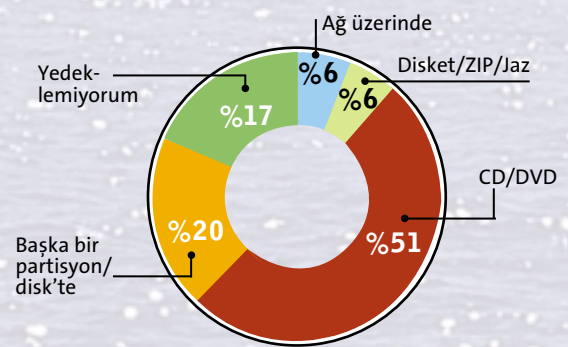
VERİ KAYBI NEDENLERİ

Kaynak: Micro International

HATA KAYNAKLARI: Veri kayıplarının tek suçlusu hatalı teknoloji değildir. Veri kayıplarının yarıya yakını verilerin dikkatsiz bir şekilde kullanılması sonucu ortaya çıkıyor.

VERİLERİNİZİ NASIL YEDEKLİYORSUNUZ?

Kaynak: CHIP Online / Toplam Oy:1430

GÜVENLİK BİLİNCİ: CHIP Online anketinde okurlarımızın yüzde 83'ünün verilerini yedeklediği görülüyor. Bunların yarısından fazlası yedekleme için CD veya DVD kullanıyor.

İÇİNDEKİLER

Sistemi Yedekleme: Windows'u korumak	22
Veri Kaydetme: Mükemmel yedekler	24
Sabitdisk Klonlama: Drive Image hakkında herşey	28
Ücretsiz Yedekleme: True Image ile yedekleme	32
Acil Durum CD'si: Verilerinizi kurtarın	34
Yedekleme yazılımları eCHIP'te 🔴 VERİ KURTARMA	

Güvenli Veri Yedekleme

Verileriniz İçin Can Simidi

Önemli verilerin yedeklenmesinden vazgeçilemez, yine de birçok kullanıcı yedek almayı ihmal eder. CHIP, değerli belgelerinizi ve sistem dosyalarınızı nasıl en iyi şekilde yedekleyebileceğinizi ve ihtiyaç halinde nasıl geri alabileceğinizi gösteriyor.

Amatör bilgisayar kullanıcılarıyla profesyoneller arasındaki farklardan biri de, profesyonellerin düzenli olarak verilerinin yedeğini alması. Zira acı olan gerçek şu ki, çoğu kullanıcı halen umut prensibinden vazgeçmiyor: "Benim bilgisayarıma bir şey olmaz!" Bu yüzden düzenli bir şekilde yedek almıyor ve sabit disk birdenbire iflas ettiğinde çaresiz bir şekilde, öylece kalakalıyorlar. Ayrıca bilgisayarları tehdit eden başka tehlikeler de mevcut, mesela virüsler ve hacker'lar. Kısacası, veri kaybına yol açabilecek birçok olasılık söz konusu. Oysa ki Windows XP ve birlikte gelen ücretsiz araçları sayesinde veri yedekle-

mek her zamankinden çok daha kolay. Sistem geri yükleme ve yedekleme aracı, bir kilitlenmeden sonra tüm verilerin tekrar kullanıma sunulmasını garantiye alıyor, üstelik bunun için fazla bir zahmet de gerekmiyor. Ancak Microsoft başka yerlere de önemli sistem dosyalarını veya elektronik postaları yedekleyen fonksiyonlar entegre etmiş. Bu yazıda Windows'un veri yedekleme ve kurtarma için sunduğu araçları tanıyacaksınız. Bu araçları en iyi şekilde nasıl kullanabileceğinizi, bu sırada hangi ipuçlarından faydalanabileceğinizi ve veri yedekleme için hangi alternatiflerin söz konusu olduğunu öğreneceksiniz.

Sistem yedekleme

Sistem Geri Yükleme ile bir sistem kilitlenmesinden sonra Windows'un tekrar ayakları üzerinde durmasını sağlayabilirsiniz.

■ Bir sürücünün veya programın başarısız kurulumu bile, Windows'un artık alışık olduğunuz gibi çalışmamasına veya gereksiz veri çöplüyle dolup taşmasına

le. Ancak pratikte bu rutine maalesef her zaman güvenmemelisiniz: Sistem Geri Yükleme'nin takvimine bakanlar, bazı günlerde bu tip bir geri yükleme noktasının alınmadığını fark edeceklerdir. Bunun nedeni, program rutininin, bu tip bir kontrol noktasını sadece bilgisayar belli bir süre boştaki çalıştıysanız veya internette kesintisiz sörf yaptıysanız, işletim sistemi bir geri yükleme noktası oluşturmayacaktır. Otomatik olarak kaydedilen sistem kontrol noktalarının yanında, sistem durumunu

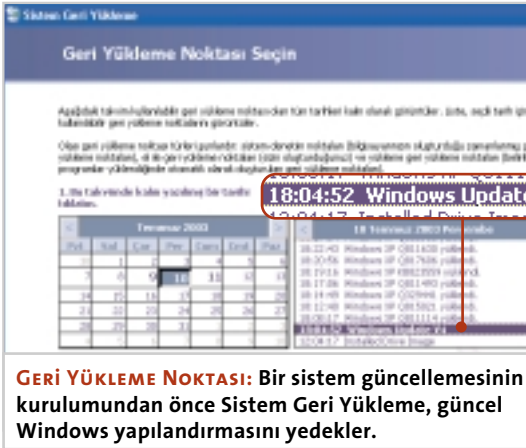
kuruluyor ve Windows yapılandırmasından kaldırılamıyor. Ancak bu fonksiyonu komple iptal etme şansınız var. Bunun için sağ fare tuşuyla *Bilgisayarım'a* ve *Özellikler'e* tıklayın. Şimdi *Sistem Geri Yükleme* kartına geçin ve burada *Sistem Geri Yükleme'yi kapat* seçeneğini işaretleyin. Ancak bu ayarı seçmenizi tavsiye etmiyoruz, çünkü program yüksek bir güvenlik seviyesi sunuyor. Öte yandan Windows, bu rutin iptal edildiğinde daha hızlı çalışıyor.

Sistem Geri Yükleme'nin optimal konfigürasyonu

Aynı pencerede, geri yükleme noktaları için kullanılan sabit disk alanını kısıtlayabileceğiniz bir ayar çubuğu bulabilirsiniz. Bunun için bir disk bölümünde ayrılan disk alanı standart olarak yüzde 12. Bu değeri kendiniz de ayarlayabilirsiniz. Pratikte yaklaşık 500 MB ile 1 GByte arasının iyi bir değer olduğu kabul ediliyor. Böylece yedeklemeler için her zaman yeterince yere sahip olabilirsiniz. Program, sabit diskin bir disk bölümünde 200 MB'dan daha az yer kaldığında kendini iptal edecektir. Bu sırada varolan tüm sistem geri yükleme noktaları silinir. Sistem geri yüklemeyi geçici olarak iptal ettiğinizde de aynı şey gerçekleşir. Ancak Windows bu durumu önceden bir uyarı mesajıyla size bildirir. Bu yüzden zaman zaman biraz eskimiş yedekleri sizin silmeniz daha iyi ve daha güvenli olacaktır. Sistem Geri Yükleme'de Belgelerim (My Documents) klasörü ve masaüstünde (Desktop) yer alan dokümanlar maalesef yedeklenmiyor. Araç ayrıca DOC veya XLS gibi uzantılara sahip işe yarar doküman dosyalarını dikkate almıyor. Bu bağlamda Sistem Geri Yükleme, veri yedeklenmesinde gerçek bir yedekleme programı olarak kullanılmak için pek de uygun değil.

Windows'u hiç açılmadığında bile geri yükleme

Windows mesela yeni bir sürücünün kurulumundan sonra hiçbir şekilde açılmıyorsa, yani Sistem Geri Yükleme'ye ulaşamıyorsanız, işletim sistemini öncelikle güvenli kipte açmayı deneyin. Bunun için bilgisayar boot ederken, Windows açılmadan önce [F8] tuşuna basın. Daha sonra yön tuşlarıyla *Güvenli Mod'u* seçin. Zira Sistem Geri Yükleme bu modda da çalışabilir. Bu da işe yaramıyorsa boot

neden olabilir. Bu gibi durumlarda Sistem Geri Yükleme size yardımcı olabilir; elbette bunun için önceden, özellikle stabil bir sistem durumunu yedeklemiş olmanız gerekiyor. Bu Windows aracı (Windows Me'den itibaren) bunun için sistem dosyalarının snapshot'ını (kopyasını) alıyor ve istenildiğinde bunları tekrar geri yüklüyor. Dikkat: Windows altında sisteme mutlaka sistem yöneticisi haklarıyla girmiş olmanız gerekiyor.

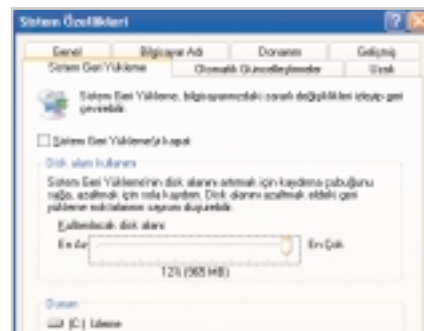
Manuel veya otomatik geri yükleme noktaları

Bu pratik özelliğe en kestirme yoldan *Başlat* menüsündeki *Yardım ve Destek* kısmından ulaşabilirsiniz. Burada *Görev Seç* başlığı altından *Bilgisayarınızdaki değişiklikleri Sistem Geri Yükleme ile geri alabilirsiniz* seçeneğine tıklayın. Daha sonra bir sihirbaz açılacak ve yeni bir geri yükleme noktasının oluşturulmasında veya eski bir sistem durumuna geri dönmede size yardımcı olacaktır. Ancak bu tip bir geri yükleme noktasını mutlaka kendiniz oluşturmanız gerekmiyor. Bu işi program rutini düzenli aralıklarla ve belli olaylardan sonra otomatik olarak hallediyor. Sistem geri yükleme noktası her 24 saatte bir yeniden oluşturuluyor, yani güncel sistem durumunun kopyası alınıyor. En azından teoride durum böy-

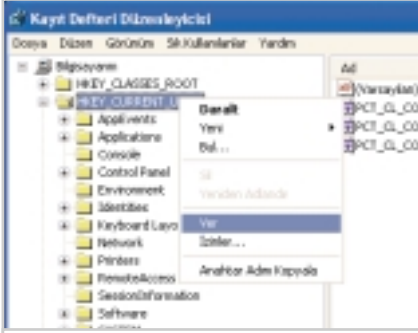
geri yükleme noktası formunda kaydeden başka olaylar da var:

- Windows Kur ile veya başka bir modern kurulum programıyla yazılım kurduğunuzda.
- Windows'un otomatik güncelleme işlevini etkinleştirdiğinizde
- Kendiniz bir geri yükleme noktası oluşturduğunuzda.
- Daha önceki bir sistem durumunu geri yüklediğinizde, yani burada bir çeşit "Undo" (geri alma) fonksiyonu söz konusu.
- Microsoft tarafından sertifikalanmamış bir sürücü kurduğunuzda.
- Windows XP'nin Backup (yedekleme) programını kullandığınızda.

Sistem Geri Yükleme otomatik olarak

BELLEK CANAVARI: Windows, Sistem Geri Yükleme için disk bölümü boyutunun yüzde 12'sini rezerve ediyor.

ALTERNATİF: Tek tek registry dalları ya sonradan menü üzerinden, ya da sağ fare tuşuyla export edilebiliyor.

menüsünden *Komut İstemiyle Güvenli Mod'u* seçin. Sonra WINDOWS\SYS-TEM32\RESTORE dizinine geçin ve "rstrui.exe" komutunu girin. Son olarak bir sihirbaz yardımıyla da eski bir sistem durumuna geri dönebilirsiniz. Sistem Geri Yükleme'nin yedeklemesi otomatik olarak Windows'un registry veritabanını da kapsar. Bu veritabanının problemsiz çalışması çok önemlidir, aksi halde Windows'unuz iflas edebilir ve böyle bir durumda çoğunlukla işletim sisteminin yeniden kurulması gerekir. Ancak Windows, bu yedeği gizli bir şekilde kayded-er. Bu yüzden kayıt veritabanını düzen- li bir şekilde, manuel olarak da yedekle- yin. Bunun sizin için avantajı, yedeği kendi tanımladığınız bir yerde kaydet-

meniz ve buradan CD veya DVD'ye ya- zabilmeniz. Windows bunun için kendi rutinini sunuyor. *Başlat* menüsünü açıp *Çalıştır'a* tıklayarak ve "regedit" komu- tunu girerek Kayıt Düzenleyicisi'ni açın.

Kayıt defteri: En önemli ayarların yedeklenmesi

Tek tek dalları veya tüm kayıt defterini bir seferde yedekleyebilirsiniz. Özellikle de kayıt defterinin anahtarlarıyla sıkça çalışmak istiyorsanız önceden ilgili dal- ları yedeklemelisiniz. Tek bir dalı güven- li bir yere kaydetmek için dalı işaretleyin ve *Dosya* menüsünden *Ver'e* tıklayın. *Verme aralığı* altında *Seçili dal'ı* seçin, kayıt yolunu ve bir isim girin. *Kaydet'e* tıkladıktan sonra registry dalı bir REG dosyasına kaydedilecektir. Tüm kayıt defterini kopyalamak için (tavsiye edilen yol), *Verme aralığı* altında *Tümü'nü* işa- retleyin.

! DİKKAT: Tüm kayıt defterinin yedek- lenmesi boyutu 50 ila 100 MB arasında değişen bir dosya oluşturulmasına ne- den olabilir. Bu yüzden diskte yeterince boş yer bulunmasına dikkat edin. Ye- deklenen veri tabanının daha sonra geri yüklenmesiye basit; bunun için ya Ka- yıt Düzenleyicisi'nin *Dosya / Al* komu- tunu kullanın.

HER ZAMAN MICROSOFT OLMAK ZORUNDA DEĞİL

» Sistem geri yükleme alternatifleri

Windows'un Sistem Geri Yükleme'si faydalı olmasına faydalı, ancak mükem- mel olmaktan uzak, zira mesela Belgele- rim klasörünü yedeklenmiyor. Kullanıcı kendi müdahale etmek zorunda kalıyor. Bu konuda ticari ek programlar neyse ki daha başarılı, ancak Shareware dünya- sından gelen yazılımlar da bazı faydalı özellikler sunuyor. Çok başarılı ticari ya- zılımlardan biri, Roxio'nun Go Back 3 Deluxe'u. Windows'un Sistem Geri Yü- klemesi'nden farklı olarak bu araç sadece tek tek sistem durumlarını kaydetmi- yor, aksine tanımlı disk bölümlerindeki tüm dosya aktivitelerini artılanda gö- zetliyor. Bu yüzden sadece daha önce- den tanımlanmış önceki bir sistem durumuna geri dönmeye izin vermekle kalmıyor, üzerine yazıl- mış veya çöp kutusundan silinmiş dosyaları da geri

alabiliyor. Programla aynı zamanda bir Windows yapılandırmasını, Windows'u yeniden başlatmadan kolayca geri yük- leyebiliyorsunuz. I-magine LAN'ın CPR System Health Suite adlı yazılımı pek ta- nınmasa da Go Back'e benzer işlev kap- samına sahip, ancak bu aracın asıl uz- manlık alanı artık boot edemeyen bir Windows kurulumunu kurtarmak. AIS-Backup 1.7 adlı shareware yazılım, kul- lanımı pek de kolay olmasa da tüm Win- dows sürümlerini destekliyor ve otoma- tik geri yükleme imkanı sunuyor. Bu ba- şarılı programların deneme sürümlerini bu ayki eCHIP'te eCHIP-Code Veri Kur- tarma altında bulabilirsiniz.

Program	Bilgi	Fiyat
Go Back	www.roxio.com	yaklaşık 30 dolar
CPR System	www.imaginelan.com	yaklaşık 55 dolar
AIS Backup	www.aisscl.co.uk	yaklaşık 50 dolar

Veri yedekleme

Bir yedekle önemli verileri güvenli bir sürücüye konforlu bir şekilde kopyalayabilirsiniz. Bunun için gerekli araç Windows'la birlikte geliyor.

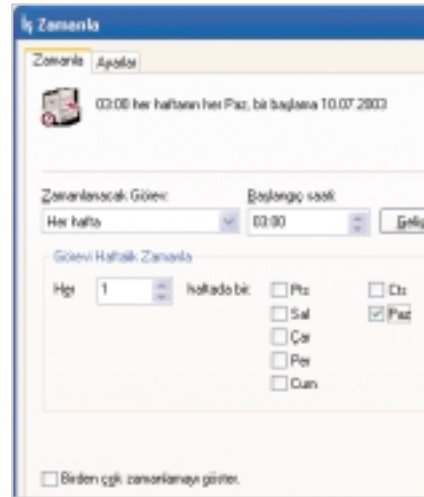
■ İş yaşamında, kaybedilmesi maddi bakımdan büyük zararlara neden olabilecek sayısız veri vardır. Ancak kişisel kullanımda da dikkatli olmakta fayda var: Elektronik postalar, Internet Explorer'daki Sık Kullanılanlar, servis sağlayıcınızın erişim bilgileri ve kişisel belgeleriniz düzenli olarak yedeklenmelidir. Çoğu önemli veri Windows altında basit dosyalar halinde bulunur, bunları Windows Gezgini ile başka bir yere, mesela ağdaki başka bir bilgisayara kopyalayabilir veya CD'ye yazabilirsiniz. Bu yöntem oldukça yaygın olarak kullanılır gerçi, ancak pek de pratik değildir, çünkü bunun için hem dosyaları her seferinde yeniden arayıp bulmanız (ve değişik değişmediklerini kontrol etmeniz) gerekir, hem de bu işi, önceden belirlenmiş bir zamanda çalışacak şekilde otomatize edemezsiniz. Ayrıca Windows Gezgini'ni kullanarak DAT bant (tape) sürücüsü gibi yedekleme medyalarına erişemezsiniz.

Yedekleme programı: Windows XP ile çok kolay

Windows XP, 2000 ve NT, zaman yönetimli yedeklemelere de olanak tanıyan yedekleme araçlarıyla birlikte geliyorlar. Windows XP Professional'da bu özellik otomatik olarak kuruluyor, Home Edition'daysa işe kendiniz el atmalısınız. Bunun için Windows CD'sini sürücüye yerleştirin, VALUEADD\MSFT\NTBAC KUP dizinine geçin ve NTBAC-KUP.EXE dosyasını çift tıklayarak açın. Kurulum hızlı bir şekilde tamamlanacaktır.

Kurulumdan sonra programı *Başlat* menüsünde *Tüm Programlar / Donatılar / Sistem Araçları ve Yedekleme* adı altında bulabilirsiniz. Programın açılışından sonra bir sihirbaz size yardım edecektir. Dosya ve ayarları yedeklemek veya geri yüklemek isteyip istemediğinizi soracak, daha sonra da neyi yedeklemesi gerektiğini bilmek isteyecektir. Sadece kendi dosyalarınızı ve ayarlarınızı yedekleyebileceğiniz gibi, tüm kullanıcılarınızı de yedekleyebilir ve

ya komple bir yedek alabilirsiniz (*Bu bilgisayardaki tüm bilgiler* seçeneğiyle). Bir diğer seçenek ise başka, özelleştirilmiş bir seçim. Daha sonra yedekleme için bir kayıt yeri seçmeniz gerekiyor. Son olarak

PLANA UYGUN: Windows XP'nin yedekleme programı otomatik ve zaman yönetimli yedeklemelere izin veriyor.

son pencerede *Gelişmiş* düğmesi üzerinden yedekleme türünü seçebilirsiniz. En iyisi buradaki hazır ayarları olduğu gibi bırakmanız. *Yedekleme Zamanı* penceresinde *Sonra'yı* işaretledikten sonra yedeklemeyi otomatize edebileceğiniz bir zaman planına erişebilirsiniz. Yedekleme aracını geceleyin kontrolsüz bir şekilde veya dizüstü bilgisayar üzerinde çalıştırmak istiyorsanız *Ayarlar* sekmesini açmalısınız. Zira bu durumlarda boşa kal-

ma süresinin ayarlanması veya yedeklemenin bilgisayar akü (pil) işletimindeyken başlatılmaması tavsiye edilir.

Outlook Express verilerini manuel veya otomatik yedeklemek

Yedekleme aracı standart olarak *Belgelerim* klasörü ile birlikte Outlook Express'in elektronik postalarını ve adreslerini yedeklese de, bu yol çoğunlukla dolambaçlıdır veya pratik değildir, zira bu klasördeki diğer birçok veriye asla ihtiyacınız olmaz. Bu verileri özel olarak da yedekleyebilirsiniz. Adres defterinin yedeklenmesi oldukça basit: Outlook Express'te *Araçlar* menüsünden *Adres Defteri*'ne sonra da *Dosya* menüsünden *Ver'e* tıklayın. Adres defterini şimdi WAB dosyası olarak istediğiniz bir dizine kaydedebilirsiniz. Elektronik postaların kaydedilmesi ise biraz daha zor. Outlook Express, *Gelen Kutusu* veya *Gönderilen Öğeler*'i gizli bir dizin altında kendilerine ait dosyalarda (DBX dosyaları) kaydeder. Bu dizini bulmak için şunları yapmalısınız: Outlook Express'te *Yerel Klasörler* altındaki kayıtlardan birine tıklayın ve *Özellikler*'ini açın. *Bu klasör aşağıdaki dosya içinde saklanıyor:* altında ilgili yolu (path) bulabilirsiniz. Bu yolu fareyle işaretleyin.

Ancak tam yol adının gösterilmesine dikkat edin. Bu yüzden yol adının başlangıcına tıklayın, sol fare tuşunu basılı tutun ve fareyi tüm yol adı işaretlenene kadar mümkün olduğunca sağa doğru çekin. Şimdi işaretlediğiniz yola sağ tuşla tıklayın ve *Kopyala'yı* seçin. *Başlat* menüsünden *Çalıştır* komutunu çalıştırın, farenin sağ tuşuyla komut satırına tıklayın ve *Yapıştır'ı* seçin. DBX uzantısıyla birlikte dosya adını silin, öyle ki sadece dizinin yol adı kalsın. *Tamam* düğmesi →

PRATİK: Yedekleme aracı, kullanıcıyı adım adım hedefine ulaştıran, konforlu bir sihirbaz sunuyor.

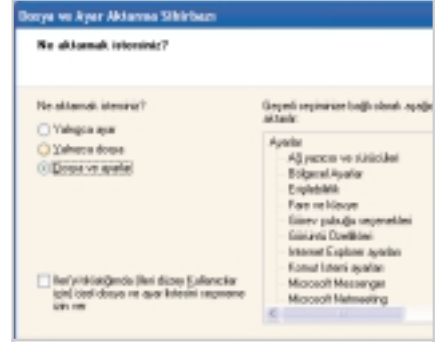
Veri Yedekleme

ne tıkladıktan sonra Windows gizli dizini gösterecektir. Dizin içindeki tüm dosyaları işaretleyin ve istediğiniz yedek dizine kopyalayın. Dizinleri daha sonra geri yüklemek için yapmanız gereken tek şey dosyaları tekrar eski dizinlerine geri kopyalamak olacaktır, hepsi bu kadar. Ticari programcılar bu soruna da el atmış ve küçük, ancak Outlook Express verilerinin yedeklenmesi için oldukça pratik araçlar geliştirilmiş. ABF Outlook Express Backup (yaklaşık 30 dolar, www.abf-soft.com, veya eCHIP'te

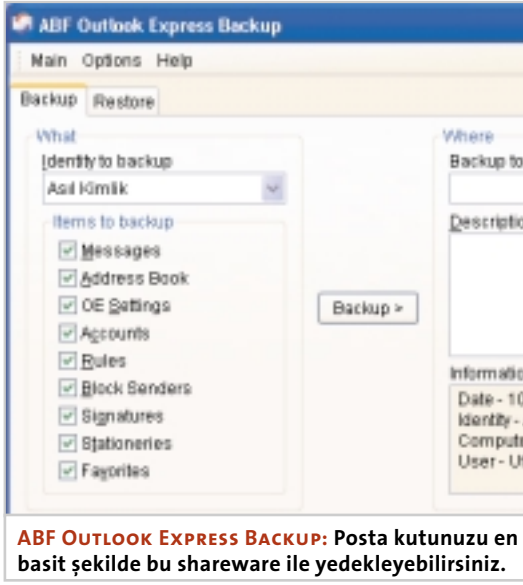
(© eCHIP-Code **Veri Kurtarma**)) kullanımı kolay bir araç ve verileri istediğiniz bir dizine yedeklemenizi sağlıyor.

Dosyaları ve dizinleri başka bir PC için yedeklemek

Windows konfigürasyonunuzla başka bir PC'ye geçiş yaptığınızda, Windows XP'nin bir aracını kullanabilirsiniz: "Dosya ve Ayar Aktarma Sihirbazı". Bu sihirbazla eski bir Windows sürümünün en önemli verilerini XP'de geri yükleyebilirsiniz. Bunun için eski Windows sürümündeyken XP CD'sini sürücüye yerleştirin. Hoşgeldiniz penceresinde *Ek görevleri uygula*'ya tıklayın ve *Dosya ve ayarları aktar*'a tıklayarak sihirbazı çalıştırın. Hazır kurulu bir Windows XP'de bu sihirbazı *Başlat* menüsünde *Tüm Programlar / Donatılar / Sistem Araçları* altında bulabilirsiniz. Burada *Dosya ve ayarları aktar*'a tıklayın. *İleri* düğmesine tıkladıktan sonra, bu bilgisayarı *Eski bilgisayar* (dosya ve ayarların alınacağı) olduğunu belirleyin ve *İleri*'ye tıkladıktan sonra verilerin nereye ve nasıl kopyalanacağını ayarlayın. Bir yedekleme için en

DOSYA VE AYAR AKTARMA: Sihirbaz, Windows'un önemli ayarlarını ve kurulu uygulamaları dikkate alıyor.

ABF OUTLOOK EXPRESS BACKUP: Posta kutunuzu en basit şekilde bu shareware ile yedekleyebilirsiniz.

uygunu *Diğer* (örneğin çıkarılabilir sürücü ya da ağ sürücüsü) seçeneği. Windows daha sonra yedekleyebileceği her şeyi gösterecektir. Bunlar sadece Windows'un dosya ve ayarları değildir, aksine MS Office, Adobe Acrobat Reader veya Real Player gibi yaygın olarak kullanılan uygulamaların dosya ve ayarları da yedeklenebilir. *İleri'yi tıkladığımda (ileri düzey kullanıcılar için) özel dosya ve ayar listesini seçmeme izin ver* seçeneğini işaretlerseniz, ek olarak bunları düzenleyebilir, istediğiniz programları tek tek seçebilir veya başka dosyalar da ekleyebilirsiniz. *İleri* düğmesine tıkladıktan sonra yedekleme başlayacak, veriler sıkıştırılmış tek bir dosyada birleştirilecektir. →

ALTERNATİF PROGRAMLARLA VERİ YEDEKLEME

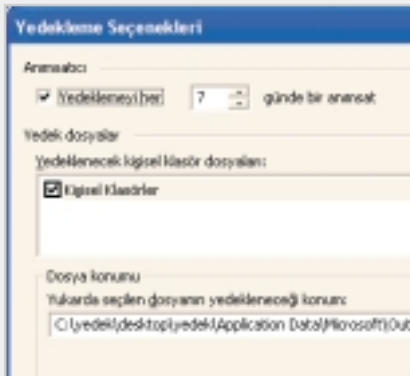
» Freeware ve shareware yedekleme araçları

Bu kategoride kullanıcıların beğenisine sayısız araç sunuluyor. Bu yüzden burada sizlere bunlardan sadece bazılarını tanıttacağız. Second Copy 2000 seçili alt bö-

lümeleri gözetliyor ve değişen dosyaları otomatik ve zaman yönetimli olarak önceden belirlenen bir yere kaydediyor. SmartSync Pro, klasik bir yedekleme aracı, bununla artımlı (incremental) ve farksal (differential) yedeklemeler yapılabilir. Program veri setlerini sıkıştırıyor ve yedekleme işlemleriyle ilgili log dosyaları (günlük) tutuyor. Yedekleme türleriyle ilgili daha ayrıntılı bilgiyi 28'deki bilgi kutusunda bulabilirsiniz. Buna benzer bir diğer program da Mr. Mirror. Bu yazılım seçili dosyaları ve dizinleri tanımlı yedekleme dizinlerine düzenli aralıklarla kopyalıyor. Ancak ücretsiz 1.3 sürümü restore (geri yükleme) fonksiyonuna sahip değil,

kullanıcı geri yüklemeyi kendisi elle Windows Explorer'dan yapmak zorunda.

Back up to CD-RW, alınan yedekleri yazılabilir CD ve DVD medyalarına da kopyalıyor. Son olarak düzenli aralıklarla Outlook'un PST dosyalarını yedekleyen bir Microsoft araçtan bahsedelim. "Outlook 2002/2000 Kişisel Klasörleri Yedekleme"yi <http://office.microsoft.com/turkiye/downloads> adresinden ücretsiz olarak indirebilirsiniz.

HIZLI GÜVENLİK KOPYASI: Bu ücretsiz Microsoft aracı Outlook'un PST dosyalarını düzenli olarak yedekliyor.

Program	Bilgi	Fiyat
© Second Copy 2000	www.centered.com	yaklaşık 30 dolar
© SmartSync Pro	www.enovative.net	yaklaşık 35 dolar
© Mr. Mirror	www.warpgear.com	yaklaşık 20 dolar
© Back up to CD-RW	www.willowsoft.com	yaklaşık 40 dolar
Outlook Kişisel Klasörleri Yedekleme	http://office.microsoft.com/turkiye/downloads	ücretsiz

DEĞİŞİK YEDEKLEME TÜRLERİ

» Her zaman her şeyi yedeklemeye gerek yok

Veri yedeklemeyi üç türe ayırmak mümkün: Tam, artımlı (incremental) ve farksal (differential).

► Tam yedeklemede seçili tüm dosyalar bir seferde bir dosyada yedeklenir. Kullanıcı böylelikle güncel veri setinin komple bir kopyasına sahip olur. Dezavantajları: Bu tip komple yedeklemeler çoğunlukla çok fazla disk alanına ihtiyaç duyar ve diğerlerine kıyasla çok daha uzun sürerler.

► Artımlı (incremental) yedeklemede sadece son yedeklemeden sonra yeni eklenen ya da değişen dosyalar kapsanır ve bu yüzden çok daha az disk alanına ihtiyaç duyulur. Dezavantajı: Eski bir sistem durumunu geri yüklemek için birden fazla yedek setine ihtiyacınız

var, zira komple yedeğin üzerine, ondan sonra alınan tüm artımlı yedeklemeler geri yüklenmelidir.

► Son olarak farksal (differential) yedeklemede, son komple yedeklemeden sonra yeni eklenen ve değişen dosyaların tamamı her zaman kopyalanır. Bu yüzden verileri komple geri yüklemek için sadece iki yedek setine gerek duyulur: Son komple yedekleme ve son farksal yedek.

Ancak burada da yedeklenen veri yığının doğal olarak artımlı yedeklemeye göre belirgin bir şekilde daha büyüktür. Artımlı ve farksal yedeklemeleri buna bağlı olarak, komple bir yedeklemeyle birlikte her zaman dönüşümlü olarak gerçekleştirmelisiniz.

PRATİK YARDIMCILAR: Drive Image'in sihirbazları ile veri yedekleme çok kolay.

Yine bu sihirbaz üzerinden daha sonra yedeklemeleri geri yükleyebilirsiniz. Sizi adım adım hedefe götürecektir.

! DİKKAT: Sihirbaz Outlook, Outlook Express ve diğer bazı kapsamlı dosyaları yedekliyor. Bu yüzden yedekleme dosyası göz açıp kapayana dek birkaç yüz megabyte'lık boyuta erişebilir. Yani her halükarda yeterince disk alanı bulunup bulunmadığını kontrol etmelisiniz. Aynı

şekilde çok önemli olan bir diğer nokta da, sadece programların dosyalarının ve ayarlarının yedeklendiğidir; uygulamaların kendileri yedeklemeye dahil değildir ve kaydedilmezler. Bu yüzden, daha sonra kullanılmak üzere gerekli tüm kurulum CD'lerine veya ilgili programların Setup dosyalarına sahip olduğunuzdan emin olun. Eğer bunlara sahip değilseniz, en iyisi Windows'un yedekleme programını kullanın.

Sabitdisk klonlama

Image'lar, birkaç dakika içinde, yeniden kurulum gerektirmeden "taze" ve çalışan bir işletim sistemine sahip olmak isteyenlere hitap ediyor.

■ Bir sürü program deneyen veya sıkça Windows konfigürasyonunda değişiklikler yapanların, sabit disklerinin 1:1 kopyalarına ihtiyacı vardır, böylece eski sistem durumlarına hızlı bir şekilde dönüş yapabilirler. Sistem Geri Yükleme çalışan bir Windows sisteminin yeniden yapılandırılması üzerine odaklanırken, yedekleme programları ise ilk aşamada önemli uygulama verilerinin yedeklenmesi için düşünülmüştür. Gerçi bunlarla da sistemin komple yedeğini almak mümkündür, ancak bu çok fazla zamanınıza mal olacaktır. Bu yüzden bu amaç için daha uygun olanı, Image program-

larını kullanmaktır. Bu tür programlar arasında en başarılısı PowerQuest'in Drive Image 7 adlı yazılımı (yaklaşık 70 dolar, www.powerquest.com). Bu yazılım komple disk bölümünü sektör sektör yedekliyor. Verileri bir image dosyasına kaydediyorsunuz. Daha sonra bu dosyadan disk bölümünün eski durumunu geri yükleyebiliyorsunuz. Windows bu arada hasar görürse, iki boot disketi yardımıyla da image dosyasına ulaşabiliyorsunuz. Bu disketleri Drive Image'in kurulumu sırasında kendiniz de oluşturabiliyorsunuz. Drive Image dosyalarını doğrudan bir veya daha fazla

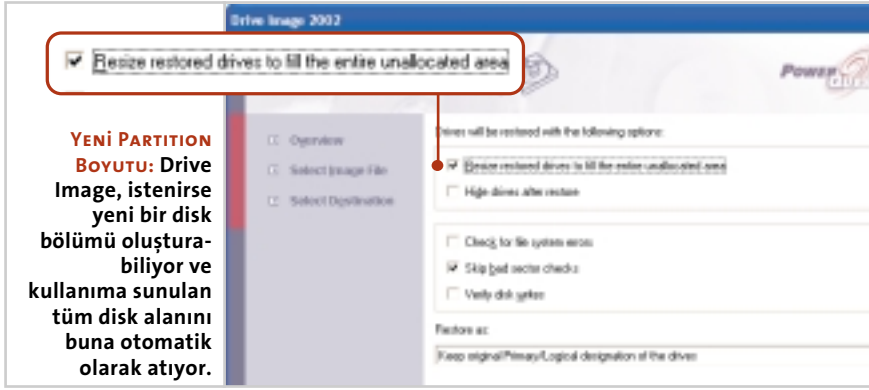
CD'ye yazabiliyor ve özel bir boot disketi sayesinde ağ sürücülerine de erişebiliyor. Yazının devamındaki atölye Drive Image 2002 ile nasıl bir yedek dosyası yaratabileceğinizi ve sistemi daha sonra eski durumuna geri getirebileceğinizi gösteriyor. İlerleyen sayfalarda ise bu ayki eCHIP'te tam sürümünü bulabileceğiniz Acronis True Image adlı yazılımla veri yedeklemeyi ve geri yüklemeyi öğrenebilirsiniz.

Basit ve hızlı: Drive Image ile bir yedeğin alınması

1. Drive Image'in kurulumunda hazır ayarları olduğu gibi bırakın. İki adet boş, formatlanmış disket hazırlayın. Yazılım, kurulum sırasında acil durumlarda kullanılmak üzere bunları kurtarma disketi olarak hazırlayacaktır.
2. Drive Image'i çalıştırın. Karşılama penceresini *Cancel* ile geçebilirsiniz. Şimdi *Create Image'a* tıklayın.
3. Şimdi *Select Drives'a* geçin. Burada hangi disk bölümünü yedeklemek istediğinizi tanımlayacaksınız, mantıken mutlaka açılış bölümünü (boot partititon) yedeklemelisiniz.

! DİKKAT: Windows'u C: sürücüsüne kurmadıysanız, Windows'u kurduğunuz bu disk bölümünü de ek olarak yedeklemeye dahil etmelisiniz. Zira işletim sisteminin sistem dosyaları bu disk bölümünde bulunur. Image dosyasının yedeklenen bir disk bölümünde oluşturulamayacağını unutmayın, bunun için başka bir disk bölümü seçmelisiniz. →

Veri Yedekleme

4. Yedekleme için hedef sürücüyü seçmek için *Select destination*'a tıklayın. *Browse*'a tıklayarak bir dizin seçin.

5. *Options*'a tıklayın. *Compression level* altında image dosyasının değişik sıkıştırma derecelerindeki tahmini dosya boyutunu görebilirsiniz.

6. Image dosyasını korumak istiyorsanız *Password-protected image file* seçeneğini etkinleştirin ve bir şifre verin. Verileri daha sonra CD'ye yazmak istiyorsanız *Split image into multiple files* seçeneğini işaretleyin.

7. Diğer tüm seçenekleri olduğu gibi bırakabilirsiniz. *Finish* düğmesine tıkladıktan sonra image dosyası oluşturulacaktır.

Drive Image ile image'ların geri yüklenmesi

1. Sadece tek tek dizinleri veya dosyaları

geri yüklemek istiyorsanız, bunu da Drive Image'in Image Explorer'ı ile yapabilirsiniz. Bu aracı *Başlat* menüsünde, Drive Image'in program grubu altında bulabilirsiniz. Buradan image dosyasını açın ve dosya veya dizine farenin sağ tuşuyla tıklayın. *Restore* düğmesine tıkladıktan sonra araç, seçili verileri eski yerlerine veya yeni, serbestçe seçilebilen bir dizine kopyalar.

2. Komple bir disk bölümünü geri yüklemek için *Restore Image*'a tıklayın ve daha sonra da *Select Image File*'a. Burada oluşturduğunuz yedeğin dosyasını girin.

3. *Select Destination*'a tıklayın. Normalde en iyisi, bu pencerede *Restore to original locations* seçeneğini etkinleştirmeniz ve Drive Image'in varolan verilerin üzerine yazmasını sağlamanızdır. Disk bölümünün dağılımı bu arada değişti-

se, disk bölümünü *Delete Partition* ile silebilir ve Drive Image'in yeni bir tane oluşturmasını sağlayabilirsiniz.

4. Bu durumda *Options*'a girin ve *Resize restored drives to fill the entire unallocated area* seçeneğini işaretleyin, böylece varolan tüm kullanılabilir disk alanı, geri yüklenecek disk bölümüne atanacaktır. Son olarak *Finish*'e tıklayın.

5. Boot etme yeteneğini kaybetmiş bir Windows kurulumunu kurtarabilmek için acil durum disketlerinden boot etmeniz gerekiyor. Geri yükleme prosedüründe bir sihirbaz size eşlik edecektir.

RF / Ufuk Yamankılıçoğlu, uyaman@chip.com.tr

WINDOWS 98/ME

» Beş dakikada sistemin 1:1 kopyasını alın

Windows 98 veya Millennium ile çalışıyorsanız, işletim sisteminizin kurulumunun kopyasını kendiniz de alabilirsiniz. Özellikle de Windows 98/Me'yi yeni kurduysanız bu iyi bir seçenek olacaktır. Şu adımları izleyin:

1 C: sürücüsüne ek olarak sabit diskte en azından 500 MB boyutunda bir disk bölümü oluşturun. Bu bölümü sadece yedekleme için kullanacaksınız.

2 Windows'u sizin için en uygun konfigürasyonda kurun. Donanımlarınız için en yeni sürücüleri temin edin ve bunları kurun.

3 Denetim Masası'nda *Sistem* kaydını açın. Burada *Başarımlar*'a ve *Sanal Bellek*'e tıklayın. *Sanal bellek ayarlarımı kendim belirleyeyim* seçeneğini işaretleyin ve takas dosyasını başka bir sabit disk sürücüyü taşıyın. Bilgisayarınızda en azından 128 MB RAM varsa, sanal belleği tamamen iptal de edebilirsiniz. Gerçi bu mutlaka gerekli değil, ancak yedekleme sırasında daha az disk alanının işgal edilmesini ve daha sonra verilerin daha hızlı geri yüklenmesini sağlayacaktır.

4 C:\WINDOWS ve C:\PROGRAM FILES dizinlerini yedekleme sürücüsüne kopyalayın ve bunların adlarını, mesela XWINDOWS ve XPROGRAM FILES olarak değiştirin.

5 Windows'u ilerde orijinal duruma getirebilmek için, daha önceden oluşturduğunuz X dizinlerini Explorer ile C:'ye kopyalayın. Daha sonra

PROGRAM FILES dizininin adını OLDPROGRAM FILES ve XPROGRAM FILES'ı da PROGRAM FILES olarak değiştirin.

6 Bilgisayarı yeniden başlatın ve [F8] tuşuna basarak bilgisayarı komut isteminde açın veya bir boot disketi kullanın. "ren" adlı DOS komutunun yardımıyla WINDOWS dizininin adını OLDWIN olarak, XWINDOWS dizininin adını da WINDOWS olarak değiştirin.

7 Bilgisayarı bir kez daha yeniden başlattıktan sonra tekrar ilk Windows konfigürasyonunuza sahip olacaksınız. Şimdi OLDPROGRAM FILES ve OLDWIN dizinlerini silebilirsiniz. Sanal belleği iptal ettiyseniz, bu noktadan ileri gitmeden önce tekrar etkinleştirmelisiniz.

Veri Yedekleme

BOOTABLE CD YARATMAK:
Acronis'i ilk kurduğunuz zaman karşınıza gelen seçenek yardımıyla açılış CD'si yaratabilirsiniz

Yedeklemek için en iyi alternatifi CHIP size ücretsiz sunuyor

Sabit diskinizdeki bilgileri kaybetmek için biraz önce de anlattığımız gibi Drive Image kullanarak yedekleme yapabilirsiniz. Ancak bu, bütçenize ek bir maliyet getirecektir. Bu maliyeti ortadan kaldırmak içinse CHIP, sizlere Drive Image'in en çarpıcı alternatiflerinden biri olan ve özellikleri ile rakiplerine karşı üstünlük sağlayan Acronis TrueImage Deluxe'in tam sürümünü ücretsiz olarak sunuyor. Bu yazılımı eCHIP'te bulabilirsiniz. Uygulamayı sisteminize kurmadan önce www.acronis.com/mag/chiptr adresinde yer alan formu doldurarak yazılımın size özel seri numarasının e-posta adresinize gönderilmesini sağlayabilirsiniz. Posta kutunuza gelen ilk mesajda yer alan onaylama bağlantısına tıkladığınızda seri numaranız ikinci bir e-posta ile size ulaştırılacaktır. Bundan sonra artık yazılımı kurabilirsiniz.

Yeni nesil sabit disk yedekleme yazılımları arasında yer alan Acronis TrueImage, sabit diskinizin tamamının ya da belirli bölümlerinin birebir kopyasını almanızı sağlıyor. Bu şekilde bir sorun oluştuğunda verilerinizi geri alabilmeniz ya da başka bir sabit diske taşıyabilmeniz mümkün oluyor. Acronis'in başka bir sabit diske ya da taşınabilir medyaya kayıt yapabilmeye olanak tanıyan kendine has teknolojisi, diğer benzer yazılımlardan farklı olarak sistemi tekrar başlatmaya gerek duymadan, Windows altındayken de yedekleme yapılabilmesine de olanak tanıyor. Bu şekilde siz çalışırken arka planda yedekleme devam ediyor.

Boot edebilir medyalar çoğu durumda hayat kurtarıyor

Acronis TrueImage, kurulum aşamasının *Bootable Rescue Media* bölümünde

boot edebilen kurtarma disketi ya da CD'si oluşturmak isteyip istemediğinizi soracaktır. Bu adımda devam etmeden önce *Yes, I would like to create bootable rescue media* seçeneğini işaretleyin. Bu şekilde yaratacağınız medyadan, ilerde bir sorun çıkıp da sistem açılmadığı vakit yedek dosyalara ulaşmakta yararlanabilirsiniz. Bir sonraki adımda disket sürücüyü ya da varsa CD yazıcınızı seçebilirsiniz.

Daha sonra seçiminize göre bir disket ya da yazılabilir CD'yi bilgisayarınıza yerleştirerek işlemi tamamlayın. Oluşturma işleminin ardından kurulum tamamlanacak ve bilgisayarı baştan başlatmanız gerekecektir. İsterseniz da-

dahil edilmesini sağlayabilirsiniz. Seçimi kaldırmak için tekrar üzerine tıklamak yeterlidir. Seçiminizi yaptıktan sonra *İleri* tuşuna tıkladığınızda yazılım sizden önce yedeklemek istediğiniz medyayı belirtmenizi, ardından da bir yedek adı isteyecektir. Bir sonraki adımda sıkıştırma oranını seçtikten sonra güvenlik için şifrenizi belirtip işleme başlayabilirsiniz. Seçtiğiniz medyaya sığmayacak büyüklükteki verileri sistem otomatik olarak parçalara bölecektir.

İşletim sistemi ayırt etmeyen yedekleme yazılımı

Tüm DOS sürümleri, Windows 3.1, 95, 98, ME, NT, 2000, XP, tüm Linux dağıtımları, FreeBSD, Solaris, SCO UNIX, UNIXWARE, OS/2, BeOS ve QNX gibi neredeyse tüm işletim sistemlerini destekleyen Acronis TrueImage Deluxe, yedeklemenin ardından yedek dosyası içindeki disk bölümlerini mantıksal sürücüler olarak göstererek doğrudan arşiv içine göz atılabilmesini de mümkün kılıyor. Ayrıca sadece gerekli disk sektör içeriğini alarak tüm yedeğin hızlıca oluşturulmasını da sağlayan yazılım, yedek için ağ sürücülerini kullanabilmesi-

YEDEKLENECEK BÖLÜMLER:
Yazılım içinden istediğiniz kadar fazla disk bölümünü yedeğinize dahil edebilirsiniz.

ha sonra da program klasörü içinde yer alan *Bootable Rescue Media Builder* aracı ile yeni bootable medyalar yaratılabilir. Sistem yeniden açıldığında artık yedekleme yapmak için yazılımı tekrar çalıştırabilirsiniz.

Bu aşamada karşınıza gelecek olan sihirbazın ilk adımında *Create an image of a partition...* ile başlayan seçeneği seçerek yedekleme işlemine başlayabilirsiniz. Daha sonra sisteminiz araştırılacak, tüm diskleriniz ile disk bölümlerinizi size sunulacaktır. Burada istediğiniz bölümler üzerine tıklayarak yedek içine

nin yanı sıra USB, FireWire ve PCMCIA arabirimlerini kullanan aygıtlardan faydalanabiliyor. Acronis TrueImage kullanıcıya farklı sıkıştırma seviyeleri sunabiliyor, arşivi parçalara ayırabiliyor ve güvenlik için şifreninmesini de sağlayabiliyor. Yedekleme sırasında disk bölümü tipini, dosya sistemini, boyutunu ve diskin yerini değiştirmeye de olanak tanıyan yazılım, Windows XP ile tam uyumlu olarak çalışıyor ve Windows FAT16, 32, NTFS, Linux Ext2 ve Ext3 dosya sistemlerine ek olarak ReiserFS sistemini de destekliyor.

Acil durum CD'si

Günümüzde artık birçok bilgisayarda disket sürücü yer almıyor. Yeni alınan bilgisayarlarda CD yazıcılar daha çok tercih ediliyor.

■ Çekmecenizde sabit diskinizin CD'le re alınmış bir yedeği dururken çalışmak size güven verecektir. Bu durumda, başınıza gelebilecek aksiliklerde veri kaybınız minimum olur. Ancak aksi durumda, virüs ya da hacker saldırılarına karşı hazırlıksız yakalandığınızda, açılmayan işletim sisteminize karşı farklı bir strateji uygulamanız gerekebilir. Elinizde veri-

lerinizin bir yedeği olmadığı için, atacağınız ilk adım sabit diskinizdeki verileri kurtarmaya çalışmak olmalıdır. Bu aşamada boot etmeyen işletim sistemine alternatif olarak sistemi bir CD'den başlatabilirsiniz.

Daha sonra, acil durum CD'si olarak da adlandırabileceğimiz bu CD içindeki yardımcı araçlar yardımıyla sistemdeki sorunu gidermeye çalışabilir ya da sistemi virüslerden arındırabilirsiniz. Sistemi kurtarmasanız bile bu şekilde en azından verilerinizi geri kazanabilirsiniz. Acil durum CD'sini oluşturmak için kullanacağımız 911 Rescue CD (© eCHIP-Code 911) adlı yazılımın adım adım kullanımını yazının ilerleyen bölümlerinde bulacaksınız.

Zamandan tasarruf için sistem kurulumunu hızlandırın

Verilerinizi kurtardıktan sonra ise geriye hızlı kurulum CD'si yardımıyla işletim sisteminizi yeniden kurmak kalacaktır. Hızlı kurulum CD'si, işletim sisteminize ek olarak en son servis paketini ve işle-

tim sistemi piyasaya sürüldüğü zaman henüz çıkmamış olan en yeni DirectX sürücülerini, Media Player ve Internet Explorer sürümünü de içereceğinden, kurulumun ardından tekrar bir güncelleme işlemi ile uğraşmanız da gerekmeyecektir. İsterseniz hızlı kurulum CD'sine otomatik kurulmasını istediğiniz başka yazılımları da ekleyebilirsiniz. Bu CD'yi hazırlamak için elinizin altında orijinal işletim sisteminiz, gerekli yamalar, bir CD yazıcı ve boş bir yazılabilir CD olması yeterli olacaktır. Şimdi bu hızlı kurulum CD'sinden önce acil durum CD'mizi nasıl oluşturacağımıza bir bakalım.

WINDOWS 2000'i GÜNCELLEŞTİRİN:
Eğer seçerseniz en son servis paketini de işletim sisteminize dahil ediyor.

AĞ Erişimi: CD'den açılışın ardından yerel ağa erişmek istiyorsanız en üst 3 seçeneği mutlaka işaretlemeniz gerekir.

YARDIMCI YAZILIMLAR

» Ölmüş sistemleri canlandırmak için en iyi yazılımlar

ERD Commander 2003

Bilgi için: www.winternals.com

Fiyatı: 200 dolar

Artık yanıt vermeyen sistemlere CD üzerinden açılış yaparak ulaşmanızı sağlayan bir yazılım olan ERD Commander, kullanıcılara Windows XP benzeri bir kullanıcı arabirimi sunuyor. Bu şekilde sistemde bulunan disklerle ulaşarak CD içinde yer alan inceleme ve tamir araçları ile sorunu gidermeniz mümkün oluyor. Dahili network erişimi sayesinde bilgiler güvenli bir yere de transfer edilebiliyor. Sistemi çok hızlı ve kolay bir şekilde tamir edebilen ERD Commander 2003, aynı zamanda dahili Locksmith aracı ile unutulmuş Administrator şifrelerini silmenize olanak sağlıyor. Kayıp dosyaları bulup kurtaran FileRestore özelliğinin yanı sıra, boot edemeyen Windows XP sistemlerin geri

yükleme noktalarını değerlendirebilmesi de yazılımın diğer artılarını oluşturuyor. Ayrıca yazılım, açılmayan sistem ile sorunsuz çalışan bir sistemin kilit noktalarını karşılaştırıp sorunu tespit edip giderebiliyor.

O&O BlueCon XXL

Bilgi için: www.oo-software.com

Fiyatı: 350 dolar

(© eCHIP-Code BlueCon)

O&O firması mavi ekranlı yönetim yazılımının bu yeni sürümünde, Windows XP/2000 ve NT altında verilerinizi ve sistemi kurtarmak için eskisine oranla çok daha fazla araç sunuyor. Bu sürüme eklenen yeni UNERASE fonksiyonu işletim sisteminizi baştan başlatmanıza gerek kalmadan dosyaları geri alabiliyor. Yeni sürümde artık dahili olarak yer alan ve daha da geliştirilmiş bir özellik olan SAFEERASE

ise dosyaları, klasörleri, disk bölümlerini ya da tüm sabit diski güvenli bir şekilde bir daha geri alınamayacak şekilde silme-yi başarıyor.

Yaratılması kolay O&O BlueCon Boot CD'si ise boot edilemeyenler de dahil olmak üzere tüm sistemlere sorunsuz bir şekilde erişilmesine olanak tanıyor. Birçok durumda Windows sisteminizi kurtarmak için en son çarelerden biri olan O&O BlueCon XXL, her sistem yöneticisinin mutlaka edinmesi gereken yazılımlar arasında yer alıyor.

Güncel servis paketlerini Windows kurulumuna ekleyin

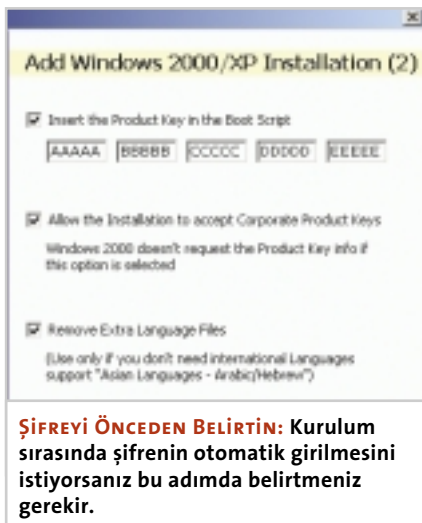
Artık açılmayan işletim sisteminizden acil kurtarma CD'si ya da benzeri yazılımlarla sadece verilerinizi kurtarabildiyse-niz, bu durumda geriye sistemi baştan kurmaktan başka çözüm kalmayacaktır.

Veri Yedekleme

Bu CD'yi ulaşabileceğiniz bir yere koymayı unutmayın

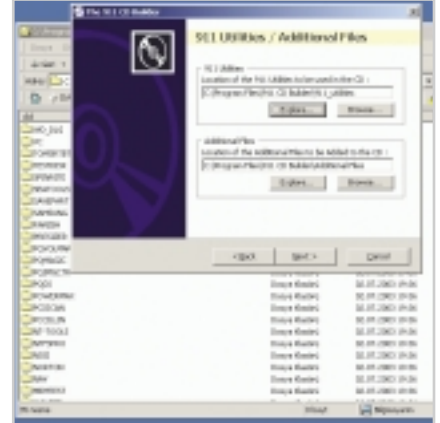
eCHIP-Extra altında bulabileceğiniz 911 Rescue CD yazılımını (© eCHIP-Code 911) kurup çalıştırdığınızda karşınıza gelecek olan sihirbaz size adım adım eşlik edecektir.

1. Burada ilk adımda, PC'nizin boot işleminin ardından ağa bağlanabilmesini sağlamak için üstten 1. ve 3. seçeneği işaretlemeniz gerekir. Eğer standart bir network kartınız yoksa uyumluluk için ek olarak *Use the CDNet Plus disk for Network Access* seçeneğini de işaretleyebilirsiniz. Acil durum CD'sine dahil etmek istediğiniz işletim sistemleri için ise

aynı adımda bulunan ilgili işletim sistemi seçeneklerini işaretlemeyi unutmayın. Burada işaretlediğiniz her seçenek için, karşılık düşen işletim sisteminin elinizin altında bulunması gerekir. 911 Rescue CD yazılımı buna ek olarak, şayet sahipseniz ERD Commander ve BlueCon yazılımlarını da CD'ye dahil etmenize imkan tanıyor. Bunun için *Advanced tools* seçeneğini işaretledikten sonra *Select which advanced tools to include* tuşuna tıklamanız yeterli olacaktır. Bu yazılımlarla ilgili ek bilgi için Yardımçı Yazılımlar kutusuna bakabilirsiniz. Artık *Next* tuşu ile devam edebilirsiniz.

2. Bir önceki adımdaki seçiminize bağlı olarak eğer Windows 2000/XP'yi işaretlediyseniz *Add Windows 2000/XP Installation* penceresi karşınıza gelecektir. Burada ilk olarak sürücüye işletim sisteminizi yerleştirip *Browse* tuşu yardımıyla "I386" klasörünü bulup işaretleyin. Ardından en yeni servis paketini işletim sistemine dahil etmek için *Integrate service pack* seçeneğini işaretleyin ve *Browse* tuşu yardımıyla sabit diskteki kurulum dosyasını bulun. Türkçe Windows 2000 için en yeni servis paketi olan 3'ü, Windows XP için de 1a'yı kullanabilirsiniz. İngilizce sürümü kullananlar ise servis paketinin 4. sürümünü eCHIP'ten yükleyebilir. İndirdiğiniz ek

KURULAN YAZILIMLAR: Hangi araçların ekleneceğine bakmak için Explore tuşunu kullanabilirsiniz.

yamaları ise *Integrate Post SP Hotfixes* seçeneğini aktif hale getirerek acil durum CD'sine ekleyebilirsiniz.

3. Bir sonraki adımda kurulum sırasında kullanılmak üzere ürün kodunu girmeniz istenecektir. Eğer bu adımda 2. seçeneği de işaretlerseniz, Windows 2000, corporate ürün kodunu kullanmak üzere ayarlanacak ve kurulum sırasında size ürün kodu sormayacaktır. Ayrıca bu adımda eğer kullanmıyorsanız ekstra dil paketlerini kurmayarak CD alanından tasarruf edebilirsiniz. Bunun için 3. seçeneği işaretlemeyi unutmayın.

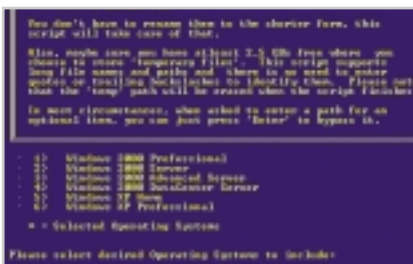
4. 911 yardımcı araçlarının ve ek dosyaların belirlendiği adımı herhangi bir değişiklik yapmadan geçebilirsiniz. Burada varsayılan klasörlerde bir değişiklik yapmaya gerek yoktur. Ancak kurulan yardımcı yazılımların neler olduğunu merak ediyorsanız, *Explore* tuşuna basarak içeriğe ulaşabilirsiniz.

5. Son olarak CD'ye yazacağınız ISO dosyasının ismini ve oluşturulacağı klasörü belirtmeniz gerekir. Bu adımda en alta yer alan *Clean Session's temporary files after completing* seçeneğini seçerek işlemlerin ardından tüm geçici dosyaların da sabit diskinizden temizlenmesini sağlayabilirsiniz. ISO dosyası için doğrudan C:\ sürücünüzü seçebilirsiniz. Diğer uzun dosya isimli klasörler için yazılım hata verebiliyor. *Finish* tuşuna tıkladığınızda işlem başlayacaktır.

6. Son olarak oluşan ISO dosyasını Nero ya da benzeri herhangi bir CD yazma yazılımı ile sabit diskinize yazabilirsiniz. Bunun için örneğin Nero'da *File* menüsü altında yer alan *Burn Image* seçeneğini kullanabilirsiniz. ■

Mahmut Karslıoğlu, mkars@chip.com.tr

Ancak maalesef işiniz sadece işletim sistemi kurmayla da bitmez. Siz işletim sisteminizi aldığınız sırada eski sürümleri bulunan Internet Explorer, DirectX, MSN Messenger ve Media Player'ın güncel sürümlerini de yüklemeniz gerekecektir. Ayrıca işletim sisteminizin şimdiye kadar ortaya çıkarılmış güvenlik açıkları ve sorunları için servis paketlerinin de yüklenmesi gerekir. Normalde bu durum her işletim sistemi kurulumunu için geçerlidir.

Ancak WINCDMAN (© eCHIP-Code Wincdman) yazılımını kullanarak tüm bu eziyetten kurtulabilirsiniz.

Yazılım basitçe, işletim sisteminizi alıp biraz önce de bahsettiğimiz bu yazılımların en güncel sürümlerini içine entegre ettikten sonra yeni bir kurulum CD'si haline getiriyor. Bu şekilde çok uzun bir zaman önce aldığınız işletim sisteminiz yenilenmiş oluyor. Artık kurulumun ardından en güncel yazılımlara sahip olabilirsiniz.

Yazılımı çalıştırdığınız zaman karşınıza metin tabanlı mavi bir ekran gelecektir. Adımları tek tek izleyerek ISO dosyanızı oluşturabilirsiniz. Burada tek dikkat etmeniz gereken, yanlış girilen bir seçeneği geri alamayacağınızdır. Bu durumda işleme baştan başlayın. Ayrıca gerekli dosyalara da kısa isimli klasörlerden ulaşmaya özen gösterin.

İÇİNDEKİLER

42	Projeksiyon Cihazları: A'dan Z'ye projektörler
50	Ekran Kartları Testi: 150\$ altı kartlar yarışıyor
64	El Bilgisayarları: Cebinizdeki mini PC'ler
76	Yeni Donanımlar Testte: Ürün incelemeleri ve testleri
88	Donanım Günlüğü: CHIP Test Merkezinden...
90	CHIP TOP 10: Ağustos ayının en iyileri

Elektronik Eğlence Sistemlerine İşletim Sistemi

Şov Dünyasında Yeni Bir Yıldız: Linux

Ses ve görüntü sistemleri gitgide daha fazla PC işlevine sahip oluyor. Firmalar bu cihazlara yüklenecek işletim sistemleri içinse Linux'a güveniyor.

■ Dijital eğlence elektroniği üreticileri Linux'u çok sevmişe benziyor. Ağla donatılmış dijital ev vizyonu gerçek olursa, ortak temel olarak hesaplı ve esnek penguen işletim sistemi hizmet verecek. En başta ezeli rakipler Sony ve Panasonic olmak üzere, neredeyse tüm büyük firmalar Linux'a bel bağlıyor; Philips, Samsung, Toshiba ve daha birçokları da bu trene binmek istiyor. Sony, 2004 yılında modifiye edilmiş bir versiyonu Avrupa'ya da gelecek olan, video-stream'lerin ve TV programlarının kaydı için 80 Gbyte sabit diske sahip Linux temelli video çalarını daha şimdiden Japonya'da satıyor bile. Avrupa'da ise halihazırda dijital TV için Panasonic'ten Linux tabanlı bir Settop-Box (TU-MSF100, yaklaşık 450 Euro) edinilebiliyor.

Televizyon için işletim sistemi yazmak

Tüketici elektroniği üreticilerinin kendilerine has işletim sistemi geliştirmeleri fikrini kendileri de mantıklı bulmuyor. Düya çapında marka olmuş dev donanım üreticileri bu devasa külfetin altından kalkamayacaklarını kabul ediyorlar: "İşletim sistemi için binlerce mühendise ihtiyacımız olurdu," açıklamasında bulunan Sony Avrupa'nın araştırma şefi Hans Georg Junginger'i, Av-

rupa Panasonic laboratuvarından Winfried Geuen tamamlıyor: "Zaten varolan bir şeyi neden en baştan geliştirelim ki?"

Üreticiler Linux'u kapşıyor

Kaliforniya'daki Montavista firmasında ise işletim sistemleri için benzer bir girişim çoktan start almış. Silicon Vadisi'nin sakinlerinden olan firma, serbest programcılar ve Linux uzmanlarıyla birlikte çalışıyor. Montavista kendi geliştirdiği Linux Consumer Electronics (CE) Edition'ını bir müzik sunucusu için Yamaha'ya ve cep telefonu üzerinde çalışan (i-Mode) bir televizyon oynatıcısı için NEC'e sattı bile.

Ancak Linux'un CE branşındaki ataklarını Microsoft da yakından izliyor ve karşı adımlar atıyor. Linux'u ticari geleceği için en büyük tehdit ilan eden Microsoft, rakibi-ne karşı geliştirdiği ses ve görüntü oynatıcı yazılımlarını Panasonic'in ürünlerine yerleştirmeyi başarmış bulunuyor. El bilgisayarlarında yaşanan PalmOS ve MS PocketPC rekabeti gibi, televizyon, video oynatıcıları, cep telefonları gibi tüketici elektroniği ürünlerinde de yakında Microsoft tabanlı işletim sistemi ve Linux tabanlı işletim sistemi ayrımı söz konusu olacak gibi görünüyor.

Suyun Altında Fotoğraf Çekmek**Tatilin Her Anını Resmedin**

Kredi kartı büyüklüğündeki Casio Exilim dijital fotoğraf makinesi, suda fotoğraf çekebilme özelliğiyle ilgi topluyor. Casio

Exilim M ve S modelleriyle beraber kullanılabilen su geçirmez kılıf, 3 metre derinliğe kadar fotoğraf çekebilme sağlıyor. Üzerine takılan bellek ile yüzlerce fotoğraf çekebilen cihaz, küçük boyutlarıyla da beğeniliyor. Dayanıklı metal kılıfı ve gelişmiş fotoğraf çekme sihirbazı "Best Shot" ile su altı amatör fotoğrafçıların işini kolaylaştıran makine satışa sunuluyor.

Bilgi için:
www.hizlisistem.com.tr

Araştırma Ödülü: Atomlar Bit Oluyor
Geleceğin Sabit diski

Geleceğin veri depolayıcıları bilgileri depolamak için atomları kullanacak. Nanobilimciler bir tram tüneli mikroskopunun ucunun yerine manyetik olarak kaplanmış sonda uçları geçirilmiş, böylelikle bir örneğin atomlarının dönüşünü okuyabilmiş ve değiştirebilmiş. Araştırmacıların vizyonuna göre nano sabit diskler gelecekte atomların manyetik özelliklerini kullanabilecek ve bunlara veriler yazabilecek. Dönüş yönüne göre 0 ya da 1. Bugün bunun

için daha milyonlarca atom gerekiyor. Ancak birkaç yıl içinde veri depolayıcılar yalnızca daha küçük değil, aynı zamanda kat be kat daha hızlı olacak.

Bilgi için:
www.philipmorris.com

Patent
Apple'ın Scroll Tekerleği

Apple yenilikçi bir üretici olduğunu bir kez daha gösteriyor: Bilgisayar firması kısa bir süre önce ABD'de alışılmadık bir kaydırma tekerleğinin patentini aldı. Apple fareleri şimdiye kadar sadelikleriyle göz kamaştırıyorlardı, ne özel tuşları ne de bir tekerlekleri vardı.

Patentte dendiği gibi "Yatay tekerlekli fare"deki yenilik işe şu: Bunun bir Jog-Shuttle'ı ya da iPod'u andıran yatay bir kaydırma tekerleği var. Kullanıcı bu tekerlek sayesinde hem kaydırabiliyor hem de tıklatabiliyor. Dikey kaydırma tekerleğine sahip farelerden farklı olarak, bunda döndürürken parmağınızı indirmek zorunda da değilsiniz.

Bilgi için: www.apple.com

Depoyu Doldurun
Bilgisayara Yakıt Hücresi

NEC firması, pil yerine metanol yakıt hücresi ile çalışan bir dizüstü bilgisayarın prototipini tanıttı. Yeni yakıt hücreli bilgisayar yeni yılla birlikte piyasaya sunulacak. Lityum-iyon pillere göre 10 kat daha uzun kullanım ömrü sağlayan yakıt hücreleri ile kullanıcılar bilgisayarını fişe takıp şarj etmek yerine, metanol yakıt kartuşunu değiştirerek enerji ihtiyacını karşılıyorlar. Prototip, metanol kartuşuyla 5 saat aralıksız çalışabiliyor. NEC bir sonraki hedeflerinin aralıksız 40 saat çalışma süresi olduğunu açıkladı.

Bilgi için: www.nec.com

KISA... KISA...

- **100 metreye kadar USB**
LEXCO USB Line Extender adlı ürünü ile normalde beş metre ile sınırlı olan USB kablo uzunluğunu azami 100 metreye kadar uzatabilecek bir sistem tanıtıyor.
Bilgi için: www.lexco.at

EDİTÖRDEN NOTLAR

Cem Şancı,
Haber Müdürü

Yeni banka kartlarımız

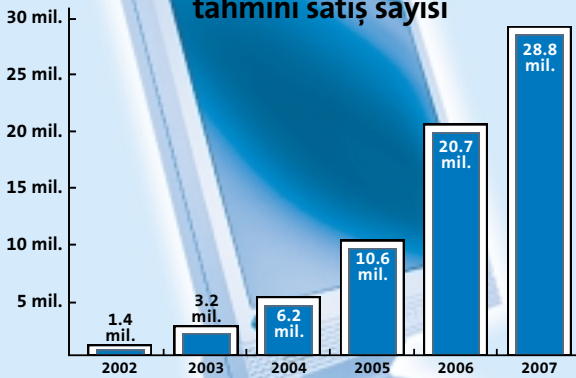
2005 yılına kadar, bankaların manyetik şeritli kartlarını, üzerinde çip bulunan yeni nesil kartlarla değiştirmeleri gerekiyor. Bankacılık sektörü, yabancı ülkelerdeki düzeyde olmasa bile manyetik şeritler yüzünden sık sık yüzlerce bin dolarlık sahte işlemlerle karşılaşıyor. Ama manyetik kartların tehlikesi kullanıcıları da tehdit ediyor çünkü bir restoranda garsona teslim edilen manyetik kartın, gözden irak bir yerde kolayca kopyalanıp, bilgilerin başka isimle hazırlanmış sahte bir karta aktarılması dolandırıcılar için çok kolay bir işlem. Yeni nesil kartlarda ise bir gün kopyalama mümkün olsa bile kullanıcılar üzerindeki çipin kayıtlarından bu işlemleri kendilerinin yapmadığını kanıtlayabilecek ve mağdur olmaktan kurtulacaklar. Finans ve bilişim sektörü şimdi harıl harıl bu yeni teknolojiye hazırlanıyor.

IN & OUT**Ev Sineması**

Çeşitli firmaların projektör alanında başlattığı atılım ve rekabet, kullanıcıları projektörle ev sineması kurmaya yönlendiriyor.

HT'siz İşlemciler

Yoğun bir tanıtım ve bolca tartışmayla ortaya çıkan Hyperthreading, bu teknolojiye sahip olmayan işlemcilere rağbeti azaltıyor.

LCD TELEVİZYONLAR**Dünyadaki LCD televizyonların tahmini satış sayısı**

Kaynak: iSupply/Stanford Resources

LCD TV'LERİN ÖNÜ AÇIK: Piyasa araştırmacıları LCD televizyonları üreticileri için umut dolu yıllar öngörüyor. Artan imalat kapasiteleri sayesinde fiyatlar düşecek, kar yükselecek.

KISA... KISA...

► 3M'den Ergonomik Optik Fare

3M, dikey tasarımı yeni optik ergonomik faresi ile bilgisayar kullanıcılarını aşırı zorlanmalardan korumak istiyor. 3M'e göre, sıradan bir fare ile üç saatlik çalışma, ele 20 km'lik yürüyüşte bacaklara olduğu kadar yük bindiriyor.

Bilgi için: www.3m.com

► Samsung "Ufaklık" Türkiye'de

Samsung Electronics, kendi sınıfının en küçük, en az toner harcayan lazer yazıcısı olma iddiasını taşıyan "ufaklık"larla Türkiye yazıcı pazarına girdi. Samsung'un "Ufaklıkla Tanışın" sloganıyla piyasaya sunduğu yazıcılar, küçük boyutlarıyla dikkat çekiyor. ML-1750 ve ML-1710 model lazer yazıcılar önemli oranda toner tasarrufu yapıyor. Üzerlerinde bulunan "tonersave" tuşuna basıldığında tonerin kapasitesi artırılarak yüzde 40'a varan tasarruf sağlanıyor. 600x600 dpi çözünürlüğe sahip ML-1710 ve 1200x600 dpi çözünürlüğü olan ML-1750 yazıcıların ikisi de dakikada 16 sayfa basıyor.

Bilgi için: www.samsung.com.tr

► Canon Digital Ixus II

Canon'dan Lifestyle-Digicam Ixus II 8,5 x 2,4 x 5,6 cm boyutları ile öncülüne kıyasla yüzde 15 küçülmüş bulunuyor. Optik iki kat zuma (35-70 mm) şimdi azami 2.048 x 1.536 piksel büyüklüğünde resimler sunan bir 3,2 MegaPiksel algılayıcı katılıyor. Pilsiz 165 gram ağırlığındaki kameranın özelliklerine dokuz ölçüm alanı otomatik odaklama ve ışıklandırma sistemi ile 640 x 480 piksel çözünürlüğünde her seferinde 30 saniye uzunluğunda video kaydı dahil.

Fiyatı: Yaklaşık 530 Euro

Bilgi için: www.canon.com

► LG Flatron L1510B/H

LG'nin 15 inçlik iki yeni TFT ekranı ekstra özelliklerle ön plana çıkıyor. L1510B, 90 derece açıyla yüksek formata döndürülebilir. L1510H analogun yanı sıra bir DVI-I arabirimine de sahip. Her iki TFT de kabul edilebilir 400:1'lik bir kontrast oranına ve yatayda 160, dikeyde 140 derecelik bakış açısına sahip.

Fiyatı: Yaklaşık 430/450 Euro (B/H)

Bilgi için: www.lge.com

Fujitsu-Siemens'ten Yeni LCD'ler

Göz Alıcı LCD Monitörler

Scenic PC modeliyle ilgi çeken Fujitsu-Siemens yeni LCD monitörleriyle kullanıcılara bilgisayar dünyasında farklı bir pencere açıyor.

■ Fujitsu Siemens Computers, LCD monitör grubunda kullanıcıların farklı ihtiyaçlarına göre tasarlanmış iki yeni ürün serisi çıkarıyor. Bunlar Scenic PC bilgisayarların profesyonel serisine uygun olarak gümüş ve siyah renklerinde; 15, 17 ve 19 inç formatlarında mevcut. Çözünürlük ise boyuta bağlı olarak 1024x768 ila 1280x1024 aralığında değişiyor. Yeni monitörlerde kullanıcılara kolaylık sağlayan özelliklerden biri de altı farklı dilde açıklamalı OSD menü. İçte monte hoparlörler ve entegre güç kaynağı ile sağlanan parazit yansımaz masaüstü özelliği, diğer avantajları tamamlıyor.

ŞIK TASARIM: Monitörler teknik özelliklerinin yanında görünümleriyle de göz dolduruyor.

Basic Line modelleri (B15-1 ve B17-1) maliyet endişesi taşıyan kullanıcılar için özellikle cazip bir fiyat/performans dengesi ile dikkat çekiyor.

Premium Line modelleri (P15-1, P17-1 ve P19-1) daha zorlayıcı talepleri olan

kullanıcılar için 15, 17 ve 19 inç formatlarında mevcut.

Ayarlanabilir taban ve dikey bir format elde edecek şekilde ekranı 90 derece

çevirebilme opsiyonu, monitörleri ergonomik açıdan cazip kılan özellikler

arasında sayılabilir. Ayrıca, Fujitsu Siemens Computers'in, sağlamış olduğu

tedarik zinciri ve müşteri yakınlığı dola-

yısıyla, bu ay Fransa'da-

ki INSEAD işletme okulu ve Alman İşletme Üniversitesi tarafından

Sınav Mükemmeliyet ödülü aldığı-

nı da ekleyelim.

Bilgi için: www.fujitsu-siemens.com.tr

BenQ DC3410

Hem Kamera Hem WebCam

Yüksek çözünürlüğü, geniş renkli LCD ekranı ve PC kamera özellikleri ile dikkati çeken BenQ DC3410, hem dijital fotoğraf makinesi hem de web kamera olarak kullanılabilir. Sınırsız sesli kayıt yapma olanağı veren ürün, 16 MB belleğe sahip. TV çıkışı, birimi olan ürünle kaydedilen görüntüler TV'den izlenebilir. Özellikleri nedeniyle yarı profesyonel kullanımlar için de uygun olan BenQ DC3410, 3,1 M piksel çözünürlüğü destekliyor. 1.5 inç renkli LCD ekranı bulunan DC3410'un bütünleşik flaşı da var.

Bilgi için: www.infronic.com

Fiyat: 180 dolar+KDV

M2M Kartları Geliyor

Nokia 12 GSM Modülü

Nokia, kompakt ve işlevsel GSM modülü "Nokia 12"yi kullanıcılarla tanıştırdı. Cihazdan cihaza ve mobil telefona, mobil telefondan cihaza (M2M)

bağlantı uygulamaları ve diğer kablosuz bağlantı çözümlerinde kullanılan, montaj anında cihaza entegre edilebilen yeni Nokia 12 GSM modülü, kullanıcıların uygulamaları daha hızlı gerçekleştirmesine olanak sağlıyor. Hücresel modem olarak çalışan ve metinli mesaj yoluyla kontrol edilen M2M platformuyla uyumlu bir ürün olan Nokia 12, Java teknolojisi des-

teği, yer saptama hizmetleri ve geniş veri hafızası ile az maliyetli ve hızlı uygulamalar sunuyor. GSM 900/1800 ve sonrasında GSM 850/1900 (Kuzey Amerika'nın bazı bölgesindeki) şebekelerinde çalışabilen Nokia 12, 2003 yılının dördüncü çeyreğinde Avrupa, Afrika ve Asya'da pazara sunulacak.

Bilgi için:

www.nokia.com/m2m

KISA... KISA...

► Intel'den Yeni Itanium 2

Intel yüksek performanslı sunucu yongası Itanium 2'nin üçüncü versiyonunu çıkarıyor. Merkezi Kaliforniya, Santa Clara'da bulunan chip üreticisi Intel, yeni ürünü ile kurumsal kullanıcı pazarını hedef alıyor. Verileri standart 32 bit yerine, 64 bit genişliğinde işleyen chip ilk olarak Mayıs 2001'de sadece Linux ve bazı Unix versiyonları için sunulmuştu. Yeni chip, standart Intel x86 mimarisi yerine, Hewlett Packard ile ortaklaşa tasarlandı.

► Sharp'tan Dar Mekanlar İçin Ev Sineması

Sharp'ın yeni geliştirilen ev sineması projektörü olan XV-Z91E, kullanıcılara "En küçük kulübede bile sinema" vaat ediyor. DLP tekniğiyle çalışan beamer'lı geniş açılı objektifi, dar bir apartman dairesini bile bir film sarayına dönüştürüyor: Sharp'a göre 3,1 metre mesafede SVGA çözünürlüğünde verilen resim 2,5 metre diyagonal ortaya çıkıyor. Ayrıca 4,3 kilogram ağırlığındaki aygıt projeksiyon alanına kenardan açılı sapmalarını 29 dereceye kadar dengeleyecek bir trapez düzeltimi sunuyor. Üreticinin verdiği aydınlık değeri 600 ANSI Lümen. Kontrast oranıysa 1.200:1 civarında olacak; işletim gürültüsünün 29 Desibel olacağı söyleniyor.

Fiyatı: Yaklaşık 3.000 Euro

Bilgi için: www.sharp.com

► Infronic'in de Ev Sineması Var

Projeksiyon cihazlarındaki son teknoloji olan DLPTM DDR ile üretilen BenQ PE 8700, yüksek kaliteli ve geniş görüntü sunması nedeniyle evde sinema keyfi için iddialı görünüyor. BenQ, iş amaçlı projeksiyon cihazlarının yanı sıra, sadece ev sineması için kullanılmak üzere de projeksiyon cihazları geliştiriyor. BenQ Scope PE 8700 projeksiyon cihazı, sadece ev kullanımı düşünülerek geliştirilmiş bir ürün. Özel görüntü kristallerine sahip olan ürün, ayrıca Texas Instruments'ın DLPTM DDR teknolojisi kullanıyor. DLPTM DDR sayesinde 2000:1 gibi son derece yüksek kontrast oranına sahip olan ürünün görüntü kalitesi de yüksek.

Fiyat: 3.800 dolar+kdv

Bilgi için: www.infronic.com

Evde ve Ofiste Xerox'a Yer Açın

Yeni Xerox'lar Piyasada

Phaser 3120 ve Phaser 3130; şık tasarımı, uygun fiyatı ve düşük kullanım maliyeti ile dikkat çekmek istiyor.

■ Dünyanın önde gelen teknoloji şirketlerinden Xerox, yeni ürünleri ile lazer yazıcı fiyatlarını aşağıya çekerek ev ve ofis kullanıcılarına inkjet yazıcı yerine lazer yazıcı kullanmayı öneriyor.

Phaser 3120, 8 MB'lık standart hafızasıyla, iş yoğunluğu fazla olmayan kullanıcılar için tasarlanmış bir ürün. 66 MHz'lık RISC işlemcisi ve 600 x 600 dpi'lık baskı çözünürlüğü ile Phaser 3120; filigran baskıdan çift taraflı baskıya kadar pek çok işi kısa sürede bitirme iddiasını taşıyor.

Daha gelişmiş bir baskı teknolojisi arayan kullanıcılar içinse Phaser 3130, 32 MB'lık standart hafızası ve 166 MHz'lık işlemcisi sayesinde ofis ile ev arasındaki farkı büyük oranda ortadan kaldırıyor. 1200 x 600 dpi baskı çözünürlüğüne sahip Phaser 3130'un toneri yüzde 5 doluluk oranı ile 3000 sayfaya kadar baskı yapabiliyor. Windows ve Linux işletim sistemleri ile uyumlu

KÜÇÜK: Xerox'un yeni modeli de son moda uygun olarak küçük ama fonksiyonel.

çalışan yeni lazer yazıcılar USB ve paralel port bağlantısını da standart olarak destekliyor.

Bilgi için: www.xerox.com.tr

Fiyat: 215-249 dolar

Sinemalılık Tantus'lar

Samsung ile Evde Sinema

Tantus LCD-PRO TV, 1280x720 çözünürlük, 500 cd/m2 parlaklık, 720 satır progresive (aşamalı) tarama özelliği ve 750:1 kontrast oranına sahip bir görüntü sihirbazı sunuyor. 155, 127 ve 109 ekran seçenekleri bulunan Tantus serisi LCD-PRO TV'ler, gerçekçi ve titizleşimsiz görüntü sunan DNI-eTM Sistemi ile güçlendirilmiş. Ekranın iki eşit parçaya bölün-

mesi dahil olmak üzere değişik boyut seçenekleri sunan resim içinde resim (PIP) özelliği bulunan Samsung televizyonlar; Nicam / A2 Stereo ses sistemi, 60 W ses çıkışı ve equalizer gibi özellikleriyle ses konusunda da sinema kalitesinde bir seyir zevki veriyor.

Bilgi için:

www.samsung.com.tr

Sony'den 2004 Yılı İçin Oyunlar

Ayuçici Playstation Duyruldu

Sony, 2004 yılında çıkacak bir "Playstation Portable" modelini duyurdu. Mobil oyun konsolunun donanımı olarak Sony şu bileşenleri sayıyor: 4,5 inç renkli

ekran, bir USB 2.0 portu ve bir DVD'nin yarısı büyüklüğünde 1,8 GByte depolayabilen bir "Universal Media Disk" sürücü.

Bilgi için: www.scee.com

Apple Power Mac G5 64 bit Masaüstü İşlemci

Apple dünyanın ilk 64 bit masaüstü işlemcili bilgisayarını, Power Mac G5 modelini duyurdu. Cihaz, benzerlerine göre en yüksek seviyede bellek genişlemesi (8GB'a kadar), 64 bit işlem teknolojisi ve 1GHz FSB'ye sahip olma özelliği ile ses getirecek.

IBM ve Apple tarafından tasarlanan Power PC G5 işlemcileri ile sunulan sistemler, bir adet FireWire 400 portuna ve bir de yeni jenerasyon FireWire 800 portuna sahip.

Apple Power Mac G5'in FireWire 800 portu sayesinde kullanıcılar, video kameralar, sabit disk sürücüler ve dijital müzik çalarlar gibi yüksek bant genişliğindeki cihazlara yüksek hızla bağlanabiliyorlar.

Bilgi için: www.apple.com.tr

Projeksiyon Cihazlarının İç Dünyası

Beam me up Scotty!

Projeksiyon cihazları ya da diğer adı ile Beamer'lar artık ev kullanıcılarının da hizmetine girmiş durumda. Peki teknik değerleri ile kafa karıştıran bu ürünler arasında nasıl seçim yapmalı? CHIP bu ürünlerin türlerini ve satın alırken nelere dikkat edilmesi gerektiğini sizler için araştırdı.

Ev sineması denildiğinde, çoğu kişinin aklına sinemaların dev perdelerinde görmeye alıştığımız cinsten büyük görüntüler gelir. Sinema atmosferini evde yakalamak isteyenler için büyük ekranlı tüplü televizyonlar, plazma ekranlar gibi alternatifler olsa da, o atmosferi gerçekten yaratmak ancak görüntü geniş bir alandan izlendiği takdirde mümkün olabilir. Görüntüyü geniş alana yaymak için en uygun yöntem ise, yakın zamana kadar asıl kullanım amacı sunumlardan ibaret olan

projeksiyon cihazlarından faydalanmak.

Ev kullanıcısının, hiç de ucuz olmayan bu cihazlara yatırım yapmaya yönelmeden önce, bu alanda kullanılan teknolojileri, projeksiyon cihazı türlerini, her bir teknolojinin avantajlarını - dezavantajlarını ve satın alma aşamasında yanlış karar vermesini önleyecek bazı püf noktalarını bilmesi yararına olacaktır. En az PC'ler kadar hızlı gelişen; kalitesi, çözünürlüğü, aydınlık değerleri ve kontrast oranları gitgide iyileşen bu cihazları, dilerseniz birlikte inceleyelim.

CRT Projektörler: Ayakta kalan eski teknoloji

Oldukça eski bir teknolojiyi kullanan uzun ömürlü CRT projeksiyon cihazları, ev sineması sistemleri için en iyi çözümlerden biri. Bu cihazlar teknolojik olarak tepe noktasını yakalamış durumdadır. Bu yüzden yeni CRT projektörler teknolojide bir değişiklikten çok ekstra özelliklerle ilgi çekmeye çalışıyorlar.

Genel olarak bakıldığında bu ürün grubunun kendi içinde Baseband ve

Projeksiyon Cihazları

Multiscan olarak ikiye ayrıldığı göze çarpıyor. Bu iki kategoriden ilki olan Baseband projektörler, temel video sinyallerini Interlace işlemiyle (görüntünün her seferinde yarısını tarayarak) gösterebiliyor. Sebebi, bu tarz projektörlerin 15-16kHz'lik bir frekans değerinde çalışmaları. Buna karşın Multiscan daha yüksek frekans değerinde çalışıyor ve bundan ötürü video aktarımını daha başarılı bir şekilde gerçekleştirebiliyor.

CRT projektörlerin Ansi Lümen değerleri düşük. Örneğin 250 Ansi Lümen değeri, LCD ve DLP gibi dijital projektörlerle kıyaslandığında çok karanlık kalıyor. Yalnız Lümen değerinin CRT tüp sayesinde katlanabildiği unutulmamalı.

Burada çok farklı bir hesaplama yöntemi göze çarpıyor. Örneğin var olan maksimum Lümen değeri siyah ayarının 0.1'lik Lümen değerine bölünüyor. Bu Lümen değerinin 100 olduğu varsayılırsa, kontrast değeri 1000:1 olarak hesaplanacaktır.

CRT projektörleri diğerlerinden ayrıran bir özellik ise nokta aralığına ve bununla birlikte piksellere sahip olmaması. Bununla beraber sistemde eski tip televizyon teknolojilerinde kullanılan kırmızı, yeşil ve mavi tüpleri ile fosfor tabakası yer alıyor. Yani görüntü, yansıdığı yüzeyin üzerinde oluşuyor.

Tüplerin büyüklükleri, oluşan çözünürlük ve resim parlaklığı ile doğru orantılı olarak değişiyor. Tüp tipleri de dikkat edilmesi gereken bir diğer unsur. Örneğin Electro Magnetic Focus'lu (EMF) tüpler oldukça temiz ve yüksek kalitede bir görüntü yansıtabiliyor, buna karşın Electro Static Focus'lu tüpler EMF'lere nazaran daha ucuz bir alternatif.

AVANTAJLARI

- Sessiz çalışma
- Çok yüksek çözünürlüklere ulaşabilme
- Çok iyi siyah değerleri
- Gerçeğe yakın renk dağılımı

DEZAVANTAJLARI

- Oldukça hacimli ve ağırlar
- Convergence (yakınsama) ayarı LCD ve DLP'lere göre daha zor ve çabuk bozulabiliyor
- Yeterince aydınlık değil
- Beyaz alanlarda zayıf
- Aydınlık değeri görüntünün ortasında ve kenarlarında değişebiliyor

DLP Projektörler: Ev sineması için ideal

DLP ya da DMD (Digital Micromirror Devices) olarak da adlandırılan bu projektörler LCD teknolojilerine karşı çok ciddi bir alternatif oluşturuyor ve bu ürün grubunu zor durumda bırakıyorlar. Gerçekçi renk dağılımı, daha iyi siyah alan değerleri ve keskin görüntüler bu ürün grubunun en büyük avantajlarından. Ayrıca ergonomik olmaları da onları taşınabilir hale getiriyor. Buna karşın DLP projektörler gürültülü çalışıyorlar, ayrıca görüntünün yansıtıldığı

DMD CHIP: DMD (Digital Micromirror Devices) chip'leri renk tekerleğinden gelen ışığı temel renklere ayırarak görüntüyü oluştururlar.

alana gözünüzü sürekli kırıştırarak baktığınızda kısa süreli bir gökkuşağı görülüyor. Bu projektörler de LCD projektörlerde olduğuna benzer bir şekilde, 1 DMD Chip'li, 2 DMD Chip'li ve 3 DMD Chip'li olmak üzere alt kategorilere ayrılıyor.

1 DMD Chip'li projektörlerde ışık temel renklere sahip bir renk tekerleğinden geçiyor. Veri projektörlerinde bu tekerlekte beyaz da bulunabiliyor. Hatta bazı modellerde yukarıda bahsettiğimiz gökkuşağı bozukluğunu gidermek için iki adet renk tekerleği de kullanılabilir. DMD'ye düşen ışık bu sayede görüntüyü oluşturuyor. Renk tekerleği dakikada 360 kez dönüyor, yani her bir renk bir dakikada (RGBW) 360 kere DMD'lere yansıyor. DMD'lerden aynalara, oradan da görüntü alanına yansıyan ışık böylece görüntüyü oluşturuyor. Aynaların görüntü alanını mümkün olduğunca çok kullanması, renk derinliğinin daha başarılı olması anlamına geliyor. Her bir renk tekerleğinin 256 tonlamaya sahip olduğu düşünülürse $256 \times 256 = 16.7$ milyon renk elde edilebiliyor. PAL standardının saniyede 50 kare verdiği hesaba katıldığında tek bir döngüde resmi oluşturabilen renk tekerleğinin neden bu kadar hızlı dönmesi gerektiği daha iyi anlaşılıyor.

2 DMD chip'li projektörlerde de durum biraz daha farklı. Çünkü burada renk tekerleği kırmızı yeşil ve mavi yerine macenta ve sarı renklerine sahip. Bunun nedeni macentanın kırmızı ve mavi, sarının da kırmızı ve yeşil renkleri oluşturması. Oluşan bu renk ışını sonra bir renk ayırım prizmasından geçiriliyor. Nedeni, iki DMD chip'lerinden birine sadece kırmızı, diğerine de sadece yeşil ve mavi renklerinin geçmesine izin vermesi.

Karışık görünen bu işlemin avantajı, kırmızının kendisine ait bir DMD'nin olması sonucu diğer DMD'lerin tek

DMD'li projektörlere göre daha az iş yapması. Dolayısıyla yeşil ve mavi renklerde %50, kırmızı renklerde de %300 oranında daha parlak bir görüntü oluşuyor.

3 DMD chip'li projektörlerde renk tekerleği yerini bir renk prizmasına bırakıyor ve ışık şiddetindeki kayıp minimum seviyeye indirgeniyor. Böylece oldukça aydınlık bir görüntü kalitesine ulaşılabilir, ama yine de elde edilen siyahlar CRT projektörlerin siyah değerine yaklaşmıyor. Yüksek Ansi Lümen değeri sunan bu ürünler oldukça pahalı ve büyük boyutlular. Ev sinemasına düşkün olanlar için de DLP'ler iyi bir seçenek oluşturuyorlar. Yalnız bu ürünlerinin pek de sessiz çalışmadıklarını yeniden belirtelim.

AVANTAJLARI

- CRT projektörlerden daha iyi aydınlık değerlerine sahip
- Convergence ayarına gerek yok
- Taşınabilirliğe sahip
- Zum yapabiliyor

DEZAVANTAJLARI

- Piksel hataları verebiliyor
- Dikey çalışmada sorun yaşatabiliyor
- 2000 saat çalışma süresinden sonra lambanın değişmesi gerekiyor
- Gürültülü çalışıyor
- Işık kaybı görülebilir

**D-ILA Projektörler:
Hantal ve Pahalı**

Üçüncü ürün grubumuzu D-ILA projektörler oluşturuyor. Çok yer kaplayan ve fiyatlarıyla göz korkutan, ancak çok yüksek çözünürlüklere çıkabilen bu projektörlerin nasıl işlediğini anlamak için ilk önce ILA (Image Light Amplifier) teknolojisine kısaca bir göz atalım.

ILA teknolojisi, hem CRT'de hem de LCD projektörlerde kullanılan teknolojileri bir araya getiriyor. Tüpler görüntüyü oluşturup fotoiletken aktarıyor. Fotoiletken de bu görüntüdeki aydınlık ve karanlık bölgeleri belirleyip panele aktarıyor. Cihazın içinde yer alan lambanın ışığı prizmadan panele, oradan da aynaya ve geldiği yolu geri izleyerek görüntü alanına yansıyor. Bu işlem için kırmızı, yeşil ve mavi tüplerden ya da LCD projektörlerde kullanılan lens teknolojisinden faydalanılıyor. Renk birleşimi de aynalar sayesinde cihazın içinde yapılıyor.

D-ILA Projektörler ise ILA teknolojisinin bir sonraki adımı. İsmi başındaki "D" harfi, JVC tarafından geliştirilen Direct Driven teknolojisini ifade ediyor. 3600x 3200 gibi çok yüksek bir çözünürlük değerine ulaşan bu teknoloji son derecede pahalı, bu yüzden de D-ILA projektörler High End ürünler arasında yer alıyor. ILA Projektörler ile neredeyse aynı çalışma mantığına sahip olan D-ILA ürünlerde tüp yerine elektrot kullanılıyor. En büyük avantajıysa 1000:1'lik bir kontrast değerinin elde edilebilmesi. TFT Panel LCD'lerde görülene benzer bir şekilde, üç pikselin birleşiminden bir görüntü noktasının oluşturulması sayesinde çözünürlük QXGA seviyesine kadar yükselebiliyor.

Piyasada nadiren görülen D-ILA projektörlerinin avantaj ve dezavantajları ise şöyle

AVANTAJLARI

- CRT projektörlerden daha iyi bir aydınlık değerine sahip
- Data projeksiyon için iyi bir seçenek
- Convergence ayarına gerek duymuyor
- Görüntü piksellili değil
- Yüksek çözünürlüklere ulaşıyor

DEZAVANTAJLARI

- Taşınabilirlikten uzak
- Aşırı güç çekiyor
- Maliyeti yüksek

**LCD Projektörler: Düşük
fiyat ve çözünürlük**

Piyasada boy gösteren ilk LCD projektörler düşük çözünürlüklü ve yüksek fiyatlı ürünlerdi. Ama gitgide gelişen DLP tekniğinin zora soktuğu LCD projektörler de zaman içinde gelişerek çözünürlüklerini SXGA'ya kadar yükseltebildiler.

Ayrıca Thin Film Transistor (TFT) teknolojisinin ortaya çıkışı, renk dağılımında ve siyah değerleri üzerinde olumlu katkılarda bulundu. LCD projektörler de kendi içlerinde tek panelli ve üç panelli LCD projektörler olmak üzere ikiye ayrılıyor. Tek TFT panelli ürünlerde her bir piksel elektronik olarak kontrol ediliyor.

Buna ek olarak görüntüye renk katmak için bir renk filtresi kullanılıyor. Yani panelde üç temel renk oluşturuluyor. Her bir LC hücresi de RGB (yani kırmızı, yeşil ve mavi) renklerinden birini alıyor ve pikseli oluşturuyor. Aynı zamanda mikro lensler sayesinde lambanın ışığı panele gönderiliyor. Bu sayede hem aydınlık değeri artıyor, hem de TFT paneldeki hatalı transistörler gö-

rüntü alanında gizlenmiş oluyor. Tek panelli LCD projektörlerin görüntü kalitesi üç panelli LCD projektörleriyle aynı, ancak çözünürlük daha düşük. Üç panelli LCD projektörlerde her bir temel renk için ayrı bir panel bulunuyor. Bu sayede yüksek bir çözünürlüğe (SXGA 1280 x 1024) ulaşan bu teknoloji, renk dağılımı ve görüntü aydınlığı hususlarında da başarı sağlıyor. Ancak fiyatları tek panelli LCD projektörlerden çok daha yüksek, boyutları da büyük olabiliyor.

Bu ürünlerin avantajlarına ve dezavantajlarına gelince:

AVANTAJLARI

- CRT projektörlerden daha aydınlık bir görüntü sağlıyor
- Convergence ayarına gerek duymuyor
- Taşınabilir
- Zum yapabiliyor

DEZAVANTAJLARI

- Orta alan kenarlardan daha aydınlık olabiliyor
- Piksel hataları olabiliyor
- 576 satır yerine 432 satır işleniyor. 16/9 formatını destekleyen çok az ürün var
- Lambanın ömrü kısa
- Soğutma işlemi gürültülü

BUNLARI BİLMENİZ GEREKİYOR**» Teknik veriler ve formülleri****4:3 projeksiyonda 3:4'lük bir perde kullanmak:**

$$\text{Diyagonal değer} = 5/4 \times \text{genişlik değeri}$$

$$\text{Diyagonal değer} = 5/3 \times \text{yükseklik değeri}$$

Lux, Lümen, Ansi Lümen:

Lümen: Işık kaynağından gelen ışık şiddeti

Lux: Işık kaynağının belli bir alanı aydınlatma şiddeti

$$\text{Lux} = \text{Lümen} / \text{m}^2$$

Örneğin 1000 Ansi Lümenlik bir projektör 1m²'lik bir perde de 1000 Lux'a sahiptir. Perde 2 x 2 metreye büyütülürse, Lux değeri 1000/4 = 250'ye düşer. Bunun anlamı ışık şiddetinin ve buna bağlı olarak aydınlanma değerinin değişeceğidir. Projektörü perdeden uzaklaştırarak görüntü alanını büyütme ışık şiddetini, yani aydınlatma değerini küçültür. Bu yüzden de görüntüyü geniş bir alana yansıtacaksanız Ansi Lümen değerini buna göre seçmeniz büyük önem taşımaktadır.

Ansi Lümen ise American National Standardization Institute (Amerikan Ulusal Standartlar Enstitüsü) tarafından belirlenmiş bir ölçüm metoduyla saptanıyor. Üreticilerin belli bir standarta uymasını sağlamak için projeksiyonun dokuz farklı noktasından Lümen değerleri alınıp ortalaması hesaplanıyor. Bu da Lümen'i Ansi Lümen yapıyor.

Pan and Scan:

Uyumlu bir SVGA/XGA görüntüsü ile gerçek bir SVGA/XGA görüntüsü arasındaki fark nedir? Hemen söyleyelim: Uyumlu SVGA/XGA görüntüde bazı pikseller kayba uğruyor, ayrıca görüntü küçülüp büyüyebiliyor ve aydınlık değeri de düşebiliyor. Bu işleme Pan and Scan adı da veriliyor. Örneğin 1024 x 768 çözünürlüğündeki bir görüntü 600 x 800 çözünürlükteki bir projektöre uyumlu hale getiriliyor. Piksel kaybına uğramamak için, görüntüleri yansıtmayı planladığınız çözünürlük ile projeksiyon cihazının çözünürlüğünün aynı olmasına dikkat edin.

Lazer Projektörler: Her ortama uyumlu

Tüp teknolojisi ile çalışan projektörlerin teknolojik gelişmelerinin doruk noktasına varıp evrimlerini tamamladıklarını söylemiştik. Projeksiyon sektöründe görülen alternatif teknolojilere yönelişin başta gelen sebebi bu. Yeni High End teknolojilerden faydalanan projektör çeşitlerinden biri de lazer projektörler.

Bu ürünlerin fiyatları astronomik, üretimleri ise çok sınırlı. Bir lazer projektöre sahip olmak için sipariş verdikten sonra sırada beklemeniz gerekebiliyor. Lazer projektörlerin yüksek fiyatlarına rağmen bu kadar rağbet görmesinin altında görüntüyü sadece düz perde değil, aklınıza gelen hemen her türden ortam üzerine çok net şekilde yansıtabilmesi ve görüntü kalitesinin mesafeye göre çok fazla değişkenlik göstermemesi yatıyor.

Lazer projektörler, televizyon tüplerindeki andıran gayet karmaşık bir çalışma prensibiyle işliyorlar: Lazer ışını optik modülatöre gönderilerek renk ve parlaklığını kazanıyor. Rengin oluşturulması için kırmızı, yeşil ve mavi olmak üzere üç adet modülatöre ihtiyaç var. Bu üç renkten oluşan esas renk ışını bir po-

HP XP8000: Oldukça ergonomik bir yapıya sahip olan bu projektör çeşitli bağlantı özellikleriyle de göze çarpıyor.

ligon tarayıcısına yansıtılıyor. Polygon tarayıcısı gelen lazer ışınını yatay yüzeye yayıyor. Lazer ışını aynı zamanda bir galvanometre tarayıcısına yansıtılarak dü-

şey bir hale getiriliyor. Böylece tüm görüntüyü tek bir ışınla oluşturmak mümkün oluyor.

Görüntü, televizyondaki elektron bombardımanını hatırlatan bir şekilde sol üst köşeden başlayarak sağa, satırın bitiminde ise bir alt satırın başına ilerliyor. Bu işlem öyle hızlı gerçekleşiyor ki, insan gözü tek ışınla oluşturulan bu aktarımı algılayamıyor ve her bir pikselin tek tek işlendiğini fark edemiyor. Avantajlarla dolu olan bu teknoloji beraberinde bazı dezavantajları da getirmiyor değil. Lazer projektörlerin artı ve eksilerini kısaca şöyle sayabiliriz:

AVANTAJLARI

- Oldukça parlak görüntü veriyor
- Doğal renk dağılımına sahip
- 1000:1'in üzerinde kontrast sağlıyor
- Sessiz çalışıyor

DEZAVANTAJLARI

- Yüksek maliyetli
- Güç tüketimi yüksek
- Mobil kullanım için uygun değil
- Lazer ışını oluşturan cihazın ömrü kısa

SATIN ALMA REHBERİ

» Test ederek karar verin

Bir projektör almaya karar verdiğiniz. Teknik değerlerinin de amaçlarınıza uygun olduğunu düşünüyorsunuz. Son kararı vermeden önce yapabileceğiniz bazı testlerle, seçtiğiniz cihazın gerçekten size göre olup olmadığını anlayabilirsiniz. İlk olarak SVGA'dan daha düşük çözünürlüklere sahip olan cihazlardan uzak durmanızı tavsiye ederiz. Nedeni, görüntünün parçalı ve oldukça küçük olması. Dikkat etmeniz gereken bir başka konu, birçok projeksiyon cihazının aslen sunumlar için tasarlanmış olması. Bu yüzden ev sineması kurmak için bir projeksiyon cihazı almak istiyorsanız seçtiğiniz cihazın bir de video gösterim kalitesine bakmanız şart. Video görüntüsündeki karanlık sahneler dikkat etmeniz gereken şeylerin başında geliyor, çünkü birçok cihaz karanlık görüntülerde zayıflık sergiler. Görüntü kalitesini sınamak için aydınlık ortam değişiklikleri gösteren, örneğin aksiyon yüklü

PARLAKLIK VE KONTRAST: Görüntü kalitesi bunlar sayesinde değişiyor.

filmleri seçin. Hatırlarsanız yukarıda DLP projektörlerinin gökkuşağı hatalarından bahsetmiştik. Bir projektörden TV kalitesi beklemenin yanlış olduğunu hatırlatalım ki, bu konuda hayal kırıklığına uğramayın. Test edeceğiniz kriterlerden bir diğeri ise altyazılar olmalı. Özellikle DLP projektörler altyazılarda aydınlık sorunları yaşayabiliyor. Üreticilerin mekanlarındaki testlerde cihazı evinizde kullanmayı planladığınız mesafeyi hesaplayın ve görüntü kalitesine ancak bu mesafeden bakarak karar verin. Çünkü mesafenin artışı görüntü alanının büyümesi ve kalitenin düşüşü demektir. Tanıtım gösterisi sırasında kullanılan perdenin kalitesi de hiç göz ardı etmemeniz gereken bir konu, çünkü gain faktörü yüksek olan bir perde çok güzel bir görüntü sunacaktır. Gürültü değerini ve saçtığı ışığı da kontrol ettikten sonra beğendiğiniz cihazı almamanız için hiçbir engel kalmıyor.

CGS Projektörler: Geriden yansıtımlı görüntü

Continuous Grain Silicon olarak adlandırılan bu teknoloji, görüntü alanını önden değil geriden yansıtan ürünlerde görülüyor. Bu teknolojiye renkler mini prizmalar sayesinde ayıklanıyor ve panellerle yansıtılıyor. Böylece tek panel LCD projektörlerde gördüğümüz gibi, her bir piksel yan yana gelen kırmızı, yeşil ve mavi renklerden oluşuyor. Tek panelli LCD monitörlerin en büyük dezavantajının yüksek çözünürlüklere ulaşamaması olduğunu söylemiştik. Oysa günümüzde bir projeksiyon cihazının en azından HDTV çözünürlüğüne ulaşması bekleniyor. CGS projektörlerinde bu yüzden Olympus'un Optical Image Shift Device teknolojisiinden yararlanılmış. Bu teknolojiye iki adet sıvı kristal ve iki adet quartz kristal tabakası bulunuyor. İlk tabakaya gerilim uygulandığında tek piksellik bir atlama meydana geliyor. İkinci tabakaya gerilim uygulandığında bir atlama daha gerçekleşiyor ve böylece LCD projektörlerin aksine, yan yana duran kırmızı, yeşil ve mavi renkler CGS projektörlerde yer değiştirebiliyor. Bu da CGS chip'inin tek bir piksel yerine üç pikselin işlenmesini sağlayabildiği, böylece hareketli görüntülerde LCD projektörlerden çok daha iyi bir performans yakalayabildiği anlamına geliyor.

Görüntü alanını önden değil de geriden yansıtan ürünlerin çok fazla tutulmadıkları ve gün geçtikçe daha az rağbet gördüklerini söyleyebiliriz. Bu yüzden

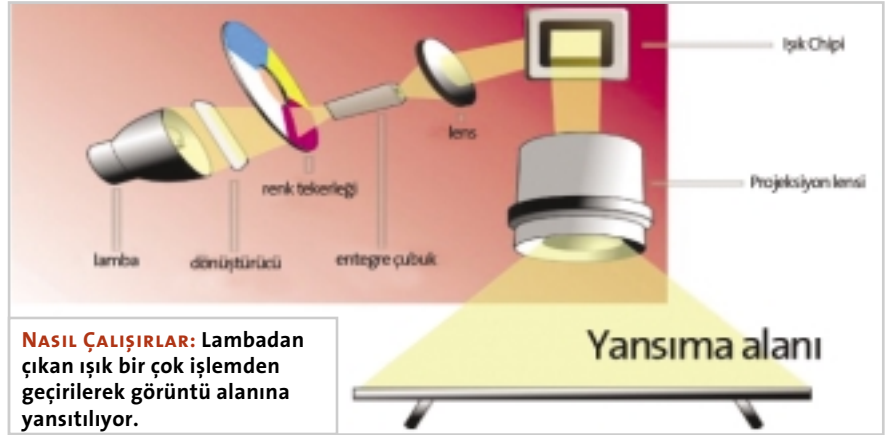
CGS teknolojisinin ön aydınlatmalı sistemlerde de kullanılabildiğine dair haberler aldık. CGS projektörlerinin avantajları ve dezavantajlarına gelecek olursak:

AVANTAJLARI

- Uygun maliyetli
- HDTV için uygun ve yüksek çözünürlük sağlıyor
- Kompakt yapılı

DEZAVANTAJLARI

- Kontrast DLP kadar başarılı değil
- Gürültülü çalışıyor

NASIL ÇALIŞIRLAR: Lambadan çıkan ışık bir çok işlemden geçirilerek görüntü alanına yansıtılıyor.

Teknik Değerler: En Doğru Seçim

Türlerinden ve çalışma prensiplerinden etraflıca bahsettiğimiz projeksiyon cihazlarının biraz da seçim sırasında belirleyici rol oynayacak teknik özelliklerine değinelim. Ev sineması için kullanılacak projeksiyon cihazları kesinlikle az ışık alan, gerektiğinde tümüyle karartılabilen odalara monte edilmeli. Cihazlarda en az 600 Ansi Lümen'lik bir aydınlık değeri aranmalı. Görüntü alanının ve odanın büyümesi aydınlık değeri ile orantılıdır, örneğin en küçük odalarda alt sınır değeri 400 Ansi Lümen olması yeterli. Maksimum değer de 1200 Ansi Lümen'i geçmemeli, bundan fazlası ev sinemasından çok sunumlar için uygun olacaktır. İyi bir görüntü kalitesi yakalamak isteyenler XGA (1024 x 768) ve yukarıdaki çözünürlüğe sahip ürünleri seçmelidir. Tabii ürünün boyut değerleri ve ağırlığını da unutmamak gerekir.

Dikkat edilmesi gereken diğer bir konu ise görüntü formatıdır. Örneğin 3:2 (genişlik:yükseklik) oranı dia gösterimi için uygunken, PC ve video görüntüleri için 4:3 kullanılabilir. Geniş ekran veya sinemaskop için en ideal seçenek 16:9'dur, ancak bu formatı her projeksiyon cihazının desteklemediğini aklınızdan çıkarmayın ve projektöre bir objektif takılabildiğinden emin olun. Çünkü objektif sayesinde 16:9 formatında görüntü elde etmek mümkün. Başka bir seçenek ise objektif yerine cihazın zoom özelliğini kullan-

mak. İyi bir video kalitesinin bir diğer önkoşulu ise, en az 200:1 kontrast değeri. Projeksiyon cihazını tavana monte etmek isteyen kullanıcıların dikkat etmesi gereken noktaysa ürünün 10:1 ya da 20:1'lik bir asimetric yansıtmaya sahip olması. 10:1'in anlamı resimin 9/10'luk bölümünün yukarı, geri kalan 1/10'luk bölümünün aşağı doğru yansıtılacağı. Buna ek olarak görüntünün tavana yansımaması için ürünün bir Keystone ayarına sahip olması gerekir. Sessizlik de projeksiyon cihazlarında aranan niteliklerden biri. 30 - 32 dB'lik bir değer bir projeksiyon cihazı için normal sayılabilir. PC'nizle aynı çözünürlük değerine ayarlanabilir bir projeksiyon cihazı almanızı öneriyoruz. Bazı projeksiyon cihazları bunu kendiliğinden yapıyorlar, ancak ne derecede başarılı oldukları tartışmaya açık. Bazen küçük ve aydınlık değeri düşük bir görüntü yansıtabilecekleri gibi, varolan görüntü alanına büyük gelip taşan bir görüntüyle de karşı karşıya kalabilirsiniz. Her iki durum da aynı derecede rahatsız edici. ■

Ecevit Bıktım, ecevitb@chip.com.tr, (MCSA+MCSE)

PROJEKTÖR ÇÖZÜNÜRLÜKLERİ

Tip	Piksel Çözünürlüğü	Format
VGA	640 x 480	4:3
SVGA	800 x 600	4:3
XGA	1024 x 768	4:3
SXGA+	1400 x 1050	5:4
UXGA	1600 x 1280	4:3
QXGA	2048 x 1536	4:3
NTSC SDTV	452 x 339	4:3
HDTV	1920 x 1080/ 1280 x 720	16:9
NTSC DVD	720 x 480	4:3 / 16:9
PAL/SECAM DVD	720 x 576	4:3 / 16:9
Wide PAL	1024x576	4:3 / 16:9

AGP BAĞLANTI NOKTASI:

Advanced (veya Accelerated) Graphics Port üzerinden ekran kartı anakartla iletişim kuruyor.

3D GRAFİK CHİPİ:

Soğutucu fanının altında grafik chipi komplike üç boyutlu sahneleri hesaplıyor.

VIDEO BELLEĞİ:

Ekran kartı belleğinde kaplamalar ve grafik verileri önbellekleniyor.

GÜÇ BESLEMESİ: Bazı grafik chipleri o kadar çok güce ihtiyaç duyarlar ki, ek olarak güç kaynağından beslenmeleri gerekir.

İÇİNDEKİLER

Test Birincisi: Leadtek Winfast A280 TD	52
Fiyat/Performans Birincisi: Inno Tornado FX5200	54
Nasıl Test Ettik? Detaylı bir ölçüm çok önemli	56
Sonuç ve Tablo: Kazanan yok	58

150 Doların Altındaki 25 Ekran Kartı Testte

Her FX Aynı Değil

nVidia ve ATI yaptıklarıyla kafaları karıştırıyorlar. Bir önceki nesilden bir grafik işlemcisi, yeni nesil olarak duyurulan bir işlemciyi açık farkla geride bırakabiliyor.

Piyasada bulunan kartlar kullanıcılar için tam bir kaos ortamı yaratmış durumda. Bunun sebebi sadece nVidia ve ATI da değil. Bu noktada söz sahibi olan üreticiler, düşük kaliteli bellek kullanarak bellek saat hızını düşürüyor, böylece hem bellekten hem de fandan tasarruf ediyorlar. Grafik işlemcisi üreticilerinin bu kararda rolü olmasa da, 128 bit bellek arabirimine sahip işlemcilerin 64 bitlik versiyonlarından ya da azaltılmış pixel shader ünitesine sahip işlemcilerden tabii ki onlar sorumlu. Tüm bu kırılmış işlemci varyasyonları ilk başta büyük bir fanfar eşliğinde piyasaya sunulmuş grafik işlemcilerinin yarattığı olumlu etkiyi kullanarak, ucuz modellerin satılmasını körüklüyor. Bunun en basit örneği GeForce FX 5200 işlemcisi. İşlemcinin ismindeki "FX" ve "5000" ibareleri, kullanıcılarda bu işlemciye sahip bir kartın GeForce FX 5800'le "yakından akraba" olduğu fikrini uyandırıyor ve cazip fiyat da tetikleyici oluyor.

Performans ile güncel donanım arasında seçim

Testteki nVidia GeForce4 Ti işlemcili kartların FX5200'leri geçmesi ve Radeon 9000 işlemcili kartın 9200'lerden hızlı olması, yukarıda söylediklerimizi destekliyor. Fakat bu noktada özellikle nVidia işlemcilerinde dikkat etmeniz gereken bir nokta var: Desteklenen DirectX versiyonu. GeForce4 Ti işlemciler her ne kadar daha hızlı olsalar da DirectX 8 desteğiyle sınırlılar ve DirectX 9 desteği, yeni alınacak bir ekran kartında kolayca atlanacak bir nokta değil. Bu noktada seçim size kalmış. Her halükarda, eğer örneğin GeForce4 Ti 4200 işlemcili bir kartınız varsa terfi için kesinlikle FX 5600 Ultra'nın, hatta daha iyisi FX 5800'ün altında işlemci taşıyan bir grafik kartı almayın.

Ekran kartı testleri sırasında...

Test yazılımları ve grafik kartları farklı DirectX versiyonlarını destekleyebiliyorlar. Örneğin DirectX 8 destekli CodeCreatures, GeForce4 MX işlemcili kartlar tarafından çalıştırılmadı. Bu gibi durumlarda kartın test prosedüründeki şartları uygulamaktan ziyade, test yazılımını çalıştırabileceği maksimum şartlar baz alındı. Bu durumda örneğin MX 440 işlemcili kartların verdiği 3D Mark 2003 değerinde 4 test demosundan sadece birini ve GeForce4 Ti işlemcili kartlar da, 3D Mark 2003'te 4 demonun 3'ünü çalıştırabilirdi. Bu skorların da puanlamaya dahil edilmesinin sebebi, aksi durumun puanlama sırasında herhangi bir farka yol açmamasıydı. Tablodaki tüm test şartlarını layığıyla yerine getiren yegane kartlar FX 5200 işlemcili kartlar oldu.

Leadtek Winfast A280 TD: Performans ödülü alan bu kart için 52'ye bakabilirsiniz.

Asus V9280 Video Suite: nVidia GeForce4 Ti 4200 işlemcili bu kart 128MB DDR bellekle donatılmış ve Video in özelliğine sahip. 250MHz çekirdek, 512MHz bellek hızında çalışan kartın VGA çıkışı, iki adet DVI-I arabirimiyle düzenlenmiş. D-Sub bağlantısı için kutudan 2 adet dönüştürücü çıkıyor.

Aopen Aeolus Ti4200S 8X: Testimizdeki bir başka GF Ti işlemcili kart da Aopen Aeolus Ti4200S. Ti 4200 işlemcili kart, 128 bit bellek yapısına ve 128MB DDR belleğe sahip. → Tıpkı üst sıralardaki diğer kartlar gibi Video in donanımına sahip olan kart bu açıdan da beğenimizi kazanıyor.

Eagle GeForce4 Ti 4200: GeForce4 Ti 4200 işlemcili olan Eagle, beraberinde herhangi bir yazılımla gelmiyor. 250MHz çekirdek 512MHz bellek hızlarında çalışan kartın Video in donanımı da içermemesine rağmen neden bu kadar yüksek fiyatlı olduğuna anlam veremedik. 128MB DDR bellekle satışa çıkmış olan kart fiyat avantajı sunmuş olsaydı cazip olabilirdi.

Lifeview GeForce4 Ti4200: GF Ti 4200 işlemcili bir başka kart olan Lifeview GeForce4 Ti4200, taşıdığı işlemcinin karakteristik özellikleri doğrultusunda başarılı sayılabilecek bir performans ortaya koyuyor. 128MB DDR belleğe sahip olan kartın kutusundan herhangi bir ek yazılım ya da donanım çıkmıyor.

MSI FX5200: 128MB DDR belleğe ve nVidia FX 5200 işlemciye sahip olan MSI FX5200, her şeyden önce dopdolu bir kutuyla satışa sunulmuş. Kartın kutusundan tam sürümler oyunlar da dahil pek çok yazılım çıkıyor. Hepsi bir yana, kutudan çıkan uzaktan kumanda cihazı sayesinde başta DVD izleme fonksiyonları olmak üzere pratikte işinize

yarayabilecek ve PC'nizi kontrol etmenizi sağlayan, ekran kartlarının normalde size sağlayamayacağı bir dolu imkana kavuşuyorsunuz.

Leadtek Winfast A340 TDH: Ekran kartı piyasasında haklı bir üne sahip olan Leadtek, Winfast A340 TDH modelinde GeForceFX 5200 işlemcisini kullanmış. 250MHz çekirdek, 400MHz bellek hızı ve 128MB DDR bellekle kart, klasik bir 5200 yapısında. İhtiyaç duyabileceğiniz tüm kabloların yanında 2 tam sürüm oyun ve DVD izleme yazılımı, kartın kutu içeriğini oluşturuyor. Ürünün fiyatının diğer FX 5200 işlemcili kartlara kıyasla yüksek olduğunu söyleyebiliriz.

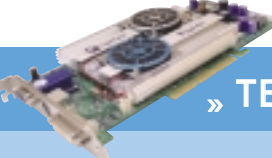
Sparkle GeForce FX 5200: Fiyat/performans oranı açısından gayet cazip olan bu kart, performans açısından da tutarlı bir tablo çiziyor. nVidia GeForce FX 5200 işlemcili olan ve 128MB DDR bellek taşıyan ürün, genel hatlarıyla uygun fiyat kategorisinin başarılı temsilcilerinden biri olarak nitelendirilebilir.

Albatron GeForceFX 5200: Gigabyte'tan ayrılan bir kadronun kurduğu Albatron,

kısa zamanda popüler olmayı başardı ve donanım dünyasının yükselişteki şirketlerinden biri haline geldi. Albatron GeForceFX 5200'de 250MHz çekirdek ve 400MHz bellek hızına rağmen soğutma için fan kullanılmamış ve bu işlem için alüminyum soğutucunun yeterli olduğunu düşünülmüş. Testlerimizde sorsuzca çalışan kartın performansı, beklentileri boşa çıkartmıyor.

Ennyah Digicolor GeforceFX 5200: GeForce FX 5200 işlemcili bu kartı, testteki diğer katılımcılardan ayıran çok önemli bir özellik var. Kart üzerinde bulunan mavi ışıklı buzzer sayesinde, fan durması halinde bir alarm sesi duyuyorsunuz. GeForce FX 5200 işlemcili bir kart için bunun ne derece elzem olduğu tartışılabilir, yine de böyle bir önlemin düşünülmüş olması güzel. 250MHz çekirdek 400MHz bellek hızına sahip olan kartın DVI-I çıkışı ve beraberinde ek yazılımı yok.

Sapphire Radeon 9000 Atlantis Pro: ATI Radeon 9000 Pro işlemcili bu kart, AGP 4x yapıda. Fakat bu sizi aldatmasın. Kart kendinden sonra gelen Radeon 9200 iş-

» **TEST BİRİNCİSİ**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS iyi

FİYAT 149 dolar
BİLGİ www.leadtek.com.tw

BİR LEADTEK KLASİĞİ: Leadtek, bu modelde de alışlageldik abartılı fan/soğutucu tasarımını kullanmış.

- + Yüksek performans
- + Video in özelliği var
- DirectX 9 desteği yok

Leadtek Winfast A280 TD

Ne varsa eskilerde var

Yaşına bakmadan hala başa güreşen Ti 4800SE işlemcili bu kart sadece performans değil Video girişi olması açısından da dikkate değer.

■ nVidia, yazık ki FX serisinin uygun fiyatlı versiyonu olan 5200 ile hayal kırıklığı yaratıyor. GeForce4 MX varyasyonları ise hepimizin malumu. Sonuç olarak geriye yaşlı kahraman GeForce4 Ti işlemcileri kalıyor. Bu seriden Ti 4800SE işlemcili Leadtek Winfast A280 TD, testimizde gerek 3D performansı ile gerekse diğer özellikleriyle kolayca ön plana çıkmayı başardı. Hızlı bir kart olması açısından takdire şayan bir tablo çizse de, DirectX 9 desteğinin bulunmaması, yeni ekran kartı satın almak isteyen bütçesi sınırlı oyun tutkunu kullanıcıları tedirgin edebilir. Öte yandan, performans açısından "yeni nesil" işlemcili kartları geride bıraktıysa da Winfast A280 TD'nin "eski" bir kart olduğunu ve kısa bir

süre sonra bulunmasının imkansız olacağını unutmamak gerek. Kartın bu kısa süreli zaferi sizin için etkileyiciyse ona bir diyeceğimiz yok.

CHIP Test Merkezi olarak Video girişi olan ekran kartlarına sempatiyle bakıyoruz. Zira bu şekilde kullanıcılar ekran kartlarını video yakalama amaçlı olarak kullanabiliyorlar ki bu işi ayrıca yapan bir kart satın almaya kalktığınızda epey para ödememiz gerekiyor. Winfast A280 TD, sahip olduğu Video girişiyle bu bakımdan da takdirimizi kazandı. Her ne kadar dijital video kameralar gittikçe yaygınlaşıyorsa da hala pek çok kullanıcı analog video kaynaklarından PC ortamına görüntü aktarmayı önemsiyor.

lemcisine sahip kartlardan daha iyi bir performans ortaya koydu. 275MHz çekirdek, 500MHz bellek hızına sahip olan kart, 128 bit 128MB DDR bellekle donatılmış. Kart kesinlikle yeni değil, orası kesin ama fiyatının yüksek olmasına anlam veremedik doğrusu.

Aopen Aeolus FX 5200: Üzerinde fan bulunmayan bu kart, adından da anlaşılabilir gibi nVidia GeForce FX 5200 işlemcisi taşıyor. 250MHz çekirdek 333MHz bellek hızına sahip olan kartın performansının, testin üst sıralarındaki 400MHz bellek hızına sahip FX 5200 işlemcili kartlardan bariz şekilde düşük olduğunu söylemek mümkün. 128 bit 128MB DDR bellekle donatılmış kartın en büyük avantajı kuşkusuz fiyatı. Performanstan ziyade uygun fiyata ya da fiyat/performans oranına önem veren kullanıcılar bu kartı beğenebilir.

Gigabyte Radeon 9200 ViVo: Çok şık bir kutuyla satışa sunulan Gigabyte Radeon 9200 ViVo, 250MHz çekirdek ve 400MHz bellek hızına sahip. Video in özelliğine sahip olmasıyla memnuniyet uyandıran 128MB DDR bellekli ürün, performans açısından etkileyici bir tablo çizmekten çok uzak. ViVo için ihtiyaç

duyabileceğiniz tüm kablolarla beraber gelen kartın kutusundan, video yakalama işlemleri için gereken yazılımın yanı sıra tam sürüm oyunlar da çıkıyor.

HIS Excalibur Radeon 9200: Radeon 9200 işlemcili kartları çekici kılmak için olsa gerek, üreticiler bu kartlara Video in özelliği eklemeyi seviyor. HIS Excalibur Radeon 9200 de işte böyle bir kart. Kart, tıpkı Gigabyte gibi performans açısından parmak ısırtmıyor, ancak Video in özellikleri açısından dikkat çekici. Eğer Video kamerası dijital değilse ya da çeşitli analog video kaynaklarından PC'ye görüntü aktarmak istiyorsanız böyle bir kart hoşunuza gidebilir.

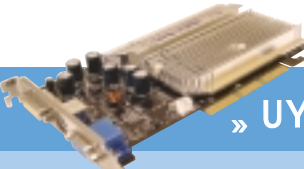
Asus V9520 Magic: Testimizde 64 bit bellek yapısına sahip tek GeForce FX 5200 işlemcili kart olan Asus V9520 Magic, bu durumun tabii sonucu olarak performans açısından hayal kırıklığı yarattı. Fan yerine sadece soğutucuyla donatılmış olan kartın çekirdek hızı 250, bellek hızıysa 333MHz. S-Video çıkışının yanında Composite çıkışı da barındıran kartta DVI-I çıkışı bulunmuyor. Fiyat/performans açısından karamsar bir tablo çizen kart, 128MB DDR belleğe sahip ve kutusundan Asus Smart

Doctor yazılımı çıkıyor.

Albatron GeForce4 MX480E1P: Sahip olduğu GeForce MX440 işlemcisinin DirectX 8 desteği olmaması yüzünden performans testlerinin CodeCreatures aşamasını gerçekleştiremeyen Albatron GeForce4 MX480E1P, 128MB DDR bellekle donatılmış. 250MHz çekirdek, 333MHz bellek hızına sahip olan kartın fiyatı uygun gibi fakat DirectX 9.0 çıkmışken DirectX 8.0 desteği olmayan, pixel/vertex shader desteksiz bir kart satın almak doğru olmayacaktır.

Sparkle Geforce4 MX 440: 128 bit 64MB DDR belleğe sahip olan bu kart, üzerinde GeForce MX 440 işlemcisi bulunuyor. Ürün AGP 8x yapıda, ne var ki düşük bellek miktarı performansı önemli ölçüde sınırlıyor. 250MHz çekirdek, 512MHz bellek hızı yazık ki bu noktada olumlu bir etkide bulunmak için yetersiz kalıyor. Öte yandan, kartın testteki en uygun fiyatlı katılımcılardan biri olması düşük bütçeli kullanıcıları cezbedebilir.

Quake MX440SE: Test sıralamasının sonlarına doğru fiyatları 50 dolar civarına kadar düşen kartlardan biri olan Qu-

» UYGUN FİYAT

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

çok iyi

FİYAT BİLGİ

75 dolar

www.ivmm.com

LCD'LER İÇİN İDEAL: LCD monitörünüz varsa DVI-I çıkışı sizin için çok kullanışlı olabilir.

- + Mükemmel fiyat/performans
- + DirectX 9 desteği
- Performans daha iyi olabilirdi

Inno Tornado FX5200

FX 5200'lerin en iyisi

Yeni bir ekran kartı satın almak istiyorsanız fakat bütçeniz darsa, bu kart fiyat/performans oranıyla kesinlikle sizin için biçilmiş kaftan.

■ Aynı işlemcisi taşıyan ve aynı saat hızlarında çalışan kartlar arasında çok az, hatta önemsenmeyecek derecede bir performans farkı olduğunu daha önce sık sık belirtmiştik. Inno Tornado FX5200 de benzer donanım özelliklerine sahip kartlarınkine eş bir 3D performans tablosu ortaya koydu. Yani söz konusu performans olunca kart, kesinlikle FX5200 işlemcisini anlatıyor. Kartı rakiplerinden ayıran en büyük özellik ise çok uygun fiyatı. Inno Tornado FX5200, yaklaşık 75 dolarlık fiyatıyla uygun fiyatlı bir ekran kartı arayan kullanıcıların ilk seçimi olmaya aday. İşin ilginç yanı, uygun fiyatlı kartlarda görmeye alıştığı-

mızın aksine ürün oldukça iyi bir kutu içeriğiyle satışa sunulmuş. Sahip olduğu FX 5200 işlemcisi yüzünden 150 dolar altı kategorisinde 3D performansında harikalar yaratmadıysa da, P4 2GHz üzeri bir işlemciniz varsa bu kartla yeni oyunlarda bile kolay kolay sıkıntı çekmezsiniz. Bunu söylerken özellikle DirectX 9 desteğini dikkate alıyoruz. Zira kalite ayarlarında ve çözünürlükte müşkülpesent bir yaklaşım ortaya koyarsanız FX 5200 işlemcisinin beklentilerinizin altında kalması işten bile değil. Her halükarda kartın fiyat/performansının bu kadar iyi oluşu pek çok kullanıcının ilgisini çekecektir.

ake MX440SE, GeForce MX440SE işlemcisine sahip. AGP 4x yapıdaki kart, 128 bit 128MB bellekle donatılmış. Beraberinde yazılım gelmeyen ürünü 3D performansını önemsemeyen kullanıcılar tercih edebilir.

Lifeview GeForce4 MX440SE: Kart üreticilerinin işlemci üreticilerinin spesifikasyonlarının dışına çıkarak farklı çekirdek/bellek hızlarında kartlar piyasaya sürdüğüne sıkça tanık oluyoruz. Lifeview GeForce4 MX440SE de böyle bir kart. 250MHz çekirdek, 290MHz bellek hızına sahip olan kartın 128 bit 128MB DDR belleği bulunuyor.

Ennyah Digicolor Geforce4 MX440SE: Testimize katılan AGP 4x yapısındaki az sayıda karttan biri olan Digicolor, GeForce4 MX 440SE işlemcisi taşıyor ve

bunun doğal sonucu olarak da performans testlerinde varlık gösteremiyor. 128 bit 128MB DDR bellekle donatılmış olan kartın bir avantajı varsa o da fiyatı.

Asus V9180 Magic: Spesifikasyon dışı kartlardan bir diğeri olan Asus V9180 Magic, 64 bit 64MB DDR bellekle satışa sunulmuş. GeForce4 MX 440 işlemcili kart, AGP 8x yapıyı destekliyor. 250MHz çekirdek 400MHz bellek hızıyla kart ilginç bir kombinasyon olarak dikkat çekmesine rağmen kartın çok yüksek fiyatlı olması bir yana, fiyat/performans oranının da iyi olmadığını hatırlatalım.

Aopen Aeolus MX 440 8X: 50 dolarlık fiyatıyla dikkat çeken bu kart da GF4 MX440SE işlemcisini kullanan katılımcılardan biri. 64 bit bellek yapısındaki

kartın bellek miktarıysa 64MB. 250 MHz çekirdek 333MHz bellek hızında çalışan kartın tek avantajı fiyatı.

Albatron GeForce4 MX480E1: DDR bellek kullanan kartlar arasında son sıraları paylaşan, 64 bit bellek yapısındaki katılımcılardan biri olan Albatron GeForce4 MX480E1, 64MB bellekle donatılmış. Beraberinde DVD izleme yazılımı gelen kart 275MHz çekirdek, 250MHz bellek hızında çalışıyor.

Eagle GeForce4 MX 440: Testimizde SDRAM kullanan tek kart olan Eagle GF4 MX 440, GF4 MX 440SE işlemcisi bulunmaktadır. AGP 4x yapısındaki kart 64MB bellekle donatılmış ve genel olarak ofis ve 2D uygulamalarını kullanan okuyucularımıza hitap ediyor.

Şahin Ekşioğlu, esahin@chip.com.tr

EKRAN KARTLARINI NASIL TEST ETTİK?

Detaylı bir ölçüm ve puanlama çok önemli

Ekran kartlarını test ederken doğal olarak farklı API'lara ait benchmark'lar kullandık. Gerek OpenGL gerekse DirectX platformlarına ait hem sentetik hem de gerçek dünya uygulamaları, testimizin temel taşlarını oluşturdu. Tüm testler 32 bit renk derinliğinde gerçekleştirildi.

► 3D PERFORMANSI (%80)

Ekran kartı testi denince akla ilk gelen test yazılımlarından biri olan QuakeIII, biraz eski de olsa mükemmel bir ölçkelenebilirliğe sahip olduğu için popülerliğini koruyor. OpenGL platformunun bu önemli temsilcisini testimizde (Demo1) program içindeki en yüksek kalite ayarlarında, iki farklı çözünürlükte kullandık. 1280x1024 çözünürlükte gerçekleştirdiğimiz testin ardından ekran kartının sürücü ayarlarında 4x Antialiasing ve 8x Anisotropic Filtering ayarlarıyla 1024x768 çözünürlükte bir test daha yaptık.

OpenGL platformuna ait kullandığımız bir diğer test yazılımı da SpecView-perf 7.1 oldu. Bu yazılım, kendi içindeki farklı profesyonel 3D/CAD yazılımlarını simüle ederek performans ölçümü yapıyor. Bu modüllerden 3D Studio Max'i kullanan simülasyonu seçtik. Bu testi sadece 1280x1024 çözünürlükte değerlendirmemize dahil ettik.

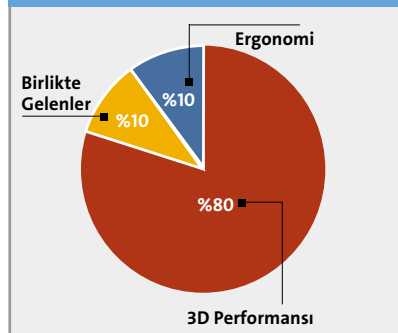
Direct3D testlerindeyse tabii ki MadOnion ya da yeni adıyla FutureMark benchmark'ları 3D Mark 2001SE ve 2003

yerlerini aldılar. nVidia ile FutureMark arasındaki anlaşmazlık sona erdi. Fakat FutureMark'ın çıkarttığı son yamanın nVidia'nın "planlarını" bozduğu bir gerçek. 3D Mark 2001 ve 2003, QuakeIII'le benzer çözünürlük ve kalite ayarlarıyla test edildi.

Ekran kartlarını oldukça zorlayan bir benchmark olan Aquamark 2.3'ü bu teste dahil etmememiz düşünülemezdi. Bu test yazılımı da 1280x1024 (40MB textures) ve 1024x768 (4XAA, 8xAF) ayarlarıyla testimize katıldı.

QuakeIII ile birlikte test platformlarında oldukça yaygın kullanılan Unreal Tournament (inferno) da ekran kartlarını zorlayan ve ekran kartlarını test ederken vazgeçemeyeceğimiz bir diğer yazılımdı. Kullandığımız son test yazılımı ise CodeCreatures Benchmark Pro oldu.

TEST KRİTERLERİ

Tüm benchmark sonuçları yazılımların kendi içinde karşılaştırmalı olarak ayrı ayrı puanlandı ve genel toplamda eşit ağırlığa sahip oldu. Toplam 3D Performans puanının nihai puan üzerindeki ağırlığıysa %80 olarak hesaplandı.

► ERGONOMİ (%10)

Performans her şey demek değil. Ekran kartınız ayağınızı yerden kesebilir ama bunu jet gürlüğüyle yaparsa işin tadı kaçır.

Ergonomi kategorisinde kartın genel yapısı, fan gürlüğü, ViVo seçenekleri, boyutları, montaj kolaylığı gibi noktaları dikkate aldık. Ergonomi kategorisi, birbirine oldukça yakın performans puanları alan kartların toplam puanı üzerinde (%10'luk ağırlığına rağmen) büyük ölçüde etkili oldu.

► BİRLİKTE GELENLER (%10)

Testimize katılan ekran kartlarının hepsinin kutusundan DVD izleme yazılımı çıkıyor. Bunun dışında çoğu ekran kartı tam sürüm oyunlarla beraber geliyor. Tüm kartlar DVI-I adaptörüne sahip; ayrıca S-Video ve Composite kabloları gibi aksesuarlar teker teker puanlanarak kartlarla birlikte gelen yazılım ve donanım puanı oluşturuldu. Toplam puan üzerinde %10'luk ağırlığa sahip olan "birlikte gelenler" kategorisi de sıralamada anahtar role sahipti.

Sonuç:

Kazanan yok

Şahin Eksioğlu,
CHIP Test Merkezi
Editörü

■ Testimizde kolayca fark edebileceğiniz gibi, tüm kartların az ya da çok dezavantajı var. Performansı iyi olan GeForce4 Ti kartlar DirectX 9 desteğine sahip değiller. Ayrıca bu kartları bulmak gittikçe zorlaşıyor, hatta yakında tamamen imkansız olacak. FX 5200 kartlar ise performans konusunda tam bir hayal kırıklığı. GeForce4 MX 440 işlemcili kartları saymaya bile gerek yok. Radeon 9000 ya da 9200 işlemcili kartlar da avantajlı değiller. Gördüğümüz gibi, geriye pek bir şey kalmıyor. Sözün kısası, eğer oyun tutkunu bir kullanıcıysanız ekran kartınız için 150 dolardan fazla para ayırmanız gerekiyor ki bu konuda geçen ay yayınladığımız testimiz ve CHIP TOP 10 tablosu size yardımcı olacaktır. Oyunlar PC'nizde çalıştırdığınız öncelikli yazılımlardan değilse ve bütçeniz darsa, kısacası daha azına razı olabilirsiniz o zaman 25 adet ekran kartını konuk ettiğimiz bu ayki testimizde GeForce4 Ti 4800SE işlemcili Leadtek Winfast A280 TD'nin ViVo olanakları ve performansıyla göz doldurduğunu söyleyebiliriz. Fiyat/performans açısından daha cazip bir seçenek arayan okuyucularımızsa, bu kategoride bizden ödül almaya hak kazanan Inno Tornado GeForce FX 5200 kartına bir göz atmalılar. ■

TEST PLATFORMU

Pentium 4 2.53GHz
Gigabyte 8KNXP anakart
512 MB DDR400 bellek
DirectX 9.0a
Detonator 44.03
Catalyst 6.14.10.6343
Windows XP Professional SP1

Ürün Model	Leadtek Winfast A280 TD	Asus V9280 Video Suite
Fiyat (yaklaşık)	149 dolar	145 dolar
Firma	Kont, Multimedia	Boğaziçi, Çizgi
Telefon	(212) 499 62 99, (212) 479 46 46	(212) 217 29 29, (212) 356 70 70
Internet (www.)	leadtek.com.tw	asus.com.tw
CHIP Toplam Puanı	97 ■■■■■■	91 ■■■■■■
3D performansı (%80)	96	89
Birlikte gelenler (%10)	100	100
Ergonomi (%10)	100	100
Fiyat/Performans	iyi	iyi
Özetle	DirectX 9 desteği yok ama çok hızlı ve video girişi var.	Video girişi olması iyi, ayrıca performansı gayet iyi.
Donanım özellikleri		
Grafik chipi	nVidia GeForce4 Ti 4800SE	nVidia GeForce4 Ti 4200
Chip / Bellek frekansı (MHz)	275/500	250/512
Grafik belleği	128MB DDR	128MB DDR
AGP Bus	8x	8x
Bellek bant genişliği	128 bit	128 bit
DirectX desteği	8.1	8.1
Video-In (Composite / S-Video)	✗	✗
TV-Out (Composite / S-Video)	✗	✗
DVI-I / Dual-Head	✗	✗
Berberinde gelen yazılımlar	Ulead VideoStudio 6, Cool 3D, Aquanox, Rainbow Six, WinfastDVD	Morrowind, Black Thorn, Worms Blast, Battle Realms, Asus-DVD, Asus Digital VCR
Berberinde gelen donanımlar	S-Video kablosu, Composite kablosu, DVI-I/VGA adaptörü, VIVO kabloları	2 Adet DVI-I/VGA adaptörü, VIVO kabloları
Benchmark Sonuçları/Puanları		
QuakeIII 1280x1024, 32bit, Trilinear Filtering (fps)	178	160
QuakeIII 1024x768, 32bit 4x FSAA, 8x AF (fps)	88	80
Unreal Tournament 1280x1024, 32 bit (fps)	56	51
Unreal Tour. 1024x768, 32 bit, 4x FSAA, 8x AF(fps)	23	21
3D Mark 2001SE 1280x1024, 32bit, Double f. buffer	9845	9346
3D Mark 2001SE 1024x768, 32bit, 4x FSAA, 8x AF	4709	4297
3D Mark 2003 1280x1024, 32bit, Trilinear Filtering	1132	1051
3D Mark 2003 1024x768, 32bit, 4x FSAA, 8x AF	498	458
Aquamark 2.3 1280x1024, 32 bit (fps)	53	49
Aquamark 2.3 1024x768, 32 bit 4x FSAA, 8x AF(fps)	14	13
CodeCreatures Pro Official Score	2183	2012
CodeCreatures Pro Official Score 4x FSAA, 8x AF	1114	1028
SpecViewperf 7.1 3D Max02 1280x1024, 32bit	8.4	8.1

✗= var —= yok

Test: Ekran Kartları

3

4

5

6

UYGUN FİYAT
CHIP
08/2003

7

8

9

**Aopen Aeolus
Ti 4200S 8X****Eagle GeForce Ti
4200****Lifeview
GeForce4 Ti4200****MSI
FX5200****Inno Tornado
GeForceFX 5200****Leadtek Winfast
A340 TDH****Sparkle
GeForce FX5200**

146 dolar

149 dolar

149 dolar

98 dolar

75 dolar

99 dolar

89 dolar

Çözüm

Merpa

Boğaziçi,
MultimedyaDatagate,
Multimedya

Çözüm, Vektron

Kont,
Multimedya

Hızlı Sistem

(212) 217 40 10

(212) 213 38 73

(212) 217 29 29,
(212) 479 46 46(212) 321 41 41,
(212) 479 46 46(212) 217 40 10
(212) 211 80 65(216) 499 62 99,
(212) 479 46 46

(212) 671 10 71

aopen.com.tw

-

lifeview.com.tw

msi.com.tw

ivmm.com

leadtek.com.tw

sparkle.com.tw

89

83

83

67

66

66

64

Puan 0 50 100

Puan 0 50 100

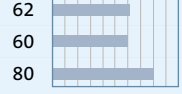
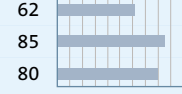
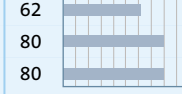
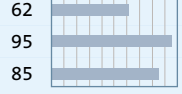
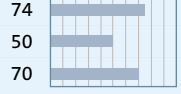
Puan 0 50 100

Puan 0 50 100

Puan 0 50 100

Puan 0 50 100

Puan 0 50 100

orta

orta

orta

iyi

çok iyi

iyi

iyi

**GF4 Ti 4200'ün
gücünü kullanıyor.
ViVo da cabası.****Hızlı fakat hem
DirectX 9 desteği
yok, hem de pahalı.****Beraberinde yazılım
gelmiyor. DirectX 9
desteği yok****Kutusu yazılım dolu.
Genel olarak başarılı
sayılabilir.****En uygun fiyatlı FX.
Fiyat/performans
açısından harika.****Fiyat/performans
oranı açısından
cazip sayılabilir.****Beraberinde yazılım
gelseydi hoş bir FX
seçeneği olabilirdi.****nVidia GeForce4 Ti
4200****nVidia GeForce4 Ti
4200****nVidia GeForce4 Ti
4200****nVidia GeforceFX
5200****nVidia GeForceFX
5200****nVidia GeforceFX
5200****nVidia GeforceFX
5200**

250/400

250/512

250/512

250/400

250/400

250/400

250/400

128MB DDR

128MB DDR

128MB DDR

128MB DDR

128MB DDR

128MB DDR

128MB DDR

8x

8x

8x

8x

8x

8x

8x

128 bit

128 bit

128 bit

128 bit

128 bit

128 bit

128 bit

8.1

8.1

8.1

9.0

9.0

9.0

9.0

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

WinDVD,
WinProducer,
3Deep

yok

yok

Restore it, Virtu-
alDrive Professional,
WinDVD, Mor-
rowind, Ghost Recon,
Duke NukemComanche4, WinD-
VD, WinDVD Creator,
3DMark2003Big Mutha Truckers,
GunMetal,
WinFastDVD

yok

Composite kablosu,
ViVo kablolarıS-Video/Composite
adaptörüS-Video kablosu,
Uzaktan kumanda,
DVI-I/VGA adaptörüS-Video kablosu,
DVI-I/VGA adaptörüS-Video, Composite
kablosu, S-Video/
Composite adaptörü,
DVI-I/VGA adaptörüS-Video kablosu,
DVI-I/VGA adaptörü

162

161

161

107

107

107

107

81

80

80

49

49

49

49

51

51

51

28

28

28

28

21

21

21

20

20

20

20

9416

9317

9331

5712

5769

5745

5749

4330

4280

4320

2873

2882

2889

2869

1058

1056

1053

890

891

890

890

461

458

460

513

538

537

538

49

48

48

23

23

23

23

13

13

13

11

11

11

11

2022

2019

2022

1104

1106

1104

1102

1040

1033

1034

513

513

513

518

8.1

8.1

8.1

5.6

5.6

5.6

5.6

■ ■ ■ ■ ■ Değerlendirme kutucukları: 90-100 Puan = 5 Kutu, 75-89 Puan = 4 Kutu, 60-74 Puan = 3 Kutu, 45-59 Puan = 2 Kutu, 0-44 Puan 1 Kutu

Ürün Model	Albatron GeForceFX 5200	Ennyah Digicolor GeForceFX 5200	Sapphire Radeon 9000 Atlantis Pro	Aopen Aeolus FX 5200
Fiyat (yaklaşık)	83 dolar	89 dolar	132 dolar	78 dolar
Firma	Vektron	Beko Elektronik A.Ş.	Datagate	Çözüm
Telefon	(212) 211 80 65	(212) 288 08 44	(212) 321 41 41	(212) 217 40 10
Internet (www.)	albatron.com.tw	ennyah.com.tw	sapphiretech.com	aopen.com.tw
CHIP Toplam Puanı	64	63	60	59
3D performansı (%80)	62	62	58	55
Birlikte gelenler (%10)	65	55	65	65
Ergonomi (%10)	80	75	70	80
Fiyat/Performans	iyi	iyi	kötü	iyi
Özetle	Uygun fiyatlı sayılabilecek bir başka FX 5200 kart.	Fan durunca alarm veren bir buzzer'a ve mavi ışığa sahip.	ATI'dan nostalji. Fiyatı yüksek olmasaydı keşke.	Saat hızları düşük bir GeForceFX. Pek cazip sayılmaz.
Donanım özellikleri				
Grafik chipi	nVidia GeforceFX 5200	nVidia GeForceFX 5200	ATI Radeon 9000 Pro	nVidia GeforceFX 5200
Chip / Bellek frekansı (MHz)	250/400	250/400	275/500	250/333
Grafik belleği	128MB DDR	128MB DDR	128MB DDR	128MB DDR
AGP Bus	8x	8x	4x	8x
Bellek bant genişliği	128 bit	128 bit	128 bit	128 bit
DirectX desteği	9.0	9.0	8.1	9.0
Video-In (Composite / S-Video)	-/-	-/-	-/-	-/-
TV-Out (Composite / S-Video)	-¥	-¥	-¥	-¥
DVI-I / Dual-Head	¥¥	-¥	¥¥	¥¥
Beraberinde gelen yazılımlar	WinDVD Creator	yok	PowerDVD	3Deep
Beraberinde gelen donanımlar	S-Video/Composite adaptörü, Composite kablosu	S-Video/Composite adaptörü	DVI-I/VGA adaptörü, S-Video/Composite adaptörü	S-Video/Composite adaptörü, Composite kablosu
Benchmark Sonuçları/Puanları				
QuakeIII 1280x1024, 32bit, Trilinear Filtering (fps)	107	107	92	93
QuakeIII 1024x768, 32bit 4x FSAA, 8x AF (fps)	49	49	29	42
Unreal Tournament 1280x1024, 32 bit (fps)	28	28	36	25
Unreal Tour. 1024x768, 32 bit, 4x FSAA, 8x AF(fps)	20	20	11	17
3D Mark 2001SE 1280x1024, 32bit, Double f. buffer	5756	5748	8203	5009
3D Mark 2001SE 1024x768, 32bit, 4x FSAA, 8x AF	2880	2879	2029	2420
3D Mark 2003 1280x1024, 32bit, Trilinear Filtering	892	890	869	789
3D Mark 2003 1024x768, 32bit, 4x FSAA, 8x AF	537	539	346	471
Aquamark 2.3 1280x1024, 32 bit (fps)	23	23	27	20
Aquamark 2.3 1024x768, 32 bit 4x FSAA, 8x AF(fps)	11	11	10	10
CodeCreatures Pro Official Score	1105	1104	1234	966
CodeCreatures Pro Official Score 4x FSAA, 8x AF	513	512	637	435
SpecViewperf 7.1 3D Max02 1280x1024, 32bit	5.6	5.6	5.6	5.3

Test: Ekran Kartları

14

15

16

17

18

19

20

Gigabyte
Radeon 9200HIS Excalibur
Radeon 9200Asus V9520
MagicAlbatron GF4
MX480E1PSparkle
GeForce4MX 440Quake
MX440SELifeview GF4
MX440SE

122 dolar

120 dolar

95 dolar

65 dolar

49 dolar

57 dolar

58 dolar

Hızlı Sistem, Kont

Tellioglu

Boğaziçi,
Çizgi

Vektron

Hızlı Sistem

Mascom

Boğaziçi,
Multimedia(212) 671 10 71,
(216) 499 62 99

(212) 213 34 40

(212) 217 29 29,
(212) 356 70 70

(212) 211 80 65

(212) 671 10 71

(216) 321 17 00

(212) 217 29 29,
(212) 479 46 46

gigabyte.com.tw

hightech.com.hk

asus.com.tw

albatron.com.tw

sparkle.com.tw

leadtek.com.tw

lifeview.com.tw

59 ■■■■■

58 ■■■■■

43 ■■■■■

40 ■■■■■

37 ■■■■■

37 ■■■■■

34 ■■■■■

Puan 0 50 100

Puan 0 50 100

Puan 0 50 100

Puan 0 50 100

Puan 0 50 100

Puan 0 50 100

Puan 0 50 100

51

50

38

34

31

32

28

80

75

55

65

60

55

55

100

100

75

65

65

60

60

kötü

kötü

kötü

orta

iyi

orta

orta

ATI'n giriş seviyesi
işlemcisini
kullanıyor, ViVo da
var.Terfi edecekler için
cazip değil. ViVo
özelliği hoş.64 bit FX 5200
kullanıyor. Üstelik
fiyatı da yüksek.MX440 hala
sahnede.
Performansı tatmin
edici olmaktan uzak.64MB'lık yetersiz
bellek performansı
olumsuz yönde
etkiliyor.AGP 4x yapıda.
Üstelik fiyat/
avantajı yokAGP 4x yapıda.
Üstelik fiyat/
avantajı yok.

ATI Radeon 9200

ATI Radeon 9200

nVidia GeForceFX
5200nVidia GeForce4
MX440nVidia GeForce4 MX
440nVidia GeForce4
MX440SEnVidia GeForce4
MX440SE

250/400

250/400

250/333

250/333

275/512

250/333

250/290

128MB DDR

128MB DDR

128MB DDR

128MB DDR

64MB DDR

128MB DDR

128MB DDR

8x

8x

8x

8x

8x

4x

4x

128 bit

128 bit

64 bit

128 bit

128 bit

128 bit

128 bit

8.1

8.1

9.0

7.1

7.1

7.1

7.1

✘

✘

✘

✘

✘

✘

✘

✘

✘

✘

✘

✘

✘

✘

✘

✘

✘

✘

✘

✘

✘

Need For Speed,
PowerDVD, Serious
Sam, Power Director
MEPower Director,
Power DVD

yok

WinDVD Creator

yok

yok

yok

ViVo kabloları

S-Video kablosu,
ViVo kabloları

yok

S-Video/Composite
adaptörü, Composite
kablosuS-Video kablosu,
DVI-I/VGA adaptörü

S-Video kablosu

S-Video/Composite
adaptörü

86

84

57

89

79

84

73

26

26

26

35

35

33

30

26

26

17

23

16

23

20

10

10

10

9

5.8

8

7

5426

5421

3007

4529

4084

4217

3722

1795

1789

1428

2030

1974

1900

1658

834

795

798

227

212

205

187

301

303

311

116

109

106

96

25

25

12

17

16

15

14

9

9

6

8

8

7

6

1111

1117

653

-

-

-

-

620

623

270

-

-

-

-

5.2

5.2

4.8

6.2

5.9

5.8

5.6

Test: Ekran Kartları

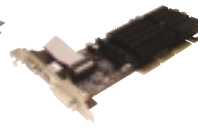
21

22

23

24

25

Ürün Model	Ennyah Digicolor GF4 MX440SE	Asus V9180 Magic	Aopen AeolusMX 4408X	Albatron GF4 MX480E1	Eagle GeForce4 MX 440
Fiyat (yaklaşık)	56 dolar	106 dolar	50 dolar	53 dolar	45 dolar
Firma	Beko Elektronik A.Ş.	Boğaziçi, Çizgi	Çözüm	Vektron	Merpa
Telefon	(212) 288 08 44	(212) 217 29 29, (212) 356 70 70	(212) 217 40 10	(212) 211 80 65	(212) 213 38 73
İnternet (www.)	ennyah.com.tw	asus.com.tw	aopen.com.tw	albatron.com.tw	-
CHIP Toplam Puanı	34	32	31	31	30
3D performansı (%80)	28	26	23	23	22
Birlikte gelenler (%10)	60	55	65	65	60
Ergonomi (%10)	60	60	65	65	60
Fiyat/Performans	orta	çok kötü	orta	orta	iyi
Özetle	AGP 4x yapıda. Üstelik fiyat avantajı yok.	64 bit'lik olmasına rağmen fiyatı çok yüksek.	64 bit'lik bellek yapısına sahip fakat fiyatı makul.	AGP 8x yapıda. Fakat 64 bit bellek mimarisi performansı düşürüyor.	Tüm test içinde SDRAM kullanan tek ekran kartı.
Donanım özellikleri					
Grafik chipi	nVidia GeForce4 MX440SE	nVidia GeForce4 MX440	nVidia GeForce4 MX440SE	nVidia GeForce4 MX440	GeForce4 MX 440SE
Chip / Bellek frekansı (MHz)	250/290	250/400	250/333	275/250	250/166
Grafik belleği	128MB DDR	64MB DDR	64MB DDR	64MB DDR	64MB SDRAM
AGP Bus	4x	8x	8x	8x	4x
Bellek bant genişliği	128 bit	64 bit	64 bit	64 bit	128 bit
DirectX desteği	7.1	7.1	7.1	7.1	7.1
Video-In (Composite / S-Video)	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-
TV-Out (Composite / S-Video)	-/¥	-/¥	-/¥	-/¥	-/¥
DVI-I / Dual-Head	-/¥	-/¥	¥/¥	¥/¥	-/¥
Beraberinde gelen yazılımlar	yok	Asus Smart Doctor	3Deep	WinDVD Creator	yok
Beraberinde gelen donanımlar	S-Video/Composite adaptörü, Composite kablosu	S-Video/Composite adaptörü	S-Video/Composite adaptörü, Composite kablosu	S-Video/Composite adaptörü, Composite kablosu	S-Video/Composite adaptörü, Composite kablosu
Benchmark Sonuçları/Puanları					
QuakeIII 1280x1024, 32bit, Trilinear Filtering (fps)	73	64	55	53	53
QuakeIII 1024x768, 32bit 4x FSAA, 8x AF (fps)	30	25	21	21	22
Unreal Tournament 1280x1024, 32 bit (fps)	20	18	15	15	15
Unreal Tour. 1024x768, 32 bit, 4x FSAA, 8x AF(fps)	7	7	6	6	5
3D Mark 2001SE 1280x1024, 32bit, Double f. buffer	3702	3220	2606	2655	2669
3D Mark 2001SE 1024x768, 32bit, 4x FSAA, 8x AF	1247	1424	1163	1172	1194
3D Mark 2003 1280x1024, 32bit, Trilinear Filtering	187	174	205	148	144
3D Mark 2003 1024x768, 32bit, 4x FSAA, 8x AF	95	85	71	72	71
Aquamark 2.3 1280x1024, 32 bit (fps)	13	13	11	11	11
Aquamark 2.3 1024x768, 32 bit 4x FSAA, 8x AF(fps)	6	6.2	5	5	5
CodeCreatures Pro Official Score	-	-	-	-	-
CodeCreatures Pro Official Score 4x FSAA, 8x AF	-	-	-	-	-
SpecViewperf 7.1 3D Max02 1280x1024, 32bit	5.6	5.2	5.2	5.6	5.3

İÇİNDEKİLER

66

PocketPC 2002:
Cebinizdeki Windows

68

İşletim Sistemleri Savaşı:
Windows Mobile 2003 Palm OS'a karşı

70

PDA İncelemeleri:
Farklı seviyeler için ürünler

Herkes İçin Uygun PDA

Ufak Tefek Ama...

Dikkat, bağımlılık tehlikesi! Bir kez PDA kullanan bir daha vazgeçemiyor. Ajanda ve adres yönetiminden, internette araştırma yapmak ve eğlenceli vakit geçirmek için küçük oyunlara kadar, her ihtiyacınıza ve size en uygun PDA'yı kolayca bulabilirsiniz.

PDA'lar, gün içerisinde hareket halinde olan kişiler için olmazsa olmaz cihazlar arasındaki yerlerini son zamanlarda sağlamlaştırdılar. Bu küçük PC'ler ufak tefek yapılarına rağmen ciddi birer bilgisayar performansı sağlıyorlar. Sizin yerinize randevuları hatırlıyor, adresleri saklıyor, istediğiniz notları tutuyorlar. Bir PDA'nın touchscreen'ine, yani dokunmatik ekranına küçük bir plastik kalem olan stylus ile hafifçe dokunarak programları çalıştırabilir, metinleri yazabilir veya oyun oynayabilirsiniz. PDA'lar, cep telefonları veya masaüstü PC'ler gibi diğer cihazlar ile kızıl ötesi, Bluetooth veya Docking Station üzerinden bağlantı kurarak veri alışverişinde bulunabilirler.

Bu eğlencenin, 100 ile 800 dolar arasında değişen fiyatlarına bakarak hala ucuzlamadığı söylenebilir. Satın alma kararı verirken cüzdanınızın şişkinliği

haricinde, ihtiyaçlarınızı hangi işletim sisteminin daha iyi karşılayacağı sorusu da etkili olacaktır. Şu anda ilk sırada olan Palm OS ve Pocket PC, müşterilerin ilgisini çekmek için çekişiyorlar. Her iki sistemin de kendine özgü avantaj ve dezavantajları bulunuyor. Pazarda sayıca az olsa bile Linux tabanlı sistemler mevcut ve bunlar da büyük firmaların elindeki pazardan pay kapmaya çalışıyorlar. Üstelik başarısız oldukları söylenemez.

Kendini kanıtlamış Palm OS: Sadece yeni başlayanlar için değil

Palm işletim sistemini kullanan bir PDA ucuz olabilir ancak Windows rakiplerine kıyasla donanımsal olarak daha zayıftır. Örneğin, iş konusunda Word veya Excel işlevselliği açısından çok fazla bir şey beklememelisiniz. Pocket PC 2002 (ve yeni çıkan 2003), Media Player sayesinde multimedya alanında bir adım önde gi-

diyor. Ancak hiç kimse Palm OS'la beraber gelen temel PIM uygulamaları ile yetinmek zorunda değil. Çünkü Palm OS platformu şu anda çok geniş bir shareware ve freeware yazılım seçeneğine sahip. Sözlükler, yol haritaları, navigasyon çözümleri ve tabii ki veritabanları, performans araçları, web tarayıcıları, posta ve SMS istemcileri ile her tür oyun da tavsiye edilen programlar arasında yer alıyor.

Piyasa lideri, yeni kullanıcılar için Palm Zire modeli ile yeni bir sınır belirleyerek 100 dolar civarında bir fiyatla satışa başladı. Ancak Zire modeli ışıktan dırması olmayan siyah beyaz bir ekran, nispeten yavaş bir işlemci ve yükseltme imkanı sunmayan düşük bir hafıza sunuyor. Yeni çıkan Zire 71 modeli 144MHz ARM işlemci, MP3 çalabilme ve fotoğraf çekebilmenin yanında renkli ekran gibi zengin özelliklere sahipse de

yaklaşık 350 dolarlık fiyatıyla nispeten daha geniş bütçeli kullanıcılara hitap ediyor.

Palm, tam performanslı 144 MHz'lik işlemcisi, hem Bluetooth modülü hem de (Palm'da ilk defa) MP3 desteği ile sunulan Tungsten T modeli ile de uzun süre popüler kaldı. Palm OS 5.0'ın sunulduğu ilk model olan bu cihazın fiyatı ise 500 dolar civarında.

Palm PDA'ların en büyük dezavantajlarından biri de Tungsten modelinde aşılmış. Tungsten'in 320 x 320 piksellik çözünürlüğü şu ana kadar Palm cihazlarda görülenden çok daha yüksek ve Sony'nin Palm tabanlı Clié modellerinde kullanılanla aynı özelliğe sahip.

Daha fazla bellek, küçük bir dahili klavye ve Wi-Fi bağlantısı istiyorsanız Palm Tungsten C modeli ilginizi çekebilir (yaklaşık 550 dolar). Palm, Tungsten W modelinde ise GSM/GPRS özelliği sunarak bir adım ileri gidiyor (yaklaşık 450 dolar).

Yeni çözümler: Sony ve Handspring'in Palm OS PDA'ları

Sony, Palm OS konusunda devamlı yeni adımlar atıyor. Örneğin NR70V/NX70V modelleri, kullanıcının sadece açmakla kalmayıp aynı zamanda kendi ekseninde döndürebileceği, metin girerken donanımsal klavye yerine direkt olarak ekranı kullanmak için daha sonra kapatabileceği, gayet yüksek çözünürlüklü büyük ekranlar sunuyorlar.

PEK ÇOK ÖZELLİK BİR ARADA: Palm, Zire 71 modelini MP3 çalabilme ve fotoğraf çekebilme gibi günümüzde oldukça kabul gören özelliklerle donatmış.

Değişik açılar kullanarak fotoğraf çekmek için 300 derece döndürebilen entegre bir dijital fotoğraf makinesi ise Sony modellerinin başka bir ayırt edici özelliği. JPEG veya PGP biçiminde saklanan resimler aynı zamanda PDA üzerinde düzenlenebilir ve örneğin üzerlerine yazı yazılabilir. Bu tür uygulamalar için Sony'nin hafıza kartı Memory Stick'i kullanabilirsiniz. Eğer bir Sony dizüstü bilgisayar sahibiyse söz konusu bellek kartı yardımıyla resimlerinizi doğrudan bu cihaza da aktarabilirsiniz. Sony Clié serisinin diğer bir tipik özelliği ise müzik desteği. Sony PDA'ların üst sınıf modelleri, ATRAC3 ve MP3 dosyalarını çalabiliyor. Bunun için ihtiyaç duyulan depolama yeri ise Memory Stick'ler tarafından karşılanıyor. Ancak bu hafıza kartlarının en büyük dezavantajı diğer üreticiler tarafından nadiren kullanılması.

Sony, uzun süredir Clié'nin SJ20, SJ30, T675C ve NZ90 modelleri ile başlangıç seviyesinden müthiş highend modellerine kadar uzanan geniş bir yelpazeye sahipti ve PalmOS kullanan cihazların da zengin multimedya olanaklarından faydalanabileceğini ispatlamıştı. Bununla yetinmeyen şirket, geçtiğimiz aylarda Clié ailesine kattığı yeni modellerle adından sıkça söz ettireceğe benziyor. Bunlar arasında bulunan UX-50 modeli, entegre Bluetooth ve Wi-Fi bağlantısına sahip. Ayrıca kamerasıyla dijital video kaydı ve fotoğraf çekimi yapabiliyor (yaklaşık 700 dolar). Yeni Clié'lerin nispeten daha uygun fiyatlı bir modeli olan NX73V kablosuz bağlantı konusunda o kadar yetenekli değilse de entegre kamerası ve şık tasarımıyla dikkat çekiyor (yaklaşık 500 dolar). Yeni serinin fiyat/performans açısından dikkat çeken bir modeli olan SJ33'ün de (yaklaşık 250 dolar) mükemmel tasarımı ve mp3 çalabilme özelliğiyle genel olarak başarılı bir tablo çizdiğini söylemeden geçmeyelim.

Handspring, PDA ve cep telefonu işlevlerini bir araya getirdiği Palm OS tabanlı Smartphone ürünleriyle ilgi topluyor. Alışılmamış bir tasarıma sahip olan Treo adındaki bu hibrit cihazlar, emektar işletim sistemi Palm OS'u kullanıyor ve bu sayede sadece Palm ile tanınan ajanda, adres defteri ve not defteri gibi PIM programlarını çalıştırmakla kalmıyor.

Handspring, bundan daha fazlasını sunarak Palm tabanlı tüm freeware ve shareware programlarını hiçbir kısıtlama olmadan akıllı telefonunuzda rahatlıkla kullanabilmenizi de sağlıyor. Renkli ekran, Palm ailesine ait tüm cihazlarda olduğu gibi, Pocket PC'ler tarafından desteklenmeyen arka plan aydınlatmasına rağmen 65.536 renk ile en son teknolojiye sahip. PDA, alışıktığımız gibi bir kalem (stylus) ile kullanılıyor ancak istenirse tuş takımı da kullanılabilir. Hafıza artırımı için de, genişletme kartlarının kullanılabilmesi SD/MMC yuvası bulunuyor.

Dahili mobil telefon, PDA'yı tam bir e-posta ve internet cihazına dönüştürüyor. Böylece, cep telefonları ile kızıltötesi bağlantı kurmak için çabaladığınız günleri artık unutabilirsiniz. Fonksiyonlarından da anlaşılabilir ki üzere bu akıllı telefonun sahipleri sadece telefon görüşmeleri yapmak dışında, ne zaman isterlerse SMS de gönderebilirler. Cep telefonu modülü Dual Band çalışıyor ve serbest konuşma haricinde entegre telefon defteri özelliği de mevcut. Treo ile veri alışverişi için nispeten daha yavaş olan GSM yerine GPRS teknolojisini kullanabilirsiniz. Eğer bu fonksiyona sahip olmayan bir cihazınız varsa Handspring'in web sayfasında ücretsiz olarak yayınlanan bir güncellemeyi yükleyebilirsiniz. Cihazın pili maksimum 3 saat konuşma ve toplam 150 saat bekleme süresi sunuyor.

Handspring Treo 270, büyük bir kasa sahip olmasına rağmen sadece 150 gram ağırlığında ve yaklaşık 400 dolarlık bir fiyatla satılıyor.

SMARTPHONE I: Handspring Treo 270, PDA ile GPRS de dahil cep telefonu fonksiyonlarını bir çatı altında topluyor.

Pocket PC 2002 ve Windows Mobile 2003

Palm, el bilgisayarı pazarında uzun süre hüküm sürdü. Ancak bu durum artık değişti sayılır. Windows, Pocket PC 2002 işletim sistemi ile PDA dünyasına da adım attı.

Yeni iPAQ'LER: iPAQ serisi PDA'lerin her zaman çok popüler olduğu bir gerçek. Yeni modeller de oldukça başarılı.

Microsoft'un, Windows'u el bilgisayarları pazarına sokma çabaları uzun süre sonuçsuz kalmıştı. Ancak Windows CE, Pocket PC 2002 olarak kabuk değiştirdikten sonra pazarda hareketlenmeler başladı. Üstelik hemen hemen tüm büyük bilgisayar üreticileri Microsoft'un işletim sistemini kullanan PDA'lar sunuyorlar. Microsoft son olarak geçtiğimiz günlerde piyasaya sürdüğü en yeni işletim sistemi olan Windows Mobile 2003 ile Pocket PC arenasını daha da hareketlendirdi.

Pocket PC'ler şu anda ya 206 MHz'lik Intel StrongARM ya da 300 veya 400 MHz'lik Intel XScale işlemcilerini kullanıyorlar. Renkli ekranları 240 x 320 çözünürlüğe sahip ve 65.536 renk görüntüleyebiliyor. Cihazlar, 130 ile 190 gram arasında değişen ağırlıkları ile Palm modellerinden daha ağır ve 250 ile 700 dolar arasında değişen fiyatları ile de Palm PDA'larından daha pahalılar.

Pocket PC'ler standart olarak 64 MByte RAM taşıyorlar. Bu, Palm'larla karşılaştırıldığında çok fazla gibi gözü-

kebilir, ancak Pocket PC 2002 altında programlar ve dosyalar da Palm OS işletim sistemindekilere kıyasla çok daha büyükler. Palm ailesinin ek hafıza için MMC/SD hafıza kartları ve Memory Stick kullanmasına rağmen Microsoft tarafında CF yuvasına sahip modeller bulmak mümkün. Pocket PC'lerin diğer bir artışı ise Palm'in henüz nadiren desteklediği çoklu ortam alanında göze çarpan becerileri. Pocket PC, bir kulaklık yardımıyla kolayca MP3 çalar olarak da kullanılabiliyor. Hatta neredeyse tüm PPC'lerde dahili hoparlör mevcut.

Windows Media Player, e-book okumak için MS-Reader, web tarayıcı olarak Internet Explorer ile Word ve Excel uygulamalarının Pocket versiyonları Pocket PC 2002'nin donatıları arasında yer alıyorlar. Yazılım seçenekleri ise ge-

PROFESYONEL İPUCU

» Bellek kartı bilgileri

Satın alacağınız cihaza karar vermeden önce başka cihazlarla değiştirilebilir hafıza kullanıp kullanamayacağınızı sormalısınız. Eğer birden çok cihaz için sadece tek bir hafıza kartı biçimi kullanırsanız bütçenizi rahatlatabilirsiniz.

► Multimedia ve SecureDigital kartları aynı görünümündedirler ve PDA'larda yaygın olarak kullanılırlar. Çoğu cihaz her iki tür bellekle de çalışabilir. Bunlar aynı zamanda MP3 çalarlarda, cep telefonlarında ve dijital fotoğraf makinelerinde kullanılır.

► Bazı Pocket PC'lerde CompactFlash kullanılıyor. Bu türde 1 GByte hafıza büyüklüğüne erişilebilir; ayrıca GPS alıcısı, radyo veya mini kamera işlevleri de kullanılabilir.

► Memory Stick, genelde Sony PDA'larda ve ayrıca dijital kamera, dizüstü bilgisayar ve MP3 çalar gibi birçok Sony ürününde kullanılıyor.

rek mağaza, gerekse shareware bazında henüz Palm'deki kadar yaygın değil. Ancak Rayman ve Tomb Raider gibi klasik PC oyunlarının adaptasyonları özellikle oyun kısmında büyük avantaj sağlıyor.

Bununla beraber, Pocket PC'lerin dezavantajları mevcut. Ağırlıkları ve nispeten daha büyük yapılarının haricinde cihazların yüksek enerji ihtiyaçları da kullanımı olumsuz yönde etkiliyor. Pocket PC'lerin pilleri, kendi cihazlarının çalışma sürelerine alışkın olan Palm kullanıcılarını tatmin etmiyorsa da özellikle Dell'in Axim'i piyasaya sürmesinin ardından çıkan PPC modellerinde pil konusunda büyük gelişmeler var.

Küçük Windows büyüdü: Yeni Pocket PC'ler

Microsoft, lisans alan firmalar için gerçekten zorlu donanım şartları öne sürüyor. Bu nedenle cihazlar teknolojik olarak birbirlerine çok fazla benziyorlar, buna rağmen üreticiler kendilerini sadece tasarımı kullanarak ön plana çıkarmak istemiyorlar.

Örneğin, Toshiba e330 standart fonksiyon paletini sunuyor. Söz konusu ince PDA sadece 137 gram ağırlığında. 64 MByte RAM ve 32 MByte ROM'a sahip

HER ŞEY MÜMKÜN: Uygun modüller takarak GPS de dahil olmak üzere PDA'nizi çok amaçlı kullanabilirsiniz.

ve işlemci olarak Intel Xscale 300 MHz'lik bir versiyonu kullanıyorsa da Toshiba'nın bu sınıfta piyasaya sürdüğü e350 ve e355 modelleri eski nesil e310 ve e330'un yerini aldı bile. Her iki model de yaklaşık 300 dolarlık fiyatlarıyla, PDA alırken bütçesini gözetmek zorunda olan kullanıcılar için tasarlanmış.

Pocket PC fiyatlarının düşmesinde büyük payı olan Dell, 300MHz (yaklaşık

PALM OS'İN GURURU: Sony, Clie serisiyle Palm işletim sistemine multimedya olanakları kazandırdı.

250 dolar) ve 400MHz (yaklaşık 350 dolar) XScale işlemcili Axim modelleriyle fiyat/performans konusunda kesinlikle mükemmel bir seçenek oluşturuyor.

Eğer bu standart donanımdan daha fazlasını isterseniz kablosuz veri aktarımını mümkün kılan bir cihazı tercih edebilirsiniz. Fujitsu Siemens Pocket Loxox bunun için iyi bir örnek. El bilgisayarı, Intel 400 Mhz PXA 250'ye sahip ve sunduğu entegre Bluetooth modülü sayesinde 10 metrelik yarıçap içerisindeki masaüstü PC gibi cihazlarla 1 Mbyte/s'lik bir hızda veri alış verişini mümkün kılıyor. El bilgisayarı, günümüzün ihtiyaçlarını da en iyi şekilde karşılıyor. Loxox, opsiyonel olarak sunulan bir GSM/GPRS modülü ile akıllı bir telefona dönüştürülerek telefon görüşmeleri

İŞLETİM SİSTEMLERİNİN SAVAŞI

» Windows Mobile 2003 Palm OS'e karşı

El bilgisayarı pazarında hangi PDA sisteminin liderlik edeceği sorusunun cevabı uzun süredir Pocket PC'den yana ağır basıyordu, ancak Palm OS'un son zamanlardaki atılımlarıyla ortalık biraz karıştı.

Palm, Bill Gates'in büyük atağını ilk başta yeteri kadar ciddiye almamıştı, ancak şu anda akıllı bir telefon olan Handspring Treo, çoklu ortam işlevlerine sahip Sony modelleri ve Palm'in en son piyasaya sunduğu Zire ve Tungsten modelleri ile, Microsoft'un henüz adım atmadığı olası kullanım alanlarının hepsine ulaşmayı başarmış durumda. Pocket PC'lerin çoğu, 300 doların üzerindeki fiyatları ile hala Highend ve Business pazarına hitap ediyor. Buna karşılık Sony'nin SL10 modeli 200 doların, Palm Zire ise 100 doların altındaki fiyatları ile tamamen yeni pazar alanları açtılar. Palm Tungsten de Bluetooth özelliği ve yeni işletim sistemi ile yelpazenin en uç noktasında iyi bir örnek teşkil ediyor.

yor.

Ancak Microsoft, PC dünyasındaki büyük firmalara lisans satmaya devam ettiği için Palm iğne üzerinde oturuyor. Ayrıca Palm'in donanım konusunda başı çektiğini söylemek de pek doğru olmaz. Office yazılımlarıyla uyumluluk özellikle verimli çalışma açısından çok önemli bir etken ve Palm'in bu konuda kesinlikle daha çok aşama kat etmesi gerekiyor. Tüm bu gelişmelere ek olarak, Microsoft'un piyasaya yeni çıkardığı Windows Mobile 2003'ün Pocket PC'lere sunduğu XScale işlemcisi destekli, geliştirilmiş kablosuz bağlantı ve browser olanakları, PalmOS'un işinin yakın gelecekte gittikçe zorlaşacağını bir başka göstergesi.

Peki ya Linux? Sharp'ın ve Gmate'in gelecek vaat eden bu ürünleri bir süre daha alternatif çözüm olarak kalmaya devam edecek. Sonuç olarak Palm'in geniş yazılım seçenekleri ve Pocket PC'nin Windows'a yakınlığı her iki firma için önemli avantajlar sağlıyor.

ENTEGRE KLAVYE: PDA'lerde bulunan entegre klavye sayesinde çok işlevli bir kullanım mümkün.

için de kullanılabilir. Loox'un fiyatı yaklaşık olarak 500 dolar.

Pocket PC'lerin gelişiminde önemli bir role sahip olan Compaq ise Ipaq serisinin 200MHz Xscale işlemcili h1910 modelinde 64MB RAM, 16MB ROM'luk bellek özellikleri sunuyor ve fiyatı da makul (yaklaşık 250 dolar). Bu giriş seviyesindeki modelin yanı sıra, hem biyometrik güvenlik olanağına hem de Wi-Fi ve Bluetooth gibi özelliklere sahip 128MB+48MB bellekli h5555 (yaklaşık 650 dolar) gibi gelişmiş modelleri de içeren Ipaq serisi her zaman olduğu gibi yine revaçta.

PDA'lerde kablosuz bağlantı: El bilgisayarından W-LAN'a

Hewlett Packard'ın iPaq 3970 modeli Bluetooth sunuyor. Bütçesi geniş kullanicıların hem Bluetooth hem de Wi-Fi donanımına sahip Ipaq 5455'i beğenecekler (yaklaşık 600 dolar). Pocket PC'nin standart donanımları arasında yer alma yolunda yavaş yavaş ilerleyen W-LAN modülünü entegre olarak sunan az sayıdaki cihazdan biri olan Toshiba e755'nin fiyatı ise 550 dolar. Toshiba e740B ise Bluetooth özelliği sunmasıyla dikkat çekerken yaklaşık 400 dolarlık bu model oldukça cazip görünüyor.

Acer n20, Pocket PC'lerin tekdüzeliğinden sıyrılmaya çalışıyor ve cihazların birçok kullanıcının sinirlenmesine neden olabilecek bir açığı kapatıyor. n20, Pocket PC 2002 sistemi kullanan cihazlar arasında, aslında Sony'nin eğlence cihazlarında kullandığı Memory Stick için yuvaya sahip olan az sayıdaki PDA'den biri. Örneğin, Sony marka dijital kamerasıyla çektiğiniz fotoğrafları, n20 ile doğrudan Memory Stick üzerinden görüntüleyebilirsiniz. n20'nin satış fiyatı ise yaklaşık olarak 450 dolar.

Palm OS PDA ile cep telefonu fonksiyonlarını bir araya getirmede nasıl başarılıysa, Pocket PC 2002 de bunu ucuza yapabilir. Hewlett Packard'ın Jornada 928 modeli bu görevleri birleştiren en başarılı cihaz.

Alternatif: Bireyler için Linux PDA'ları

Kullanıcıların Palm mi yoksa Pocket PC PDA mı alacakları sorusu, Windows ve Macintosh taraftarları arasındakine benzer bir düşünce savaşı olmaktan çıktı artık. Rekabet, EPOC işletim sistemi-

Ek AKSESUARLAR: Satın aldığınız PDA'nın üreticisinin web sayfasındaki aksesuarlar bölümünü mutlaka ziyaret edin.

nin üreticisi Psion'un piyasadan çekilmesinden itibaren doğal olarak daha da şiddetlendi.

Ancak alternatifler her zaman var olmuştur. Masaüstü PC'lerde olduğu gibi PDA'lar için de Linux üçüncü bir yol olarak karşımıza çıkıyor. Açık kaynak işletim sistemi, Sharp'ın Zaurus SL 5500G modelinde kullanılmış. Bu PDA, kendi türündeki cihazlara kıyasla çok daha fazla kısayol tuşunun bulunduğu kasasının içerisinden çekilerek çıkartılan klavyesi ile görenleri şaşırtıyor. Nispeten daha büyük ölçülere sahip olan PDA, Pocket PC cihazlarından tanıdığımız 206 MHz'lik Intel StrongARM işlemcisini kullanıyor. Sahip olduğu 64 MByte'lık hafıza kapasitesi de rakiplerini hatırlatıyor.

Zaurus'un hafıza kapasitesi şu anda hemen hemen tüm modern PDA'larda kullanılabilen Compact Flash ve Secure-Digital kartları ile artırılabilir veya cihaz yeni fonksiyonlar ile donatılabilir. Sahip olduğu dokunmatik ekran 240 x 320 piksel çözünürlüğünde 65.536 renk görüntüleyebiliyor. Ancak 194 gramlık PDA'nın biraz ağır olduğu söylenebilir.

Sharp el bilgisayarı, Palm OS veya Pocket PC 2002 yerine Linux Kernel 2.4 versiyonuna dayanan Lineo'nun Embedded işletim sistemini ve bununla bağlantı olarak kullanıcı arayüzü için de Trolltech'in Qtopia ortamını kullanıyor.

Beraber sunulan programlar arasında Personal Information Manager, ajanda,

Linux PDA: Linux, sadece PC'lerde değil, PDA'lerde de bir alternatif olarak karşımıza çıkıyor.

adres defteri ve proje aracı yer alıyor. Sahip olduğu posta istemcisi yardımıyla sorunsuz bir şekilde e-posta oluşturulabilir, dosyalar eklenebilir ve kızıllı ötesi veya cep telefonu üzerinden gönderilebilir. PDA pazarında çok seyrek görülen bir şey yapan Sharp, Zaurus PDA'sı ile beraber önceden kurulmuş altı oyun sunuyor.

İnternette sörf yapmak için tarayıcı olarak da Opera 5 bulunuyor. Cihazın, çoklu ortam konusunda geri kalmaması için sunulan entegre çalıcı, MP3 dosyalarını ve MPEG 1 videolarını oynatabiliyor. Zaurus, yaklaşık 500 dolarlık fiyatı ile Palm ve Pocket PC grubu arasında yer alıyor. Satın alma kararını verirken dokunmatik ekrana ek olarak sunulan mini klavye pozitif bir etkiye bulunabilir. Linux işletim sistemini kullanan rakip ürün olarak da, kapaklı bir dijital ajanda olan YOPY YP300 modeli gösterilebilir. Bu cihazın özelliği 240 x 320 piksel çözünürlüğündeki ekranının tamamının kapağın altında bulunması, ekranın ışıklandırılmaması ve düşük yansıtma kalitesi. Bu nedenle cihazla çalışırken ekran için en uygun ışık düşme açısını arayarak zaman kaybedebilirsiniz. Ancak Gmate söz konusu sorunu ortadan kaldıran yeni ürünlerini tanıttı.

Kapağın altında, alışılmış PDA tuşlarının ve küçük bir hoparlörün haricinde eksiksiz bir klavye için de yeterli alan mevcut. Ancak kullanıcının ilk olarak klavyenin yerleşimine alışması gerekiyor. PDA'nın kapaklı olarak ikiye bölünmesi, 40 tuşlu klavyenin yeteri kadar büyük olmasını engellemiş. Yopy, 140 gramlık ağırlığı ile gerçekten de çok hafif bir cihaz ancak çalışması ile büyük Poc-

ket PC'lere de rakip olabilecek özellikte.

Yopy, Intel'in 206 Mhz'lik Strong ARM işlemcisini kullanıyor ve 64 MByte büyüklüğünde bir hafızaya sahip. Linux PDA, alışılmış ajanda programlarının haricinde çoklu ortam konusunda da dikkat çekiyor. Cihaz, sadece MP3 dosyalarını ve videoları oynatmakla kalmıyor, aynı zamanda sesli notları da kaydedebiliyor. Standart donatılar arasında ayrıca bir web tarayıcısı ve e-posta istemcisi de yer alıyor.

Yopy'nin yaklaşık olarak 400 dolarlık fiyatı sayesinde hakkında bir karara varmak mümkün. Linux PDA'lar Palm ve Pocket PC grupları arasındaki altın noktada yer alıyorlar.

Linux PDA'ların en önemli dezavantajı Palm OS ve Pocket PC 2002 için halihazırda var olan binlerce PDA progra-

minı kullanamıyor olmaları. Ancak beraberinde sunulan birkaç program, Windows dünyasındaki verilerin Linux sistemine sorunsuz bir şekilde aktarılmasını sağlıyor.

Kullanıcı arayüzü Windows'unkine gerçekten çok fazla benzediği için, Linux tecrübesine sahip olmadan OpenSource ortamına girmekten çekinmeniz boşuna.

Ancak her şeyin ilk adımında şu anda kendini ve güvenilirliğini kanıtlamış işletim Palm OS 4.1 gibi sorunsuz bir şekilde çalışmayacağını göz önünde bulundurarak, soğukkanlı davranmalısınız. Örneğin PC'den Zaurus'a aktardığınız MP3 dosyalarını bulup çalabilmek için kolay anlaşılır bir yapıya sahip olmayan Linux klasör mimarisini öğrenmiş olmalısınız.

Foto: www.halfkeyboard.com

PDA İncelemeleri: Başlangıç Seviyesi

Kişisel ajanda olarak kullanmak istediğiniz basit fonksiyonlara sahip bir PDA satın almak istiyorsanız çok fazla para ödemenize gerek yok.

Sony Clie PEG-SL10: Sony, SL-10 modeli ile, Palm'e benzer şekilde cüzdanı pek de dolu olmayan müşterileri hedefliyor. Sony buna rağmen küçük, kompakt Clie ile bir PDA için gerekli minimum özelliklerden fazlasını sunuyor: Yeşil arka ışıklandırılmalı, gri tonlamalı ve Sony'den görmeye alıştığımız 320x320 piksel çözünürlüğündeki ekran, 8 MByte Flash ROM ve ayrıca özel ihtiyaçlar için aynı büyüklükte bir hafıza.

Sony'nin kalbinde ise 33 MHz'lik bir Motorola Dragonball işlemcisi atıyor.

Sony, pil konusunda bir değişiklik yaparak iki adet AAA pil kullanmayı tercih etmiş.

Cihaz, kompakt tasarım ve iyi çalışması ile dikkat çekiyor. Ancak PDA'nın arka yüzündeki pil yuvası biraz kabarıklık olduğu için masa üzerindeki çalışmalarda sorun çıkartabiliyor.

SL10'nun yerini alması için üretilen SJ20 ise 16MB bellek kapasitesi ile dikkat çekiyor. Her iki ürün de PIM konforu ve sadeliği sayesinde, özellikle yeni başlayan kullanıcılar için doğru seçim.

Palm Zire: Palm, Zire modeli ile şu ana kadar yüksek fiyatlarından dolayı PDA satın almamış kullanıcıları hedefliyor. Tavsiye edilen 100 dolarlık satış fiyatı, hiç tartışmasız piyasadaki en düşük meblağlardan biri. Zire bu nedenle donanımsal olarak rakiplerine kıyasla çok zayıf ve hatta Palm tabanlı PDA'ların ilk günlerini hatırlatıyor. Örneğin, siyah beyaz ekran, ışıklandırması olmadığı için geceleri karanlığa bürünüyor. Asimetrik 16 MHz'lik işlemci ve 2 MByte'lık hafıza değerleri, cihazın içinin de farklı olmadığını gösteriyor. Bunlara ek olarak ilk bakışta göze çarpan bir başka eksiklik ise Palm'ın hızlı başlatma düğmelerinin sayısını yarı yarıya düşürmüş olması. Bu nedenle birçok programın kullanımı da zorlaşmış. Bu durumdan özellikle bu düğmelerin bir imlecin oynatılması için kullanıldığı programlar ve oyunlar etkileniyor.

Zire sahip olduğu donanım özellikleri ile PDA dünyasına yeni adım atmaya niyetlenen, ancak cüzdanını büsbütün boşaltmak istemeyen kullanıcılara hitap ediyor. Aydınlatmalı renkli ekrana önem veren ve bütçesini biraz daha zorlayabilecek kullanıcılar Palm m130'a bakabilir.

Toshiba e350: Bir not defteri kadar ince, bir Palm kadar hafif. E350, daha önce de olduğu gibi en ince Pocket

BAŞARILI TASARIM: Dell, Axim PDA'lerle kısa zamanda çok büyük bir başarı kazandı.

PC'ler arasında yer alıyor. Ancak bunun için bazı özelliklerden fedakarlık edilmiş. Bir üst versiyon olan e750'nin sunduğu Bluetooth veya Wi-Fi üzerinden kablosuz veri aktarımı, e350'de mümkün değil. Ayrıca hafıza da ROM ve RAM için 32 MByte olmak üzere iki parçaya bölünmüş.

Ergonomi ve konfordan feragat etmeyin. Yansıyan ekranı ile her türlü ışık durumunda görüntü keyfini sürebilir ve kasanın iyi tasarımı sayesinde hafif cihazın elinize en iyi şekilde oturduğunu hissedebilirsiniz. Ayrıca pilin 5.5 saatlik çalışma süresi de önemli bir ayrıntı olarak göze çarpıyor. Toshiba e350 ile elinize gücü ayrıntılarında saklı olan sade bir Pocket PC alacaksınız.

Dell Axim X5 Basic: 32MB+32MB belleğe ve 300MHz XScale işlemciye sahip olan Axim Basic hem Compact Flash hem de SD/MMC bellek yuvasına sahip olmasıyla takdirimizi kazanıyor. Hepsi bir yana, oldukça kaliteli ekran ve mükemmel pil kullanımı da cabası. Ülkemize ve Avrupa'ya Amerika'da satışa sunulmasından çok sonra giren Axim serisi PDA'ler, tıpkı Amerika'da olduğu gibi Avrupa'da da büyük ilgiyle karşılandı. Kablosuz bağlantı olanağı sunmayan (InfraRed bu konuda artık standart donanım sayılıyor) Axim serisi genel olarak mükemmel bir fiyat/performans oranı sunuyor.

KİBAR ÇİZGİLER: Toshiba ürettiği PDA'lerde kibar çizgiler kullanmayı tercih ediyor.

Orta Seviye

Ergonomik tasarım, renkli ekran hatta MP3 çalabilme gibi özellikler sizin için önemliyse PDA seçimi sırasında oldukça fazla seçeneğiniz var.

Sony Clié PEG-SJ33: Renkli ekrana ve dahili MP3 player'a sahip olan cihaz, Palm dünyasında download için yeterli alan anlamına gelen 8 MByte ROM ve 16 MByte RAM hafızası ile performanslı bir çalışma imkanı sunuyor.

Tüm donanım, çok ince olmasa bile kompakt bir yapıya sahip olan ve hafif sayılabilecek kasanın içerisine saklanmış. Cihaz, rakip sistem Pocket PC 2002 cihazlarına kıyasla 50 gram daha hafif. SJ33, bir PDA'dan beklenen tüm görevleri eksiksiz bir şekilde yerine getirebilen Palm tabanlı bir el bilgisayarı.

Sony Clié PEG-TG50: Dahili klavyeye sahip bu cihaz, Clié serisinin tasarım çiz-

gilerini mükemmel bir şekilde taşıyor. İnce ve hafif yapı, zengin multimedya özellikleri ve entegre Bluetooth gibi özellikler, PalmOS 5 yüklü olarak satılan bu ürünü müstesna bir yere koyuyor. 320x320 çözünürlüğe sahip renkli ekran, dahili MP3 player ve entegre ses kaydediciyi de hesaba katarsak bu modelin orta sınıf için biçilmiş kaftan olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz.

Toshiba e355: e355, Microsoft Pocket PC 2002 tabanlı cihazlar arasında seyrek karşılaşılan hafif sıktet bir PDA. Cihaz, Toshiba'larda hemen hemen hiç değişmeyen, ince, ele oturan ve iyi tasarlanmış kasayla satışla sunuluyor. Toshi-

ba'nın bu derli toplu tasarımı her ne kadar PalmOS'li bir Clié ile yarışmasa da kibarlığı elden bırakmıyor. Intel XScale 300MHz işlemcili bu PDA ile beraber kablosuz bağlantı olanakları dışında Pocket PC 2003'ün tüm fonksiyonlarına sahip olabilirsiniz.

Dell Axim X5 Advanced: 64MB+48MB belleğe ve 400MHz XScale işlemciye sahip olan Axim Advanced, hem CF hem de SD/MMC yuvasıyla donatılmış. Entegre olarak kablosuz bağlantıya sahip olmayan cihaz bu eksiklik yüzünden profesyonel sınıf kategorimizde yer alamadı. Gerek pil tüketimi gerekse ekranı oldukça başarılı olan Axim'e CF arabirimi kullanan ek bir modül takarak kablosuz bağlantı olanakları kazandırabilirsiniz. Genel itibarla hoş bir tasarıma sahip olan cihaz, fiyat açısından da çok cazip.

HP Ipaq h2215: 400MHz işlemcili bu Ipaq, 64MB+32MB bellekle donatılmış ve bu sınıfta yaygın bir şekilde kullanılan TFT Transflective renkli ekrana sahip. Ipaq kalitesini taşıyan bu ürün eski modellerin aksine hem CF hem de SD/MMC bellek yuvasını taşıyor. Ayrıca entegre Bluetooth özelliği sayesinde sunulan kablosuz bağlantı olanağı pek çok kullanıcının oldukça hoşuna gidebilecek bir özellik.

Foto: www.halfkeyboard.com

Profesyonel Seviye

Geniş multimedya olanakları ve kablosuz bağlantı gibi zengin özellikler sizin için lüks değil, bir ihtiyaçsa kesenin ağzını açmalısınız.

Sony Clie PEG-UX50: UX50'yi özel kılan nedir diye soracak olursanız, yanıt her şeyi. Donanım klavyesi ile örtülen, dönebilen kapak ekranından tutun, üzerindeki sanal Grafiti alanı istenildiğinde kapatılabilen büyük ekrana (480x320 piksel), kendi eksenini etrafında dönebilen 310Kpiksel'lik küçük bir dijital kameraya kadar dikkat çekici özelliklerle donatılmış bir ürün. Üzerindeki tuşların boyutu rahat kullanım için yeterli, ancak kalın parmaklı kullanıcılar klavye ile çalışırken zorluk çekebilirler. Genel tasarım itibarıyla gerek PPC gerekse Palm tabanlı cihazlardan oldukça farklı görünen UX-50, entegre Wi-Fi, entegre Bluetooth, ses kaydedici ve MPEG4 kaydı gibi zengin özelliklerle donatılmış.

Fujitsu Siemens Pocket Loox 600: Loox, birçok Pocket PC gibi sadece MMC/SD kartlarını değil CF genişleme kartlarını da destekliyor. Bu, GPRS veya W-LAN kartları gibi harici donanımların takılmasını mümkün kılıyor. Loox, sahip olduğu entegre Bluetooth modülü sayesinde bu bağlantıyı destekleyen cihazlar ile bağlantı kurabiliyor. Fujitsu Siemens, 400 Mhz'lik bir XScale işlemcisine sahip. Kendi sınıfındaki en ince ve hafif cihaz olmasa bile yuvarlak hatları günlük kullanımda kendini belli ediyor. Sahip olduğu donanıma kıyasla uygun fiyatlı ve iş kullanımı için uygun bir el bilgisayarı.

HP Ipaq h5555: Görme sorunu yaşayan kullanıcılar için PDA pazarında ye-

ni Transflective ekran teknolojisini kullanan cihazlar büyük kolaylık sağlıyor doğrusu. Bu sayede ekran sadece daha parlak olmakla kalmıyor, aynı zamanda birçok Pocket PC'de olumsuz bir durum olarak karşılaştığımız kenarlardaki yansımalar da kontrol altına alınıyor.

400MHz XScale işlemcisi ve 128MB+48MB bellek h5555'in temel özellikleri arasında. Ayrıca cihazda parola olarak parmak izi kullanmanız mümkün. Hepsi bir yana, bu PDA hem Wi-Fi hem de Bluetooth donanımını bünyesinde toplamış. Gerçekten de etkileyici özelliklere sahip olan h5555 üst uç kullanıcılar için vazgeçilemeyecek bir seçenek.

ZENGİN DONANIM ÖZELLİKLERİ: Tungsten-C Palm OS'i PPC'lere özgü zengin donanım özellikleriyle birleştiriyor.

Palm Tungsten-C: Intel XScale 400MHz işlemcisi taşıyan bu cihaz, PalmOS'in kolaylığıyla PocketPC'lerin donanım gücünün birleşim noktası gibi. Kuşkusuz Palm OS kullanan cihazlar arasındaki en güçlü donanıma sahip modellerden biri olan ürünün dahili klavye büyük parmaklı kullanıcılar için sorun çıkarabilirse de stylus seçeneği her zaman mevcut. Entegre Wi-Fi bağlantısı ise bu ürünün profesyonel amaçlarla üretildiğinin bir başka göstergesi. 320x320 piksellik ekran ve 64MB belleğin yanında SD/MMC bellek yuvası bu yeni Tungsten'in donanımsal özellikleri arasında. Hem Palm fanatikleri, hem de profesyonel kullanıcılar aradıkları her şeyi Tungsten-C'de bulabilirler.

Toshiba e755: Entegre Wi-Fi donanımına sahip ilk PPC'lerden birini üreten Toshiba, yeni nesil modeli e755 ile de başarılı gibi. Aslına bakarsanız bu modelde Bluetooth olmasını da beklerdik, ancak Toshiba buna gerek görmemiş anlaşılan. e755 hafıza konusunda standartlara uyuyor (32 MByte ROM, 64 MByte RAM) ancak bunun için sadece MMC/SD yuvası değil, bir CF bağlantı noktası da sunuluyor. 400Mhz XScale işlemcili PDA'nın, tipik 240x320 çözünürlük ve klasik Toshiba çizgileriyle profesyonel sınıftaki cazip seçeneklerden biri. ■

Şahin Ekşioğlu, esahin@chip.com.tr

Kadir Tuzaş, ktuzas@chip.com.tr

YUVARLAK HATLAR: Fujitsu-Siemens Loox entegre Bluetooth bağlantısı ve ergonomik tasarımıyla dikkat çekiyor.

İÇİNDEKİLER

77

Taşınabilir Disk
Teac HD-35 PUK

Anakart
MSI K7N2 Delta

TFT LCD Monitör
Beko BTM-17JA

78

Photo Printer
Epson Stylus Photo 915

Anakart
FIC VI35VL

Monitör
Benq V991

80

Dijital Fotoğraf Makinesi
Pentax Optio 550

Anakart
Abit IC7-G

LCD Monitör
LX-1500 15" LCD Monitör

82

Hoparlör Seti
Creative I-Trigue 3300

MP3 Çalar
Napa PA-28

Hoparlör Seti
Microlab MC3500

84

Tarayıcı
Benq S2W 6400UT

Kesintisiz Güç Kaynağı
APC Back 500 RS

MP3 Çalar
Inca MP-UV550

86

DVD Yazıcı
Mitsumi DW-7802TE

Yeni Donanım TESTLERİ

Bilgisayar piyasasına her ay yeni ürünler katılıyor. CHIP Test Merkezi olarak, bu ürünleri mümkün olduğunca tanıtmayı hedefliyoruz. Her ay bu sayfalarda yeni ve ilginç donanım ürünlerinin incelemelerini bulabilirsiniz.

■ Escort PCT206. Ayın ürünü olan PCT206, Escort imzası taşıyan, cep telefonlu ve internet destekli bir PDA. E-posta alıp göndermek, MP3 dinlemek, Office uygulamalarını kullanmak ve buna ek olarak telefon görüşmesi yapabilmek bu ürünün marifetleri arasında. Sözün kısası, ofisini cebinize atıp taşımak isteyen kullanıcılar için güzel bir seçenek. SD ve MMC kart yuvaları ile kapasitesi artırılabilen PCT206 başarılı performansı ve kolay kullanımı ile de ilgi çekiyor ve ayın ürünlerinden biri olmayı hak ediyor. Ayın gözde ürünlerinden bir diğeri ise Mitsumi'nin birden çok DVD formatında yazma işlemini gerçekleştirebilen DVD yazıcısı. DW-7802TE olarak adlandırılan bu yazıcı verileri DVD-R/RW ve DVD+R/RW formatlarında kayıt edebiliyor. Mitsumi DW-

7802TE'nin CD yazma ve DVD okuma gibi görevleri de yerine başarıyla getirebildiğini, böylece se-kiz işlevi tek bir cihazda topladığını söyleyebiliriz. Ayın ürünlerinden sonra, sıra geldi incele-me sayfalarında yer alan diğer ilginç ürünlere. Dikkatinizi ilk olarak evinizi bir fotoğraf laboratuvarına dönüştüren bir ürüne, yani Epson'un Stylus Photo 915 modeli yazıcısına çekmek istiyoruz. Yüksek baskı çözünürlüğü ile oldukça kaliteli baskılar verebilen bu ürün PC'den bağımsız olarak çalışabilmesi ile beğeni kazandı. Yine hoşumuza giden bir başka ürün ise TEAC'ın taşınabilir diski. Koruyucu alüminyum kasanın içinde oldukça ergonomik bir yapıya sahip olan TEAC, USB 2.0 ile yüksek bir veri transfer hızına ulaşıyor

Ecevit Bıktım, ecevitb@chip.com.tr, (MCSA+MCSE)

DEĞERLENDİRME

Donanım test sayfalarında, ürünler hakkında detaylı bilgi ve ürünleri puanlandıran bir not sistemi bulabilirsiniz. Puanlama sisteminin karmaşık olmaması için iki kategori oluşturduk. Bunlar "CHIP Puanı" ve satın almada önemli bir rol oynayan "Fiyat/Performans Oranı".

Tüm ürünleri daha önce belirlediğimiz test platformu ve test kriterlerine uygun olarak inceleyip değerlendiriyoruz. Böylece önceki aylarda yer alan benzer ürünleri de birbirleri ile karşılaştırma fırsatını yakalayabilirsiniz. Bu yeni puan sistemini ürünleri daha kolay

değerlendirip sıralandırmak için uygun gördük. Böylece puanlandığımız ürünleri başka ürünler ile kıyaslayıp size göre bir alternatif oluşturup oluşturmadığını belirleyebilirsiniz. Ürünlerin teknik verilerini ayrıca bir kutu halinde vermemizin sebebi ise, ürünler arasında karşılaştırmayı kolaylaştırmak. Burada test edilen ürünler, eğer puanları tutarsa her ay güncellediğimiz TOP 10 listelerimizde yer alabilecekler. Bu sayede piyasada bulunan en iyi 10 ürünü bir bakışta görebilirsiniz. Top 10 listelerinin tamamına www.chip.com.tr adresinden de ulaşabilirsiniz.

TOPLAM CHIP PUANI

çok iyi	■■■■■	(100–90 Puan)
iyi	■■■■■	(89–75 Puan)
orta	■■■■■	(74–60 Puan)
vasat	■■■■■	(59–45 Puan)
kötü	■■■■■	(44–20 Puan)
çok kötü	■■■■■	(19–0 Puan)

FİYAT/PERFORMANS

çok iyi	■■■■■	(100–90 Puan)
iyi	■■■■■	(89–75 Puan)
orta	■■■■■	(74–60 Puan)
vasat	■■■■■	(59–45 Puan)
kötü	■■■■■	(44–20 Puan)
çok kötü	■■■■■	(19–0 Puan)

CHIP ONLINE

Geçmiş sayılarda tanıtılan ürünlerden bazılarını www.chip.com.tr/donanim adresinde bulabilirsiniz.

Donanım Testi

Taşınabilir Disk

TEAC HD-36PUK

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Dijital Center
BİLGİ İÇİN (212) 217 40 20
FİYAT 229 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Kapasite 80 GB
Arabirim USB 2.0
Veri transfer hızı 480 MB/sn
Güç 220 V AC Adaptör
Boyut 136 x 44 x 222 mm
İşletim sistemi Windows ve Mac uyumlu

Anakart

MSI K7N2 DELTA

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Datagate, Multimedya*
BİLGİ İÇİN (212) 321 41 41
FİYAT 95 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Form faktörü ATX
Chipset nForce2 SPP
İşlemci yuvası Socket A
FSB hızı 266/333/400
Bellek yuvası 3 x DDR DIMM
Slot sayısı 1 AGP, 5 PCI, 1 ACR

TFT LCD MONİTÖR

BEKO BTM-17JA

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Beko Elektronik
BİLGİ İÇİN (212) 288 08 44
FİYAT 475 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Ekran TFT LCD
Görüntü alanı 17 inç
Maksimum çözünürlük 1280x1024 piksel
Güç tüketimi Düşük güç tüketiminde 2 Watt
Boyut 432 x 427 x 65 mm
Ağırlık 6.1 Kg

YÜKSEK MİKTARDA VERİ TAŞIMAK İÇİN İDEAL ÇÖZÜM: Veri taşımamanın zorluklarından yakınmayan kullanıcı pek azdır. Taşınabilir ZIP drive, DVD, CD-RW veya USB bellekler farklı kapasite, transfer hızı ve ergonomide olmalarına rağmen birçok kullanıcı için yeterli gelmezler. Durum böyle olunca en ideal seçenek bir sabit disk gibi görünüyor. Fakat sabit disklerin de yarı mekanik ürünler olmasından ötürü kolayca taşınamamaları gibi büyük bir dezavantajları var.

Teac, HD-35 PUK ürünü ile bu soruna bir çözüm getirmeyi amaçlıyor. USB 2.0 arabiriminden bağlanan HD-35 PUK, 80 GB kapasiteli harici bir sabit disk. Koruyucu alüminyum kasasının içi oldukça ergonomik bir yapıya sahip olan HD-35 PUK, içerdiği fan sayesinde ısınma sorununu çözüyor. Ayrıca Hot-Swap, Hot-Plug ve Plug and Play özelliklerine sahip olması da TEAC'ı bilgisayar açıkken bile dahil edebilmenizi mümkün kılıyor, böylelikle ürünü ekstra kurulum gerektirmeden çalıştırabiliyorsunuz.

SONUÇ: Teac HD-35 PUK, verilerin istenilen yere taşınması, korunması ve anında erişilmesi için ideal bir çözüm.

- + USB 2.0 ile yüksek veri transfer hızı
- + Windows ve MAC uyumlu
- + Koruyucu alüminyum kasa

MSI'DAN nFORCE2 ULTRA 400 DESTEĞİ: MSI K7N2 Delta, üzerinde nForce 2 chipset'i bulunduran bir anakart. Bu yeni bir gelişme sayılmaz gerçi, çünkü nForce2'ler aylardan beri anakart üreticileri tarafından kullanılıyor. MSI K7N2 Delta'nın ayırt edici özelliği, 400 MHz FSB hızına çıkabilmesi, bu sayede de AMD'nin yeni ATHLON XP3200+ işlemcisi ile rahatlıkla çalışabilmesi. Üç adet DIMM yuvasına sahip olan K7N2 Delta'nın belleği maksimum 3 GB'lık bir kapasiteye çıkabiliyor. DualChannel Controller ve 128 bit bellek bant genişliği ile de saniyede 6.4 GB'lık bir veri transfer değerine ulaşılabilir. Bunun AMD işlemciler için en performanslı değer anlamına geldiğini söyleyebiliriz. nForce chipsetleri, entegre ses, ethernet ve grafik birimlerinin bir arada kullanılması ile ilgi çekiyorlardı, ancak bu ürün de bir grafik biriminin yer almadığını söylemeliyiz. Ama bu anakartın eksiklikleri bunlardan ibaret.

SONUÇ: İyi bir performans değerine sahip olan MSI K7N2 Delta, AMD tutkunları için son derecede makul bir seçenek.

- + 400 MHz FSB hızında çalışabiliyor
- + Stabil çalışma sunuyor
- Bazı bellek modülleri ile uyumsuzluk gösterebiliyor

* Multimedya tel: (212) 479 46 46

CRT YERİNE TFT: Beko BTM-17JA, düşük güç tüketimine ihtiyaç duyan ve masa üstünde yer sıkıntısı çeken kullanıcılara hitap eden bir TFT LCD monitör. 0.264 mm nokta aralığına sahip olan bu dijital kontrollü monitör, 17 inç görüntü alanına ve oldukça sade, klasik bir tasarıma sahip. TCO99 standardını destekleyen bu ürün Windows işletim sistemlerine kurulum disketi olmadan da kendisini sorunsuzca tanıtabiliyor. Ayrıca çok düğme yerine sayıca az (4 adet) ama çok işlevli düğmeler kullanılması da iyi düşünülmüş. Beko BTM-17JA, üzerinde bulundurduğu hoparlörler sayesinde kullanıcıya multimedya özellikleri de sunuyor ve kendini piyasadaki diğer birçok LCD monitörden ayırt etmeyi başarıyor. Ürünün dezavantajlarına gelince; üzerinde bir dijital girişin bulunmamasını yadırgadık doğrusu. Ayrıca görüntü kalitesinin en üst seviyelerde olmayıp daha çok ortalama değerlerde seyrettiğini de eklemeliyiz.

SONUÇ: Sunduğu teknik özellikler ve fiyatı ile göze çarpan ürün, ortalama performansın üstüne çıkmayı başaramasa da LCD monitöre geçiş yapmayı düşünenler için ekonomik bir seçenek.

- + Estetik görünüm
- + Üzerinde hoparlörler var
- Dijital girişi yok

Donanım Testi

CHIP TOP 10 | 1.S ra

Photo Printer

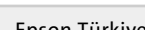

EPSON STYLUS PHOTO 915

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

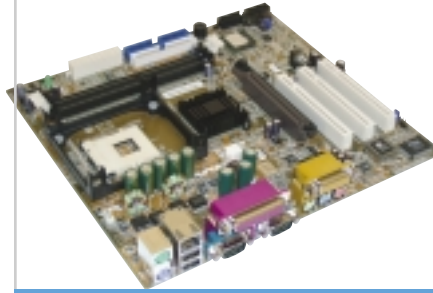

FİRMA Epson Türkiye
BİLGİ İÇİN (212) 336 03 03
FİYAT 180 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Arabirim USB
Baskı hızı mono/rekli metin 7.8 / 7.5 sf/dk
Baskı hızı metin+resim / foto 2.1 sf/dk/11 sn
Baskı çözünürlüğü Maks. 5760 x 720 dpi
Boyut 467 x 547 x 302 mm
Diğer LCD bilgi ekranına sahip, 6 renkli

Anakart

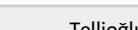

FIC VI35VL

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Tellioglu
BİLGİ İÇİN (212) 213 34 40
FİYAT 57 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Form faktörü micro ATX
Chipset Sis 645DX
İşlemci yuvası Socket 478
FSB hızı 400/533
Bellek yuvası 2 x DDR DIMM
Slot sayısı 1 AGP, 3 PCI

CHIP TOP 10 | 9.S ra

Monitör

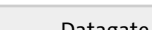

BENQ V991

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Datagate
BİLGİ İÇİN (212) 321 41 41
FİYAT 219 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Görüntü alanı 19 inç
Ekran Flat Square CRT
Nokta aralığı 0.25 mm
Maksimum çözünürlük 1600 x 1200
Boyut 466 x 455 x 463 mm
Ağırlık 20 kg

EVİNİZDEKİ FOTOĞRAF LABORATUARİ:

Dijital fotoğraf makinesi ile çekilen resimleri istediğiniz boyut ve kalitede basmak artık çocuk oyuncağı. Uygun bileşenleri satın almanız kaydıyla PC'nizi bir fotoğraf stüdyosuna dönüştürmeniz mümkün. Epson Stylus Photo 915 de işte bu amaç için özel olarak tasarlanmış bir inkjet yazıcı. 5760 x 720 dpi çözünürlükte baskılar verebilen Stylus Photo 915, üzerinde bulunan bellek yuvası sayesinde kart bellekleri okuyup istenilen resimleri basabiliyor ve bunun için arada bir bilgisayar olmasına ihtiyaç duymuyor. CompactFlash, Smart-Media, SD ve MM gibi bellek kartlarıyla uyumlu olan Stylus Photo 915, bu işlemleri Compact Flash adaptör yardımı ile gerçekleştirebiliyor. Ayrıca USB arabirimi kullanılmaması durumunda da taşınabilir belleklerdeki resim verileri alınıp işlenebiliyor. Bu ürün için söyleyebileceğimiz tek olumsuz şey baskı hızının biraz düşük olması.

SONUÇ: Epson Stylus Photo 915 ile fotoğrafçıya gitme derdinden kurtulup, hem zamandan hem de paradan tasarruf edebilirsiniz.

- + Oldukça kaliteli baskılar verebiliyor
- + Yüksek baskı çözünürlüğüne sahip
- + LCD bilgi ekranı ile baskı yapmayı kolaylaştırıyor

FİYAT/PERFORMANS DEĞERİ İLE ÖNDE:

Intel Pentium 4 işlemciler için birbiri ardına chipset çıkarta dursun, diğer üreticilerin de elleri boş durmuyor. Örneğin Via, Intel'in performansını yakalayamasa bile fiyat/performans oranı ile piyasada bir hayli ilgi toplayan chipset'ler üretmeyi başarıyor.

Fiyat/performans oranı ile ilgi çeken ve chipset'leri ile adını duyuran bir diğer üretici de ürünlerinde genelde onboard bileşenlerini tercih eden Sis. Biz de bu ay Sis'in önemli destekleyicilerinden olan FIC'nin VI35VL modelini inceleme altına aldık. Sis645DX chipset'li FIC, micro ATX yapısı ile Ofis PC sistemlerine hitap ettiğini gösteriyor. Sadece 2 DIMM yuvasına sahip oluşu, entegre ses ve ethernet bileşenlerinin üründe yer alması da bunu onaylıyor. Ama şunu hemen belirtelim ki, FIC VI35VL, DDR333 bellek modüllerini ve 6 adet USB 2.0 girişini destekliyor, yani ürünün küçük yapıda olması, performans değerini düşürmüyor.

SONUÇ: micro ATX yapısı ile mini PC kasa sistemlerine monte edilebilen FIC VI35VL başarılı fiyat/performans oranı ile ilgi çekiyor.

- + Başarılı Fiyat/Performans değeri
- + ATA133 ve USB 2.0 desteğine sahip
- Yazılım desteği zayıf

BÜYÜK BOY EKRANLARDAN VAZGEÇE-

MEYENLERE: Benq V991, 0.25 mm nokta aralığına sahip 19 inçlik bir monitör. Gerçek görüntü aralığı 47.5 cm olan V991, iScreen OSD özelliği ile kolayca ayarlanabiliyor. TCO99 standardına uyumlu olan ve düşük güç çeken ürün düz kare ekranı ve ulaşabildiği yüksek çözünürlük sayesinde başarılı bir görüntü sunuyor. Video bant genişliğinde 176 Mhz'lik bir değere, düşeyde 98 kHz yatayda da 160 Hz'lik tarama hızına kadar çıkabiliyor. Bu değerlerin anlamı, Benq'nun hem yüksek çözünürlüklerde iyi görüntü kalitesi sunması hem de gözleri yormaması. Nokta aralığının düşük olmasının da buna katkısı var. Yalnız hemen hatırlatalım, oldukça performanslı bir monitör olan Benq V991'in ergonomisi beklenildiği kadar yüksek değil. Dolayısıyla bu ürün, profesyonel kullanıcıların isteklerini karşılamakta zorluk çekse de, normal kullanıcılar ve çok fazla beklentiye sahip olmayan ama büyük boy ekrandan da vazgeçmeyenler için ideal bir seçenek.

SONUÇ: Başarılı bir ürün olan V991, yüksek beklentilere sahip kişilerden çok ofis kullanıcıları için uygun bir ürün.

- + Yüksek çözünürlükte kusursuz görüntü
- + iScreen ile kolayca ayarlanabiliyor
- Düşük ergonomi

Dijital Fotoğraf Makinesi**PENTAX OPTIO 550**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Bükey Fotoğrafçılık
BİLGİ İÇİN (212) 249 11 41
FİYAT **690 EURO + KDV**

TEKNİK VERİLER

Çözünürlük 5 MegaPiksel (5MP etkin)
Zum 5x
Bellek 16 MB SD Card
Renkli ekran 1.5" LCD
Arabirim USB
Ağırlık 247gram (pil dahil)

Anakart**ABIT IC7-G**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS -

FİRMA Abit Tayvan
BİLGİ İÇİN abit.com.tw
FİYAT -

TEKNİK VERİLER

Form faktörü ATX
Chipset i875
İşlemci yuvası Socket 478
FSB hızı 400/533/800
Bellek yuvası 4 x DDR DIMM
Slot sayısı 1 AGP, 5 PCI

LCD Monitör**LX-1500 15" LCD MONITOR**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Mors Bilişim
BİLGİ İÇİN (212) 216 58 80
FİYAT **340 \$ + KDV**

TEKNİK VERİLER

Ekran TFT LCD
Görüntü alanı 15 inç
Maksimum çözünürlük 1024x768 piksel
Güç tüketimi 30 watt
Boyut 300 x 285 x 47 mm
Ağırlık 3.8 Kg

MÜKEMMEL MAKRO VE YÜKSEK ZUM:

5 Megapiksel çözünürlükte fotoğraf çekebilen Pentax Optio 550, süper makro modu sayesinde 2cm'den çekim yapabilmeye olanak sağlıyor. Örneğin doğa aşığı biriyeniz bu makineyle çekeceğiniz çiçek-böcek resimlerinin oldukça hoşunuza gideceğini söyleyebiliriz. İşin ilginç yanı, makro çekimlerdeki başarısı bir yana Optio 550, 5x optik zum'a da sahip. 5x zum kuşkusuz bu sınıftaki (ve bu boyutlardaki) bir makine için oldukça önemli bir özellik.

Genel hatlarıyla tıpkı diğer Optio serisi ürünler gibi ergonomik ve kompakt bir tasarıma sahip olan ürünün şarj kiti içinde 3.7V 1800mAh Li-Ion pil bulunuyor. Özellikle dış çekimlerde oldukça hoşumuza giden sonuçlar veren Optio 550'nin gövdesinin alüminyum olması, mantıklı menü/tuş erişimleri ve neredeyse cebe sığabilecek boyutları, kullanım sırasında kolaylık sağlayan özellikler arasında.

SONUÇ: 5x zum, 2cm süper makro ve manuel ayarlar gibi harika özelliklerle donatılmış olan bu 5 MegaPiksel makine, ayrıca satın alacağınız 128MB bir bellek kartıyla çok işinize yarayabilir.

- + Manuel ayarlar
- + Mükemmel makro özelliği ve 5x zum
- Beraberinde gelen bellek yetersiz

i875 CEPHESİNDE GÜÇ SAVAŞI:

Anakart üreticilerinin ürün portföyündeki i875 chipset'li ürünlerin sayısına şöyle bir bakmak bile Intel'in i875 chipset'i ile kazandığı başarıyı göstermeye yeterli. Bu anakart üreticilerinden biri de, bir ara ülkemizde çok ses getiren ürünlere imza atan, ancak sonradan bir suskunluğa gömülen ABIT. IC7-G olarak adlandırılan ve bizim de bu ay inceleme fırsatı bulduğumuz yeni anakart, firmanın uzun süren sessizliğine son veren bir ürün. Anakartın ilk bakışta en çok ilgi çeken özelliği, bellek frekans değerini 1 GHz'ye kadar çıkarabilmesi, bu sayede overclock işlemi ve beraberinde gelen performans artışı için biçilmiş kaftan olması. Ürünün marifetleri bununla da sınırlı değil, optik SPDIF girişi, Intel Pro Gigabit Lan, Dual SATA RAID, USB 2.0 ve Firewire bağlantıları da IC7-G'ye değer katan diğer özellikler. ABIT'in bu ürününde gözümüze çarpan son bir özellik ise IDE yuvalarının dikey değil, kenarda ve yatay konumda bulunması.

SONUÇ: IC7-G ile başarılı bir çizgi yakalayan ABIT'in tek dezavantajı ülkemizde kolayca bulunamaması.

- + Başarılı overclock performansı
- + Gigabit Ethernet ve Firewire desteği
- + IDE yuvalarının farklı konumu sayesinde kolay montaj

Ofis KULLANIMINA LCD ÇÖZÜMÜ:

Geçen aylarda dünyanın en küçük masaüstü PC'si olarak tabir edilen EZGO'yu inceleme altına aldığımızı anımsayacaksınız. Oldukça ergonomik bir yapıya sahip olmasının yanı sıra yüksek bir performans sağlayan bu PC'nin tek eksiği monitörsüz olarak satılması idi, ama eminiz ki hiç kimse bu PC sisteminin sağladığı estetiği herhangi bir monitörü bağlayarak bozmayı istemez. Artık endişelenmeye gerek yok, çünkü bunun için de etkili bir çözüm mevcut. Impix LX 1500 olarak adlandırılan bu çözüm, gerek EZGO gerekse benzeri PC sistemleri için tasarlanmış bir LCD monitör. Avantajı, EZ-Holder yardımı ile EZGO'ya monte edilebilmesi ve bu sayede masa üstünde kullanıcıya yer kazandırması. 0.297 mm piksel yerleşimli ve 15 inç büyüklüğünde bir ürün olan Impix'in hoş bir estetiğe sahip olduğu söylenebilir. Bunda ürünün siyah renkte olmasının da katkısı büyük.

SONUÇ: Estetik görünümlü bir ürün olan Impix LX 1500, oyun çılgınlarından çok ofis kullanıcılarına hitap ediyor.

- + Estetik bir yapıya sahip
- + Görüntü modlarına göre kendisini ayarlayabiliyor
- Dijital çıkışı yok ve yatay düzlemde dönmüyor

Hoparlör Seti**CREATIVE I-TRIGUE 3300**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Kont, Koyuncu, Multimedia*
BİLGİ İÇİN (216) 499 62 99
FİYAT 108 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Hoparlör	2 satellite, 1 subwoofer
Subwoofer	25 watt
Satellite	9 watt
Frekans aralığı	30 Hz – 20 kHz
Subwoofer boyutu	245 x 265 x 242 mm
Satellite boyutu	44 x 84 x 212 mm

MP3 Çalar**NAPA PA-28**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Hızlı Sistem
BİLGİ İÇİN (212) 671 10 71
FİYAT 139 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Arabirim:	USB 1.1
Bellek	128 MB
Güç ihtiyacı	Dahili pil
Boyut	55 x 78 x 16 mm
Ağırlık	120 gr
Diğer	Ses kayıt, ID3 TAG, WMA, USB Disk

Hoparlör Seti**MICROLAB MC3500**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Segment Bilgisayar
BİLGİ İÇİN (212) 266 62 98
FİYAT 45 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Hoparlör	4 satellite, 1 subwoofer
Subwoofer	36 Watt
PMPO	3500 Watt
Frekans aralığı	40 Hz – 18 kHz
Subwoofer boyutu	5.25 inç
Satellite boyutu	3 inç

ŞIK TASARIM, KALİTELİ SES: Creative yeni hoparlör setiyle güçlü bir ses çıkışına ek olarak şık bir görüntü arayanlara da hitap etmeyi hedefliyor. 2 satellite ve 1 subwoofer hoparlörlerden oluşan I-Trigue 3300, klasik hoparlör setlerinden farklı birçok özelliğe sahip. 9 watt gücündeki satellite hoparlörler üçlü titanyum sürücülerle güçlendirilmiş, bu da alüminyum satellite sürücüsü kullanan klasik setlerden daha temiz bir ses çıkışı sağlıyor. Bu hoparlörler, metal ayakları ve çıkartılabilir ızgaraları sayesinde dizüstü bilgisayar ve LCD monitör kullananların tercih sebebi olabilir. Ahşap yapıdaki subwoofer, sahip olduğu dual flared port tüpü ile güçlü ve etkili bir bas sesi sunuyor. I-Trigue 3300'un güç, ses ve bas kontrolü kablolu kumandanın üzerinden yapılabilir. Sessiz bir ortamda çalışmak istenildiğinde kablo kumanda üzerindeki kulaklık çıkışı tercih edilebilir.

SONUÇ: İyi bir ses kalitesi alabileceğiniz üründe özellikle baslar ahşap subwoofer sayesinde tok ve etkili. Dijital ses girişi bulunmaması, ürünü ev sineması kurmak isteyenler için iyi bir alternatif olmaktan çıkarıyor.

- + Ahşap subwoofer ile kaliteli bas
- + Başarılı ergonomi
- Dijital ses girişi yok

* Koyuncu tel: (216) 522 99 00
Multimedia tel: (212) 479 46 46

SES KAYDI YAPABİLEN WMA / MP3 ÇALAR: Napa'nın WMA Player adıyla piyasaya çıkardığı PA-28, 128MB belleği bulunan, WMA ve MP3 formatlarındaki dijital müzik dosyalarını 20 saat boyunca çalabilen bir ürün. Çalınan şarkıların adı ve yorumcusu gibi ID3 bilgileri, donanımın üzerindeki 128x64 noktalı LCD ekran üzerinden görülebiliyor. Kullanışlı bir menüye sahip olan Napa, aynı zamanda USB bellek ve ses kaydedici olarak da kullanılabilir. USB kablo ile PC'ye bağlanabilen Napa PA-28 böylece dosya aktarımı yapabiliyor. Pili dahili olduğu için USB bağlantısıyla şarj edilebildiği gibi, kutudan çıkan adaptör sayesinde PC bağlantısına gerek duymadan da şarj edilebiliyor. Donanım, dahili mikrofonu ile ADCPM formatında 8 saat ses kaydı yapabiliyor. Kutudan çıkan askı ve kulaklığı ile boyuna asılarak yararlanılabilen ürünün bu şekilde pek şık durduğu söylenemez. Napa WMA Player'ın değişik özelliklerinden birisi, firmware güncelleme yapılabilmesi.

SONUÇ: WMA formatını desteklemesi ve 128Mb bellekli olması takdire şayan, ancak 20 saatlik çalma süresi için yaklaşık 8 saat şarj oldukça uzun bir süre.

- + 20 saat çalma süresi
- + Kullanışlı menüler
- Şarj süresi çok uzun

TOK VE GÜÇLÜ BAS: Multimedia ürünlerine ilgisi olanların en çok dikkat ettiği donanımların başında ses sistemleri gelir. Sadece PC'yi değil, DVD oynatıcı, müzik seti, TV gibi cihazları da bağlayarak tam anlamıyla bir ev sineması oluşturmak için hoparlör seti üzerinde birden fazla ses girişi yapılabilir olması gerekiyor. Microlab'ın 4 satellite ve 1 subwoofer hoparlörlerden oluşan seti olan MC3500 de bu özellikte bir ürün. Üzerinde 2.1 ve analog giriş bulunan Microlab, bu sayede hem PC'ye hem de DVD, VCD oynatıcı ya da TV gibi bir başka cihaza da bağlanabilir. Toplam 36W gücünde çıkışa sahip ürün dynamic boost ile güçlendirilmiş bas sistemi sayesinde tok ve güçlü bir bas sesi veriyor. 5.25" boyutundaki subwoofer üzerinden ses seviyesi, tiz, bas ve balans değerleri ayarlanabilir, ses girişi seçilebilir. Satellite hoparlörler büyük ve kaba ayaklar ile tutturuluyor.

SONUÇ: Microlab iyi ses çıkışı verse de, kumanda cihazının eksikliği özellikle çift cihaz bağlantısı yapanları rahatsız edecektir. Satellite hoparlörler bilgisayar masası üzerinde kaba bir görüntü oluşturuyor.

- + Tok bas çıkışı
- + İki ses girişine sahip
- Kumandası yok

Donanım Testi

CHIP TOP 10 | 5.S ra

Tarayıcı

BENQ S2W 6400 UT

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Datgate, Infronic*
BİLGİ İÇİN (212) 321 41 41
FİYAT 165 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Arabirim USB 2.0
Teknolojisi CCD
Tarama çözünürlüğü 1200 x 2400 dpi
Renk derinliği 48 bit
Boyut 449 x 286 x 99 mm
Ağırlık 3.2 kg

Kesintisiz Güç Kaynağı

APC BACK 500 RS

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Armada
BİLGİ İÇİN (212) 230 89 80
FİYAT 135 \$+ KDV

TEKNİK VERİLER

Kapasite 500VA / 300 Watt
Çıkış gerilim regülasyonu 230 V +/- %8
Frekans aralığı 47-63 Hz
Besleme bağlantı sayısı 4 Adet
Boyut 91x 165 x 283 cm
Ağırlık 7.2 kg

MP3 Çalar

INCA MP-UV550

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Pasifik Bilgisayar
BİLGİ İÇİN (212) 212 88 65
FİYAT 109 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Arabirim USB 1.1
Bellek 128 MB
Güç ihtiyacı Dahili pil
Boyut 89 x 39 x 16 mm
Ağırlık 54 gr
Diğer Ses kayıt, ID3 TAG, USB Disk

İSTEKLERİ CEVAPSIZ BIRAKMAYAN YARI PROFESYONEL: Benq S2W 6400UT resim ve belgeleri kaliteli bir şekilde tarayabilen, içerdiği USB 2.0 arabirimi ile kullanıcıya önemli bir hız artışı sunan bir tarayıcı. 6400UT, CCD teknolojisi ile 48 bit'lik bir renk derinliğe çıkabiliyor ve kaliteli sonuçlar sunmasının önde gelen sebeplerinden biri de bu. Ancak bunlar üretici firma Benq'nun bu tarayıcı için söyledikleri. Biz incelememizde bu ürünü benzer tarayıcılarla kıyasladığımızda hızının orta seviyelerde olduğunu gördük. Örneğin renkli bir A4 resmi taratmak için yaklaşık 50 saniye beklemeniz gerekebiliyor. Dahası, tarama kalitesi de en iyi sayılmaz, çünkü taranan resimler gerçeklerinden biraz daha koyu görünüyor. Ayrıca renk dağılımında da bazı zaıyflıklar baş gösterdi. Benq, profesyonel ihtiyacı karşılamak için düşündüğü bu ürün ile bizden eksik not aldı, ancak 6400UT'yi ofis veya ev kullanımı için düşünebilirsiniz; zira ürün bu kesimler için gerçekten iyi iş çıkarıyor.

SONUÇ: Ofis ve ev kullanımı için iyi bir performans sunan bu tarayıcı profesyonel kullanıcılarının beklentilerini karşılamakta yetersiz kalıyor.

- + USB 2.0 PCI kartı birlikte veriliyor
- + Dia tarama ve 5 kısa yol tuşuna sahip
- Ortalama bir performans sergiliyor

* Infronic tel: (216) 317 96 50

KONTROLSÜZ GÜÇ, GÜÇ DEĞİLDİR: APC Back 500 RS, şehir elektriğinin ani olarak değişmesi durumunda gerilim kontrolünü sağlayan, böylece elektronik devrelerin, mikro işlemcilerin ve bilgisayarların zarar görmesini engelleyebilen bir kesintisiz güç kaynağı. 220-240 V dalgalı giriş gerilimini 230 V düzgün çıkış gerilimine dönüştürebilen APC Back 500RS, interactive AVR'li tasarımı sayesinde gereksiz yere beslenme konumuna geçmeden sistemi koruma altına alıyor ve enerjiden tasarruf sağlıyor. Cihazın güç koruma devresi ile yüksek akım ve Tel/Faks/Modem/DSL koruması da sağlanıyor. Buna ek olarak ön panelde bulunan LED takımı sayesinde ürünün çalışması, pil, aşırı yüklenme ve pil değiştirme konumları hakkında bilgi edinmek mümkün. Cihazın ön göstergesi şehir elektriği geliyorsa devamlı yanıyor. Aküden beslenme durumuna geçildiğinde ise yanıp sönerek kullanıcıyı uyarıyor. Ayrıca tam şarj kapasitesine ortalama 8 saat içinde ulaşabiliyor.

SONUÇ: PC'ye data portundan bağlanabilen APC Back 500 RS, birlikte verilen PowerChute güç yönetim yazılımı ile kontrolü sağlayabiliyor.

- + Ergonomik yapı
- + PC'ye bağlanıp kontrol edilebiliyor
- + Tel/Faks/Modem ve DSL koruması var

USB DİSK VE MP3 ÇALAR TAŞINABİLİR FORMATTA: Günden güne çoğalan çok işlevli ürünlere bir yenisi de Inca tarafından eklendi. USB bellek, MP3 çalar ve ses kayıt cihazı olan Inca MP-UV550, 128MB belleğe sahip. Neredeyse standart bir USB bellek boyutlarındaki ürün, USB porta doğrudan takılamıyor. Bunun için kutudan çıkan USB ara kablunun kullanılması gerekiyor. LCD ekranı ve ID3 desteği sayesinde şarkı, donanım ve batarya durumu görülebiliyor. Dahili mikrofon ile 3 saat süreyle normal ses kaydı, 5 saat süreyle uzun ses kaydı yapılabilir. Normal, Rock, Pop, Soft, Classic, Jazz, DBB olmak üzere 7 değişik equalizer ayarı bulunan ürün, böylece farklı müzik türlerini dinleyebilmeyi kolaylaştırıyor. Hafızadaki dijital müzik ve kaydedilen ses dosyaları USB bağlantısı kurmaya gerek olmadan Inca MP-UV550 üzerinden silinebiliyor. Dahili pili PC bağlantısı ile şarj edilebilen ürün 10 saat MP3 çalabiliyor. MP-UV550'nin tam şarjı için 2 saat yeterli.

SONUÇ: Aynı özelliğe sahip ürünlere göre performansı düşük olan Inca MP-UV550'nin tek avantajı pile ihtiyaç duymaması.

- + Dahili pil kullanıyor
- + ID3Tag desteğine sahip
- Düşük ergonomi

AYIN ÜRÜNÜ

CHIP

8/2003

DVD Yazıcı

MITSUMI DW-7802TE

CHIP PUANI	■ ■ ■ ■ ■
FİYAT/PERFORMANS	■ ■ ■ ■ ■
FİRMA	Arena, Boğaziçi
BİLGİ İÇİN	(212) 364 64 64, (212) 217 29 29
FİYAT	350 \$ + KDV
TEKNİK VERİLER	
Arabirim	ATA/IDE
DVD-R/RW	4X/2X
DVD+R/RW	4X/2.4X
CD-R/RW	16X/10X
DVD-ROM	12X
CD-ROM	40X

Mitsumi DW-7802TE

Optik Sürücülerde Combo Devri

Mitsumi, DVD-R/RW ve DVD+R/RW arasında yaşanan standartlaşma savaşına her iki standardı da destekleyen ürünü ile noktayı koyuyor.

okuma ve CD okuma gibi özellikleri de birleştirerek tamı tamına sekiz işlevi bünyesinde toplamayı başarıyor.

8'i bir arada: Her formata uygun combo

Yukarda anlattığımız gibi, DW-7802TE 8 işlevi birden sunuyor; peki nedir bu işlevler, hızları ve oranları? DVD+RW (2.4X ; 3.3 Mbyte/sn), DVD+R (4X ; 5.5 Mbyte/sn), DVD-RW (2X ; 2.7 Mbyte/sn), DVD-R (4X ; 5.5 Mbyte/sn), CD-RW (10X ; 1500 Kbyte/sn) ve CD-R (16X ; 2400 Kbyte/sn) medyalarına yazma işlemi ile 6 adet fonksiyonu gerçekleştiren Mitsumi, 12X (16.6 Mbyte/sn) DVD-Rom ve 40X (6000 Kbyte/sn) CD-ROM okuma hızları ile toplam 8 işlevi tamamlıyor. Böylece video, resim veya müzik dosyalarınızı istediğiniz standart altında kopyalayıp yedekleyebilir, 4.7 GB'a kadar ulaşan DVD medya kapasitesi ile ses dosyalarınızı ve video verilerinizi dijital ortama kayıt edebilirsiniz.

DVD standartlarının bir dezavantajı DVD oynatıcı cihazların seçici davranması. Örneğin DVD-R ile kayıt ettiğiniz

bir video görüntüsü her DVD oynatıcıda çalışmayabilir. Buna karşın DVD+R standardında herhangi bir sorun çıkmayabilir. Mitsumi DW-7802TE gibi bir combo yazıcısı almak, böyle bir belirsizliğin üstesinden geleceği için mantıklı bir çözüm.

Sonuç: Yüksek performans, sorunsuz kullanım

Mitsumi DW-7802TE'nin DVD erişim süresi 140, CD erişim süresi de 120 ms. Bu değerler ortalama seviyede olup yeterli sayılabilir. Nero Burning Rom yazma programı ile birlikte gelen bu cihaz kullanımda herhangi bir zorluk çıkarmıyor. Yazılımı kurduktan sonra kopyalanmasını istediğiniz medyayı takmanız yeterli. Medya otomatik olarak algılanıp yazmaya hazır hale getiriliyor. DVD yazma uygulamasında Mitsumi'den oldukça iyi bir performans almak mümkün. Bu her iki DVD yazma formatı için de geçerli.

DVD-RW ve DVD+RW yazma testlerinde de beklediğimiz sonuçları aldığımızı söyleyebiliriz. Fakat sıra CD yazmaya gelince DW-7802TE biraz yavaş kalıyor, elbette bu yavaşlık CD yazıcılarla kıyaslandığında geçerli. Yoksa bir combo sürücü için CD yazma değerleri hiç fena sayılmaz. Sıra Mitsumi'nin DVD okuma performansına geldiğinde oldukça iyi sonuçlarla karşılaştık, ürünün veri transfer hızı ve erişim süreleri gayet başarılı. Aynı CD okuma kategorisi için de geçerli; ne var ki yaptığımız hata testinde bu ürünün çizik CD ve DVD'leri okumakta bir hayli zorlandığına şahit olduk.

- ⊕ Yüksek performanslı
- ⊕ DVD-R/RW ve DVD+R/RW destekli
- ⊕ Uygun fiyat

MİTSUMİ DW-7802TE İNCELEME ALTINDA: DVD yazıcılar CD-ROM, DVD-ROM ve CD-RW özelliklerini de destekleyebilen, böylece sizi her bir işlev için ayrı harcama yapma derdinden kurtaran çok işlevli cihazlar. Fakat bu madalyonun sadece görünen yüzü, çünkü DVD yazıcılar aslında kendi içlerinde bir standartlaşma savaşı veriyorlar. Durum böyle olunca, bu tarz bir cihaz satın almayı düşünenlerin kafası adanacaklı karışıyor, ne de olsa piyasada DVD-R/RW, DVD+R/RW ve DVD-RAM olmak üzere 3 farklı standart bulmak mümkün. Bu üç standart arasından DVD-RAM'i hemen eleyebiliriz. Bu standart Video DVD yazmaktan çok veri yedeklemek amacıyla kullanılıyor, bu yüzden son kullanıcıların tercihlerini DVD-R/RW ile DVD+R/RW arasında yapmaları daha mantıklı olacaktır. DVD standartları ve üreticiler arasındaki bu savaş sürerken Mitsumi bu karmaşayı çözüme kavuşturmak için Mitsumi DW-7802TE adlı multi format DVD yazıcısını piyasaya sürdü. Bu DVD yazıcısı hem DVD-R/RW hem de DVD+R/RW standartlarını destekliyor, ayrıca diğer optik sürücülerde gördüğümüz CD yazma, DVD

Video DVD KOPYALAMA: Herhangi bir sorun yaşamamak için dosya sistemi UDF 1.02 olarak seçilmeli.

Bellek Savaşları

Rambus, RDRAM'le aldığı yenilgiye rağmen pes etmiş görünmüyor. Yeni bir bellek olan XDR DRAM ile adından söz ettiren şirket, Toshiba'yı ve Elpida'yı kendi safına çekmeyi başarmış bile.

26 Haziran: Olympus'tan DSLR

Dijital fotoğraf makinelerinin geçirdiği evrim inanılmaz. Artan çözünürlükleri bir yana, inanılmaz objektif becerileri sayesinde klasik 35mm makinelerde kolay kolay göremeyeceğimiz 1cm makro ya da 10x zum gibi özelliklere dijital fotoğraf makinelerinde rastlayabiliyoruz. Tabii ki aslında kullanıcıların hayalinde dijital SLR makineler var. DSLR makineler hala oldukça pahalılar. Olympus daha önce E-10 (4MP) ve E-20 (5MP) modelleriyle DSLR dünyasına adım atmıştı. Fakat bu makinelerde objektif değişimi mümkün değildi. Yeni duyurulan Olympus E-1 ise gerçek anlamda bir DSLR ve genel özellikleriyle oldukça başarılı. 5MegaPiksel 4/3" Kodak CCD ile donatılmış olan E-1 için öngörülen fiyat 2000 dolar civarında (sadece body).

Eylül ayına doğru raflarda görebileceğimiz bu makinenin fiyatının 1500 dolara, hatta daha da altına düşeceğini düşünüyorum. Zira başta Pentax olmak üzere pek çok üretici DSLR pazarına göz dikmiş durumda ve dergun yaz aylarının sonunda, bu arenada önemli bir rekabet göreceğiz. Tüm ayarları

kolayca elle yapabilmek ve istediğiniz objektifi takabilmek her halükarda bir fotoğraf makinesi için önemli noktalar. "Bunlar benim için gereksiz," demeyin hemen. Yeri geldiğinde tüm komplike yapısına rağmen isterseniz tam otomatik modda çekim yapabilirsiniz ki bu durumda en karmaşık DSLR bile en basit kompakt makine kadar kolayca kullanılabilir.

1 Temmuz: Intel'in entegre grafik atağı

Grafik kartı üreticilerinin önce çok hızlı bir işlemci üretip sonra bu işlemciye ait özellikleri kırarak piyasaya yeni alt modeller sürmesi gerçekten hepimizi bıktırdı. Bıktırdı diyorum, çünkü bu işi abarttıklarını düşünüyorum. Zira 256 bit veriyolundan bahsettiğimiz şu günlerde, hala 64bit bellek veriyoluna sahip "yeni" işlemciler piyasada kol geziyor. Bu ayki testimizden de görebileceğiniz gibi bu işlemciler performans konusunda gerçekten "zavallı" bir tablo çiziyor. Kişisel görüşüm, 3D grafik performansına ihtiyaç duymayan kullanıcıların ek olarak bu kartlardan alması yerine entegre grafik birimine

sahip anakartlara yönelmesinin daha iyi olacağı. Intel'in -G serisi chipset'leri bu konuda iyi bir çözüm olarak ön plana çıkıyor. AMD platformunda ise tabii ki nForce çok cazip.

İşin ilginç yanı, Intel'in önümüzdeki yıl piyasaya sürmeyi planladığı Grantsdale chipset'i üzerinde bulunacak olan Intel Extreme Graphics 3, DirectX 9.0 destekli olacak. Entegre grafik biriminin Vertex Shader desteği de dahil olmak üzere bu tür zengin özelliklere sahip olması kuşkusuz grafik kartı üreticilerini

DSLR'lar YAYGINLAŞIYOR: Kısa bir süre önce sadece profesyoneller için üretilen DSLR makineler, fiyatlarının düşmesiyle artık yarı profesyonel kullanıcıları da hedefliyor.

CHIP Test Editörü Şahin Ekşioğlu, donanım dünyasında dikkatini çeken gelişmeleri, her ay günlüğünde sizlerle paylaşıyor.

» 14 Temmuz: DVD yazıcılar yaygınlaşıyor

çıtayı belli bir seviyenin altına düşürmemeye zorlayacak. Aslına bakarsanız benzer durum entegre ses için de geçerli.

11 Temmuz: Rambus ölmedi

RDRAM başarısızlığı yüzünden zor günler geçiren Rambus, büyük bellek üreticilerinden Toshiba ve Elpida ile birlikte yeni bir bellek türü olan XDR DRAM'ı duyurdu. Rambus, 3.2 GHz hızında çalışan bu yeni bellek türünün mevcut en hızlı bellekten 8 kat daha fazla bir bant genişliği sunduğunu öne sürüyor. XDR belleğin olası ilk takipçisi ise ilk lisans satın alanlardan biri olan Sony. 256MB'tan 8GB'a kadar bellek modülleri üretimini mümkün kılacak olan XDR belleğin yol haritasında 100GB/sn'lik bir veri aktarımı görünüyor. RDRAM'le büyük hayalkırıklığı yaşayan Rambus'ın XDR DRAM ile de başarısız olması durumunda tarihin tozlu sayfaları arasına karışması imkansız değil.

14 Temmuz: GeForce FX 5900 geldi

MSI tarafından test merkezimize yollanan FX5900, performans açısından FX 5800'den çok farklı değilse de kart, FX5800'ün en büyük problemi olan fan gürültüsünden arındırılmış başarılı bir tasarım. Kartta bunun için VPU'nun üst kısmına tek bir fan koymak yerine PCB'nin her iki yanına fan konulmuş.

17 Temmuz: FujiFilm'den Wi-Fi Fotoğraf makinesi

Gerek kablosuz teknolojilerin gerekse dijital fotoğraf makinelerinin hızla artan kullanımı dikkate alınırsa, çekilen fotoğrafların PC'ye kabloyla aktarılmasından ya da bellek kartının her seferinde okuyucu bir cihaza konulmak üzere çıkartılmasından daha pratik bir çözüm üretilebileceği kolayca düşünülebilir. Cep telefonlarımızda ve cep bilgisayarlarımızda, dizüstü ve masaüstü PC'lerde kablosuz bağlantı olanağı varken neden dijital fotoğraf makinelerinde olmasın? Bu durumu değerlendiren FujiFilm, Wireless Japan 2003 fuarında 802.11b donanımına sahip 3Mega-Piksel çözünürlüklü bir prototipi tanıttı.

FORMAT KARGAŞASI DURULDU GİBİ: Multi yazma özellikli DVD yazıcılar ve gittikçe düşen fiyatlar, kullanıcıları DVD yazıcı satın almak konusunda cesaretlendiriyor.

Format kargaşası hem + hem de – medyalara yazabilen yazıcılarla büyük ölçüde aşılın DVD yazıcı piyasası, büyük bir hızla geliyor. Sadece yazıcıların değil medya fiyatlarının da düşüşü bu duruma azımsanmayacak bir katkıda bulunuyor. Bu konudaki son gelişme ise DVD yazıcıların artık dizüstü bilgisayarlara kadar girmesi. Toshiba, Portégé M100 serisinde böyle bir modele sahip (yaklaşık 3000 dolar). CD yazıcıların 50 dolar seviyesine kadar düşmesi gibi, DVD yazıcıların da zaman içinde fiyatlarının düşeceğini öngörmek için kahin olmaya gerek yok. Aslına bakarsanız yazılabilir CD'lerin genel olarak yedekleme ihtiyacını karşıladığını düşünüyorum. Hem zaten 4.7GB'lık bir kapasiteye yedeklenen verilerin bir şekilde medyanın zarar görmesi durumunda daha büyük bir kayıp yaratacağı aşikar. Dolayısıyla yazılabilir DVD'lerin daha çok film, MP3 gibi dosyaların kopyalanmasında kullanılacağını söyleyebiliriz. En azından şimdilik...

11Mbit iletişim hızıyla 802.11b'nin yüksek çözünürlüklü fotoğraf makineleri için yeterli olmayacağını söylemek mümkün.

Bu bağlamda fotoğraf makinelerinde kablosuz bağlantı desteği yaygınlaşmaya başladığında 802.11b yerine 802.11g ve daha sonra çıkacak teknolojilerin destekleneceğini düşünmek yanlış olmaz. Hepsi bir yana PC, yazıcı, PDA gibi cihazları kablosuz teknolojilerle birbirine bağlarken dijital fotoğraf makineleri neden bunun dışında kalsın ki?

18 Temmuz: Dell Axim sahiplerinin dikkatine

Microsoft'un Pocket PC'ler için ürettiği yeni işletim sistemi Windows Mobile 2003, geliştirilmiş kablosuz bağlantı özellikleriyle dikkat çekiyor. Modern Pocket PC'lerin kullandığı Intel XScale işlemcisi de destekleyen işletim sistemi, bu açıdan Pocket PC 2002'ye göre performans artışı vaat ediyor. Ancak Windows Mobile yüklü ilk Pocket PC olan Dell Axim'de sebebi henüz belirlenemeyen bir performans düşüşü yaşanınca, üretici Dell bu problemi çözüme kadar Windows Mobile 2003 yüklü PPC satmayacaklarını belirtti. Şirket, problemin yeni işletim sisteminden değil, Axim'den kaynaklandığını ve gerekli düzeltmeyi yazılımsal bir güncellemeyle düzeltmeye çalıştıklarını duyurdu. Bir Dell Axim X5 Advanced kullanıcısı olarak Dell'den konuyla ilgili gelecek haberleri can kulağıyla dinliyorum ■

Şahin Ekşioğlu, esahin@chip.com.tr

TERFİ İÇİN ACELE ETMEYİN: Dell Axim kullanıcıları gerekli yamanın Dell tarafından hazırlanmasının ardından Windows Mobile 2003'e terfi edebilecekler.

AĞUSTOS 2003 CHIP TOP 10

En İyi Donanımlar

Donanım piyasasına güncel bir bakış! Burada yer alan ürünler, CHIP Test Merkezi tarafından bu ayki ve daha önceki sayılarda yer alan testlerle değerlendirilip sıralamaya konmuştur. Yeni bir donanım almaya karar verdiğinizde TOP 10 tabloları size rehberlik edecektir.

CHIP donanım ürünlerinin en iyilerini yayınlamaya devam ediyor. Her sene yaklaşık 1000 tane ürün Test Merkezimize gelerek incelemeye alınıyor. Burada donanım editörlerimiz her bir ürünü tek tek ve test prosedürlerine sadık kalarak en ince ayrıntılarına kadar test ediyorlar. Böylece sizinle paylaşabileceğimiz çok büyük bir donanım veritabanı oluşuyor. 12 kategorilik TOP 10 tablolarımızda, test edilen donanımlarla ilgili her türlü bilgiye rahatlıkla ulaşabilirsiniz. Hatta aydan aya eklenen ye-

ni ürünleri güncel fiyatları ile bu listede bulabilmek de mümkün. Fakat yine de satın alma aşamasında, CHIP CD'sinde yer alan CHIP TOP 10 bölümündeki irtibat telefonunu arayarak fiyat alırsanız, herhangi bir sürprizle karşılaşmamış olursunuz. Kategorilere ayırdığımız ürünlerin her biri ayrı bir tabloda bulunuyor. Bu tabloda ürünler performans puanlarına göre sıralandırılıyorlar. Satın almada etkili olması için her ürün için ek olarak fiyat/performans puanı da yer alıyor. Fiyat/performans sadece TOP 10

tablosunda yer alan o ayki ürünler için geçerli bir puanlama. Yani performans puanı yüksek olan bir ürünün fiyatı da uygunsa, diğer ürünlerin fiyat/performans oranlarını da değiştirebiliyor. Tabloya bakıp bir ürünü seçip beğendiğinizde, onun incelemesinin hangi ayda yayınlandığını da anında görme imkanına sahipsiniz. Dergimizle birlikte verilen CD'de TOP 10 listelerimizdeki ürünleri hangi kriterlere göre test ettiğimize, nasıl puanlandığına ve ürünlerle ilgili firmalara dair bilgileri bulabilirsiniz.

DEĞERLENDİRME

» Kendi kriterlerinize göre değerlendirin

Test tablolarına dergiden olduğu gibi www.chip.com.tr adresinden de ulaşabilirsiniz. Bu tablolarda, TOP 10 listesine girmeyi hak eden yeni ürünlerle birlikte, performans puanı yüksek olan ürünleri aynı anda görebilirsiniz. Tablolarda iki ayrı puan türü yer alıyor. Bunlar Performans ve Fiyat/Performans olarak sınıf-

landırıldı. Sizin için ürünün fiyatından çok performansı önemli ise, size hitap edecek olan performans puanlandırmasıdır. Ama eğer bir ürünün performansından çok fiyatına önem veriyorsanız, o zaman Fiyat/performans oranı belirleyici faktörünüz olacaktır. TOP 10 sıralamasını yaparken ürünler performans puanına göre

en iyiden en kötüye göre yer alırlar.

Bu liste her ay güncellendiğinden, fiyatların değişmesi fiyat/performans oranını da her ay değiştiriyor. Fakat fiyatın test kriterleri içinde ayrı bir başlık olmamasından dolayı, fiyat/performans sıralamasını tabloya bakarak kendinizin oluşturması gerekiyor.

CHIP TOP 10

IDE Sabit Diskler

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/ Perfor.	Transfer Oranı	Gürültü Oranı	Erişim Süresi (ms)	Veri Tabanı	Güç Tüketimi	Fiyatı (+ kdv)	Teknik Veriler	CHIP
► 1	Samsung Spinpoint V60 SV1204H	81	■■■■■	73	100	76	67	100	130 \$	120 GB, U-DMA/100, 2MB, 5400 rpm	5/03
► 2	Seagate Bar. ATA V ST3120023A	77	■■■■■	84	69	93	81	74	145 \$	120 GB, U-DMA/100, 2MB, 7200 rpm	5/03
► 3	WD Caviar WD1200BB	75	■■■■■	89	57	100	75	73	190 euro	120 GB, U-DMA/100, 2MB, 7200 rpm	5/03
► 4	Maxtor Maxline II 5A250J0	74	■■■■■	71	82	67	68	98	350 euro	250 GB, U-DMA/133, 2MB, 5400 rpm	5/03
► 5	WD Caviar WD1200AB	74	■■■■■	78	67	90	69	84	180 euro	120 GB, U-DMA/100, 2MB, 5400 rpm	5/03
► 6	WD Caviar WD2000JB	74	■■■■■	99	49	77	83	72	420 euro	200 GB, U-DMA/100, 8MB, 7200 rpm	5/03
► 7	Hitachi/IBM Deskstar 180GXP	73	■■■■■	100	31	88	100	74	330 euro	180 GB, U-DMA/100, 8MB, 7200 rpm	5/03
► 8	Hitachi/IBM Deskstar 120GXP	70	■■■■■	85	35	100	87	78	190 euro	120 GB, U-DMA/100, 2MB, 7200 rpm	5/03
► 9	Seagate U6 ST380020A	68	■■■■■	57	84	50	67	99	120 euro	80 GB, U-DMA/100, 2MB, 5400 rpm	5/03
► 10	Maxtor D540X-4G	58	■■■■■	66	50	64	51	81	300 euro	160 GB, U-DMA/133, 2MB, 5400 rpm	5/03

▲ Yükseldi, ► Aynı kaldı, ▼ Geriledi

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

SCSI Sabit Diskler

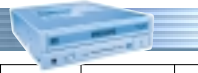

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/ Perfor.	Ort. Oku. Trans. H.	Ort. Yaz. Trans. H.	Veri Erişim Hızı	Rasgele Okuma H.	Dönüş Hızı (rpm)	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
► 1	Seagate Cheetah 10K.6	99	■■■■■	100	98	100	98	10000	1240	146.8 GB, Ultra320 SCSI, 8MB	11/02
► 2	Seagate ST373405LW	96	■■■■■	97	95	97	95	10000	845	73.4 GB, Ultra160 SCSI, 4 MB	4/02
► 3	Quantum Atlas 10 KII	95	■■■■■	95	94	95	96	10000	460	73.4 GB, Ultra160 SCSI, 8 MB	6/01
► 4	Seagate ST173404LW	87	■■■■■	88	97	79	85	10000	955	73.4 GB, Ultra160 SCSI, 4 MB	6/01
► 5	Seagate ST336706LW	87	■■■■■	86	92	85	85	10000	394	36.9 GB, Ultra160 SCSI, 4 MB	3/02
► 6	Quantum Atlas 10 KII	74	■■■■■	80	29	91	97	10000	399	36.7 GB, Ultra160 SCSI, 8 MB	6/01
► 7	Seagate ST318451LW	74	■■■■■	62	69	76	91	15000	262	18 GB, Ultra160 SCSI, 4 MB	9/01
► 8	Quantum Atlas V	74	■■■■■	66	71	66	95	7200	308	36.7 GB, Ultra160 SCSI, 4 MB	6/01
► 9	Quantum Atlas V	72	■■■■■	78	75	52	84	7200	240	18.36 GB, Ultra160 SCSI, 4 MB	6/01
► 10	Seagate ST1181677LW	72	■■■■■	64	70	61	94	7200	1207	180 GB, Ultra160 SCSI, 16 MB	9/01

▲ Yükseldi, ► Aynı kaldı, ▼ Geriledi

DVD Sürücüler

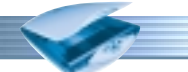

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/ Perfor.	DVD Perfor.	CD Perfor.	Audio Grabbing	Hata Düz. Perfor.	Beraber. Gelenler	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
► 1	Pioneer DVD-105SZ	87	■■■■■	99	93	49	50	100	61	16X, 40X, Slot	9/01
► 2	Acer DVP1640A	87	■■■■■	100	100	57	26	90	52	16X, 40X, Tray	9/01
► 3	Aopen DVD-1640PRO	83	■■■■■	87	94	57	52	95	69	16X, 40X, Slot	9/01
► 4	LG DRD 8160B	83	■■■■■	80	85	60	95	87	59	16X, 40X, Slot	12/01
► 5	LG DRD 8120B	74	■■■■■	73	74	44	100	87	53	12X, 40X, Tray	9/01
► 6	Aopen DVD-1240	69	■■■■■	72	82	59	20	85	70	12X, 40X, Tray	9/01
► 7	BTC BDV 316B	67	■■■■■	65	77	74	18	90	67	16X, 48X, Tray	9/01
► 8	Sony DDU1621	63	■■■■■	65	55	98	26	85	44	16X, 40X, Tray	10/01
► 9	Lite-On LTD-163	60	■■■■■	44	78	100	4	90	47	16X, 40X, Tray	9/01
► 10	Nec DV-5800A	53	■■■■■	59	55	26	21	85	43	16X, 48X, Tray	9/01

▲ Yükseldi, ► Aynı kaldı, ▼ Geriledi

Tarayıcılar

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/ Perfor.	300 dpi RRTH	600 GGTH	300 dpi RRTK	600 GGTK	Ergonomi	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
► 1	Epson Perfection 2450 Photo	94	■■■■■	100	100	96	94	100	399	2400 x 4800 dpi, 48 bit, USB 1.1/2.0, F.	10/02
► 2	Canon Canonscan D1250 U2F	87	■■■■■	75	71	94	97	98	295	1200 x 2400 dpi, 48 bit, USB 1.1/2.0	10/02
► 3	HP Scanjet 3570C	83	■■■■■	45	56	96	100	100	144	1200 x 1200 dpi, 48 bit, USB 1.1/2.0	10/02
► 4	Mustek BearPaw 2400TA	83	■■■■■	39	54	100	97	88	97	1200 x 2400 dpi, 48 bit, USB 1.1	10/02
Yeni	Benq S2W 6400UT	80	■■■■■	68	72	90	95	90	165	1200 x 2400 dpi, 48 bit, USB 2.0	8/03
▼	Canon Canonscan N670U	80	■■■■■	63	87	87	89	80	102	600 x 1200 dpi, 48 bit, USB 1.1	10/02
▼	Canon Canonscan N1240U	80	■■■■■	39	91	92	94	80	122	1200 x 2400 dpi, 48 bit, USB 1.1	10/02
▼	HP Scanjet 3500C	79	■■■■■	48	53	90	94	94	77	1200 x 1200 dpi, 48 bit, USB 1.1/2.0	10/02
▼	Benq S2W 5000E	76	■■■■■	39	77	94	84	76	72	1200 x 2400 dpi, 48 bit, USB 1.1	10/02
▼	Mustek BearPaw 1200CU	73	■■■■■	43	55	88	84	76	62	600 x 1200 dpi, 36 bit, USB 1.1	10/02

▲ Yükseldi, ► Aynı kaldı, ▼ Geriledi

R.R.T.H.: Renkli Resim Tarama Hızı, G.G.T.H.: Gri tonlarında Grafik Tarama Hızı, R.R.T.K.: Renkli Resim Tarama Kalitesi, G.G.T.K.: Gri tonlarında Grafik Tarama Kalitesi

CHIP TOP 10

17" Monitörler

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/Perfor.	Conver-gence	Kontrol Seviyesi	Renk Skala Değerlen.	Ergo-nomi	Geometri	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
► 1	Sony CPD-G220P	94	■■■■□	76	100	97	100	95	328	T. CRT, 0.24 mm, 1600 x 1200 P.	4/02
► 2	Sony CPD-G200P	92	■■■■□	71	100	98	97	94	375	T. CRT, 0.24 mm, 1600 x 1200 P.	10/01
► 3	ADI Microscan G700i	80	■■■■□	74	50	95	89	93	260	T. CRT, 0.24 mm, 1600 x 1200 P.	10/01
► 4	Samsung SyncMaster 757 NF	80	■■■■□	76	50	94	88	92	235	N.Flat, 0.25 mm, 1920x1440 P.	06/02
► 5	Samsung SyncMaster 757 DFX	79	■■■■□	75	50	93	88	90	220	D.Flat, 0.20 mm, 1920x1440 P.	11/01
► 6	Philips 107B4	78	■■■■□	73	50	86	90	90	225	D. Pitch, 0.25 mm, 1600x1200 Pixel	4/03
► 7	Miro 17F95	78	■■■■□	74	50	91	89	87	206	D. Pitch, 0.25 mm, 1600x1200 P.	10/01
► 8	Viewsonic G5773	77	■■■■□	90	50	83	83	81	330	D. Pitch, 0.26 mm, 1280x1024 P.	10/01
► 9	Iiyama VisionMaster Pro 410	76	■■■■□	43	50	100	91	100	380	D.Tron, 0.25 mm, 1600 x 1200 P.	10/01
► 10	Sony CPD-E220E	76	■■■■□	57	50	98	86	92	299	T. CRT, 0.24 mm, 1280 x 1024 P.	10/01

▲ Yükseldi, ► Aynı kaldı, ▼ Geriledi

19" Monitörler

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/Perfor.	Conv.+ Geo. P.	Ergonomi Puanı	Yatay Fre. (kHz)	Düsey Fre. (Hz)	Boyutları (GxYxD)	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
► 1	Sony G400	98	■■■■□	96	100	30-96	48-120	446x464x461	549	Trinitron, 0.24 mm, 1600 x 1200 dpi	3/01
► 2	LG 995FT	95	■■■■□	96	94	30-96	50-160	470x480x470	324	Flat S. Tube, 0.24 mm, 1600 x 1200 dpi	6/01
► 3	Philips 109P	95	■■■■□	95	94	30-110	50-160	456x469x438	390	Flat S. Tube, 0.25 mm, 1920 x 1440 dpi	1/01
► 4	Samsung SyncMaster 959 NF	94	■■■■□	97	90	30-110	50-160	468x493x458	373	N.Flat, 0.24 mm, 1920x1440 Pixel	6/02
► 5	Nec FP950	94	■■■■□	100	85	31-110	55-160	442x456x447	762	G. Pitch, 0.25 mm, 1600 x 1200 dpi	1/00
► 6	ViewSonic PF790	91	■■■■□	92	83	30-97	50-160	470x470x477	552	P. Flat, 0.25 mm, 1600 x 1200 dpi	11/00
► 7	Sony E400	91	■■■■□	96	83	30-96	48-120	446x464x461	349	Trinitron, 0.24 mm, 1600 x 1200 dpi	3/01
► 8	Sony G420	90	■■■■□	87	95	30-96	48-120	446x464x461	685	Trinitron, 0.24 mm, 1600 x 1200 dpi	5/02
YENİ ▼ 9	Benq V991	88	■■■■□	90	85	30-95 kHz	50-160 Hz	466 x 455 x 463	219	Flat S. Tube, 0.25 mm, 1600 x 1200 dpi	8/03
▼ 10	Eizo FlexScan F 67	84	■■■■□	86	82	30-96	50-160	452x455x478	460	Flat S. T., 0.26 mm, 1600 x 1200 dpi	11/99

▲ Yükseldi, ► Aynı kaldı, ▼ Geriledi

Mürekkep Püskürtmeli Yazıcılar

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/Perfor.	Office Baskı H.	Resim Baskı H.	Grafik Baskı H.	Resim Kalitesi	Grafik+ Metin Kali.	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
YENİ ▼ 1	Epson Stylus Photo 915	87	■■■■□	100	85	90	100	100	180 Euro	5760*720 dpi, Paralel, USB	8/03
▼ 2	Canon S750	87	□□□□□	100	93	87	82	91	240	2400*1200 dpi, Paralel, USB	8/02
▼ 3	Canon S520	83	■■■■□	74	100	82	81	85	216	2400*1200 dpi, Paralel, USB	8/02
▼ 4	Epson Stylus PhotoC80	82	■■■■□	75	48	100	86	84	142	2880*720 dpi, Paralel, USB	8/02
▼ 5	Epson Stylus Photo810	78	■■■■□	35	51	42	100	98	140	2880*720 dpi, Paralel, USB	8/02
▼ 6	Epson Stylus Photo895	77	□□□□□	35	30	40	100	100	273	2880*720 dpi, USB	8/02
▼ 7	Epson Stylus Photo890	77	□□□□□	34	31	40	100	100	196	2880*720 dpi, Paralel, USB	8/02
▼ 8	HP Deskjet 3820	77	■■■■□	53	46	38	97	88	100	1200*1200 dpi, Paralel, USB	8/02
▼ 9	Lexmark Z65	73	■■■■□	35	35	34	90	95	128	4800*1200 dpi, Ethernet, USB	8/02
▼ 10	Canon S300	72	■■■■□	59	63	52	72	88	98	2400*1200 dpi, USB	8/02

▲ Yükseldi, ► Aynı kaldı, ▼ Geriledi

2500 \$'ın Altındaki Lazer Yazıcılar

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/Perfor.	Office Baskı H.	Grafik Baskı H.	Resim Kalitesi	Grafik Kalitesi	Ergono. + B. Gelen	Fiyatı (+ kdv)	Teknik Veriler	CHIP
► 1	Xerox Phaser 4400	95	■■■■□	97	98	94	90	95	1100 \$	1200 x 1200 dpi, 64 MB	1/03
► 2	Lexmark Optra T614	94	■■■■□	93	100	95	86	93	1032 \$	1200 x 1200 dpi, 16 MB	4/01
► 3	Xerox Docuprint N2125	93	■■■■□	64	54	97	100	100	1614 \$	1200 x 1200 dpi, 32 MB	4/01
► 4	Oki Okipage 24	89	■■■■□	100	100	84	73	84	1239 \$	600 x 1200 dpi, 16 MB	4/01
► 5	HP Laserjet 4100 DTN	83	■■■■□	90	60	100	87	93	1815 \$	1200 x 1200 dpi, 32 MB	4/01
► 6	Kyocera Mita FS-3800	83	■■■■□	90	80	85	85	95	962 euro	1200 x 1200 dpi, 16 MB	7/03
► 7	Kyocera Mita FS-1900	82	■■■■□	87	68	92	85	95	689 euro	1200 x 1200 dpi, 16 MB	5/03
► 8	HP Laserjet LJ1300	81	■■■■□	91	85	70	75	90	369 \$	1200 x 1200 dpi, 16 MB	5/03
► 9	Kyocera Mita FS-1010	79	■■■■□	82	80	75	72	70	392 \$	1200 x 1200 dpi, 16 MB	12/02
► 10	Lexmark Optra T520	79	■■■■□	76	78	80	84	70	699 \$	1200x1200 dpi, 8 MB	3/02

▲ Yükseldi, ► Aynı kaldı, ▼ Geriledi

CHIP TOP 10

150\$'ın Altındaki Ekran Kartları

Güncel karşılaştırma testi, bakınız 50

150\$'ın Üstündeki Ekran Kartları

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/ Perfor.	3D Performansı	Birlikte Gelenler	Ergonomi	Belleği (MB)	CHIP/ B.F. (MHz)	Fiyatı (\$ + kdv)	Grafik Chipi	CHIP
YENİ	1 Leadtek Winfast A300 Ultra TD	99	■ ■ ■ ■	100	100	95	128 DDR2	500/1000	549	Geforce FX 5800 Ultra	7/03
YENİ	2 Gigabyte Radeon 9800 Pro	98	■ ■ ■ ■	99	94	90	128 DDR	380/680	560	ATI Radeon 9800 Pro	7/03
YENİ	3 His Excalibur Radeon 9800 Pro	98	■ ■ ■ ■	99	94	90	128 DDR	380/680	520	ATI Radeon 9800 Pro	7/03
YENİ	4 MSI FX5800 Ultra TD8X	97	■ ■ ■ ■	100	94	78	128 DDR2	500/1000	465	Geforce FX 5800 Ultra	7/03
YENİ	5 Asus V9900 Ultra TD	97	■ ■ ■ ■	100	93	78	128 DDR2	500/1000	489	Geforce FX 5800 Ultra	7/03
YENİ	6 Gigabyte Radeon 9700 Pro	90	■ ■ ■ ■	90	93	90	128 DDR	325/620	405	ATI Radeon 9700 Pro	7/03
YENİ	7 Sapphire Radeon 9700 Pro	90	■ ■ ■ ■	90	90	90	128 DDR	325/620	399	ATI Radeon 9700 Pro	7/03
YENİ	8 Leadtek Winfast A300 TD	88	■ ■ ■ ■	86	100	95	128 DDR2	400/800	404	Geforce FX 5800	7/03
YENİ	9 Asus V9900 TD	86	■ ■ ■ ■	86	93	78	128 DDR2	400/800	377	Geforce FX 5800	7/03
YENİ	10 Inno Tornado Geforce FX5800	86	■ ■ ■ ■	86	93	78	128 DDR2	400/800	346	Geforce FX 5800	7/03

▲ Yükseldi, ► Aynı kaldı, ▼ Geriledi

B.F.: Bellek Frekansı

CD Sürücüler

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/ Perfor.	Ort. Veri Trans. H.	Maks. Trans. H.	Veri Erişim Süresi	Ergonomi	Audio Ripping	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
►	1 MSI MS-8152	94	■ ■ ■ ■	88	96	100	95	93	20	52X, IDE Ultra DMA 33	6/03
►	2 Aopen CD-956E	93	■ ■ ■ ■	100	100	99	90	45	26	56X, IDE Ultra DMA 33	6/03
►	3 Asus CD-5520	89	■ ■ ■ ■	93	98	98	90	36	22	52X, IDE Ultra DMA 33	6/03
►	4 Aopen CD-952E	85	■ ■ ■ ■	90	96	78	95	53	20.5	52X, IDE Ultra DMA 33	6/03
►	5 Samsung SC-152	81	■ ■ ■ ■	79	82	81	90	80	20	52X, IDE Ultra DMA 33	6/03
►	6 Mitsumi FX5401W	76	■ ■ ■ ■	68	71	79	90	90	24	54X, IDE Ultra DMA 33	6/03
►	7 BTC BCD-F563E	75	■ ■ ■ ■	71	69	68	90	100	21	56X, IDE Ultra DMA 33	6/03
►	8 NEC CD3002A	71	■ ■ ■ ■	62	59	86	90	69	20	52X, IDE Ultra DMA 33	6/03
►	9 Benq CD 656A	62	■ ■ ■ ■	48	48	74	95	72	22	56X, IDE Ultra DMA 33	6/03
10											

▲ Yükseldi, ► Aynı kaldı, ▼ Geriledi

CD Yazıcılar

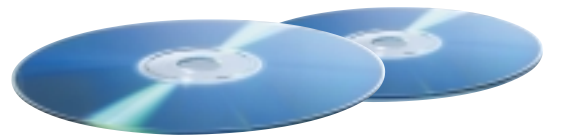
Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/ Perfor.	Audio CD Yazma	Data CD Yazma*	Data CD Yazma**	CD Okuma Perf.	Yazılım-Donan. Öz.	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
►	1 Aopen CRW5224	88	■ ■ ■ ■	60	98	100	92	90	80	52/24/52, 2 MB	3/03
►	2 Mitsumi CR487ETE	87	-	52	95	93	100	90	F.A.	52/24/52, 2 MB	5/03
►	3 Plextor PlexWriter 48/24/48A	87	■ ■ ■ ■	55	100	100	90	90	105	48/20/48, 4 MB	12/02
►	4 LG GCE-8481B	84	■ ■ ■ ■	51	90	91	95	90	82	48/24/48, 2 MB	1/03
►	5 Samsung SW-240	84	■ ■ ■ ■	100	76	78	82	82	70	40/12/40, 8 MB	8/02
►	6 LG GCE-8400B	79	■ ■ ■ ■	45	95	95	77	88	110	40/12/40, 8 MB	6/02
►	7 Mitsumi CR485C-TE	77	■ ■ ■ ■	43	85	86	83	90	74	40/20/48, 2 MB	10/02
►	8 Yamaha CRW-F1	74	■ ■ ■ ■	44	75	84	80	90	74	44/24/44, 8 MB	11/02
►	9 Lite-On LTR-50125S	73	■ ■ ■ ■	47	57	93	85	78	79	40/12/48, 2 MB	6/02
►	10 LG GCE-8320B	73	■ ■ ■ ■	45	83	80	74	88	60	32/10/40, 8 MB	6/02

▲ Yükseldi, ► Aynı kaldı, ▼ Geriledi

* CD'den Yazma, ** HDD'den yazma F.A.: Firmayı arayınız

CHIP herkes için » PC ve İnternet

Bilgis@yar**kolay...pratik...anlaşılır...****Türkiye'nin En Eğlenceli Bilgisayar Dergisi****Her ay CD hediye!**

İÇİNDEKİLER

98	Ayın Shareware'leri: Sizin için seçtiğimiz yazılımlar
100	DVD Authoring Yazılımları: Kendi DVD'ni kendin yap
116	Mükemmel Tarama: Doğru tarama için ipuçları
122	Mini Yazılımlar: Küçük ama becerikli araçlar
130	Yeni Yazılımlar Testte: Yazılım incelemeleri
136	eCHIP İçeriği: Programlar ve bölümler

Pocket PC 2003 (Windows Mobile 2003)

PDA'ya Daha Fazla Güç

Avuçi bilgisayarlar için yeni işletim sistemi olan Pocket PC 2003 çıktı. Kablosuz bağlantı, mesajlaşma ve çoklu ortam yetenekleri güçlendirilmiş.

■ Microsoft, PDA pazarındaki küçülme eğilimine ayak direyen firmalardan biri. Redmond sakinleri, PDA'lara hala güveniyorlar. Üstelik bunda başarılı da oluyorlar. Çünkü avuçi piyasası geçen yıl küçülmesine rağmen, Microsoft Pocket PC platformunda karını yüzde 60 yükseltmiş ve artık piyasanın yarısını elde etmiş durumda. Yazılım üreticisi, Pocket PC 2003'ün yeni sürümünü bu sene konumunu daha da iyileştirmeyi amaçlıyor. Yeni sürümün ardında WinCE.NET v4.2 gizli. Güncel sürüm öncelikle iletişim, eğlence ve kullanım konforu alanlarında daha fazla şey sunacak.

Kablosuz iletişim ön planda

Pocket PC 2003 kendini otomatikman bir W-LAN ağında kabul ediyor. Bluetooth üzerinden veri transferi iyileştirilmiş. Ağlarla güvenli iletişim için bir IPSEC (IP Security Protocol) VPN-Client entegre edilmiş. Entegre web tarayıcı artık XHTML, Cascading Style Sheets (CSS) ve HTML 4.0 destekliyor. Telefon etmek için daha fazla işlev mevcut ve PDA, SMS'in yanı sıra MMS (Multimedia Messaging System) de gönderebiliyor. Pocket PC'nin telefon bağlantısı ve tarayıcı arasında geçiş yapabilmesi yeni bir özellik; yani kullanıcı sörf yapabiliyor, telefon ede-

biliyor ve konuştuktan sonra yeniden bağlanması gerekmeksizin sörfte devam edebiliyor. Aynı şekilde Outlook ile senkronizasyon ve ajanda kullanımı da pratikleştirilmiş.

Dijital medya cenneti

İşletim sisteminin yeni sürümü ayrıca aralarında Media Player 9'un da bulunduğu daha fazla çoklu ortam uygulaması içeriyor. "Pictures" ile kullanıcı Pocket PC üzerinde sayısal resimler depolayabiliyor ve işleyebiliyor. Digital Media Plus Packs'in kullanılması ise video görüntülerini depolamaya ve fotoğraf albümleri yaratmaya izin veriyor. Microsoft, aralarında Dell, HP, Toshiba, Samsung ve Fujitsu Siemens'in bulunduğu 35 PDA üreticisiyle ve 24 mobil telsiz operatörüyle işbirliği yapıyor. Bu sayede, HP, iPaq H3900, H5450 ve öncülü H3800 serileri için Pocket PC 2003'e terfi imkanı sunuyor (Fiyatı henüz belli değil). HP ayrıca yeni işletim sistemini kullanan ve yeni başlayanlara hitap eden iPaq H1900 modelini de piyasaya sürmek niyetinde. Avuçi bilgisayarları ile telefon etmeyi sevenler içinse mobil operatörleri O2 ve T-Mobile yeni cihazlar duyurmuş bulunuyor.

Bilgi için: www.microsoft.com

Musicmatch Jukebox 8.0

MP3 Eşliğinde Dia Şov

Jukebox ile Audio CD'lerden MP3 dosyaları yaratabilir veya tersini yapabilirsiniz. Yazılım

yazma, kayıt etme, oynatma ve yönetme ile ilgili birçok işlev, daha kolay kullanılabilirlik için

Music Center'da bir araya getirilmiş. Basit sürümünün tersine ücrete tabi olan Plus sürümü ise daha fazla yenilik sunuyor: Kullanıcı artık fonda müzik çalabilen kendi dia

hem MP3 hem de CD çalar, artık CDDB desteği ve kapsamlı bir çalma listesi düzenleyiciyle birlikte geliyor. Yeni sürüm 8.0'da

gösterilerini oluşturabiliyor.

Fiyatı: 20 Dolar

Bilgi için: www.musicmatch.com

Winzip 9.0 Beta

Sıkıştırma Sanatı

Dosyaları sıkıştırmak için yaygın olarak kullanılan Winzip'in uzun aradan sonra yeni bir sürümü çıktı, ancak önce Beta olarak. Üretici firma, emektar kullanıcı arayüzünü değiştirmeyip yalnızca birkaç kozmetik değişiklik yapmakla yetinmiş. İyileştirmeler öncelikle işlevsel

lik üzerinde yoğunlaşıyor. Bu sayede Winzip artık sıkıştırılmış dosyaları 256 bit gücündeki standart AES (Advanced Encryption Standard) ile güvenli bir biçimde şifreleme olanağı sunuyor. Ayrıca sıkıştırma yöntemi daha da optimize edilmiş. Ancak genişletilmiş bir format desteği umut edenler hayal kırıklığına uğruyor. RAR, ACE ya da ARJ gibi sıkıştırma formatları hala Winzip desteğinin dışındadır.

Fiyat: Yaklaşık 30 Dolar

Bilgi için: www.winzip.com

DriveImage 7.0

Windows'unuzu Güvenceye Alın

Yazılımın yedinci sürümü sistem partiyonlarını artık DOS modunda değil, Windows altında güvence altına alıyor. Üzerinde küçük bir Windows XP yer alan ve boot yeteneği olan bir CD ile çalışan yazılım, böylece DVD ve USB sabit diskler için sürücü bulunamaması sorununu ortadan kaldırıyor. En az 256 MByte RAM'e ihtiyaç duyan Drive Image 7.0 yalnızca 2000 ve XP'yi destekliyor.

Fiyatı: Yaklaşık 16 Euro

Bilgi için: www.powerquest.com

Microsoft'ta Devrim

3 Yıl Boyunca Ücretsiz Destek

Kullanıcıların ürünlerden en yüksek faydayı alabilmeleri amacıyla teknik destek hizmetlerini sürekli yenileyen Microsoft, Türkiye'de ücretsiz teknik destek hizmeti süresini uzattı. Buna göre, masaüstü kutu ürünleri için verilen Ücretsiz Standart Destek Hizmeti 90 günden 3 yıla çıkarıldı. Böylece, Windows XP Home ve Professional, Office XP, oyunlar ve donanım gibi tüm kutu istemci ürünleri kullanıcıları, kurulum, yaygınlaştırma ve işletme sorunları için ücretsiz olarak üç yıl boyunca destek alabilecekler. Ücretsiz Standart Destek Hizmeti, hem ev kullanıcılarını hem de profesyonel son kullanıcıları kapsıyor. Microsoft'un 3 yıllık ücretsiz teknik desteği, bilgisayar üreticileri tarafından yüklenmiş OEM yazılım müşterileri için de geçerli.

Bilgi için: www.microsoft.com/turkiye/destek

KISA... KISA...

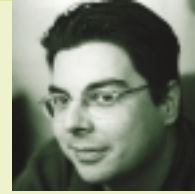
► Mac için Ulead

Resim yönetimi için Photo Explorer 2.0 ve Dia-Show'ların yaratılması için DVD PictureShow yazılımları tek pakette sunuluyor. **Bilgi için:** www.ulead.com

► Dr. DivX

DivX Networks kökenli shareware yazılım sayesinde, yeni başlayanlar bile filmleri yalnızca üç adımda DivX Pro 5.05'de kodlayabiliyor. **Bilgi için:** www.divx.com

EDİTÖRDEN NOTLAR

Mahmut Karslıoğlu
Yazı İşleri Müdürü

Ses var görüntü yok

Bunca yıldır piyasada, halihazırda var olan donanımları işletim sistemlerine tanıtmak için hep bir adım geriden gelen Microsoft, Pocket PC 2003 ile bu geleneği yıkıyor. Çünkü cepte taşınabilen en yeni işletim sistemi olan Pocket PC 2003'ün kullanıcılarına sunduğu tüm yeniliklerden yararlanabilmek için kullanabileceğiniz bir Pocket PC bulabilmek o kadar da kolay değil. Geleceğe dönük cep bilgisayarlarını destekleyen işletim sisteminde özellikle Bluetooth da dahil olmak üzere kablosuz iletişim çözümleri dikkat çekiyor. Ayrıca farklı ekran boyutlarının desteklenmesi, gelecekte daha farklı tasarıma sahip cihazları görebilmemizi de mümkün kılacak gibi duruyor.

IN & OUT

Antivirüs Update

Antivirüs programlarını sık sık update etmek, her gün bir yenisi ortaya çıkan virüs ve solucanlardan korunmak için şart haline geldi.

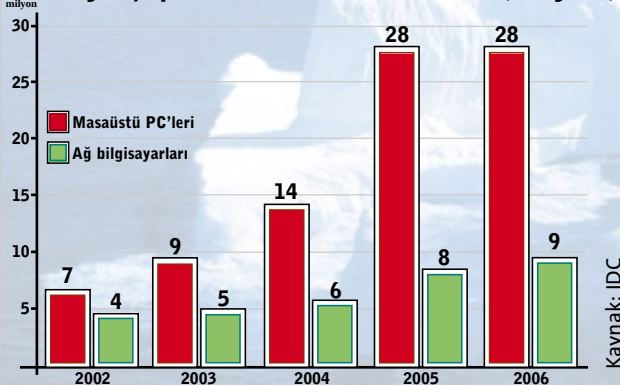
Eş Dost Yardımı

Gittikçe kompleks hale gelen yazılımlar karşısında, kullanıcılar sorunları için teknik destek merkezlerine ihtiyaç duyuyor.

LINUX'UN FETHİ

Dünya çapında Linux kurulumları (milyon)

TAHMİN: IDC bünyesindeki piyasa araştırmacıları, masa üstü bilgisayarlar için Linux kurulumlarında güçlü bir yükseliş bekliyor. Öncelikle fiyat avantajı Linux'dan yana.

SHAREWARE

Blaze MediaPro 4.3 ©

10 Parmağında 10 Marifet

Multimedya oynatıcı, dosya dönüştürücü, video düzenleyici, şarkı sözü arama motoru ve CD/DVD yazıcı araçlarının hepsi tek bir yazılım paketinde olabilir mi? Demek ki oluyormuş.

Top Downloads www.chip.com.tr

1.

KaZaA Media Desktop
Bu program ile popüler P2P ağında arama yapabilirsiniz

2.

ICQ Lite
Gerekli özelliklerden arındırılmış ICQ sürümü

3.

iMesh
Multimedya dosyalarını indirmeye yarayan bir yazılım

4.

WinZip
Popüler dosya sıkıştırma yazılımının yeni sürümü

5.

ICQ Pro 2003a beta
Arkadaşlarınız ile sohbet için en tanınmış iletişim aracı

6.

Spybot-Search & Destroy
Sabit disk ve registry'deki güvenlik açıklarını temizler

7.

Ad-aware
Reklam destekli yazılımlara karşı sistemde tarama yapar

8.

Morpheus
Gnutella tabanlı popüler P2P yazılımı

CD'DE YER ALANLAR
© eCHIP Code SHAREWARE

Her multimedya işlemi bir arada yürütecek kadar güçlü bir yazılım olan Blaze Media Pro 4.3, dosya dönüştürme, video düzenleme ve kaydetme özelliklerinin yanı sıra videoları tam ekran oynatabiliyor ve çalma listesi desteği de sunuyor. Yazılımın diğer etkileyici özellikleri arasında müzik ve veri CD ve DVD'lerini yazabilmesi de yer alıyor. Video oluşturma, birleştirme, bölme ve düzenleme işlemlerini ise batch

processing yardımıyla birden fazla dosya üzerinde rahatlıkla ve otomatik olarak gerçekleştirebiliyor. Çeşitli kaynaklardan video kaydı da yapabilen yazılım, aynı başarıyı ses dosyaları üzerinde de gösteriyor. Ayrıca kullanıcılara dinledikleri şarkı-

DERLİ TOPLU: Onlarca özelliği tek bir pencere altına sığdırsa da kullanıcının kafasını karıştırmayan bir arabirime sahip.

ların sözlerini bulmaları için bir arama motoru da sağlıyor. Blaze Media Pro'nun dosya dönüştürme işlemleri içinde CD'den WAV, MP3, WMA, OGG'a dönüştürme, WAV'dan MP3'e, MP3'den WAV'a, WAV ve MP3'den WMA'ya, WMA'dan

WAV ya da MP3'e gibi işlemler de yer alıyor. Yazılım WAV, MP3, WMA ve OGG dosyalarından müzik CD'leri de oluşturabiliyor. Video dönüştürme konusunda iki yönlü olarak MPEG-1, MPEG-2, AVI, WMV, Multi-Page TIFF ve FLIC dosyalarını birbirleri arasında dönüştürebiliyor. MPEG dönüştürme seçenekleri arasında ise VCD, SVCD ve DVD'de yer alıyor. Video düzenleme özellikleri arasında yer alan 30

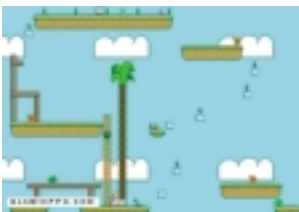
efekt ve renk ayarı ise yazılımın bu özelliğini güçlü kılıyor. Ancak çoğu işlemi gerçekleştiren ortaya çıkan pop-up pencereler biraz kafa karıştıracaktır. Yine de birçok işi yapan bu yazılımı yükleyip denemekte fayda var.

Biraz da eğlenmeye ne dersiniz?

► Cosgrove's Umbrella ©

Oyun aslında basit bir platform oyunu. Ancak yeşil bir topu yönettiğiniz bu oyunun seviyeleri arasında ilerlerken oldukça zevk alacağınıza emin olabilirsiniz. Oyunda kapıları açmak için anahtarlardan yararlanabiliyorsunuz. Ayrıca topladığınız paraları kullanarak ilerde bir silah edinmeniz de mümkün. Zıplamak için aralık çubuğunu, ateş etmek için de [Ctrl] tuşunu kullanabilirsiniz.

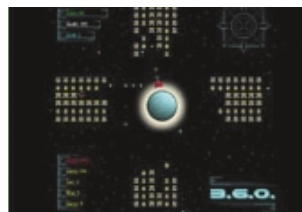
► Animated Bounce ©

Blobby Volley ile büyük benzerlikler gösteren bu oyunda fare kontrolleri nispeten daha zor. Özellikle topu istediğiniz yere göndermek için oldukça uzun zaman alıştırma yapmanız gerekebilir. Oyun kapalı alanda oynandığı için tavana çarpıp geri dönecek topa da dikkat etmek gerekiyor. Animated Bounce yavaş ilerlemesi dışında oldukça eğlenceli bir oyun.

► 360 ©

Gamemaker ile yapılmış Space Invaders tarzı oyunlardan biri olan 360'da, isminden de anlaşılabilir gibi düşman gemileri sadece yukardan değil, dört bir taraftan geliyor. Grafikler başta zayıf gibi görünse de oynanabilirlik bu açığı kapatıyor. Oyunun çoğu bölümü birbirine benziyor. Ancak Space Invaders tarzında bir oyunun fazla değişmesi de beklenemez zaten.

► Quadra ©

Üzerinde çok fazla çalışılmış ve farklı bir yönü olması için uğraşmış bir Tetris klonu. Oyunun en önemli özelliği internet üzerinden online olarak da oynanabilmesi. Bunun için oyuna bir de sohbet penceresi eklenmiş.

Oyunun on bölümünün de grafik kalitesi gayet yüksek. Bitirdiğiniz bölümleri değişik hızlarda yeni baştan oynayabiliyorsunuz.

Ethos Game Basic 1.1 ☺ Sadece Basic mi Biliyorsunuz?

Çok basit bir programlama dili olmasına rağmen kolay anlaşılır yapısıyla yeni başlayanlar için en uygun dil Basic'tir. Ethos kullanıcı dostu bir arabirimle güçlü Basic dilini bir araya getiriyor ve güçlü grafik ve ses yetenekleri ile de güçlendiriyor. Yazılım kullanıcıya oyundan eğitim yazılımlarına kadar birçok uygulama geliştirmesi için güçlü kütüphaneler de sunuyor. Yazılımın bu sürümü bir başlangıç ekranı görüntülüyor ve ekstra dijital müzikle düzenleme sırasındaki dosya komutlarının kullanımını engelliyor.

Virtual DJ 1.0 ☺ İsmi Sanal Kendi Gerçek

MP3 müzikleriniz üzerinde mix'ler yapabileceğiniz bir yazılım olan Virtual DJ, uluslararası bir star olma yolunda ilerleyen çiçeği burnunda DJ'lerin en büyük yardımcısı olabilir. İçinde yer alan BeatLock motoru sayesinde şarkıların birbirleri arasında uyum içinde geçiş yapmasını sağlayan yazılım ile mix'lerinizi her zamankinden daha hızlı yapabilirsiniz. Yazılım artık hatalı geçişler yapmanızı kesin olarak engelliyor. Müzikle ilgileniyorsanız mutlaka deneyin.

Active Local Pages 1.1 ☺

Sunucuda Değil, PC'nizde

Active Local Pages (ALP), Internet Explorer'ınızın yeteneklerini geliştirerek, üzerinde web sunucu çalışan bir bilgisayara ihtiyaç duymadan ASP sayfalarını ve CGI uygulamaları doğrudan çalıştırabilmenize imkan tanıyan bir yazılım. ALPFrame viewer sayesinde ise ALP, DHTML nesne modelini sayfalar tarafından kontrol edilen pencereler ve içerik menüleriyle zenginleştiriyor. Tüm bunlara ek olarak ALPFrame viewer, ALP ActiveX bileşeninin sisteme kurulmasına gerek kalmadan ALP'leri çalıştırmaya yarayacak özellikleri de destekliyor.

Tarayıcınızın sunucu tarafı teknolojilerle geliştirilmesi sayesinde ALP, web sunucusu programlama tekniklerinin masaüstü uygulamalarda da kullanılabilmesine olanak tanımış oluyor. Yazılımın 1.1 sürümü MS Internet Information Server içinde ASP'lerle daha uyumlu çalışıyor.

Dr. DivX 1.0.2 ☺

Bırakın DivX'ler ile O Uğraşsın

DivX videolar oluşturma için tasarlanmış bir yazılım olan Dr. DivX, neredeyse tüm video dosya formatlarını harika görünen DivX videolara dönüştürebiliyor. Yazılım MPEG-1, MPEG-2, MPEG-4, DV, AVI, WMV, AVS gibi dosya formatlarının yanı sıra bir webcam'den ya da görüntü

yakalama kartından gelen görüntüyü de işleyebiliyor. Dünya lideri MPEG-4 uyumlu bir sıkıştırma formatı olan ve DVD kalitesinde görüntüyü neredeyse onun onda birine sıkıştıran DivX teknolojisini kullanmak için mutlaka bu yazılımı sistemimize kurup deneyin.

DreamRender 219 ☺

Rüya Gibi Bir Masaüstü

Eğer bilgisayarınızda her saniye gördüğünüz masaüstünden sıkıldıysanız neden onu biraz daha renklendirip canlandırmayı denemiyorsunuz? DreamRender size bu imkanı sağlayabiliyor. Yazılım masaüstünüzde yer alan duvar kağıdını ve simgeleri göz alıcı animasyonlarla değiştirebiliyor. Bunun için yavaş ve barışçıl olanlardan inanılmaz hareketli olanlara kadar binlerce farklı efekt kullanılabiliyor. Ayrıca kullanılan efektlerin çoğu o an çaldığınız müziğe karşı tepki de verebiliyor. Eğer bu geniş liste içinde bazı efektlerin eksik olduğunu hissediyorsanız kendi resimleriniz, vi-

deolarınız ve simgelerinizle yenilerini oluşturmanız da mümkün. Sisteminizin eksiksiz olarak kişiselleştirilebilmesi için

DreamRender, pencerelerinize dokular ve renkler de ekliyor ya da onları saydam hale getirebiliyor. Farenizi her hareket ettirdiğinizde oluşan efektler ise gerçekten göz kamaştırıyor. Mutlaka deneyin.

KISA... KISA...

► CryptGate IM 1.0.6 ☺

Yerel hızlı mesajlaşma yönetimindeki dünyanın tek ücretsiz yazılım çözümü olan CryptGate IM, bir gateway olarak görev yapıyor; şirketlerin AOL, MSN, ICQ ve benzeri hızlı mesajlaşma yazılımları ile yapılan iletişimi kontrol altında tutmaları ve şifrelemeleri için gerekli araçları sistem yöneticilerine sağlıyor. Bu şekilde önemli bazı görüşmelerin yabancılar tarafından dinlenmesi de engellenmiş oluyor.

► AuctionVision 3.0 ☺

eBay'de çok istediğiniz bir ürünü hiç kaçırdığınız oldu mu? Bu yazılım sayesinde artık bu sorun kalkacak. AuctionVision 3 farklı arama motoru sayesinde en iyi eBay tekliflerini size sunabiliyor. Herhangi bir açık artırma üzerinde dinamik olarak hesap yaparak almaya değil değmeyeceği konusunda yardımcı olan yazılım, iyi bir teklif bulduğunda bunu kazanmak için snipe bidding tekniğini başarıyla uyguluyor.

► Barcode Printer Wizard ☺

Piyasadaki diğer barkod yazılımlarının aksine oldukça ekonomik bir yazılım olan Barcode Wizard 2.1 ile kendi barkodlarınızı oluşturabiliyorsunuz. Ayrıca yazılım bu barkodları diğer Windows uygulamalarına da aktarabiliyor. Bir metin dosyası girişi ile komut satırından da kullanabileceğiniz yazılım, her satır için bir barkod oluşturup bunu otomatik olarak yazıcıdan da bastırabiliyor.

► A4Desk 2.2 ☺

Taslaklar üzerine çalışan bir WYSIWYG uygulama olan A4Desk 2.2 ile tek satır bile kodlama yapmadan Flash menüler ve Flash web siteleri yapabilmemiz mümkün oluyor. A4Desk'in taslak kütüphanesi sayesinde, istediğiniz sonuca ulaşmak için sadece birkaç fare tıklaması yeterli oluyor.

Test: Authoring Araçları

Ev Yapımı

Test: DVD Authoring Yazılımları

Çektiğiniz video görüntülerinin önünde kameradan başlayıp DVD'ye kadar uzanan, upuzun bir yol var: Import etme, işleme, dönüştürme, düzenleme ve yazma aşamaları. Ancak tüm bu işlemleri az sayıda fare tıklaması ile halleden programlar da mevcut. CHIP bu testte size bu programları tanıtıyor.

İÇİNDEKİLER

Test Birincisi: Ulead DVD Movie Factory	102
Fiyat/Performans Birincisi: Movies to CD & DVD 2.5	104
DVD'ye TV Kaydı: Test birincisi ile mini atölye	106
Profesyoneller İçin: Uzman Authoring araçları	108
Özetle ve Tablo: Sınırsız Authoring için	110

Programlar eCHIP'te:

© DVD AUTHORIZING

Tatil geçiyor, geriye hatıralar kalıyor. Bu haftalarda çektiğiniz filmlerde ve fotoğraflarda, biraz da şansın yardımıyla o güzel anları yeniden buluyorsunuz. Kendi çektiğiniz görüntüleri arşivlemek için DVD'den daha uygun bir ortam yok. İyi kalitede birkaç saatlik film için yeterince kapasiteyi yalnızca DVD sunuyor. CHIP size verilerin import edilmesinden DVD'nin yazılmasına kadar destek sunan araçları tanıtıyor. Bunların avantajı hepsinin de kolay kullanımlı olması. Bu araçlarda birçok özellik otomatikleştirilmiş, öyle ki DVD ile uğraşmaya yeni başlayanlar bile kişisel DVD'lerini oluşturabiliyor. Kolay kullanımlarına rağmen bu programlar karmaşık ve iddialı görevlerin üstesinden geliyor. İlk adımda örneğin bir video kamera ya da sabit disk gibi harici ve dahili donanıma hitap ederek bunların multimedya verilerini import etmek var. Hatta yazılımların bazıları daha da ileriye giderek televizyon yayınlarını kaydediyor, bu kayıtları gerçek zamanlı olarak dönüştürüp doğrudan boş bir DVD'ye yazıyor. Bununla ilgili daha fazla bilgiyi 106'daki atölyede bulacaksınız.

İkinci adımda programlar videoya nihai biçimini vermek için geçişler ve filtreler gibi kolay kullanılan araçlar sunuyor. Bundan sonra film malzemesi yerden tasarruf sağlayan, DVD'ye uygun MPEG2 formatına dönüştürülüyor. Bu halledildikten sonra aletler asıl işe soyunuyorlar. Onların ana görevleri DVD'yi multimedia diskine dönüştürecek olan authoring. Projeye ancak düzenleme ve menü bir çehre kazandırıyor ve bunu kişisel DVD'niz haline getiriyor. Takip eden beşinci adımda yazılım verileri boş ortam üzerine yazıyor. İddialı görevlerle kolay kullanımın nasıl bir arada var olabileceği

ni sorabilirsiniz. Şurası muhakkak ki, profesyonel authoring programlarındaki gibi bir işlev kapsamı beklememek gerekiyor (108'deki kutuya bkz.). Ancak beklentimiz kolay kullanımı uğruna işlevsellikten fedakarlıkta bulunulmaması. Yani MPEG encoder, belirli bir film uzunluğunda maksimum görüntü kalitesine erişmek için en azından ana hatlarıyla konfigüre edilebilir olmalı. Benzer bir durum video düzenleme konusunda da geçerli. Yazılım, işlenmemiş video görüntüsüne değer kazandıracak montaj, ekranlar ve filtreler gibi ana işlevlere sahip olmalı. Son olarak, programlar kullanıcıya yeterince biçimlendirme olanağı sağlayan standartlar, bölümler ve alt menüler üretmeli. Sekiz adayın katıldığı ve az sonra okuyacağınız test, hangi aracın bunları gerçekten sağladığını ve hangilerinde büyük kesintiler yapmak zorunda olduğunu gösteriyor.

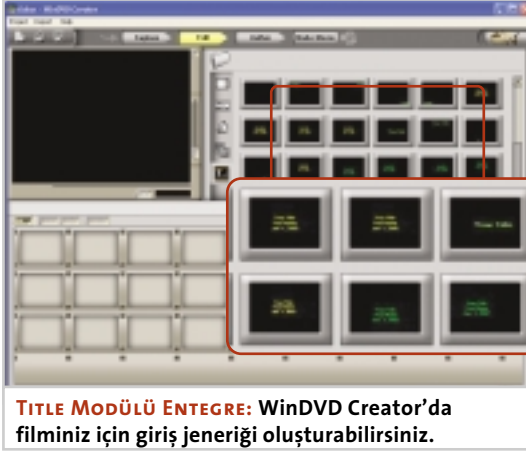
Ulead DVD Movie Factory: Bu yazılımın nasıl yarışı önde tamladığını 102'deki test birincisi kutusunda okuyacaksınız.

Movies to CD & DVD 2.5 Beta: Fiyat/performans birincimiz olan ve kıl payı geçilen yazılımla ilgili her şeyi 104'te okuyacaksınız.

WinDVD Creator Plus 1.0: Intervideo'nun bu yeni programı inceden inceye düşünülmüş program yapısıyla, kayıt ve video montaj için sağladığı geniş işlev kapsamı ile beğeni topluyor. Yazılım tüm bu alanlarda teste katılanlar arasında başı çekiyor. İyi donanımlı bir video işleme programı bile bundan fazlasını sunmuyor: Başlık (title) için uygun bir modül, bir →

DVD'ler

Test: DVD Authoring Yazılımları

TITLE MODÜLÜ ENTEGRE: WinDVD Creator'da filminiz için giriş jeneriği oluşturabilirsiniz.

storyboard ve timeline, birçok sahne ve video filtresi. Programın bir DVD+RW üzerine VR formatında (Video Recording) TV kaydı için formatlamadan tutun, sonradan işlemeye kadar tüm gerekli işlevleri sunan bir "Disk Manager"la gelmesi de cabası. Ancak araç video encoding ve DVD authoring alanında rakipleri karşısında açık veriyor. MPEG sıkıştırma da ne bit oranı doğru-

dan ayarlanabiliyor, ne de program yeterince seçenek sunuyor. Kullanıcının elinde yalnızca DVD'ye yerleştireceği filmin bir saatlik mi, yoksa iki saatlik mi olacağını belirleme şansı var. Çıktıyı dosya olarak almak da olanaklı. Eğer Codec kurulursa program örneğin DivX filmleri üretebiliyor. Fakat kullanıcı DivX'in sıkıştırma oranını ayarlayamıyor, o an DivX codec'te etkinleştirilmiş değerlere mahkumsa bu neye yarar? Ancak Intervideo'nun MPEG 2 encoder'ının görüntü kalitesi şaşırtıcı derecede iyi. Yazılım sabit bir bit oranı ile çalışıyor, ama buna rağmen hemen hemen hiç bozukluk oluşturmuyor ve hafif bulanıklıklar gösteriyor. Authoring'de ise önemli seçenekler eksik. Yazılım ne hareketli arka plan üretebiliyor, ne de müzik ekleyebiliyor. Yerleşim konfigürasyonu çok mütevazı, her bir buton sayısı için tek bir

şablon mevcut. Yazılımın birçok işlevi otomatize edilmiş. Böylece bölüm sayısı sahne tanımaya bağlı olarak belirleniyor ve bunlar ilgili başlığın bir alt menüsüne yerleştiriliyor.

Bu anlamlı, yine de kullanıcının seçim olanağını elinden alıyor. Toplamda WinDVD Creator karışık bir izlenim uyandırıyor. Yüksek fiyatını hak ediyor, çünkü video ve kayıt alanı birçok işlev sunmasına rağmen program sezgisel olarak kullanılabiliyor. Ancak Encoding ve Authoring sözkonusu olduğunda, otomatik işlemlere bel bağlamak yerine Intervideo daha fazla seçenek sunmalıydı. Başka bir kusur daha: Program zayıf PC'lere göre değil. Daha külfetli projelerde yazılımın daha fazla hesaplama gücüne ihtiyacı var. Teste katılan program sürümünün yanı sıra elimize bir de üretici Intervideo'nun resmi olmayan 1.1 sürümü geçti. Bu versiyonun özelliği bir AC3 encoder ile birlikte gelmesi. Görünen o ki, Intervideo bu ses formatının fahiş lisans ücretini ödemeyi düşünüyor.

→

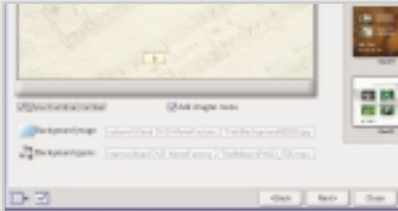
» TEST BİRİNCİSİ

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

iyi

FİYAT
BİLGİ50 dolar
www.ulead.com

Basit: Ulead DVD Movie Factory'de artan resimleri, sesler ve şablonlar kolayca DVD'ye eklenebiliyor.

- + Kullanıcı dostu arayüz
- + Yüksek resim kalitesi
- + Hızlı Encoder
- + İyi Authoring fonksiyonu
- Sadece doğrusal menü yapısı

Ulead DVD Movie Factory

DVD'ye giden en kolay yol

Kolay kullanım ve memnun edici görüntü kalitesi. Authoring'e yeni başlayanlar da bu aracı zevkle kullanabilir.

■ Ulead'ın programı geniş kapsamın ve kullanıcı dostu özelliklerin en başarılı bileşimi. Authoring'e yeni adım atanlar bile bu program sayesinde film yazarken sorun yaşamıyorlar: Program kullanıcıya adım adım eşlik ederek Authoring sürecini tamamlıyor. Ulead tarafından modifiye edilmiş olan Mainconcept Encoder dönüştürme sırasında iyi iş çıkartıyor. Düşük bit oranındaki (4MBit/s'nin altında bile olsa) görüntü kalitesi evdeki TV'de gayet iyi görünüyor. Yalnızca çok fazla aksiyonda hafif bozukluklar baş gösteriyor. Değişken bit oranında düzeltme yapmanız ya da bu işi programa bırakmanız mümkün. Bir ayar çubuğu üzerinden DVD'yi olabildiğince hızlı mı yoksa kaliteli mi üretmek istediğinizi seçebilirsiniz. Ses akışı için PCM'in (Post Code Modulation - sıkıştırılmamış ses verisi) yanı sıra, azami

384 KBit/s ile kodlanabilen MPEG Audio da emrinize amade. Örnek alınacak bir özellik: DVD'ye uygun video akışları üretiyorsanız DVD Movie Factory'nin akışı yeniden kodlayacağından endişe etmeniz yersiz. Authoring'te aralarından seçim yapabileceğiniz 50'den fazla örnek bulunuyor. Kendi resimlerinizi ya da seslerinizi de ekleyebilirsiniz. Tek eksik hareketli menüler. Buna karşılık sayısız örneğin yanında değişik butonlar ve çerçeveler de var. Kendi menülerinizin yerleşim düzeninin oluşturulması da yine aynı şekilde, hazır örnekler üzerinden yapılıyor. Ek olarak bölüm yapısı üzerinden alt menüler üretilebiliyor. Birden fazla bölüm yaratmak isterseniz, bunu ya *interval* ya da *manual* seçenekleriyle yapabilirsiniz. Otomatik sahne tanıma seçeneği var ama yalnızca kameradan kayıta çalışıyor.

Test: DVD Authoring Yazılımları

Pinnacle Expression 2.1: Bu yazılımın gücü Authoring sırasında menünün biçimlendirilmesinde yatıyor. Kullanıcı tüm elemanları teker teker seçip hareketli bir arka plan ekleyebiliyor. Butonlar için zengin çerçeve seçenekleri var. Kullanıcı yerleşim konusunda örneklerle bağımlı da kalsa resimleri ve müziği import edebiliyor. Ancak ses dosyalarının nasıl ve hangi aralıklarla çalınacağını araç sizin yerinize belirliyor. Organizasyon söz konusu olduğunda yazılımın Authoring kısmında dezavantajları var, örneğin alt menü hazırlama imkanı sunmuyor. Aynı şekilde bağımsız menüler için bağımsız elemanlar da kullanılamıyor. Her şey bir şablonla belirlenmiş. Programın kullanımı kolay tutulmuş, bununla beraber kişisel menü oluşturma veya video düzenleme gibi gelişmiş ayarlar gözden gizlenmiş. Oysa bunlar önemli seçenekler içeriyor. Örneğin DVD'nin bir başlığı çaldıktan sonra menüye geriye mi döneceğini ya da otomatikman bir sonraki başlığa mı sıçrayacağı

ğını kullanıcı yalnızca burada belirleyebiliyor.

Video encoding'de ise yazılım 2.1 sürümünden itibaren eğer video akışı doğru formataysa artık tekrar encode etmeye kalkışmıyor. Yani filmleri harici encoder'larla dönüştürmeyi tercih edenler, bunu Expression'la gönül rahatlığıyla kullanabilirler. Ama programın kendi encoding imkanları da yeterli. Kullanıcı istediği bit oranını tanımlayabiliyor.

Ancak değişken bit oranı kullanılmıyor. Bu durum da düşük bit oranlarında kalitenin azalmasına yol açıyor, çünkü Expression'ın ürettiği görüntülerde bariz bozukluklar, karelenmeler beliriyor. Encoder'ı 4 MBit/s'lik Bit oranlarında kullanmak, şayet filmi PC monitöründen izleyecekseniz pek zevkli değil. Ama DVD'lerini televizyonda seyretmeyi tercih edenler, bu bit oranında

KLIPLERİ SIRALAYIN: Pinnacle Expression "sürükle ve bırak"la video kliplerin sırasını değiştirebiliyor.

hemen hemen hiçbir bozuklukla karşılaşmıyor.

MyDVD VideoSuite 4.0: Authoring uzmanı Sonic, yazılımının 4.0 sürümünü yeni başlayanlara hitap edecek şekilde donatmış. Hareketli menülere ve butonlara kadar menü biçimlendirme alanında kullanıcı hayal gücünü serbestçe işe koşabiliyor. Bunlar 60 saniyelik bir süre-

» UYGUN FİYAT

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

çok iyi

FİYAT
BİLGİ45 dolar
www.magix.com

GERÇEK ZAMANLI: Pratik önizleme fonksiyonu sayesinde kullanıcı her şeyi önceden test edebiliyor.

- + Encoder çok iyi ayarlanabiliyor
- + Kapsamlı fonksiyonlar
- + İyi resim kalitesi
- Arayüz aşırı dolu
- Yüksek kaynak kullanımı

Magix Movies to CD&DVD 2.5

Yüksek hız, az eksiklik

İyi düşünülmüş bir montaj işlevi ve iyi konfigüre edilebilir bir encoder: Magix, ödediğiniz ücret karşılığında bir sürü özellik sunuyor.

■ Program ilk bakışta aşırı yüklü, karmaşık bir izlenim uyandırabilir ama bunun nedeni sahip olduğu sayısız işlev. Bu yüzden belirli bir alışma süresi gerekiyor. Buna karşılık programın yardım işlevi başarılı; Magix gerçekten de her şeyi açıklamak için çaba göstermiş. Olumsuz olan ise yazılımın yüksek sistem gereksinimi, eğer bir Pentium 4 kullanmıyorsanız görüntü titriyor. Test galibinin aksine, Magix VR standardını da desteklemiyor. Yazılımın Ligos'un entegre GoMotion Encoder'ıyla gelmesi sevindirici. Yeni başlayanlara hitap eden, DVD, S-VCD ve VCD için önceden hazırlanmış profiller mevcut. Konuya yabancı olanlar konfigürasyona hiç dokunmayabilir. Profesyoneller ise hiç kendilerini sınırlamadan işin zevkini çıkarabilir. Programın sunduğu özelliklerin listesi uzun: Nicemleme (quantizati-

on), hareket vektörleri, Resim Grubu (Group of Pictures) vb.

Aracın bir kusuru varsa, o da filmleri zaten DVD'ye uygun formatta olsalar bile zorunlu olarak dönüştürmesi. Çok değer verdiğimiz bu kriter, Magix'in test galibiyetine mal oldu. Buna karşılık görüntü kalitesi ikna edici. Ortalama 4 MBit/s ile üretilmiş video görüntüsünde PC monitöründe bile hemen hemen hiçbir kusur göze çarpmıyor. Geliştiriciler Authoring'i de iyi bir çözüme kavuşturmuş. Yazılımla birlikte gelen örnekleri dilediğinizce değiştirebiliyorsunuz. Menülere arka plan resimleri, sesler, hatta videolar bile ekleyebilirsiniz. Gerçek zamanlı önizleme her bir değişikliği gösteriyor, böylece DVD'yi boş yere harcayıp ta kendinize kızmanız gerekmiyor. DVD'lerinize hareketli metinler de eklemeniz mümkün.

ye kadar ayarlanabilen döngüler halinde tekrarlanıyor. Kullanıcı kendine ait bir modülde stil örnekleri oluşturabiliyor ve depolayabiliyor, böylece bunları daha ilerde kullanmak mümkün oluyor. Arka plan, butonlar ve müzik serbestçe seçilebiliyor, yine de yerleşim düzenini MyDVD belirliyor. Yazılım, butonların düzenini ve büyüklüğünü, içinde bir sayfa üzerine altı adede kadar başlığın sığıdığı bir şemaya göre saptıyor. Daha fazlası söz konusu olduğunda yeni bir sayfa yaratıyor ve yönetim elemanlarını kendiliğinden ekliyor. Yazılım, alt menüleri düğmeye basıldığında yaratıyor ve ana menüye otomatikman bir buton yerleş-

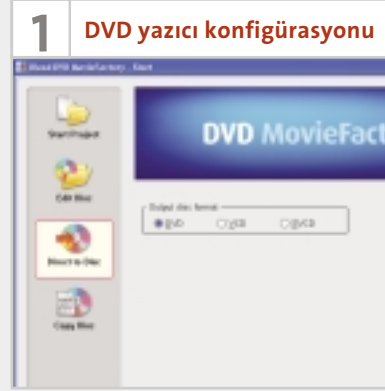
DIŞARDAN YARDIM: MyDVD'de video işleme sadece birlikte gelen ShowBiz ile mümkün.

tiriyor. Ancak MyDVD tüm menüler için tek bir stil örneği kullanıyor. Yani kullanıcı bir alt menünün arka planını ya da müziği yeniden tanımlayamıyor. MyDVD video işleme işlevine de sahip değil. Bu görevi yazılımla birlikte gelen harici bir program, ArcoSoft'un ShowBiz adlı ürünü üstleniyor. Televizyon yayını doğrudan encode ederseniz önünüzde sadece üç ayar var: Bunlardan yalnızca biri, "best" seçeneği ile 720 x 576 piksellik tam DVD çözünürlüğünü sunuyor. Bu ayar 8 MBit/s'lik sabit bir bit oranı kullanıyor. Ancak bu yüksek bit oranında bile encoder hala hafif bir hışırtı üretiyor. Yüksek bit oranına ek olarak MyDVD bir DVD üzerindeki ses izini sıkıştırılmamış PCM formatında depoluyor. Bu fazladan 1,5 MBit/s daha demek. Bu ikisi birlikte ele alındığında, DVD standardından sonuna kadar yararlanılmış oluyor, çünkü bu format yalnızca 9,8 MBit/s'lik azami veri oranına izin veriyor. Dezavantajı ise boş bir DVD'ye bu şekilde 60 dakikadan fazla video kaydı yapılamaması. Bir film dosyasını doğrudan MyDVD'ye import

MINİ ATÖLYE: TEST GALİBİ İLE DVD KAYDI

» TV yayınlarını doğrudan DVD'ye aktarın

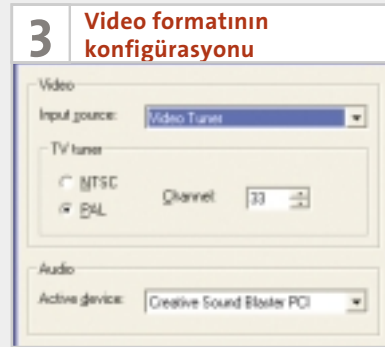
Yeni VR formatı sayesinde televizyon yayınları bir TV kartı üzerinden doğrudan bir boş DVD+RW ortamına yazılabilir. Üstelik bu kayıtları sonradan işleyebilirsiniz da. Ulead'in testimizde galip gelen ürünü bu işleve sahip. Bunu nasıl yapabileceğinizi aşağıdaki atölyede okuyacaksınız.

DVD Movie Factory'yi başlatın, ana pencerede *Direct to Disc* seçeneğine tıklayın ve *Output disc format:* altından *DVD* seçeneğini seçin. Bundan sonra *Next*'e tıklayın. Karşınıza gelen pencerede *Output settings* altındaki *On-the-fly: DVD-Video (fast editable)* seçeneğini etkinleştirin. *Disc burner* altından DVD yazıcıyı işaretleyin. Şimdi *Burner Advanced Settings* diyalogunu açın ve *Format DVD+RW* seçeneği üzerine tıklayın. Böylece yazıcı konfigürasyonunu tamamlamış oluyoruz.

Next ile devam edin. Sıra ses kaydına geldi. Önce *Capture Settings* diyalog penceresini açın. Şimdi aşağıda açılan menüde DVD Movie Factory'nin kayıt kaynağı olarak tanıdığı donanımı göreceksiniz. Şayet orada birden fazla kayıt görürseniz, istediğiniz donanımı etkinleştirmeniz gerekiyor. Bundan sonra aynı menüden *Capture Options*'i açın ve *Capture audio* seçeneğinin işaretlenip işaretlenmediğini kontrol edin. Sesi yalnızca bu şekilde elde edebilirsiniz. *OK* ile onaylayın.

Video Format altındaki *Frame size* kısmından çözünürlüğü 720 x 576 olarak ayarlayın. Ardından *OK* düğmesine basın. *Input source* altından *Video Tuner* seçeneğini, *TV tuner*'dan da *PAL*'i seçin. *Channel* altında kaydetmek istediğiniz kanalı ayarlayın. Şimdi *MPEG Settings* üzerine tıklayın ve *Special settings:* altından 4 MBit/s'lik bir bit oranı tanımlayın. Sonra *Audio*'ya tıklayıp *MPEG-Audio*'dan MP2 formatını etkinleştirin. Bu ayarla birlikte video ve ses formatı tanımlanmış olacaktır.

Capture Settings altındaki tüm öteki seçenekler TV kaydına mükemmel uyumaktadır. Bahsedilen tüm ayarları yaptıysanız ve DVD Movie Factory size kayıt cihazının hazır olduğu mesajını veriyorsa, yayını doğrudan DVD üzerine kaydedebilirsiniz.

Bunun için *Capture & Burn* üzerine tıklayın ve bir sonraki bildirimi *Yes* ile onaylayın. Program şimdi kayıt işlemine başlayacak ve doğrudan yazıcınızda DVD+RW boş ortamı üzerine yazacaktır.

edenlerin hiçbir seçimi yok: Program bu durumda 7MBit/s'lik sabit bir bit oranıyla dönüştürme yapıyor. Bu yüzden videoyu harici bir encoder ile dönüştürmek daha iyi, çünkü görüntü DVD'ye uygun olduğunda MyDVD dönüştürmüyor. Yazılım yalnızca ses izini her hâlükarda PCM'e çeviriyor. Buna karşılık

ETKİLEŞİMLİ YARDIM: PowerProducer Info düğmesiyle her fonksiyonla ilgili yardım sağlıyor.

mux etme (Multiplexing: ses ve video izlerinin bir araya getirilmesi) sorunsuzca işliyor. Yani video dosyası oluşturmak için bir menüyle ilişkilendirmeniz ve uygun ses izini "sürükle & bırak" yöntemiyle videonun üzerine çekmeniz yeterli oluyor.

PowerProducer 1.0: PowerProducer kullanıcı dostu sıfatını tümüyle hak ediyor, çünkü program bir sihirbaz sayesinde, DVD tamamlanıncaya kadar her aşamada kullanıcıya destek oluyor. Yardım işlevi programın arayüzüne entegre edilmiş, her bir pencerede seçeneklere uyan açıklamalar sunuyor. PowerProducer'ın kurulum sırasında en fazla serbest yeri sunan sürücüyü çalışma dizini olarak seçmesi hoş bir özellik. Buna karşılık iş konfigürasyona geldiğinde yazılımın dezavantajları da var. Kullanıcı, bit oranını yalnızca dolaylı yoldan, bir DVD üzerine kaç dakikalık film sığacağını seçerek belirleyebiliyor: Tercihiniz 8, 6, 5 MBit/s'lik ortalama bit oranlarına tekabül eden 60, 80, 90 dakika seçenekleriyle sınırlı. Verinin dakika cinsinden olması bit oranı ile içli dışlı olmayan, yeni başlayanlar için anlamlı. Ama deneyimli bir kullanıcı olarak, örneğin 120 dakikayı DVD üzerine sıkıştırmak için bu ayarı değiştirmek isteyebilirsiniz. PowerProducer'ın video akışı doğru formatta bulunsun bile buna doğrudan müdahale etmesi sinir bozucu. Ama 5 MBit/s'lik sabit bit oranı

iyi görüntü kalitesi için yeterince yüksek. Yalnızca hızlı hareketlerde görüntüde bozukluklar ortaya çıkıyor ve kalabalık sahnelerde resim bulanıklaşıyor. Bu hatalar PC monitöründe rahatsız edici gözüküyor, TV'de seyredenler ise iyi bir kalite elde ediyor. Authoring söz konusu olduğunda PowerProducer sadece şablonlarla çalışıyor ama kullanıcı bu örnekleri kendi ihtiyaçları doğrultusunda özelleştirebiliyor. Kullanıcı bir menü sayfası üzerine kaç butonun geleceğini ve bunların hangi şemaya göre yerleştirileceğini tanımlıyor. Ama bu her zaman tüm DVD için, yani alt menüler için de geçerli. Hiyerarşik yapıyı program otomatikman yaratıyor: Bir başlık için alt menüleri sahne tanımayarak üretiyor. Her bir sahne değişiminden sonra bölüm işaretlerini oturtuyor ve her bölüm için alt menüde bir buton ya-

ratıyor. Kullanıcının ek olarak tek tek bölüm işaretlerini sonradan silme olanağı da var. Authoring aracında resimler için basit bir import işlevi bulunması iyi olurdu. Gerçi Cyberlink web sitesinde MENUS dizininde bir XML dosyasını değiştirerek nasıl kendi arka plan resimlerinizi import edebileceğiniz anlatılmış, ancak hedeflenen alıcı gurubu için bu yöntem çok teferruatlı gelecektir.

NeoDVD plus 4.0: Bu yazılım için yeni kullananlara gereğinden fazla yönelik desek yeridir. Nedeni, kullanıcının encoding alanında hiçbir ayar yapamaması. Kullanım kılavuzu da bu konuda çok kısa tutulmuş ve sunduğu bilgiler yeni başlayanları tatmin etmekten uzak. Bir asistanın DVD Authoring sırasında yol göstermesi ise olumlu. Gerekteğinde her zaman göz önünde olan *Edit* butonuna tıklamak suretiyle kullanıcı, müdahalede bulunabiliyor. Aletin çoğu işlevi kendi kendini açıklayıcı nitelikte. Fareyi bir buton üzerine getirdiğinizde ne yapılması gerektiğiyle ilgili bir ipucu veriyor. Encoding kısmında yalnızca verilerin bir camcorder'dan mı, bir TV kartından mı yoksa sabit diskten mi geleceğini seçebiliyorsunuz. Bundan sonra kesintisiz bir şekilde bir sonraki adıma geçiliyor. Toplam olarak üç kalite basamağı (optimal, daha iyi, iyi) arasından seçim yapma hakkına sahipsiniz, bu yine yeni başlayanlar için verilmiş bir ödün.

İLERİ SEVİYEDEKİLERE

»Yarı profesyonel Authoring

DVD Authoring konusuna gerçekten vakıf olmak istiyorsanız pamuk eller cebe. Yazılım fiyatları 300 dolardan başlıyor. Buna karşılık bu programlar kullanıcıya DVD biçimlendirmede büyük ölçüde serbestlik sağlıyor.

Ulead DVD PowerTools 1.2

PowerTools'un gücü menü biçimlendirmede yeteneğinde saklı. Kullanıcıya tüm unsurlarını keyfine göre düzenleyebileceği boş bir menü sunuluyor. Program resim işleme kısmında Ulead'in PhotoImpact programıyla işbirliği içinde çalışarak kullanıcının 3D yazılar ya da gölgeler gibi grafik bakımından karmaşık unsurları import etmesine izin veriyor.

Fiyatı: yaklaşık 300 dolar

Bilgi: www.ulead.com

Roxio VideoPack 5

VideoPack DVD'nin organize edilmesinde kullanıcıya serbestlik tanıyor. Yazılım menüleri, alt menüleri, bölümleri ve başlıkları istenilen her şekilde bir diğeriyle bağlantılandırabiliyor. Authoring Suite 99 adede kadar menü üretiyor. Yazılımla beraber iyi bir de MPEG Encoder geliyor. Video ve ses akışları istendiği gibi import edilebiliyor, birleştirilebiliyor ve ayrılabilir.

Fiyatı: yaklaşık 300 dolar

Bilgi: www.roxio.com

Pinnacle Impression DVD Pro 2.2

Pinnacle'ın Impression DVD'si profesyonel alana daha fazla hitap ediyor. Authoring yazılımı 8 adede kadar ses izi ve 32 alt yazı izini bağlamaya izin veriyor. Kaldı ki DVD standardı da zaten bundan fazlasını desteklemiyor. Program ek olarak multi-angle (çok açı) unsurlarını da birleştirebiliyor. Ancak kullanımı karmaşık.

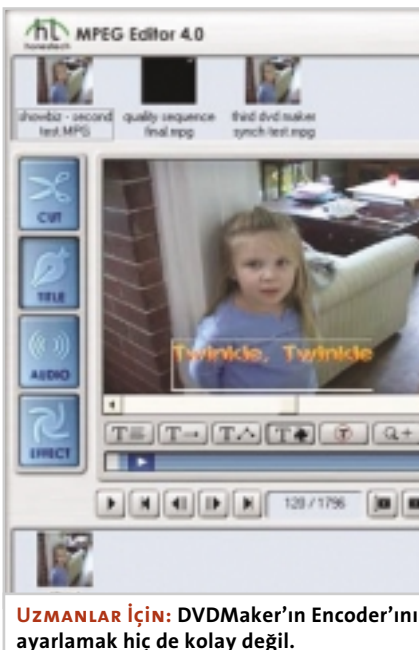
Fiyat: yaklaşık 600 dolar

Bilgi: www.pinnaclesys.com

KISIR: Encoding söz konusu olduğunda NeoDVD kullanıcıya hemen hiçbir ayar imkanı sunmuyor.

“Optimal” ayarında boş bir DVD ortamına yaklaşık 90 dakikalık görüntü sığıyor; “iyi”de (yarım PAL çözünürlüğüne tekabül ediyor) kullanıcı yaklaşık 220 dakika depolayabiliyor; “daha iyi” ayarına bu ikisinin arasında yer alıyor. Ancak bu profesyonelleri pek fazla sevin-dirmeyecektir, çünkü ne bit oranında değişiklik yapabiliyor ne de kendi profilinizi oluşturabiliyorsunuz. Maalesef program ile S-VCD de üretilmiyor, bu yüzden sadece DVD ve VCD arasında seçim yapılabilir. Encoder’ın kalitesi vasatın üzerine çıkamıyor. Bariz bir biçimde görünen bozukluklar sadece aksiyon sahnelerinde değil, hareketsiz arka planlarda bile göze çarpıyor. Menülerde kullanmanız için sayısız örnek sağlanmış. Arka plan resimleri ve çerçeveler değiştirilebiliyor ve yerlerine kendinize ait olanları geçirebiliyorsunuz. Ancak me-

UZMANLAR İÇİN: DVDMaker'ın Encoder'ını ayarlamak hiç de kolay değil.

nülerde arka plan sesi kullanamıyorsunuz. Tek tek bölümleri kendiniz zahmetsizce üretebiliyorsunuz. Hatta bir bölümün başka bir bölümüne üzerine yansıtılması bile olanaklı.

DVD Maker: DVD Maker başlığının ardında, temel olarak Honestech'in kullanımı her zaman kolay olmayan, birbirinden neredeyse bağımsız birden çok programı yatıyor. Bu yüzden yazılım yeni başlayanlar için uygun değil. Mo-

düler yapı, kontrolü zorlaştırıyor. Örneğin kullanıcının AVI formatında bir videoyu bu iş için hazırlanmış modüle dönüştürmesi, sonra MPEG Editor'de klibi kesip efektler ve canlı başlık çubukları eklemesi, Authoring modüle menüyü biçimlendirmesi ve bundan sonra yazmaya koyulması gerekiyor. Kullanıcıyı tamamlanmış bir DVD'ye doğru adım adım götüren mantıksal bir sistem yok. VCD, S-VCD ve DVD için önceden hazırlanmış profiller mevcut.

Kullanıcı bunlar üzerinde isteklerine göre değişiklikler de yapabiliyor. Ama profili önceden konfigüre etmiş olmamıza rağmen, testte bir klabin ses akışını 384 KBit/s ile dönüştürmeyi başaramadık. Program kendi ürettiği bir akışın standartlara uygun olmadığını bildirdi ve Authoring yapmayı reddetti. Ne kullanım kılavuzunda ne de online yardımda kavramlarla ilgili somut bilgi bulunmuyor: “deinterlaced” ya da “NTSC” terimlerinin anlamını herkes bilmiyor. Bir başka deyişle, encoder’ı konfigüre etmek isteyenler MPEG konusunda temel bilgilere sahip olmalı. Honestech Encoder’da iyi bir görüntü kalitesine erişmek isteyenlerin çok sabırlı olması gerekiyor. En iyi görüntü kalitesi modu, özellikle deinterlace filtresi etkinleştirildiği vakit iyi kalite ayarından üç kat daha yavaş. Ancak bu seçimde encoder’ın sunduğu görüntü vasat olmaktan öteye geçemiyor. Zaten titreşen görüntüye göze batan karelenmeler ve pusluluklar ekleniyor. Authoring’te de durum kötü. Kullanıcı yaklaşık 30 menü örneği arasında seçim yapabiliyor, ama sadece bir arka plan motifini bir diğeriyle değiştirebiliyor. Ses ve hareketli menü kullanımı kesinlikle yok. ■

AUTHORING ARAÇLARINI NASIL TEST ETTİK?

Özgürlüklere sahip Authoring

DVD Authoring yazılımlarının testi için test platformu olarak Service Pack1 yüklü WindowsXP kullandık. DVD(-) formatının ortamlarını Pioneer DVR-A04 ile, DVD(+) formatının ortamlarını Ricoh MP5125A ile yazdık. Değerlendirmede şu kriterler baz alındı.

► DVD-AUTHORING

Araçlar hareketli menü yaratabiliyor mu? Arka plan resimleri veya müzik gibi unsurların hangilerini birleştirebiliyorlar? Kullanıcı yazılımla birlikte gelen şablonlara ne derece bağımlı? Kullanıcı kendi DVD'lerini yapılandırebiliyor mu?

▶ VIDEO ENCODING

Bu alanda görüntü kalitesi belirleyici rol oynuyor. Biz 4 MBit/s bit oranına sahip bir test videosu oluşturup sonucu PC monitöründe ve televizyonda seyrettik. Encoder'da kullanıcı en azından istediği bit oranını ayarlayabilmeli. Ayrıca yazılımın DVD formatına yakın uygun olan videostream'leri bir kez daha dönüştürmemesi önem taşıyor.

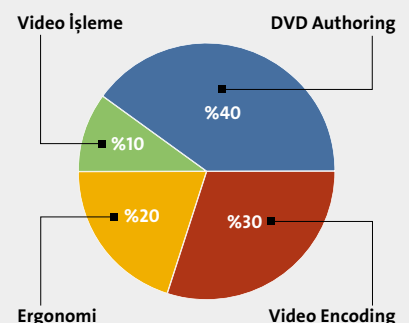
 ERGONOMI

Yazılım, ön bilgisi olmayan bir kullanıcının bile başa çıkabileceği kadar basit olmalı. Fakat basit kullanım aynı zamanda kullanıcının konfigürasyon seçeneklerini elinden almamalı.

▶ VIDEO İŞLEME

Araçlar montaj, filtre ve geçişler gibi basit düzenleme işlemleriyle birlikte gelmeli. Çektiğiniz işlenmemiş videolar nadiren hiç el değmeden DVD üzerinde arşivlenecek kadar iyidir.

TEST KRİTERLERİ

Sonuç

■ İddialı görevleri yerine getirmekle kolay kullanımın birbiriyle çelişmediği kanısındayız. Test galibimiz olan Ulead'ın DVD Movie Factory'sinde, yazılım authoring'den encoding'e kadar her aşamada kaliteli iş üretiyor. Filmin kameradan boş DVD ortamına uzanan yolculuğu öyle sorunsuz ki, yeni başlayanlar bile MPEG encoding'de sık sık karşılaşılan ve hayal kırıklığı yaratan deneyimlerden uzak kalabiliyor. Buna rağmen test galibimiz de "çok iyi" notunu hak edemiyor. Bunun nedeni hareketli menülerin olmaması ve Ulead'de görmeye alıştığımız gibi, sahne tanınımın dosyaların import edilmesinde değil, yalnızca DV-Cam üzerinden işlemesi. Fiyat tavsiyemiz olan Magix de aynı derecede iyi sayılabilir. Donanım alanında bu programı kolay kolay geçmek mümkün değil. Çok sayıda örnek, hareketli menüler... aklınıza ne gelirse var. Ligos Encoder da iyi bir ürün; kendi fiyat sınıfında daha iyisi yok. Ama VR işlevinin eksikliği ve zorunlu dönüştürme, Magix'in çok iyi bir not alamamasına ve test galibiyetini kaçırmamasına sebep oluyor. Üçüncü ve dördüncü sıralarda yer alan Intervideo ve Pinnacle hala aynı ligde oynuyorlar. Ama geriye kalanlar söz konusu olduğunda, eleştiride bulunmak zorundayız. Özellikle encoding'te önemli seçeneklerin eksik olduğu sık sık göze çarpıyor. Ürünün yeni başlayanlara hitap edebilmesini sağlamak için kullanıcının seçme hakkı elinden alınıyor. Bunun tipik bir örneği Cyberlink'in ürettiği PowerProducer. Programı gözünüz kapalı bile kullanabilirsiniz, ancak bit oranını bile doğru dürüst ayarlamaz mümkün değil. Aynı şey NeoDVD plus için de geçerli.

SİZİN BİRİNCİNİZ...

... Kendi birincinizi kendiniz seçin! Hemen kurup deneyebilirsiniz için, test birincisi de dahil olmak üzere, testte yer alan yazılımlardan bazılarının deneme sürümlerini bu ayki eCHIP'e koyduk:

© DVD AUTHORIZING

TEST BİRİNCİSİ
CHIP
08/2003

1

UYGUN FİYAT
CHIP
08/2003

2

Ürün	DVD Movie Factory	Movies to CD & DVD 2.5
Üretici	Ulead	Magix
İnternet (www.)	www.ulead.com	www.magix.com
Fiyatı (yaklaşık)	50 dolar	45 dolar
CHIP Puanı	83	81
DVD Authoring (%40)	80	93
Video Encoding (%30)	95	69
Ergonomi (%20)	83	70
Video Düzenleme (%10)	55	90
Fiyat/Performans	iyi	çok iyi
Özetle	Program, kullanıcı yönetimi ve fonksiyon kapsamının en iyi kombinasyonunu sunuyor.	Uygun fiyata çok özellik, başka hiçbir araçta bu kadar çok özellik yok.
DVD-Authoring		
Alt menü / bölüm oluşturma	¥/ ¥	¥/ ¥
Film / resim ekleme	- / ¥	¥/ ¥
Müzik ekleme	WAV, MPA, MP3, süre ayarlanamıyor	WAV, MP3, OGG, WMA, süre ayarlanabiliyor
Şablonlar (menüler, artalanlar, müzik, düğmeler)	50'den fazla şablon, düğme ve çerçeveler mevcut	30'dan fazla şablon, çerçeve ve artalanlar
Ek özellikler	Video extract, ses değiştirme, Dia-Show	Ses temizleme, equalizer, Dia-Show, Player
Dosya olarak kaydetme (Image / Sabit disk)	- / ¥	- / ¥
Video-Encoding		
Giriş formatları / DVD oluşturmadaki ses formatları	MPEG, DAT, AVI, MOV / PCM, MPA	AVI, MPEG, MPEG4, MXV / MPA
Yazma formatları	VCD, S-VCD, DVD	VCD, S-VCD, DVD
Resim kalitesi	hafif bozulmalar, az artifact oluşumu	hafif bozulmalar, artifact oluşumu yok denecek kadar az
Bitrate ayarları	serbestçe seçilebilir, VBR, CBR	serbestçe seçilebilir, CBR, VBR
Encoder ayarları (GOP, DCT vb.)	Performans, kalite ayarı	GOP, Quantizing
Zorunlu dönüştürme	-	¥
TV kayıtları / doğrudan DVD medyaya	¥/ ¥	¥/ -
Ergonomi		
Kullanım kolaylığı (yapılandırılabilirlik)	iyi yapılandırılabilir	iyi yapılandırılabilir
Kitapçık, yardım dosyası	kitapçık biraz yetersiz, çok iyi online yardım	iyi yardım fonksiyonu
Otomasyonlar, sihirbazlar	adım adım	adım adım
Video Düzenleme		
Gerçek zamanlı önizleme	¥	¥
Video montajı / Scene blending	¥/ -	¥/ ¥
Filtre, efektler	anti-flicker filtresi, Dia-Show parametresi	birçok 3D ve overblending efekti
Sahne tanıma	otomatik (DV-Cam)	otomatik, manuel

¥= evet - = hayır

Test: DVD Authoring Yazılımları

3

4

5

6

7

8

WinDVD
Creator Plus 1.0

Intervideo

www.intervideo.com

100 dolar

79 ■■■■■□

Puan 0 50 100

70

88

75

95

orta

TV kaydı ve video düzenlemede çok başarılı, kısır Authoring özellikleri yüzünden eksisi çok.

Expression 2.1.19

Pinnacle

www.pinnaclesys.com

50 dolar

78 ■■■■■□

Puan 0 50 100

84

76

78

65

iyi

Authoring'de iyi, iyi düşünülmüş kullanımı. Encoder başarılı.

MyDVD
VideoSuite 4

Sonic

www.sonic.com

100 dolar

69 ■■■■■□

Puan 0 50 100

76

67

65

55

vasat

Tamamen hareketli menüler için ideal bir yazılım, ancak encoding için çok az seçenek.

PowerProducer 1.0

Cyberlink

www.gocyberlink.com

60 dolar

67 ■■■■■□

Puan 0 50 100

74

44

80

80

orta

Yüksek kullanım kolaylığı. Yeni başlayanlar için uygun, ancak yapılandırma eksikleri var.

NeoDVD plus 4.0

MedioStream

www.mediostream.com

50 dolar

67 ■■■■■□

Puan 0 50 100

72

67

70

40

orta

Özellikle yeni başlayanlar için uygun, programın yapılandırma önemli eksikleri var.

DVD Maker

Honestech

www.honestech.com

60 dolar

57 ■■■■■□

Puan 0 50 100

55

70

40

60

vasat

Programın iyi düşünülmüş bir kullanıcı yönetimine sahip olduğu söylenemez.

¥/¥

-/¥

-

40 şablon, 20 değişik düğme

Ses kaydı, 4 GByte'da dosya bölme

-/¥

MPEG, MPEG4, AVI, WMV, ASF / PCM, MPA

VCD, S-VCD, DVD

hafif bozulmalar ve artifact'lar

çoklu basamaklar, CBR

ayarlanamıyor

-

¥/¥

kısır yapılandırma

kısır, ama kolay okunabilir yardım

açılıştaki sihirbaz desteği

¥

¥/¥

Title oluşturucusu, 20'den fazla filtre

otomatik

-/¥

¥/¥

WAV, 40 ila 280 saniye arasında MP3 döngüsü

50'den fazla şablon, müzik kütüp. entegre

Label-Editor, Dia-Show

-/¥

MPEG, AVI / PCM, MPA

VCD, S-VCD, DVD

görünür bozulmalar ve artifact'lar, keskin

serbestçe seçilebilir, CBR

hızlı, yavaş

-

¥/-

iyi yapılandırılabilir

iyi yazılmış kitapçık

adım adım

¥

¥/¥

-

otomatik

¥/¥

¥/¥

WAV, MP3, MPA, WMA, döngü en fazla 1 dakika

6 tasarım ve 30'dan fazla biçim şablonu

Dia-Show

-/¥

MPEG, AVI, WMV, MOV / PCM

VCD, DVD

VCD'de aşırı artifact oluşumu, sabit olmayan resim

seçilemiyor, CBR

ayarlanamıyor

-

¥/¥

kısır yapılandırma

ayrıntılı yardım dosyası, Online-Tutorial

birçok otomasyon

¥

¥/¥ShowBiz üzerinden

aydınlık, kontrast, renk (ShowBiz üzerinden)

otomatik (ShowBiz)

¥/¥

-/¥(zahmetli)

WAV, MP3, döngü veya bir defa, Fade-in, -out

12 şablon, düğmeler ve tıklanabilir nesneler için ikiye tane

Kendi player'ına sahip DVD, Dia-Show

¥/¥

MPEG, DAT, AVI / PCM

VCD, S-VCD, DVD

yüksek bitrate'lerde bile aşırı bozulmalar

sadece üç basamak, CBR

ayarlanamıyor

¥

¥/-

kısır yapılandırma

yardım program arayüzüne entegre edilmiş

adım adım

¥

¥/-

efekt gösterimi, renk düzeltme, kontrast, netlik,

otomatik, manuel

¥/¥

¥(sadece düğmeler) / ¥

-

4 şablon, 30 artalan, 15 çerçeve

Dia-Show, DVD/VCD'ler için kopyalama modülü

-/¥

AVI, MPEG, VOB (AC3' süz), MOV, WMV / PCM

VCD, DVD

oldukça belirgin artifact'lar, sabit olmayan resim

sadece üç basamak, CBR

ayarlanamıyor

-

¥/¥

kısır yapılandırma

kitapçık ve online yardım ayrıntılı değil

adım adım

¥

-/¥

-

-

-/¥

-/¥

-

30 şablon

Batch fonksiyonu, PC gözetleme modülü

-/¥

MPEG, VOB, AVI, WMV, ASF / MPA

VCD, S-VCD, DVD

artifact'lar bariz bir şekilde belli oluyor

serbestçe seçilebilir, VBR, CBR

I-Frames, DCT

-

¥/-

zahmetli

kitapçık ve online yardım yeterli değil

adım adım

¥

¥/¥

efekt ve renk filtreleri

-

■■■■■ Değerlendirme kutucukları: 90-100 Puan = 5 Kutu, 75-89 Puan = 4 Kutu, 60-74 Puan = 3 Kutu, 45-59 Puan = 2 Kutu, 0-44 Puan 1 Kutu

Doğru Tarama

Resim ve Metinlerin Dijitalleştirilmesi

Tarayıcınız artık sözünüzden dışarı çıkamayacak. Chip, tarama işleminde hangi ayarlara dikkat etmeniz gerektiğini açıklıyor ve sıradışı şekillerin taranması için ipuçları sunuyor.

Tarama işlemi, aslında reklamlarda anlatıldığından çok daha farklı ve karmaşıktır. Reklamlarda size söylenen, taranacak nesneyi tarayıcıya yerleştirmeniz, *Scan* düğmesine basmanız ve bu işlem sonucu istediğiniz resmin tabii ki muhteşem kalitede ve üzerinde çalışmanızı kolaylaştırmak için doğru program kullanılarak ekrana geleceğidir. Ancak gerçek hayatta tarama işlemi yukarıda anlatıldığından biraz daha farklıdır. Yanlış resim kesitleri, okunmayan metinler ve gece kadar karanlık dia taramaları yeni satın aldığınız tarayıcınız ile çalışma zevkinizi bir anda kaçırabilir. Söz konusu yanlış sonuçların elde edilmesinin bir numaralı nedeni, taranacak nesnelerin gerçekten çok çeşitli olmalarıdır. Örneğin, gazete sayfaları kitap sayfalarından çok daha farklı görünürler. Resimler, çok farklı kalitelere ve biçim-

lerdedirler; benzer şekilde, dialar veya negatifler gibi saydam ortamların da çok farklı özellikleri vardır. Tarayıcınız, tüm bu nesneleri en iyi şekilde okuyabilmek için doğru bilgilere ihtiyaç duyar. Her tarayıcı otomatik olarak sunulan standart ayarlara sahiptir, ancak bunların her nesnede başarılı sonuçlar vermesini beklememelisiniz. CHIP, resimleri ve metin sayfalarını sayısal ortama aktarırken dikkat etmeniz gerekenleri bu yazıda adım adım gösteriyor.

İlk tarama: Tarama yazılımını nerede bulabilirim?

Tarayıcıyı paketinden çıkarıp bağlantıları yaptınız, sürücüler ve diğer yazılımlar da yüklendikten sonra Windows kurulumun başarılı olduğunu bildirdi. Ne var ki şimdi başka bir sorunla karşı karşıyasınız. Tarama programının nerede oldu-

ğunu bilmiyorsunuz. Bu bulmacayı çözmek için bilmeniz gereken tek şey, bir tarama yazılımının aslında tek başına bulunamayacağı ve dolayısıyla bağımsız olarak çalışamayacağıdır. Yazılımların kurulumu sırasında sadece Twain bağlantı noktası olarak adlandırılan bir araç yüklenir ve diğer programlar tarayıcıya bu araçla ulaşırlar. O yüzden en iyisi resim düzenleme programınızı kullanarak bir nesne taramanız olacaktır.

Söz konusu Twain arabirimine normalde *File / Import* komutu ile açılan Twain alt menüsünden ulaşabilirsiniz. Tarayıcınızı ilk defa kullanacaksanız *Select Source* komutunu çalıştırmalı ve bunun sonucunda ekrana gelen ve Twain arabirimini kullanan tüm cihazların bulunduğu listeden tarayıcınızı seçmelisiniz. Bu cihazlar arasında sadece tarayıcılar değil, dijital fotoğraf makineleri de

KOMUTA MERKEZİ:
Tarama işlemi için gerekli olan çözünürlük, kontrast, parlaklık ve nesne türü gibi ayarları Twain modülü üzerinden yapabilirsiniz.

olabilir. Eğer tarayıcınızı sorunsuz bir şekilde belirlediyseniz bir sonraki adımı tekrar ederek Twain modülünü çalıştırın. Şimdi ekrana gelen Twain penceresini kullanarak tarama işlemi kontrol edebilirsiniz.

Eğer tarayıcınız sorunsuz bir şekilde kurulduysa normalde alternatif bir yol daha izleyebilirsiniz. *Başlat / Programlar* menüsünde cihazınızın markası ile aynı ismi taşıyan yeni bir grup bulunur. Tarayıcınıza ait tüm yardımcı programlara bu grup üzerinden ulaşabilirsiniz ve bunların arasında Twain modülünü, başka bir uygulamaya ihtiyaç kalmadan çalıştırabileceğiniz özel bir araç da bulunabilir. Bu aracın ismi üreticiye bağlı olarak değişiklik gösterse de genellikle Manager veya Action Manager olması kuvvetle muhtemeldir. MGI Photo Suite gibi diğer programlar ise "Load" gibi isimlere sahip olan düğmelere sahiptirler. Bu tür özel düğmeler, kullanıcıların amaçlarına daha rahat ulaşmalarını sağlarlar.

Resim kesiti:

Gereksiz alanları taramayın

Tarayıcınıza bir resim yerleştirip özikleme resmini kontrol edin, *Scan* düğmesine tıklayın. Eğer resminizi bu şekilde tararsanız, oldukça büyük bir dosya ve kalın, siyah bir çerçeveye sahip olan bir resim ile karşılaşabilirsiniz. Bu çerçeveyi ileride bir resim düzenleme programı yardımıyla kesebilirsiniz. Ancak bu tür bir sorun ortaya çıkmadan önce önlem almak daha kolay bir çözüm olacaktır. Bunun için taramak istediğiniz asıl alanı özikleme resmi üzerinden, ince ve kesik

çizgili bir çerçeve içerisine alarak belirleyebilirsiniz. Bazı tarayıcılar, kullanıcının dikkatini bu çizgi üzerine çekmek için çerçeveyi hareketli olarak görüntülerler. Söz konusu çerçevenin tutma noktalarına fare yardımıyla tıklayarak çerçeveyi küçültebilir veya büyütebilir, böylece tarayıcının resim üzerinde taramasını istediğiniz asıl alanı belirleyebilirsiniz. Bu seçimin her tarama işleminde yeniden yapılması gereklidir. Aksi takdirde nesne camı üzerinde DIN A4 büyüklüğündeki bütün alan taranacaktır.

Resim kalitesi:

Renk hatasının engellenmesi

Resimlerin taranmasında en sık karşılaşılan sorun güzel olmayan nesnelerin tüm resmin üzerinde bir filigran gibi yer almasıdır. Moiré örneği olarak adlandırılan bu sorun tüm tarama yazılımları tarafından engellenebilir veya en azından azaltılabilir. Bu fonksiyon, *Moiré Compensation* veya sadece *Moiré* olarak adlandırılır ve normalde Twain modülünde bulunan bir düğme aracılığıyla çalıştırılır. Bu fonksiyonun ne kadar başarılı olacağı ise üzerinde çalışılan nesneye bağlıdır. Şaşırtıcı görünse de en iyi tarayıcılar bile bu fonksiyondan tam sonuç elde edemeyebilirler.

Metin tarama: OCR tarama ile metinlerin okunması

Resimlerin haricinde metinler de sıkça taranan nesnelerdendir. Tarayıcı, harfleri tabii ki ayırt edemez. Cihaz, sadece tarama yüzeyinde bulunan nesnenin görüntüsünü oluşturur ve sonucu ekrana

TARAMA KALİTESİ; HIZ VE BOYUT ARASINDA DENGİ

» Optimum tarama çözünürlüğünün tespiti

“Çözünürlük ne kadar büyük olursa taranan resmin kalitesi de o kadar iyi olur,” kuralı, tarama işlemi için altın bir kuraldır. Buna rağmen her zaman en yüksek değerin kullanılması gereksizdir. İlk olarak, yüksek çözünürlük kötü bir nesnenin kalitesini iyileştiremez. İkinci olarak, yüksek çözünürlük değerlerinde gerçekten büyük dosyalar ortaya çıkar. DIN A4 boyutunda 100 ppi ile taranan bir resim sabit disk üzerinde 2 ila 3 MByte arasında bir yer kaplarken, 200 ppi için dosya büyüklüğü 10 MByte’ı bulabiliyor. 300 ppi içinse bu rakam büyüklüğü 25 MByte’ı bulabiliyor. Bu boyutlar büyük bir resim arşivinin kullanmasını imkansız hale getirebilir. Cihaz üreticileri şu anda 4800x2400 dpi çözünürlük sunabilmektedirler. Ev bilgisayarları bu değerler ile oluşturulmuş resimlerle ya çok yavaş çalışacağı ya da hiç çalışamayacağı için bu çözünürlük sınırlarını göz ardı edebilirsiniz. İhtiyaçlarınız doğrultusunda kullanmanız gereken çözünürlük değerini, uygun değerlerin kullanıldığı üç örnek üzerinde gösteriyoruz.

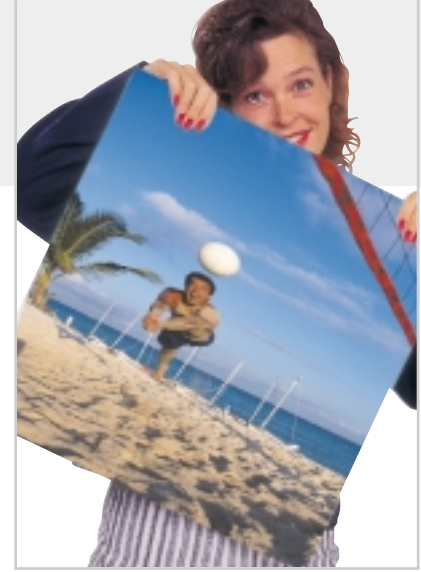
1 İNTERNET Eğer resimlerinizi ana sayfanıza eklemek istiyorsanız, monitör daha yüksek bir değeri görüntüleyemeyeceği için 72 ppi çözünürlük yeterli olacaktır. Üstelik küçük resimler sayfanın daha hızlı yüklenmesini sağlarlar.

2 FOTOĞRAF BASKISI Dijital resimlerinizi fotoğraf biçiminde de yazdırabilirsiniz. Bunun için yüksek bir tarama çözünürlüğü kullanın. Yüksek kaliteli baskılar için 200 ppi kafi gelecektir.

3 MİNİ POSTER Fotoğraflarınızı DIN A4 formatında mı bastırmak istiyorsunuz? Bu durumda orijinal dosyayı büyütme zorunda kalacaksınız. Tarama için nesneye bağlı olarak en az 300 ppi ve üstü bir değer seçin.

resim olarak getirir. Ancak bir metin tanımlama programı, söz konusu resimdeki harfleri ayırt ederek, Word veya başka bir metin düzenleme programında çalışılabilecek düz bir metin haline dönüştürür.

Günümüzde OCR (Optical Character Recognition) olarak adlandırılan metin tanımlama programları da taramacılar ile beraber sunulmaktadır. Şu anda en çok kullanılan OCR programlarından bir tanesi Abby Fine Reader’dır. Programı, *Başla / Tüm Programlar/Abby Fine Reader* yolunu izleyerek çalıştırın ve sonuca hızlı bir şekilde ulaşmak için *Scan & Read* (Benzeri programlarda bir OCR sihirbazından da faydalanabilirsiniz) düğmesine tıklayın. Bunun sonucunda, tarama ve tanımlama işlemlerini yerine getirmeye yardımcı olacak bir araç ekrana gelecektir.

Yapmanız gereken tek şey doğru çözünürlük değerini girmektir. Metin taramaları için çözünürlük değerinin ne çok yüksek ne de alçak olmaması, daha iyi sonuç alınmasını sağlayacaktır. Kullanılması tavsiye edilen minimum değer 400 ppi’dir. Buradaki ppi (Pixel Per

Inch) birimi, nesnenin kaç piksele bölüneceğini belirtir. Yüksek çözünürlük değeri, tarama sonrasında oluşturulan dosyanın çok büyük olmasına neden olur, ancak işlemin daha kaliteli, tanımlama oranının daha yüksek olmasını sağlar.

Tanımlama oranından bahsetmişken, hiçbir metin tanımlama programının metinleri hatasız bir şekilde okuyamayacağını belirtmemiz gerekir. Tam bir metin sayfasında yarım düzine hata iyi bir sonuç olarak düşünülebilir ve zaten bu tür bir sonuca sadece çok iyi durumdaki nesneler tarandığında ulaşılabilir. Eski, sararmış sayfaların tanımlama oranını yükseltmek için de yüksek kontrast değerlerinden faydalanabilirsiniz. Ancak okunan metinleri, ne olursa olsun mutlaka yazım denetimi aracını kullanarak kontrol etmelisiniz.

Sayfa taranması: İnce kağıtlardaki nesneler

Metin tanımlama işleminin sonucu taranan kağıdın kalınlığına direkt olarak bağlıdır. Eğer kağıt çok ince olursa (örneğin gazete sayfası) tarayıcı, kağıdın

arka yüzeyindeki metinleri de tarar. Bu, tarama işleminin sonucunu olumsuz yönde etkiler ve istenen metnin okunmasını kısmen de olsa zorlaştırır. Bu sorunu engellemek için aşağıdaki ipucundan faydalanabilirsiniz. Taramak istediğiniz nesneyi cihaza yerleştirin ve üzerini siyah bir karton ile örtün. Bu sayede sayfanın arka tarafında bulunan siyah yazılar tarama sırasında görünmeyeceklerdir. Bazı tarayıcıların kapakları zaten siyah renkli olduğundan böyle bir karton kullanmak zorunda kalmayabilirsiniz de. Her iki durumda da, kullanılan siyah arka plan tarama sonucunun daha karanlık olmasını sağlar. Bunun için

ESKİ FOTOĞRAFLAR İÇİN YENİ TARAMA TEKNOLOJİSİ

» Rötüş fonksiyonlu tarayıcılar ile çatlaksız ve yırtıksız tarama

Bazı fotoğrafların onlarca sene korunması gereklidir. Ancak fotoğrafların üzerinde zamanlar çatlaklar, yırtılmalar ve zamana tanıklık eden farklı izler meydana gelebilir ve bunlar sayısal kopyalar üzerinde de görünür. Şimdiye kadar bu türden hataların resim düzenleme programları yardımıyla ve uzun çabalar sonu-

cunda giderilmeleri gerekiyor, bu durum resim fanatikleri için içinden çıkılmaz bir hal alıyordu. Ancak Microtek'in ICE teknolojisi (ICE=Image Correction & Enhancement) ile donattığı yeni tarayıcısı Scanmaker 6800, bu işlevi otomatik olarak yerine getiriyor. Bu yeni teknolojinin fiyatı ise yaklaşık olarak 450 Euro.

parlaklık değerlerini yükseltmenizde fayda vardır.

Kitapların taranması: Her cihaz yapamaz

Söz konusu kitap taramak olunca birçok cihaz çalışmayı reddedebilir. Bunun nedeni açık durumdaki bir kitabın sayfalarının tarama camı üzerine tam olarak oturmamasıdır. Kitabın ortasına yakın kısımları cihaza tam olarak yapışmaz ve bu nedenle kitabın üzerine bastırılmak zorunda kalınır. Bazı ucuz cep kitapları ise nispeten daha rahat bir şekilde taranabilirler. Eğer çok sık kitap sayfası taramak zorunda kalıyorsanız yeni bir tarayıcı alırken CCD olarak ta-

nımlanan bir cihaz satın almaya dikkat etmelisiniz. Daha çok dijital kameralarda kullanılan ve tarayıcıda derinlik netliği kazandırmak için kullanılan CCD (Coupled Charge Device) teknolojisini daha önce duymuş olabilirsiniz. Bu teknolojinin kullanıldığı tarayıcılar, tarama yüzeyine doğrudan temas etmeyen nesneleri de rahatlıkla tespit edebilirler.

Diaların taranması: Tarayıcının donatılması

Dialar, film negatifleri ve diğer saydam nesnelerin taranması için cihazların özel bir ışık birimine ihtiyaçları vardır. Şayet tarayıcınız ile beraber bu tür bir modül verilmediyse ayrıntılı bilgi için

üreticinin web sayfasına göz atmalısınız. Birçok model için sunulan ve fiyatları 50 ile 100 Euro arasında değişen uygun modülleri satın alarak cihazınıza ekleyebilirsiniz.

Ancak diaların kaliteli bir şekilde taranabilmesi için söz konusu ışık düzeneği de tek başına yeterli değildir. Diya-yı cihaza yerleştirmek ve Scan düğmesine basmak yetmez, ayrıca Twain modülündeki Dia veya Dia Scan seçeneklerinin de etkinleştirilmesi gereklidir. Aksi takdirde ışık ünitesi ve tabii ki dia karanlığa gömülecektir.

Söz konusu özel dia tarama ışık düzeneğine sahip değilsiniz ve bunun için para harcamak da istemiyorsunuz, öyle →

BAŞTAN SONA WINDOWS XP

- Windows XP'nin adım adım kurulumu ve ayarlar, yeni fonksiyonlar...
- CD yazma, internet ve performans için ipuçları

Sipariş İçin: <http://abone.vogel.com.tr>

BİLGİSAYARINIZA MAKSİMUM GÜÇ

- Sisteminizin performansını artırmak için uygulayabileceğiniz donanım ve yazılım ayarları
- Doğru soğutma ile yüksek performans

GAZETEDKİ RESİMLERİN TARANMASI

Gazetede ki resimleri en iyi kalitede mi taramak istiyorsunuz? Bunun için aşağıdakilere dikkat etmelisiniz. Çok düşük çözünürlük değerleri normalde, sadece 50 ppi ile taranan 1. resimdeki gibi kullanılamayacak halde sonuçlara neden

olur. Uygun sonuç elde etmek için 300 ppi'lık bir çözünürlük (Resim 2) yeterlidir. Gazetelerdeki resimler maksimum 300 ppi çözünürlüğünde oldukları için taramada çözünürlüğün daha da artırılması daha iyi bir sonuç vermez (Resim 3)

aynı sayfanın 300 ppi ile taranması durumunda süre yaklaşık olarak dört kat daha fazla olacaktır. Örneğin, bir dianın taranması sırasında çözünürlük değerini artıracak olursanız, kullanılan bu değer siz tekrar değiştirene kadar korunur. Bunun sonucunda, takip eden dokümanlar da, gerekli olsun ya da olmasın aynı çözünürlükle taranırlar. Bu nedenle ilgili ayarları her tarama işleminden önce mutlaka kontrol etmelisiniz. Tarama hızını artırmak için kullanılabilecek diğer bir yöntem ise nesne üzerindeki gereksiz çerçeve alanlarının kaldırılması olacaktır.

Yaratıcı tarama:

Eşyaların taranması

Tarayıcılar, sadece metinler veya resimler gibi iki boyutlu nesneleri taramazlar. Her ne kadar iki boyutlu çalışma için geliştirilmiş olsalar da aynı zamanda üç boyutlu nesnelerin de suretlerini oluşturabilirler. Bunun için gerekli tek şey tarayıcınızın, normalde her cihazda bulunmayan bir CCD modülüne (Bkz. Kitapların taranması: Her cihaz yapamaz) sahip ve taranacak nesnenin uygun olmasıdır. Bu işlem için geçerli olan altın kural ise taranacak nesne ne kadar ince olursa elde edilen resim kalitesinin de o kadar iyi olacaktır. Örneğin, bozuk para koleksiyonunuzu bir tarayıcı yardımıyla mükemmel bir şekilde arşivleyebilirsiniz.

Fotoğraflanacak olan işlemleri de yedeklemek için saklayabilirsiniz.

Taranan nesne ne kadar büyük olursa tarayıcının kapağı da o kadar kötü kapanacak ve böylece kenarlardan daha fazla ışık sızacaktır. Bu da tarama sonucunun hem karanlık, hem de kenarları bulanık olmasına yol açacaktır. İsterse bu etkiyi kullanabilir ya da tarayıcınızın üzerini ışık geçirmeyen bir kumaşla örtebilirsiniz. Bu işlem için çözünürlük değeri olarak 300 ppi kullanılması yeterlidir. Böylece taranan nesne gerçekçi, üç boyutlu bir şekilde ekrana gelecektir. Daha yüksek çözünürlük değerleri 3B etkisini artıracak, ancak daha önce de bahsedildiği çok büyük dosyaların oluşmasına neden olacaktır. Eğer büyük nesneler üzerindeki küçük kesitleri yazdırmak istiyorsanız istisna olarak 600 ila 1200 ppi arasında çözünürlük değerleri kullanabilirsiniz. ■

Kadir Tuztaş, ktuztas@chip.com.tr

mi? Bunun için aşağıdaki acil durum çözümünden faydalanabilirsiniz. Dia taramada kullanılan ışık düzeneği, arka planı aydınlatma amaçlı sıradan bir lambadan başka bir şey değildir. Bu, başka bir ışık kaynağının da aynı işlevi görebileceği anlamına geliyor. Ancak bu şekilde elde edilen sonuçlar duruma göre daha iyi ya da kötü olabilir. Yaptığımız denemeler sonucunda flüoresan lamba kullanılan bir masa lambası ile oldukça iyi sonuçlar elde etmeyi başardık. Taranan resimler kısmen kırmızı tonlardaydı ve çok net değillerdi, ancak biraz resim düzenleme bilgisi ile elde edilen sonucun kalitesi rahatlıkla artırılabilir.

Diaların bastırılması:

Tarama çözünürlüğü savaşı

İlk dianızı taradınız ve bunun yazıcıdan çıktısını almak istiyorsunuz. Ancak dia çok küçük olduğu için büyüttünüz ve korkunç bir sonuç ile karşı karşıya kaldınız. Yazıcı çıktısındaki resmin kalitesi son derecede kötü. Bu sorun, düşük çözünürlük seçiminden kaynaklanmaktadır.

Diayı tararken çözünürlük olarak 300 ppi değerini kullandığınızı varsayalım. Bu durumda resim kare olarak 300 x 300 piksel değerine sahip olacaktır. 22 x 34 milimetre ölçülerine sahip bir diya için gerekli hesaplamalar yapıldığında, böyle bir resmin 260 x 400, yani toplam 104.000 pikselden oluştuğu görülür. 9 x 13 santimetre büyüklüğündeki bir fotoğrafın yazdırılma çözünürlüğü ise 1.6 milyon pikseldir. Dianın 104.000 piksellik çözünürlüğü mantıksal olarak bu çıktı için yeterli gelmeyecektir. Bunun

için yazıcı çıktısı almak istediğiniz diaları tararken minimum 600 ppi çözünürlük değerini kullanmalısınız.

Filmlerin taranması:

Fotoğraf negatiflerinin işlenmesi

Arka plan aydınlatma ışığının bir diğer kullanım alanı da fotoğraf negatiflerinin taranmasıdır. Bunun için filmi cihaza yerleştirin, Twain modülündeki *Negative* veya *Film Negative* seçeneğini işaretleyin, en az dianınki kadar büyük olması gereken çözünürlük değerini belirleyin ve tarama işlemini başlatın.

Bir çok tarayıcı, negatifleri, doğal renkleri kullanarak otomatik olarak pozitif haline dönüştürürler. Eğer tarama sonrasında da negatif olarak kalmasını istiyorsanız *Negative* yerine *Dia* seçeneğini kullanmalısınız. Eğer bu ayar mevcut değilse veya bir arka plan aydınlatmasına sahip değilseniz, yukarıda anlatılan alternatif çözümünden (Bkz. Diaların taranması: Tarayıcının donatılması) faydalanabilirsiniz. Bu yöntem, renk geçişleri ve diğer birçok nokta dikkate alınmadığı için negatiflerde daha iyi sonuç verecektir.

Tarama hızı:

Optimum hız ayarları

Tarayıcınız, şu ana kadar alıştığınızdan daha yavaş mı çalışmaya başladı? Bu durumda tarama seçeneklerini gözden geçirmelisiniz. Muhtemelen tarama işlemi için çok yüksek bir çözünürlük değeri seçilmiştir. Tarama için kullanılan çözünürlük değeri cihazın çalışma hızını doğrudan etkiler. Örneğin, bir DIN-A4 sayfanın 100 ppi çözünürlüğünde taranması sadece 20 ila 30 saniye sürerken

Mini Yazılımlar

Kurmaya Gerek Yok

PC'nizde çeşitli işlemleri gerçekleştirebilmeniz için sabit diskinizi yazılımlarla doldurmak zorunda değilsiniz. Kurulmadan CD üzerinden bile çalışabilen yazılımlar size inanılmaz serbestlik sağlayacak.

re kopyalayacağınız yazılımları, bir sorun durumunda zaman kaybetmeden doğrudan kullanabilirsiniz. Üstelik sadece kurtarma yazılımlarını değil, birçok farklı alanda kullanabileceğiniz yazılımları da bu taşınabilir medyalar vasıtasıyla istediğiniz herhangi bir başka bilgisayarda rahatlıkla çalıştırabilirsiniz. Özellikle yazılım kurmanıza izin verilmeyen internet cafelerde ya da şirket bilgisayarlarında bu yöntem oldukça işinize yarayacaktır. Hatta fotoğraf makinenizde kullandığınız compact flash ya da benzeri medyalar üzerine bu tipte bir resim izleme yazılımı kopyalayarak, gittiğiniz her yerde çektiğiniz resimleri rahatlıkla izlemeniz de mümkün olabilir.

Hangi yazılımın doğrudan çalışacağını tespit etmenin yolları

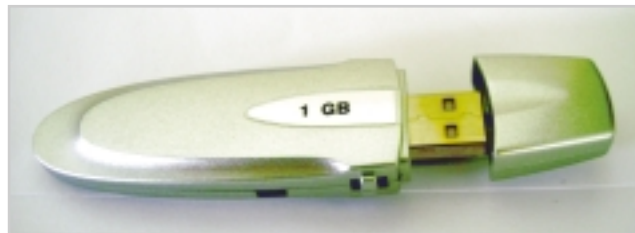
Aslında yazının başından beri bahsi geçen, kurulum gerektirmeyen yazılımların tümü de açılınca kullanılmaya hazır sıkıştırılmış, klasörler halinde bulunmaz ve bazılarını bir seferliğine de olsa kurmanız gerekebilir. Bu işlemi, kendinize yardımcı yazılım paketi hazırlarken sadece bir kez yapmanız yeterli olacaktır. Kurulumun ardından genelde "Program Files" klasörü altında oluşan yazılım kla-

Eskiden bilgisayarınızda bir problem oluştuğunda ve sistem açılmadığında, sorunu gidermeniz için yardımınıza kurtarma disketi koşardı. DOS'un halen mevcut olduğu Windows sistemlerinde, sistemi disketten açtıktan sonra DOS altından çalışan ve tek bir disket içine sığan onlarca yardımcı araç sayesinde sistemi kurtarmanız mümkün olabiliyordu. Bu tarz yazılımların en büyük avantajı, tek bir dosyadan oluştukları için kurulum gerektirmemeleriydi. Günümüzde ise artık ne DOS kaldı ne de tek dosyalı uygulamalar. Zaten günümüzün sistem kurtarma yazılımlarını tek bir diskete sığdırabilmek de pek mümkün değil. Bu yüzden artık bilgisayarlar CD'den ve diğer harici USB aygıtlardan da boot edebilmek için kullanıcıya çeşitli seçenekler sunuyorlar. Bu noktada kapasite problemi çözülsün diye yine de sorunlar bitmiyor. Bu yeni medyalarla kopyalayacağınız yardımcı yazılımları çalıştırabilmek için kurmak zo-

runluluğunda olmanız başlı başına bir problem. Sisteminize virüs bulaştıktan sonra bir anti-virüs kurma çabası pek akılcı bir yol değildir. Benzer şekilde, işletim sisteminin sabit diski görmemesi de yazılımları kurabileceğiniz yegane alanı elinizden alacağı için kurulum şansınızı yok edecektir.

Kurulmadan çalışan yazılımların avantajları saymakla bitmiyor

Bu durumda size yardımcı olacak olan yazılımları, kurulmadan çalışabilecek yazılımlar arasından seçmeniz daha doğru bir çözüm olacaktır. Böylelikle yazılabilir CD'lere ya da USB Flash diske-

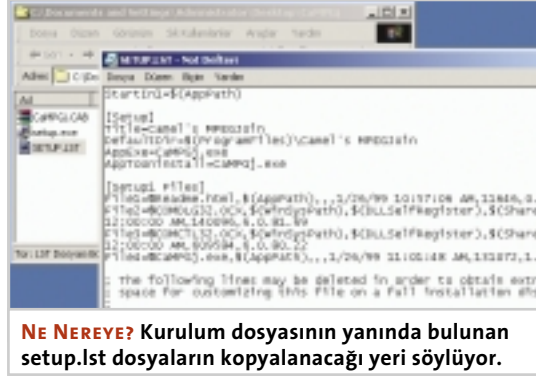

BOOT EDEN USB Disk:
1gb kapasiteye sahip bu küçük araçlar tüm yardımcı araçlarınızı istediğiniz her yere taşımanıza olanak tanıyor.

sörünü birebir alıp taşınabilir medyanızda taşıyabilirsiniz. Bu türden yazılımlara örnekleri yazının devamında bulabilirsiniz. En sık kullandığınız araçların bu şekilde çalışıp çalışmadığını test edebilirsiniz. Bunun için yazılımı sisteminize kurun. Kurulum sırasında yazılım eğer sadece kendi klasörü içine kopyalama yapıyor, Windows/system klasörüne dosya taşıyor ve kayıt defterine kayıt girmiyorsa, bu, yazılımı büyük bir ihtimalle kopyalayarak da çalıştırabilirsiniz demektir. Ancak genelde oldukça hızlı tamamlanan bu işlemi kurulum sırasında takip etmeniz zor olabilir. Böyle bir durumda eğer varsa setup.exe dosyasıyla aynı klasördeki setup.lst dosyasını not defteri ile inceleyip dosyaların hangi klasörlere dağıtıldığını görebilirsiniz. Tek Setup dosyasından oluşan yeni kurulumlar içinse böyle bir şansınız bulunmayacağından en iyi yöntem deneme yanılma olacaktır. Bir kurulumla sahip olmayan ZIP ya da RAR gibi sıkıştırılmış uygulamalar ise %90 oranında kurulmadan da çalışabilirler.

Kurulması gereken yazılımları doğrudan çalıştırmak için hileler

Genelde yazılımların kurulması gerekliği, sistemde bulunmayan bir ek kütüphaneye ya da belirli ek registry anahtarlarına ihtiyaç duyulmasından kaynaklanır. Ancak eğer sistemlerde standart olarak bulunan DLL dosyalarını kullanan ve kurulması gereken bir yazılım kullanmayı planlıyorsanız, kurulumun ardından yazılımın klasörünü birebir kopyaladığınızda da sorun çıkmayacaktır. Visual Basic ile hazırlanmış ve runtime kütüphanelerine ihtiyaç duyan yazılım klasörlerinin içine bu kütüphaneleri ek-

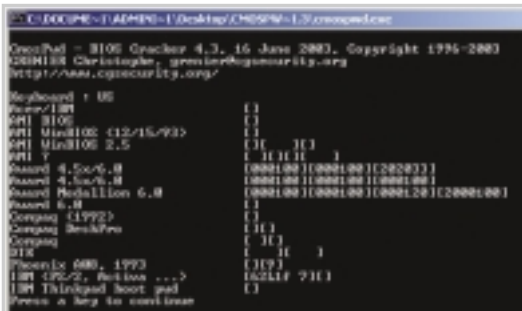
yerek de sorunu çözebilirsiniz. Visual Basic runtime kütüphanelerinin altısını da eCHIP içinde Basic Kit bölümü altında bulabilirsiniz. Şimdi CD'de verdiğimiz kurulmadan çalışabilen yazılımların tanıtımına geçmeden önce, aslında kurulması gereken popüler yazılımlardan bazılarını CD'den ya da Flash disklerden doğrudan çalıştırmak için başvurabileceğiniz birkaç hileye kısaca göz atalım.

► **Sistem kurtarma araçları:** Bu ayki paket konumuzda detaylı olarak işlediğimiz sistem kurtarma araçları içinde de yer alan Winternals ERD Commander ve O&O Software Blue Con XXL yazılımları, sisteminizi kurtarmak için altın değerindedir ve aynı zamanda kurulmadan CD'den doğrudan kullanılabilir hale kolaylıkla dönüştürülebilirler. Bunun için ERD Commander'da "CD Creator" sihirbazı, Blue Con XXL'de ise Boot disk sihirbazı yardımıyla ISO'ları oluşturduktan sonra ISO Buster yazılımı yardımıyla tüm ISO içeriklerini klasörler altına kopyalayıp kullanabilirsiniz.

► **CGSecurity yazılımları:** Başarılı güvenlik araçları üreten yazılım firmasının CmosPwd ve TestDisk yazılımlarını da benzer şekilde kullanabilirsiniz. Yazılımları www.cgsecurity.org adresinden indirebilirsiniz

CmosPwd, BIOS'a ulaşmak için size CMOS içinde depolanmış şifreyi sunabiliyor. TestDisk yazılımı ise disk bölümlerini kontrol etmenizi ve silinmiş olanları geri kazanmanızı sağlayabiliyor. Yazılımı tüm dosya sistemleri için kullanabilirsiniz. Bunun için yazılımların ZIP'lerini klasörlere açmanız yeterli.

► **Sabit disk araçları:** İsterseniz çeşitli sabit disk firmalarının

GÜVENLİK AZALIYOR: Cmospwd yüklü USB disklerle BIOS şifrelerini artık rahatlıkla görmek mümkün.

Mini Yazılımlar

kullanıcılarına sunduğu ücretsiz yazılımları da benzer şekilde kullanabilirsiniz. Seagate sabit diskler için www.seagate.com/support/disc/drivers/disc-wizardse_download.html adresinden indireceğiniz DiscWizard Starter Edition ile bir bootable disk yarattıktan sonra, oluşan dmzip.exe dosyasını boş bir klasöre kopyalayıp çalıştırın. Bu şekilde OnTrack Disk Manager 2000 yazılımının özelleştirilmiş bir sürümüne sahip olabilirsiniz. Aynı sabit disk için <http://download.seagate.com/seatools/registration.nsf/desktop?openform> adresinden indirebileceğiniz SeaTools için benzer işlemi uyguladığınızda bu sefer de OnTrack Data Advisor'ın özelleştirilmiş bir önceki sürümü karşınıza gelecektir.

IBM ve Hitachi sabit diskler için üretilmiş test yazılımını ise www.hgst.com/hdd/support/download.htm adresinde bulabilirsiniz. Bu yazılım ile boot disk oluşturduktan sonra dft klasörü içindeki dft-v3x0.exe adlı yazılımı kopyalayıp çalıştırmanız kafi gelecektir. Kurulmadan çalışan Ontrack Disk Manager 2000'e sahip olmak isteyen Maxtor sabit disk kullanıcıları ise yazılımı www.maxtor.com/en/support/downloads/maxblast_plus_ii.htm adresinden indirebilirler. Bu disk için de Seagate ile aynı işlemleri uygulayabilirsiniz. www.maxtor.com/en/support/downloads/powermax.htm adresinden ulaşabileceğiniz bir diğer Maxtor yazılımı olan PowerMAX için ise bootable disk yarattıktan sonra powermax.exe ve chipset.drv adlı iki dosyayı kopyalamanız yeterli olacaktır.

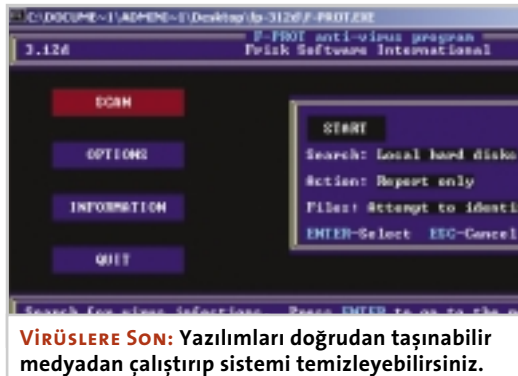
Western Digital'ın Data Life Guard yazılımını elde etmek için <http://support.wdc.com/download/> adresinden indirdiğiniz yazılım ile bootable disk

yarattıktan sonra bunun içinde bulunan "dlg" ve "splash" ile başlayan tüm dosyalarla birlikte ezhelp.bin dosyasını kopyalamayı da unutmayın. Fujitsu ve Samsung diskler için ise yapılması gerekenler biraz daha kolay. Fujitsu için www.fdg.fujitsu.com/home/drivers.asp?L=en&CID=1 adresindeki fjdt.exe, Samsung için de www.samsung.com/Products/HardDiskDrive/utilities/hutil.htm adresindeki hutil.exe ve hutil.cfg dosyalarını kopyalamak yeterli olacaktır.

► **Anti virüs yazılımları:** Bilgisayarların başına en büyük belalar genelde virüsler yüzünden gelir ve virüs bulaştıktan sonra sisteme kurulacak bir yazılım da pek güvenilir olmayacaktır. Dolayısıyla bu tür sorunları atlatmak için kurulmadan çalışan antivirüs yazılımlarına ihtiyacımız olur. Şimdi anlatacağımız yöntem piyasadaki en popüler ve güvenilir antivirüs yazılımlarını doğrudan CD'den çalışacak hale getirecektir. Önce kolaydan başlayalım. Ücretsiz bir yazılım olan F-PROT'un en son sürümünü [ftp://ftp.f-secure.com/anti-virus/free/](http://ftp.f-secure.com/anti-virus/free/) adresinden indirdikten sonra bir klasöre açın. Daha sonra aynı adresten en son virüs tanımlarını da indirip aynı klasör içine kopyalamanız yeterli olacaktır.

TrendMicro'nun Pccillin'inde ise öncelikle yazılımı kurduktan sonra bir kurtarma diski yaratmanız gerekiyor. Daha sonra ilk disket içinden DOS4GW.EXE, PCSCAN.DAT ve PC-SCAN.EXE dosyalarını boş bir klasöre kopyalayın. Son olarak da sabit diskteki Pccillin klasöründen lpt\$vpn.XXX adlı dosyayı kopyalayarak işlemi tamamlayabilirsiniz. Yazılıma www.anti-virus.com/pc-cillin/support/edisks.htm adresinden ulaşılabilir.

McAfee ViruScan için en son Super-

KURULMAYAN YAZILIMLAR

» Her sorununuzu çözecek yazılımlar

► **ASF Recorder:** Online olarak yayınlanan ASF ve WMV dosyaları bu yazılımla kaydedebilirsiniz.

► **AVI VCD Bitrate Calculator:** Filmleri tek bir CD'ye sığdırmak için kullanılabilecek bir bitrate hesaplayıcı.

► **Camel's MPEG Join:** Parçalı MPG dosyalarını bu yazılımla birleştirebilirsiniz. Windows 9x/ME için.

► **CDex:** Audio CD'lerden MP3 oluşturmak için kullanılabilecek en iyi yazılımlardan biri.

► **CPU-Z:** Bu yazılımı işlemcinizi ve RAM'inizi test etmek için kullanabilirsiniz.

► **DivxFix:** Yarım kalmış ya da sorunlu DivX videoları tamir etmek için en iyi çözüm.

► **GSpot:** Açmadığınız video dosyasının codec'leri hakkında bilgileri size sunabiliyor.

► **HJSplit:** Dosyaları birleştirmek ya da parçalara ayırmak için kullanabileceğiniz başarılı bir yazılım.

► **HyperSnap DX:** DirectX ve video ekranlarından bile görüntü yakalayabilen en popüler yazılımlardan biri.

► **Proton:** 30'dan fazla programlama dili için yazım kontrolü yapabilen bir kaynak kodu editörü.

► **PutTy:** Windows sistemler için Xterm terminal emülatörü ile Telnet ve SSH bağlantısı sağlayabiliyor.

► **Resource Hacker:** Windows uygulamaları içinde değişiklikler yapabileceğiniz bir kaynak izleme yazılımı.

► **Socks2HTTP:** Socks sunucusu olmayan bağlantılar için HTTP üzerinden çalışan bir Socks emülatörü.

► **StoikVideoConverter:** Çeşitli video dosyalarını birbirleri arasında dönüştürebilen oldukça başarılı bir yazılım.

► **Submax:** DivX videolar için altyazılarla ilgili tüm problemlerinizi bu yazılımla çözebilirsiniz.

► **VCD Gear:** VCD'lerle ilgili gerçekleştirmek istediğiniz tüm işlemlere karşılık verebiliyor.

Mini Yazılımlar

DAT dosyasını indirin ve komut satırında "SDATxxxx.EXE /E" komutunu kullanarak istediğiniz bir klasörüne açın. Yazılım <http://download.mcafee.com/updates/superDat.asp> adresi altında yer alıyor.

En zorlu anti-virüs yazılımı Norton AntiVirus için ise yapılacakların listesi bir hayli uzun. Buradaki işlemlerin yazılımın sadece Windows 9x için hazırlanmış kurulumunda gerçekleştirilebileceğini de unutmayın. Öncelikle yazılımı kurun ve virüs tanımlamalarını güncelleyin. Bunu LiveUpdate ile ya da www.symantec.com/avcenter/defs.download.html adresinden yapabilirsiniz. Daha sonra "C:\Program Files\Norton AntiVirus" klasörü içinde yer alan exclude.dat, excludel.dat, navopts.dat, navstart.dat, navdx.exe ve navdx.ovl dosyalarını boş bir klasöre kopyalayın. Son olarak da "C:\Program Files\Common Files\Symantec Shared\VirusDefs" klasörü içinde yer alan en yeni klasörü, yeni açtığınız klasöre kopyalayın. Eğer burda başka klasör yoksa BinHub klasörünü almanız da yeterli olacaktır.

► **Norton yazılımları:** Norton'un sistem araçları sizi anti-virüs yazılımı kadar uğraştırmayacaktır. Örneğin Norton Ghost için yazılımı kurduktan sonra kurulum klasörü içinden GHOST-PE.EXE (ya da GHOST.EXE), GHOST.ENV ve GHOST.INI dosyalarını kopyalamanız yeterli olacaktır. Norton Utilities for DOS için de Norton Utilities CD-Rom'undaki "NU" klasöründen NDD.EXE, DISKEDIT.EXE, NDD.HLP ve DISKEDIT.HLP dosyalarını alabilirsiniz. Bu iki yazılıma da www.symantec.com adresinden ulaşılabilir.

► **Ontrack yazılımları:** Sabit disk araçları bölümünde bahsettiğimiz, sabit diskler için özelleştirilmiş ve eski sürümlerine ulaşabileceğiniz Ontrack yazılımlarının en yeni sürümlerini kullanmak istiyorsanız www.ontrack.com adresinden edinebilirsiniz. Bu yazılımlardan OnTrack Data Advisor için yazılımı kurduktan sonra bir bootable disk yaratmanız gerekiyor. Daha sonra bu diskten Profile.dat ile dazip.exe dosyasını istediğiniz bir klasöre taşıyabilirsiniz. Son olarak da dazip.exe dosyasını çalıştırıp açın.

OnTrack Easy Recovery için ise ben-

zer bir işlem uyguladıktan sonra farklı olarak oluşan diskten easyrec.exe dosyasını alıp çalıştırmanız gerekiyor. İçerikler klasörlere açıldıktan sonra orijinal EXE dosyalarını silebilirsiniz.

► **Powerquest yazılımları:** PC'ler için sistem araçları üreten bir diğer popüler yazılım firması olan Powerquest'in (www.powerquest.com) yazılımlarını da kurulmadan çalıştırılabilir hale dönüştürmek mümkün. Örnek olarak Po-

werQuest Partition Magic yazılımı için öncelikle CD'sindeki "ENGLISH\DOS-OS2\DISK2" klasörünün içeriğini almanız gerekiyor. Son olarak da UTILITY\DOS klasöründen PTEDIT.EXE dosyasını alarak işlemi tamamlayabilirsiniz. Bu işlemi küçük değişikliklerle PowerQuest Volume Manager, PowerQuest Drive Image ve PowerQuest Deploy Center yazılımları için de uygulayabilirsiniz.

Önemli uyarı: Yazılımlar bedava değil!

Her ne kadar biraz önce bahsi geçen yazılımların sadece belirli bölümlerini alıyormuş olsanız da eğer o ürün ticari olarak satılıyorsa tüm paketi satın almanız gerekir. Yazılımın kurulu olduğu başka bir sistemden belirli bir parçasını kopyalamak da tüm yazılımı kopyalamakla aynı şekilde suçtur. Yazının sonunda tanıttığımız ücretsiz yazılımları ise gönül rahatlığıyla kullanabilirsiniz.

Mahmut Karslıoğlu, mkars@chip.com.tr

ISO BUSTER	
TÜR	Freeware
SİSTEM	Win9X/Me/2000/XP
BİLGİ	www.isobuster.com

CD ya da DVD'lerinizdeki verilerinizi kurtarmak için kullanabileceğiniz bu yazılım ile dijital aile albümlerinizi ve önemli arşivlerinizi kurtarabilirsiniz. Ayrıca yazılımı kullanarak, yazma işlemi Buffer Under-run hatası verip yarım kalmış CD'lerdeki verilere de ulaşabilirsiniz. Yazılım CD-i, VCD, SVCD, CD-ROM, CD-ROM XA, CD-R, CD-RW, DVD-ROM, DVCD, DVD-RAM, DVD-R, DVD-RW, DVD+R ve DVD+RW diskleri okuyabiliyor ve DAO, TAO, ISO, BIN, IMG, CIF, FCD, NRG, GCD, P01, C2D, CUE, CDI, CD, GI ve PXI biçimindeki disk imajlarının içeriğini de görüntüleyebiliyor.

VIRTUAL DUB	
TÜR	Freeware
SİSTEM	Win9X/Me/2000/XP
BİLGİ	www.virtualdub.org

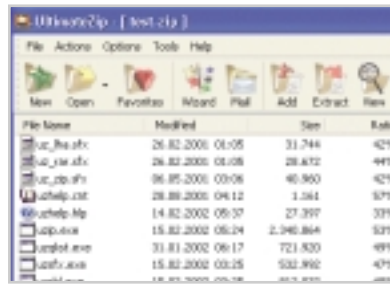
Tüm Windows platformlarında kullanılabileceğiniz bir video yakalama ve işleme yazılımı olan VirtualDub, Adobe Premiere benzeri genel kullanıma yönelik video düzenleme yazılımlarının sunduğu özellikleri ve kullanım kolaylığını kullanıcılar veremiyor olabilir, ancak videolar üzerinde yapılan işlemleri daha hızlı tamamladığı da bir gerçek. Çoklu dosya işleme özelliği sayesinde çok sayıda dosyayı daha kolay bir şekilde işleyebiliyor. 3. parti eklentilerle geliştirilebilen bu ücretsiz yazılım, ağırlıklı olarak AVI videolar üzerinde çalışmak için hazırlanmış fakat MPEG-1 dosyalarını da açabiliyor.

Mini Yazılımlar

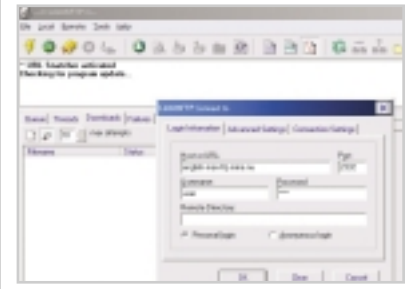
MEDIA PLAYER CLASSIC

TÜR	Freeware
SİSTEM	Win9X/Me/2000/XP
BİLGİ	www.gabest.org

ULTIMATE ZIP

TÜR	Freeware
SİSTEM	Win9X/Me/2000/XP
BİLGİ	www.ultimatezip.com

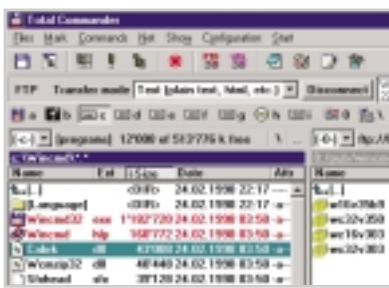
LEECH FTP

TÜR	Freeware
SİSTEM	Win9X/Me/2000/XP
BİLGİ	stud.fh-heilbronn.de/~jdebis/leechftp/

Her tür videoyu seyredebilmek için sisteminize üç ya da dört farklı yazılım kurmanız gerekebiliyor. Bu yazılımların çoğu da devasa yazılımlar olarak karşınıza çıkıyor. Dolayısıyla bir video seyretmek için bu yazılımların başlamasını epey bir beklemeye mecbursunuz. Klasik bir Media Player görünümüne sahip olsa da Microsoft ile hiçbir bağı bulunmayan yazılım, sizi bu eziyetten kurtarıyor ve tüm video türlerini kendi penceresi üzerinde gösteriyor. Yine de diğer video oynatıcı yazılımları kuralıyorsunuz.

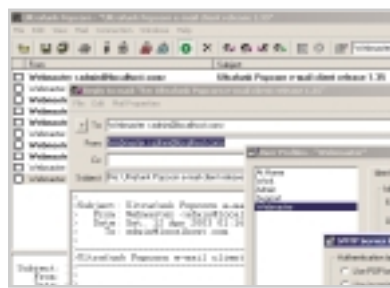
Zip, Blak Hole, Cabinet, Jar, Lha, GZip, Tar, Tar-BZip2 ve Tar-GZip gibi arşiv formatları için sıkıştırma desteği sunan yazılım; Ace, Arc, Arj, Rar, Zoo, Zip, Blak Hole, Cabinet, Jar, Lha, GZip, Tar, Tar-BZip2 ve Tar-GZip arşiv dosyalarını da ek bir yazılım kurmaya gerek duymadan açabiliyor. Kendi kendine açılır Ace, Arj, Bh, Jar, Lha, Rar ve Zip arşivler yaratabilen yazılım, bu arşivleri parçalara da ayırabiliyor. Ayrıca kullanıcıya bozuk Zip arşivleri tamir etme ve arşivleri 256 bit güvenli şifreleme imkanı da veriyor.

Artık geliştirilmeyen bir proje olmasına rağmen halen piyasadaki en iyi ücretsiz FTP istemcilerinden biri olan LeechFTP, sabit diskinizden web sitenize dosya göndermenin en kolay yolu. Sorunsuz ve kurulmadan çalışan yazılımın kullanıcı dostu arabirimi ile FTP sitelerine istediğiniz herhangi bir yerden, sorunsuzca bağlanabilirsiniz. Çoklu bağlantı ve dosyaları kuyruğa ekleme desteği de sunan yazılımın tek dezavantajı güvenli FTP bağlantısı yapamaması. Benzer yazılımlardan en az %50 daha fazla hız sağlıyor.

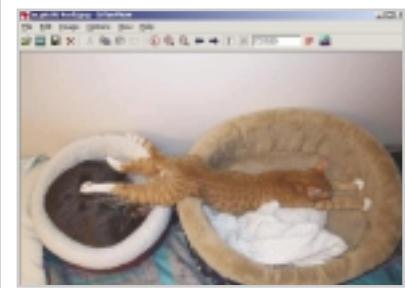
TOTAL COMMANDER

TÜR	Shareware 30 dolar
SİSTEM	Win9X/Me/2000/XP
BİLGİ	www.ghisler.com

POPCORN

TÜR	Freeware
SİSTEM	Win9X/Me/2000/XP
BİLGİ	www.ultrafunk.com

IRFANVIEW

TÜR	Freeware
SİSTEM	Win9X/Me/2000/XP
BİLGİ	www.irfanview.com

Windows için bir dosya yöneticisi olan Total Commander, aslında dosya kopyalama, taşıma ya da silme için kullanılan, Windows Gezgini benzeri bir yazılım. Ancak yazılım, kullanıcıya Explorer'ın sunduğundan daha fazlasını verebiliyor. Total Commander'ı kullanarak dosyaları sıkıştırıp açabileceğiniz gibi, FTP sunucularına kolaylıkla bağlanıp dosyaları birbirleri ile de karşılaştırabilirsiniz. Quick View paneli ise ZIP, ARJ, LZH, RAR, UC2, TAR, GZ, CAB, ACE arşivlerinin içeriklerini de görüntüleyebiliyor.

Ücretsiz ve küçük bir POP3/(E)SMTP e-posta yazılımı olan PopCorn, APOP MD5 güvenli bağlantı içerenler de dahil olmak üzere tüm mesajları doğrudan POP3 sunucular üzerinden okuyabiliyor. Seyahat halindeyken kullanılabilir bu ideal e-posta yazılımı ile en yavaş bağlantıdan bile mesajlarınızı rahatlıkla gönderebilirsiniz. Çoklu posta kutusu desteği sunan ve en önemlisi de kurulum gerektirmeyen yazılım lokal olarak da hiçbir dosya kaydetmiyor. Her türlü virüse karşı da bağımsızlığı var.

IrfanView; BMP, DIB, JPEG, GIF, hareketli GIF, PNG, PCX, TIFF ve TGA da dahil olmak üzere hemen hemen tüm grafik formatlarını destekliyor. Ayrıca, kullanıcıya "sürükle ve bırak", klasörleri thumbnail olarak izleme, Twain, dia gösterisi ve çoklu dosya dönüştürme desteği de sunuyor. Resimler üzerinde renk ayarları ve boyutlandırma yapmaya, çeşitli resim efektleri uygulamaya da imkan tanıyan yazılımın en son sürümü olan 3.8'de, yeni IPTC eklentisi desteği de mevcut. ■

İÇİNDEKİLER

131

Disk Yedekleme Yazılımı
Acronis TrueImage 6
İşletim Sistemi
Pocket PC 2003
Video Düzenleme Yazılımı
Sonic Foundry Vegas 4

132

Teknik Çizim Yazılımı
Corel Designer 10
MP3 Oluşturma Yazılımı
MusicMatch Jukebox 8.0
Hızlı Mesajlaşma Yazılımı
Microsoft MSN Messenger
6.0 Public Beta

134

İşletim Sistemi
MandrakeSoft Mandrake
Linux 9.1
Ses Tanıma Yazılımı
Voice Studio 2003
Anti-virüs Yazılımı
McAfee VirusScan
Enterprise 7.0.0

Yeni Yazılım TESTLERİ

Yazılım dünyasındaki firmalar, her geçen gün daha fazla özellik içeren yazılımlarla kullanıcıların karşısına çıkıyorlar. Bunlar arasından en çok dikkat çekenleri, yazılım testi sayfalarımızdan inceleyebilirsiniz.

■ Bu ay yazılım inceleme bölümümüzde, ikisi de işletim sistemi olmasına rağmen çok farklı kullarlarda yarışan iki yazılıma özellikle dikkatinizi çekmek istiyoruz. Bunlardan ilkinin yapımcısı olan Mandrakesoft, masaüstü bilgisayarlarında Windows'tan daha iyi bir alternatif sunabilmek için ona benzer özellikler içeren Mandrake Linux 9.1'ü piyasaya sürerken, Microsoft ise PDA pazarındaki 3. nesil işletim sistemi olan Pocket PC 2003'ü duyurdu. Pocket PC 2003, başta kablosuz iletişim olmak üzere birçok yeni özellikle gelirken henüz bunların tümünü destekleyecek kapasite PDA'ların piyasada bulunmaması ise bir dezavantaj. Bir diğer Microsoft yazılımı olan MSN Messenger'ın 6.0 sürümü ise henüz BETA olmasına rağmen iletişim konusunda IM pazarında iddialı olduğunu gösteriyor.

Tanıttığımız sistem araçları içinde bu

ayın en iyi yazılımı olmayı da başaran Acronis TrueImage 6.0, en çok diğer rakiplerinde bulunmayan Windows altından yedekleme yapabilme özelliği ile dikkatleri üzerine çekiyor. Size yardımcı olabilecek bir diğer araç olan McAfee VirusScan Enterprise 7.0.0 ise şirketlerin virüs sorununa kapsamlı çözümler getirebiliyor. Multimedya alanında ise yeni sürümü olan 4.0 ile Sonic Foundry Vegas, Adobe Premiere'e iyi bir rakip olduğunu gösteriyor. Ses alanında da MP3 oluşturmak için artık bir klasik haline gelmiş olan MusicMatch Jukebox'ın yeni sürümü olan 8.0'ı ve ekonomik ama güçlü bir ses tanıma yazılımı Voice Studio 2003'ü tanıttık. Teknik çizimler için ideal bir yazılım olan Corel Designer 10 ise özellikle mühendislerin gözünden kaçmayacaktır.

Mahmut Karslıoğlu, mkars@chip.com.tr

DEĞERLENDİRME

CHIP, yazılımların kalitesini 0 ile 10 arasında bir puanlama sistemiyle değerlendiriyor ve buradaki üç kriter olan işlevsellik, ergonomi ve kaynaklar 4:3:3'lük bir ortalama ile toplam değerlendirmeye giriyor.

Kriterlerden işlevsellik, yazılımın görevini ne derece yerine getirebildiği sorusuna cevap veriyor. Burada ne kadar az hata yaptığı ve ne kadar fazla özelliğe sahip olduğunu değerlendirmeye giriyor.

Ergonomide ise CHIP, yazılımın dokü-

mantasyon ve kullanılabilirliğinin kalitesi değerlendiriyor. Kullanım kitapçığı ne kadar anlaşılır ve kapsamlı? Online yardım alınabiliyor mu? Asistanlar mevcut mu?.. gibi sorulara cevap aranıyor. Kaynaklarda ise donanım ile uyumluluğa puan veriliyor. Bu toplam puanlamadan sonra CHIP ayrıca fiyat ve performans değerlerini tavan puan 100 üzerinden değerlendiriyor. Bu değerlendirme yazılım verilen paraya değip değmediğini gösteriyor.

CHIP ONLINE

Ayın ürünü hakkında daha fazla bilgiyi ve geçmiş sayılarda tanıtılan ürünlerden bazılarını www.chip.com.tr/yazilim adresinde bulabilirsiniz.

TOPLAM CHIP PUANI

çok iyi	■■■■■	(100–90 Puan)
iyi	■■■■■	(89–75 Puan)
orta	■■■■■	(74–60 Puan)
vasat	■■■■■	(59–45 Puan)
kötü	■■■■■	(44–20 Puan)
çok kötü	■■■■■	(19–0 Puan)

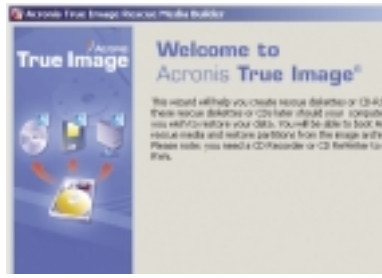
FİYAT/PERFORMANS

çok iyi	■■■■■	(100–90 Puan)
iyi	■■■■■	(89–75 Puan)
orta	■■■■■	(74–60 Puan)
vasat	■■■■■	(59–45 Puan)
kötü	■■■■■	(44–20 Puan)
çok kötü	■■■■■	(19–0 Puan)

Yazılım Testi

AYIN ÜRÜNÜ
CHIP
9/2003

Disk Yedekleme Yazılımı

ACRONIS TRUE IMAGE 6

CHIP PUANI

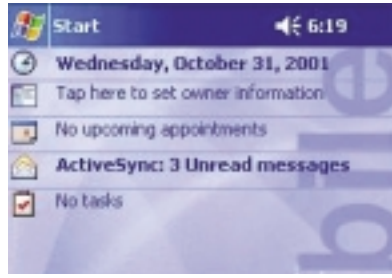

FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Win98/ME/NT/2000/XP
BİLGİ www.acronis.com
FİYAT 50 \$

İşletim Sistemi

POCKET PC 2003

CHIP PUANI

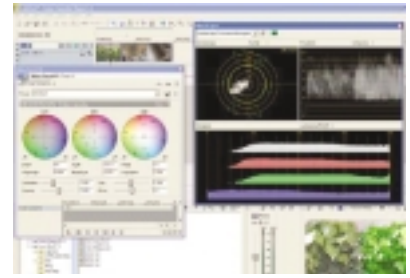

FİYAT/PERFOR.

-

SİSTEM -
BİLGİ www.microsoft.com/pocketpc
FİYAT BELLİ DEĞİL

Video Düzenleme Yazılımı

SONIC FOUNDRY VEGAS 4

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Win 98/ME/2000/XP
BİLGİ www.sonicfoundry.com
FİYAT 560 \$

ACRONIS, POWERQUEST DRIVE IMAGE VE NORTON GHOST'UN TAHTINI SALLIYOR: Windows altında çalışırken bile sistemin yedeğini alabilmesi ile dikkatleri üzerine toplayan yazılım, bu özelliği ile şimdiye kadar gördüğümüz tüm diğer yedekleme yazılımları arasından sıyrılıp bir adım öne geçiyor. Ekonomik bir yazılım olmasının yanı sıra, yedekleme için sunduğu geniş depolama birimi seçenekleri ile de uzun zamandır liste başı olan güçlü yazılımları tahtlarından indirerek gibi duruyor. Ghost ya da Drive Image gibi yazılımlardan daha hızlı çalışıp sistemi daha az yoran TrueImage'in sihirbaz destekli arabirimi işlevleri en doğru şekilde kullanabilmeniz için size yardımcı oluyor ve hataya imkan tanımıyor. Yazılabilir DVD'lere yedekleme yapabilmesi ile de büyük boyutlu disk bölümlerinin daha az sayıda diske bölünmesine yardımcı oluyor. Yazılım ek olarak harici USB sürücüler ve kısıtlı olarak FireWire için de destek sunuyor. Ancak maalesef disk yedekleriniz için yeni bölümler yaratmak amacıyla bölümlenme fonksiyonuna sahip değil.

SONUÇ: Yazılabilir DVD'ye yedekleyebilmesi ve sistem diskinin doğrudan Windows altından yedeğini alabilmesi, yazılımı tercih etmek için yeterli.

- + Windows altında yedek alabiliyor
- + DVD'ye yazma desteği sunuyor
- Disk bölümlenme özelliği yok

eCHIP Code Acronis

KABLOSUZ ÇÖZÜMLER ARAYANLAR İÇİN GEREKLİ BİR GÜNCELLEME: Microsoft'un 3. nesil PDA işletim sistemi olan Pocket PC 2003, ağırlıklı olarak kablosuz iletişim için çözümler sunarken, önceki sürümlerde bulunan birçok soruna çözüm getirmeye çalışmış. Yeni işletim sisteminin ilgi çeken özellikleri arasında, standart olan 3.5inç ekranlardan daha küçükler için destek sunması da yer alıyor. Windows CE .Net, v4.2 üzerinde çalışan Pocket PC 2003, bunun için üreticilerin Nand hafıza kullanmasına izin vermiş. Daha önceye kıyasla düşük fiyatının yanı sıra kullanılmadığı zamanlarda işletim sisteminin sıkıştırılarak saklanması ise gerçekten büyük bir avantaj. Dahili bir qwerty klavye için destek sunmasının yanı sıra uzaktan kumanda ve harici optik sürücüler gibi cihazlar için USB host olarak görev yapabilmesi ise Pocket PC'nin diğer etkileyici özellikleri arasında yer alıyor. XP ile aynı Bluetooth mimarisine sahip olan Pocket PC 2003'te çevirmeli ağ desteği de mevcut. Sistemin geliştirilmiş olan 2003 Phone sürümünde WMA ve Midi zil sesleri de artık destekleniyor.

SONUÇ: Microsoft kablosuz iletişim ağırlıkta olmak üzere, bir önceki sürümde problemli olan birçok nokta üzerinde oldukça çaba sarfetmiş. Özellikle kablosuz iletişimle ilgilenenler için uygun.

- + Kullanımı kolay wireless fonksiyonlar
- + Farklı ekran boyutları desteği
- Standart PDA'lar için pek bir etkisi yok

YENİ BAŞLAYANLAR İÇİN İDEAL ANCAK PAHALI: Üçüncü sürümünden beri Adobe Premiere'in en büyük rakibi olan Sonic Foundry Vegas'ın 4. sürümünde firma yazılımı daha çekici hale getirebilmek için birçok gelişmiş düzenleme özelliği eklemiş. Bu listenin en üstünde, gelişmiş renk analiz ve düzeltme araçları yer alıyor. Apple'ın Final Cut Pro yazılımındaki benzeyen vectorscope, waveform ve histogram grafikleri, video sinyalini gerçek zamanlı olarak izlemeyi mümkün kılıyor. Ayrıca yeni temel üç yönlü renk düzeltme eklentisi birçok farklı kaynaktan gelen videoları birbirine adapte edebiliyor. Adaptasyon için yazılımın farklı hızlardaki videoları eşleştiren zeki resampling özelliği de yardımcı oluyor. Yeni düzenleme araçları arasında geliştirilmiş ripple düzenleme, klavye kullanımı ve storyboard tarzı video düzenleme ile ikiye ayrılmış ekranda ön izleme gibi özellikler yer alıyor. Yazılımın elden geçirilmiş ses özellikleri arasında 5.1 surround mixing araçları da eklenmiş. Bu şekilde ses kaydırma yine anahtar kareler yardımıyla yapılabiliyor.

SONUÇ: Yeni başlayanlar için birçok yeni ve yararlı özelliğe sahip. Ancak arabirimin fazla kullanışlı olmaması bazı özelliklerin kullanımını zorlaştırıyor.

- + Geliştirilmiş ses ve video araçları
- + Yeni görüntü efektleri
- DVD hazırlama ve AC-3 sıkıştırma yok

eCHIP Code Vegas

Teknik Çizim Yazılımı

COREL DESIGNER

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Win 98SE/ME/NT/2000/XP
BİLGİ www.corel.com/designer10
FİYAT 470 \$

MP3 Oluşturma Yazılımı

MUSICMATCH JUKEBOX 8.0

CHIP PUANI

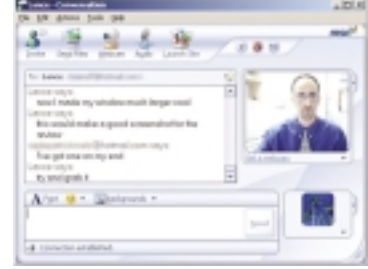

FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Win98/ME/NT/2000/XP
BİLGİ www.musicmatch.com
FİYAT 20 \$

Hızlı Mesajlaşma Yazılımı

MICROSOFT MSN
MESSENGER 6.0 PUBLIC B.

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Win98SE/ME/2000/XP
BİLGİ www.microsoft.com
FİYAT ÜCRETSİZ

TEKNİK ÇİZİM İLGİLENENLER İÇİN İDEAL: Designer 10, her ne kadar Adobe Illustrator ve Macromedia Freehand'e benzese de, teknik çizim araçlarıyla asıl kimliğini ortaya koyuyor. Yazılım içinde en çok dikkat çeken özellik olan "Gravity Snapping" aynı Adobe Illustrator'ın "Smart Guides" özelliğinde olduğu gibi fare ile üzerlerinden geçerken çizgi, köşe, orta nokta, son nokta, merkez ve kadrani otomatik olarak yakalamanızı sağlayabiliyor.

Diğer bir ilginç özellik olan "Virtual Segment Delete" aracı ise tel kafes izometrik çizimler hazırladığınızda bunların üst üste binen ve kesişen noktalarını silerek daha gerçekçi bir opak 3D efekti oluşturmanıza imkan tanıyor. Yazılım içinde Coreldraw'ın en çarpıcı düzenleme araçlarını bulabilmek de mümkün oluyor.

Ayrıca 60'ın üzerindeki import ve export filtreleri ile HTML ve PDF oluşturma özellikleri de yazılımı tüm dosya biçimleri ile uyumlu hale getirmeye yetiyor. Bitmap resimleri tekrar düzenlenebilir vektörlere çevirmek için Corel Trace'e de yer verilmiş.

SONUÇ: Designer 10 her zamankinden çok daha düzenli ve kullanışlı bir görünüm sergiliyor. Çizimlerinizi hızlandırmak için de çok sayıda yararlı teknik çizim fonksiyonuyla donatılmış.

- + İzometrik çizimi kolaylaştıran araçlar
- + Gravity snap çizim yardımcısı
- Yüksek fiyat

YENİ ÖZELLİK YERİNE DAHA ŞIK ARABİRİM: Yazılımın daha önceki sürümlerinden gelen özellikleri bile onu en iyi MP3 oluşturma yazılımları arasına sokmaya yetiyor. Ancak ne yazık ki yeni sürümde buna eklenen çok fazla yenilik yer almıyor. Hatta güncelleme yapmanız durumunda artık MP3 çalıcınıza ya da diğer taşınabilir aygıtlara aktarım yapmak için yeni eklentiler yüklemeniz bile gerekebiliyor. Yazılım, halen içinde MP3, WAV ve WMA'nın da bulunduğu geniş yelpazede ses formatlarını destekliyor. Ücretsiz olarak dağıtılan sürümünde bile 320 Kbps'e kadar MP3 yapabilmeye izin vermesi ile de diğer rakip yazılımların bir adım önüne geçiyor. Parayla satılan Plus sürümü ise ek olarak kullanıcıya müziğe eşlik edecek fotoğraf albümleri yaratmaya olanak tanıyor. Universal Plug and Play (UPnP) desteği sayesinde evinizde herhangi bir yerden müzik dinlemeniz de mümkün. Yeni sürümle birlikte gelen dinamik MusicMatch MX online müzik servisi ise dinlemekte olduğunuz MP3 yada CD ile aynı tarz müziklere ulaşmanızı kolaylaştırıyor.

SONUÇ: Yeni sürüm ek özellikler sunmuyor. 7.5 sürümünü kullananların güncellemesine gerek yok. İlk defa deneyecek olanlar ise kaçırmasin.

- + Fotoğraf albümleri hazırlayabilme
- + Universal Plug and Play desteği
- Online kanallarda takılmalar oluyor

eCHIP Code MusicMatch

BİR İM YAZILIMINDAN DAHA FAZLASINI SUNUYOR: İletişimin İsviçre çakısı olarak nitelendirilebilecek bir yazılım. Arkadaşlarınıza sadece hızlı mesajlar değil, standart e-postalar gönderebileceğiniz, sesli ve görüntülü olarak sohbet edebileceğiniz, dosyaları ve web sayfalarını paylaşabileceğiniz ve hatta telefon görüşmesi bile yapabileceğiniz bir yazılım haline gelmiş olan MSN Messenger 6.0'ı, kendi duvar kağıtlarınızla ve özel ikonlarla kişiselleştirebilmeniz de mümkün. Dosya gönderebilmek yazılımdaki en iyi gelişmelerden biri. Ayrıca görüntülü sohbetteki video kalitesi de oldukça çarpıcı. Ancak gerek sesli gerekse görüntülü sohbet sırasında sekronizasyon sorunları yaşanabiliyor. Net2Phone gibi bir 3. parti firma ile anlaşmanız durumunda, yazılım içinden arkadaşlarınızla telefon görüşmesi de yapabiliyorsunuz. İsterseniz arkadaşınızla görüşürken bağlantı sağlandığında sizin belirlediğiniz bir resmin karşı bilgisayarda görüntülenmesi de mümkün oluyor. Oyun desteği de sunan Messenger 6.0 içinde dama, mayın tarlası, solitaire, ve tic-tac-toe gibi oyunlar da yer alıyor.

SONUÇ: En çok kullanılan IM yazılımı olmasa da en çok özellik sunanlardan biri olduğu kesin.

- + Eksiksiz iletişim araçlarına sahip
- + Görüntülü iletişim oldukça hızlı
- Senkronizasyon problemleri var

eCHIP Code Messenger

Yazılım Testi

İşletim Sistemi

MANDRAKE SOFT
MANDRAKE LINUX 9.1

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Win98SE/ME/NT/2000/XP
 BİLGİ www.mandrakesoft.com
 FİYAT 40 \$ (STANDART)

Ses Tanıma Yazılımı

VOICE STUDIO 2003

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Win98/ME/NT/2000/XP
 BİLGİ www.voicestudio.com
 FİYAT 30 \$

Anti-virüs Yazılımı

McAFEE VIRUSSCAN
ENTERPRISE 7.0.0

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

SİSTEM WinNT/2000/XP
 BİLGİ www.mcafeeb2b.com
 FİYAT 40 \$

MANDRAKE SOFT'UN WINDOWS UYUMLU LINUX'U: Mandrake Linux 9.1'i diğerlerinden ayıran özelliği ve Windows'a benzemesi, kolay kurulmasından kaynaklanmıyor. Çünkü zaten piyasada grafik kurulum arabirimine sahip Red Hat Linux 8.0 ve SuSE Linux 8.1 gibi çok sayıda Linux dağıtımı mevcut. Mandrake'nin farkı, kullanılan özel font sisteminde yatıyor. Ayrıca Diğer Linux dağıtımlarının aksine, yanında gelen yazılımlar ve araçlar sayesinde Windows NTFS sürücüyü bile otomatik olarak bölümleyebiliyor.

KDE'nin ve GNOME'un standart diyalogları ile Mandrake'ye özel bir tane de yer alıyor. Birden fazla masaüstü için güçlü bir desteğe sahip olan Mandrake 9.1, ağ ve diğer aygıtların daha kolay tanıtılması için kullanıcıya seçenekler de sağlıyor. Standart Mandrake içinde birçok farklı alanda yazılım da mevcut. Bunlara ek olarak, PowerPack sürümü 2 CD dolusu çeşitli 3. parti uygulamaları da içeriyor. Linux kernel 2.4.21 kullanan 9.1 sürümündeki zeroconf adlı ağ ayar aracı, Ethernet, DSL ve kablo bağlantılarınızı hazırlayarak sizi büyük bir dersten de kurtarıyor.

SONUÇ: Kolay kurulabilecek ve NTFS desteği sunacak bir Linux sistem arıyorsanız Mandrake'ye bir şans tanıyın.

- + Kurulumu kolay
- + NTFS sürücülerini otomatik boyutlandırıyor
- Alışılmadık bir arabirime sahip

EKONOMİK SES TANIMA ÇÖZÜMÜ: Oldukça başarılı bir ses tanıma motorunu eğlendirici ve üretken araçlarla birleştirmiş bir yazılım. Yazılımı kullanarak uygulamaları ve dosyaları çalıştırabilmeniz, ses makroları oluşturabilmeniz ve birçok Windows uygulamasına dikte edebilmeniz mümkün oluyor. Voice Studio, sisteme sadece Microsoft Speech bileşenini kurmasına rağmen Microsoft Office XP'in dahili ses seçeneklerinden daha fazlasını sunuyor. Voice Studio 2003 içinde komut modu ve dikte modları arasında elle geçiş yapmanız gerekiyor. Dragon NaturallySpeaking ve ViaVoice'un aksine Voice Studio'un hata düzeltme özellikleri de yetersiz. Ayrıca rakiplerinin aksine, yapılan hatalardan doğrusunu öğrenme gibi bir özelliği de mevcut değil. Ancak yine de temel dikte işlemleri için yeterli sayılabilir. Birden fazla kullanıcıya sahip bir sistemde, sisteme giriş yapan kullanıcıyı tanıyıp onun ses dosyasına geçiş yapması ise oldukça pratik bir özellik. Voice Studio 2003'ün gerçek gücü ise ses makro özelliği ve etkileşiminde kendini gösteriyor.

SONUÇ: Fiyatı ve ses tanımda gösterdiği başarı dikkate alındığında güçlü rakiplerine karşı avantajı ortaya çıkıyor. Tam yeni başlayanlara göre.

- + Ses makroları yaratılabilir
- + Farklı kullanıcıları ayırt ediyor
- Hata düzeltme işlevi zayıf

eCHIP Code VoiceStudio

McAFEE'DEN KAPSAMLI ANTİVİRÜS ÇÖZÜMÜ: Sadece Windows NT, 2000 ve XP üzerinde çalışabilen yazılım iki görevi bir arada yürütüyor ve hem masaüstleri için VirusScan 4.51'in hem de dosya sunucularındaki NetShield 4.5'in yerini alabiliyor. Ayrıca şirketlerin en büyük sorunu olan kullanıcılarının zaman içinde anti-virüs yazılımlarını kapama sorununun önüne geçmek için sistem yöneticilerine çok daha başarılı araçlar sunuyor. Ayrıca yeni File Scan Caching teknolojisi ile performans artışı da sağlanıyor. Bu teknoloji sayesinde daha önceden taranan değişmemiş dosyaların tekrar taranması önleniyor.

Diğer bir yeni özellik olan riskli tarama özelliği ise, sistem yöneticilerine virüs bulaşma riski olan durumlara öncelik tanıma imkanı sunuyor. Bu şekilde Outlook, Excel ya da Word çalışırken virüs tarayıcı yeni makro virüslerine karşı heuristics tarama yapmak için ayarlanırken, statik dosya sunucuları için sadece bilinen virüs imzalarının taranması sağlanabiliyor.

SONUÇ: VirusScan diğer anti-virüs yazılımlarının aksine diskleri taramakla kalmıyor. Paranın satın alabileceği en iyi anti-virüs yazılımlarından biri.

- + Sadece taranmamış dosyaları tarıyor
- + Riske göre tarama şekli belirlenebiliyor
- + HTTP desteği ile firewall sorunu çözülüyor

eCHIP Code McAfee

- » Tam Sürüm Program
Acronis True Image Deluxe
- » Windows 2000 Service Pack 4
Güvenlik ve performans için
- » Basic Kit
Yeni ve güncel programlar

eCHIP

CoffeeCup PopUp Blocker

İnternetin Karanlık Yüzü

Bilgisayarınızı internetten gelen saldırılardan, reklamlardan, uygunsuz sitelerden ve casus programlardan koruyabilirsiniz.

- Sisteminizin performansını artırmak ve güvenli bir şekilde kullanmak için internetten gelebilecek saldırılara hazırlıklı olmalısınız. Bu ay tanıtacağımız program saldırılara ve reklamlara önceden blok koymanızı sağlayan işlevsel bir araç.

CoffeeCup PopUp Blocker

Kullanımı oldukça kolay bir program. Bir kere gerekli ayarları yaptığınızda otomatik olarak devreye giriyor ve arka planda çalışıyor. Girdiğiniz web sitelerinde karşınıza çıkan minik pencerelerdeki reklamları (popup) engellemeniz için *Blocks Popup Ads* seçeneğine tıklamanız yeterli. Girdiğiniz web sayfasından bundan böyle sizi başka bir pencere rahatsız etmeyecektir. Herhangi bir popup penceresi engellenince bir sesli uyarı alabiliyorsunuz. Bu ses dosyasını kendiniz de seçebilirsiniz.

Daha sonra bilgisayarınıza programlar sayesinde direkt olarak gelen reklamları engelleme özelliğini de açabilirsiniz. Tüm bu engelleme özellikleri istediğiniz zaman kaldırılabilir şekilde ayarlanmış.

Bir başka özellik ise Internet Explorer ile ilgili. Program, girdiğiniz internet sitelerinin sisteminizde yarattığı cookie dosyalarını Internet Explorer kapandıktan sonra otomatik olarak silebiliyor. Tabii cookie dosyaları her ne kadar sisteminize yerleşerek bilgileri saklasa da, istediğinize göre kullanışlı

YETİŞKİNLER İÇİN: Programın içinde bulunan onlarca yetişkinlere özel site otomatik olarak bloke edilebiliyor.

olabilir. Bu seçeneği seçip seçmemek de size kalmış. Aynıısı geçici internet dosyaları için de geçerli.

Eğer bilgisayarınızı çocuklarınız da kullanıyorsa yetişkinlere hitap eden siteleri bloke edebiliyorsunuz. Program içinde bu tarz sitelerden onlarcasının adresi mevcut. Bu bölüme siz de site ekleyebilirsiniz, tüm bunları yaptıktan sonra da bir şifre oluşturup sizden başkalarının programın ayarlarına ulaşmamasını sağlayabilirsiniz.

TAM SÜRÜM PROGRAM

Acronis True Image Deluxe

Veri yedekleme için kullanışlı bir araç olan Acronis True Image ile sabit diskinizi birebir kopyalayabilirsiniz. Tüm sabit diskinizi yedeklemek istemiyorsanız istediğiniz ayrılmış partisyonları da yedekleyebilirsiniz. İşletim sistemi kurulu olan bölümleri, programları, kişisel ayarlarınızı veya sistem ayarlarını bu programla kopyalayabilir, bir sistem çökmesin-

den sonra geri yükleyebilirsiniz.

Ciddi bir yazılım ya da donanım sorunuyla karşılaştığınızda, kullandığınız dosya yedekleme yazılımı çalışmasa bile Acronis True Image verilerinizi koruyabilir. Programı kurmanız için gerekli şifreyi www.acronis.com/mag /chiptr adresinden alabilirsiniz.

Programın kullanım bilgilerini 32'de bulabilirsiniz.

TAM SÜRÜM
eCHIP
eCHIP

Windows 2000 ServicePack 4**Güvenlik ve Performans İçin**

Windows 2000'in güvenlik açıklarını kapatan, hatalarını düzelten ve Windows 2000 altında çalışan programların daha verimli olması için hazırlan-

mış paket; güvenlik, uygulamalar, program uyumluluğu, işletim sistemi güvenilirliği gibi en son güncellemelerden oluşuyor.

İngilizce sürüm Windows 2000 için kullanılabilen paketi kurmaya başladığınızda çalışan tüm programlarınızı kapatmanız gerekiyor. Kurma sırasında daha sonra paketi kaldırmak isterseniz önemli dosyaları yedekleyebilirsiniz. Sabit diskinizde fazla yer yoksa bu seçeneği geçebilirsiniz fakat tavsiye edilen yol bu...

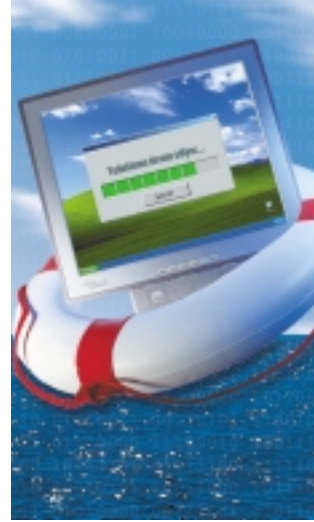
Basic Kit**Yeni ve Güncel Programlar**

Basic Kit içerisinde yer alan programlar bu ay son sürümleriyle kurulumu hazır. Ayrıca IE, Media Player ve DirectX'nin Türkçe sürümlerini bu aydan

itibaren Basic Kit içerisinde bulabilirsiniz. Kazaa Lite, Ultra Edit gibi yeni eklenen programların yanında Winamp 2 de bu bölümde yer alıyor.

Kapak Konusu**Veri Kurtarma & DVD Yapma**

Dergideki kapak konusunda adı geçen tüm programları size eCHIP'te ulaştırmaya çalışıyoruz. Böylelikle dergideki yazıda geniş olarak açıklamaları yapılan programları deneyebilir ve beğendiklerinizi satın alıp yazılım arşivinize ekleyebilirsiniz.

Veri kurtarma yazılımları bilgisayarınızdaki önemli dosyaların sistem çökmesi ya da fiziksel hasar durumlarından en az kayıpla çıkmasını sağlayacaktır. İster sistem dosyaları ister kişisel verileriniz olsun dosyaları yedeklemeniz için birçok program mevcut. Sabit diskinize format attıktan veya dosyaları sildikten sonra bile bu programlarla verilerinizi geri kazanmanız mümkün olabiliyor.

DVD Hazırlama Araçları: Bu programlarla fotoğraf ve müzik CD/DVD'leri yapabilir, daha sonra bilgisayarınız veya DVD çalıcınız ile izleyebilirsiniz. Dijital kameranızla bilgisayarınıza aktardığınız medya dosyalarına menüler ve müzik ekleyerek multimedya ortamı yaratabilirsiniz.

İÇİNDEKİLER

140

Hi-tech Ürünler:
Yeni teknoloji ürünleri

142

Japonya IT Pazarı:
Akihabara büyüteç altında

Otomobillerden Mekanik Aksamı Çıkartırsanız Geriye Ne Kalır?

Hidrojen ve Kablo

Hy-Wire

General Motors'un konsept otomobili henüz yollara çıkmadı ama testlerden başarıyla geçiyor. Görenler ise şaşıyor, çünkü bu otomobilin motoru yok.

■ Japonlar bugünlerde otoyollarında farklı bir otomobil görmenin şaşkınlığını yaşıyorlar. Tamamen hidrojen yakıt pilleri ile çalışan benzinsiz bir otomobil Japonya'da test amacıyla FedEx tarafından kullanılmaya başlandı ve Japon otomobil endüstrisinden yapılan açıklamalara bakılırsa, 2005 yılında Japonya otoyollarında bu yeni otomobillerden yaklaşık beş milyon tane daha seyredecek. Japon otomobil üreticilerinin bu hamlesi Amerika'da da uzun süredir bekleniyordu. Benzinli otomobillere alternatif oluşturacak yeni tasarımlar otomobil fuarlarında sık sık boy gösteriyor. Hatta hem Japonya'da hem Amerika'da, benzin ve elektrik motorlarını bir arada bulunduran karma modelleri hali-

hazırda yollarda görmek mümkün. Ama otomobil endüstrisine yön veren belli başlı mühendisler ve tasarımcılar tüm bu gelişmeler karşısında sadece dudaklarını büzüyorlar, çünkü onlara göre, "otomobil" kavramından benzini veya petrolü çıkarmak, geleceğin otomobillerini tanımlamak için yeterli değil.

Bugünün otomobilleri, ağır ve hantal benzinli motorların gerektirdiği karmaşık bir mekanik iskeletin kontrolünde çalışıyor ve otomobilin bu yapısı hem üretim maliyetini artırıyor hem de otomobillerin gelişmesinin önünü kesiyor.

Mühendislere göre bugünün otomobilleri, günümüz teknoloji seviyesinde artık gereksiz kalan bir iş yüküyle çalışıyor. Örneğin, şoför

GENİŞ İÇ HACİM:
Hy-Wire'in önünde motor yer almadığı için içi bir tiyatro balkonunu andırıyor.

hi-tech

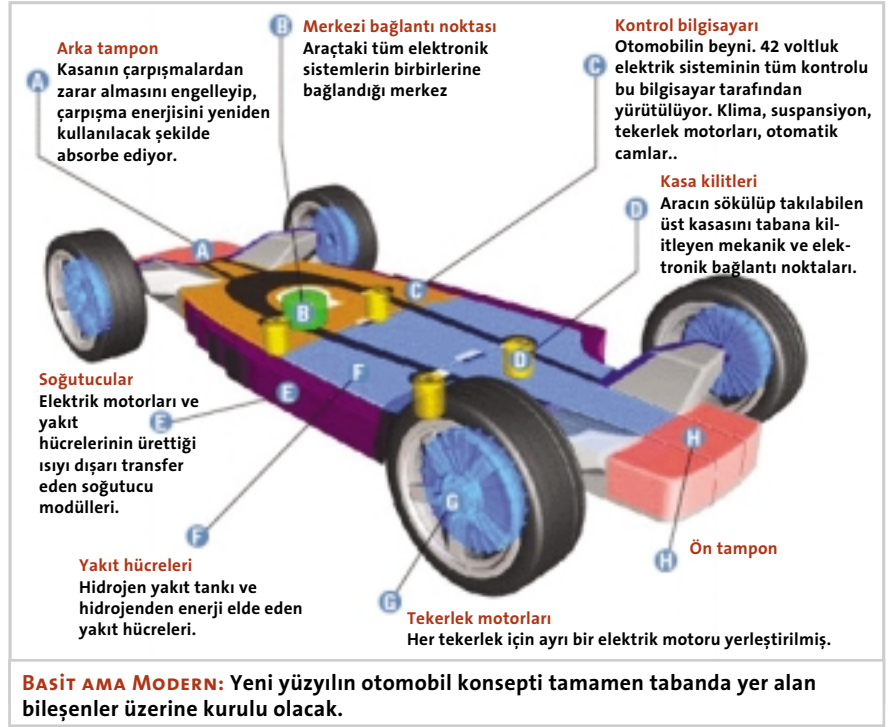
Hidojenli Otomobil

hızlanmak istediğinde pedala basıyor, pedala bağlı çelik bir tel gaz pompasının ağızını açıyor, başka bir mekanik sistem benzini motora doğru pompalamaya başlıyor, benzin motora ulaşmadan önce, onlarca kapakçık ve odacıktan geçip yanma odasına akıyor ve alev alıp pistonları itekliyor. Veya fren yapılmak istendiğinde, fren pedalının bağlı olduğu çelik tel fren hidroliğini sıkıştıran bir mekanizmayı harekete geçiriyor. Hidrolik yukarıdan kendine uygulanan basıncı katlayarak, tekerleklerle bağlı balataları itiyor ve lastikleri tutmasını sağlıyor. Motorun ürettiği hareketi arka tekerleklerle taşımak içinse otomobilin altından boyu boyunca dev bir mekanik şaft geçiyor. Sadece vites kutusu bile başlı başına bir mekanik fazlalık olarak kabul ediliyor. Mühendisleri klasik otomobil tasarımından bu kadar soğutansa, artık tüm bu fazlalıklara gerek bırakmayacak elektronik tasarımların mümkün olması.

General Motors tarafından üretilen konsept elektronik otomobil Hy-Wire, bugünün mekanik çöplük kabul edilen otomobillerinin gelecekteki sade torunlarının ilk örneği sayılabilir.

Ağırlıklardan kurtulmuş otomobil

Hidrojen pilleri ile çalışan Hy-Wire, kasanın içindeki tüm gereksiz mekanik aksamdan kurtulmuş, hafif ve hızlı bir elektronik otomobil. Otomobilin bütün hayati organları, tabanın içine saklanmış durumda. Pedalı veya vitesi olmayan bu tasarım, tabanın arkasına saklanmış yakıt pillerinden, sürücünün önündeki kumandadan gelen sinyalleri tekerleklerle bağlı elektrik motorlarına ileten minik bir bilgisayardan ve tüm bu iletişimi sağlayan elektronik kablolarından ibaret. Yol boyunca ayaklarını uzatarak sürüşün keyfini çıkartacak sü-

rücünün otomobili hızlandırmak, yavaşlatmak veya yönlendirmek için tek yapması gereken, önündeki kumandanın kollarını sıkıp gevşetmek. Motosikletlerde kullanılanı andıran bu kumandanın ortasındaki dokunmatik ekran, hız ve yakıt göstergelerini izlemeyi ve klimayı açıp pencereleri kapatmak gibi işlemler için otomobilin bilgisayarıyla haberleşmeyi sağlıyor. Bunun dışında park yaparken otomobilin çevresindeki kameraları devreye sokup aracın sağlıklı park edilmesine de yardımcı oluyor. Daha da ilginç, bu yeni tasarım, otomobilin tüm hayati organlarını tabanda sakladığı için, geleceğin otomobillerini modüler kılıyor. Yolcuların oturdukları bölüm, mekanik veya elektronik aksamlar bakımından hafif olduğundan çok düşük bir maliyetle değiştirilebiliyor. Böylece iki kapılı spor bir

otomobil ihtiyaca göre dört veya beş kapılı bir aile otomobili veya yük taşımak için bir minivan'a dönüşebiliyor. Tek yapılması gereken, otomobili birkaç saatliğine servise bırakıp, yeni kasanın tabanın üstüne monte edilmesini beklemek.

Hidrojen yakıtı yollara çıktı

Japonya'da hidrojenle çalışan otomobillerin yollara çıkması, Hy-Wire gibi tasarımların gerçeğe dönüşeceğinin habercisi kabul edilebilir, çünkü General Motors'un pek çok fuarda gururla tanıttığı test sürüşlerine çıkardığı Hy-Wire hakkında bu güne kadarki en büyük çekince, bu aracın tekerleklerini döndüren elektrik motorları için yeterli enerjinin bulunup bulunamayacağıydı.

Bilgi için: www.gm.com ■

Cem Şancı, cemsanci@chip.com.tr

ANA GÖVDE: Otomobilin tüm aksamı bu alt gövde içinde. Üstündeki kasayı değiştirdikçe otomobil de değişiyor.

KUMANDA: Motosiklet kullanmayı bilenler zorluk çekmeyecek. Hızlanmak ve yavaşlamak artık direksiyonla.

UZAY ARACI: Sürücünün önündeki basit kontroller geleceğin otomobilinin nasıl görüneceğini tanımlıyor.

Yüksek Teknoloji

Gelişen teknolojinin en son örnekleri

My Real Baby

“Artificial Intelligence” Gerçek mi Oluyor?

Steven Spielberg'in Yapay Zeka filminde konu aldığı, çocuk sahibi olamayan aileleri teselli edecek çocuk robotların üretilmesine daha yüzyıllar olabilir ama en azından kız çocuklarına daha gerçekçi oyuncak bebekler vermek artık mümkün. Piramitlerin keşfedilmesinde kullanılan bilimsel robotlardan tutun, endüstride kullanılan ağır iş robotlarına kadar pek çok örnekte adını duyurmuş olan iRobot firmasının kız çocukları için geliştirdiği My Real Baby isimli robot bebek, aynı Sony'nin robot köpeği gibi, etrafındaki olaylara, konuşmalara tepki veriyor, gülümsüyor, korkuyor, ağlıyor, yorulup uyuyor, insanları tanımaya başlayıp tepkilerini geliştiriyor. Gelişmiş yüz mimikleriyle, oyuncak bu güne kadar yapılmış en iyi robot yüzüne sahip kabul ediliyor.

Bilgi için:
www.irobot.com/
Fiyatı: 100 dolar

B2 Stealth Bomber

2 Milyar Dolarınız Yoksa!

Her biri 2 milyar dolara mal olan B2 Hayalet Bombardıman uçaklarını uçurmaya can atanlar için, bu uçakların uzaktan kumandalı küçük modelleri geliştirilmiş. Radara yakalanmadan düşman hatlarının içine kadar girebilen bu savaş makinesinin oyuncu çağı neyse ki bomba atmıyor, ama pervaneli standart model uçakları uçurmaktan sıkılanlar için eğlenceli bir alternatif oluşturuyor.

Bilgi için: <http://www.rctoys.com>
Fiyatı: 280 dolar

Hovery

Yeni Yaz Eğlencesi

Tek kişilik bir hovercraft olan Hovery, aslında çiftçiler ve askerler gibi çalışma alanlarında tekerlekli araçların ihtiyacı olan yolların bulunmadığı meslek grupları için tasarlanmış. Ancak eğlence merkezlerinde ve sahillerde de sık görülüyor. Yerden yarım metre yükselip 50 Km/h hıza çıkabilen ve su üzerinde de giden araç havada kaydığı için kontrollerine alışmak biraz zor.

Bilgi için: www.hovery.com
Fiyat: belli değil

Hi-Tech Ürünler

Orbitor Electronic Listening

Meraklı Kulaklar Sizi Dinliyor Olabilir

1980'lerin sevilen dedektif dizisi Simon&Simon'da sık sık kullanılan; küçük bir çanak anten, mikrofon ve kulaklıktan oluşan casusluk setinin benzerleri artık internette kolayca bulunabiliyor. Orbitor'un elektronik kulağı, 300 metre uzaklığa kadar fısıltıları bile duymaya yardımcı olurken, cihazın asıl kullanım amacının doğa tutkunlarına vahşi hayvanların, kuşların seslerini dinleyip kayıt etme imkanı sağlamak olduğunu hatırlatalım.

Bilgi için: www.youcansave.com

Fiyatı: 70 dolar

USB Memory Watch

Saatinizdeki Bellek Modülü

Önemli bilgilerini, dosyalarını USB bellek modülüne yükleyip yanında taşımayı sevenler için iyi haber. Yeni geliştirilen bu saat, kullanıcıları ceplerinde sallanıp duran bellek modüllerinin rahatsız edici fazlalığından kurtarmak üzere tasarlanmıştır.

USB portundan bilgisayara bağlanabilen bir bellek modülü içeren saatin kayışına da bir USB kablosu gizlenmiştir. 64, 128 ve 256 MB seçenekleri ile gelen cihaz, aynı zamanda çok şık bir saat.

Bilgi için: www.laks.com/

Fiyatı: 60-180 Dolar

Sanyo PD7

Telif Haklarını Koruyan MP3 Çalar

Sanyo'nun yeni MP3 çaları PD7, sade stili ve teknik özellikleriyle Apple'ın iPod'u ile karşılaştırılabilir gibi görünüyor ama iki cihaz arasında büyük farklar var.

PD7, MP3 ve AAC dosyalarını çalabilirken Microsoft'un Media Player formatıyla uyumlu değil. Ayrıca Liquid Audio'nun telif haklarını koruyan Secure Portable Player Platform'unu da destekliyor ve kullanıcılara bu format altında download edilmeyi bekleyen yaklaşık 120 bin şarkının kapılarını açıyor. Bir minidisc çalardan daha küçük olan cihaz, Multi Media bellek kartları ile çalışıyor.

Bilgi için: www.sanyousa.com

Fiyatı: 300 dolar

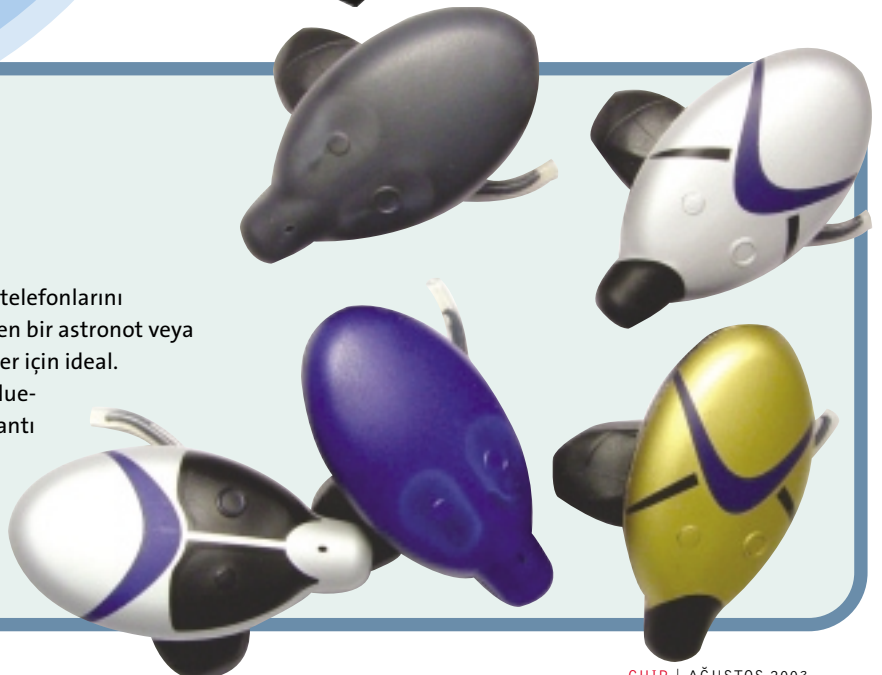
Bluespoon

Mini Bluetooth Kulaklıkları

Dünyanın en küçük Bluetooth kulaklıkları, cep telefonlarını kulaklıkla kullanmak isteyip de caddede yürüyen bir astronot veya gizli servis elemanı gibi görünmekten çekinenler için ideal. Benzerlerinin yarısı büyüklüğündeki cihazlar Bluetooth uyumlu cep telefonları ile kablolu bağlantı kuruyor ve üzerindeki mikrofon yardımıyla da görüşme yapılmasını sağlıyor. Sağ kulak için dizayn edilmiş kulaklıkların ağırlığı 10 gram.

Bilgi için: www.nextlink.to

Fiyatı: 375 dolar

Tokyo'nun Elektronik Mahallesi Akihabara

Big in Japan

Ağaç yaşken eğilir:

Bu küçük Japon kız, zamanını küçük bir dünya futbol şampiyonası oyunuyla geçiriyor.

Renkli ekranlar çok güzel!

Japonya'da renkli ekranlı cep telefonları uzun zamandır standart halini almış durumda, havalı gençler birden fazla renkli cep telefonuna sahip: biri i-mode, diğeri UMTS (Foma) için.

Ayrıntılı günlük fiyatlar:

Akihabara'daki fiyat seviyesi Türkiye'dekinden biraz daha yüksek. Günümüzde 1 Japon yeni yaklaşık 12.000 TL.

Big in Japan

Geceleyin Akihabara:

Işık denizi; Akihabara elektronik cennetinde yaşam gece ve gündüz canlı bir şekilde devam ediyor.

Welcome, Gaijin!

Çok şükür ki, Batı'dan gelen ziyaretçiler Akihabara'da her yerde İngilizce yazılarla karşılaşabiliyor.

Canlı sunum:

En etkileyici ürünler kartonlardan çıkartılıyor ve tezgahlarda canlı bir şekilde sergileniyor.

加盟店で
安心な
お買い物

Welcome To AKIHABARA

CD standında karaoke:

Müşteri burada dükkanın ortasında şarkı söyleyebiliyor, ve bundan kimse rahatsız olmuyor, aksine hoşlarına gidiyor.

Yolu Japonya'ya düşen bilgisayar tutkunları Tokyo'nun elektronik mahallesi Akihabara'ya uğramadan geçmemeli. CHIP, teknoloji çılgını Japonların rengarenk dünyasına daldı.

Sony'den geniş ekran TFT'li PC:

Modası geçmiş katot ışımalı monitörler Akihabara'da pek nadir olarak bulunuyor, buna karşın TFT ekranlı entegre sistemler "in".

Her renkten neon lambaları, kafa karıştıran harfleri, dört bir yanı kuşatan elektronik furyası ve muazzam bir elektronik aygıt arzı. Akihabara'ya (Aki-haaa-bra diye okunuyor), dijital dünya tutkunları için Tokyo'nun kalbinde ışıldayan alışveriş mahallesine, bir Avrupalının sinirlerini hızla sınavan Uzakdoğu alışveriş turuna hoş geldiniz. Burada klasik PC bileşenleri, eğlence elektroniği alanındaki yeniliklerle ve cep telefonlarına yönelik benzersiz ürünlerle iç içe geçiyor. Monitör teknolojisinin Avrupa'dakinden önemli ölçüde ileri olduğu daha ilk bakışta göze çarpıyor. Renksiz ekranlı cep telefonu yok gibi bir şey, TFT ekranlar tüplü monitörlerin pabucunu dama atalı çok olmuş. 2003 yılı sonuna kadar her iki Japon'dan birinin evinde göz alıcı bir plazma ekran bulunacak.

PC bileşenleri söz konusu olduğunda tabii ki iyi, pahalı ve olabildiğince küçük olan her şeyi bulmak mümkün. Örneğin Micro formatlı hoş PC kasalarına yönelik bir eğilim var. Ayrıca yükselen güneşin ülkesinde akım tasarrufunda bulunan Transmeta CPU'lu mini dizüstü bilgisayarlara Avrupa'da ya da ABD'de olduğundan çok daha fazla

rastlanıyor. Ürünlerin sunuluş biçimi de batılı gözlemciler için pek alışılmadık: Neredeyse her şey paketinden çıkarılıyor ve gösteri amaçlı olarak çalıştırılıyor, CPU soğutucudan tutun da DVD yazıcı gibi dahili bileşenlere kadar. 8 katlı dükkanlarda diski 80 Euro'ya kadar fiyatlarla satılan, özellikle yetişkinleri hedefleyen sayısız miktarda Manga (Japon çizgi romanları) DVD'si de ilgi uyandırıyor. 1 Euro "yalnızca" 120 Yen ettiği müddetçe, Akihabara Avrupalı alışverişçiler için bir fırsat cenneti sayılmaz.

Hakiki Japon elektronik tutkunları içinse paranın hiç önemi yok, yeter ki mal yepyeni olsun. Akihabara'da en yeni dijital kameradan tutun da sır gibi saklanan DVD yazıcılara kadar birçok ürün, daha üretici tarafından duyurulmadan önce piyasaya çıkıyor. Son olarak bir ipucu: Donanım tutkunları "Akiba PC Hotline" www.watch.impress.co.jp/akiba/ gibi Japon web sitelerinde yeni çıkmış aygıtların "kanıt fotoğraflarını" hayranlıkla izleyebilirler, ne de olsa yazı işaretleri kaosu browser'da gerçek hayatta olduğundan daha az kafa karıştırıcı. ■

DW / Garo Antikacıoğlu, agaro@chip.com.tr

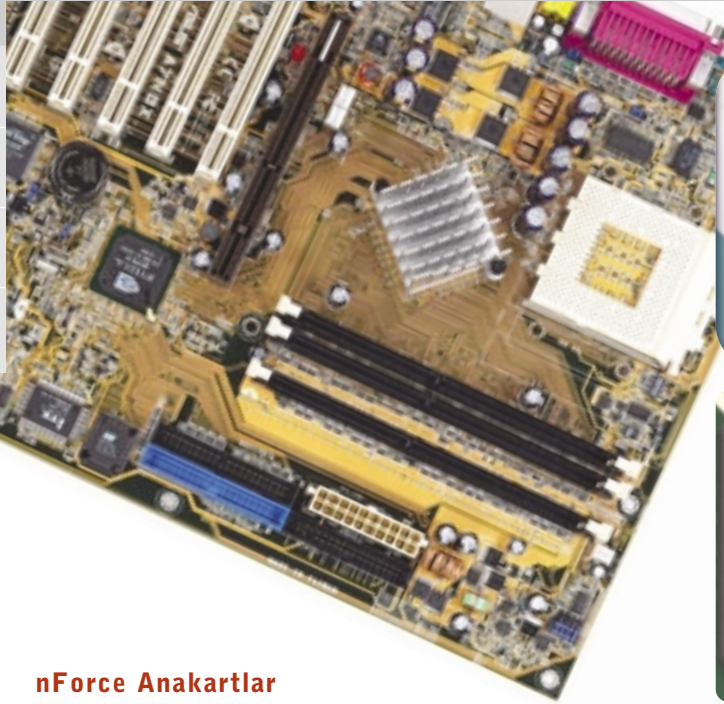
İÇİNDEKİLER

Ayın Hatası:
Kondansatör hatası

Sürpriz Yumurta:
Flash'ta oyun

Outlook Kuralları:
Kural sihirbazı ile filtreleme

Tips&Tricks:
Windows, uygulamalar...

nForce Anakartlar

IDE Sürücü Hatası

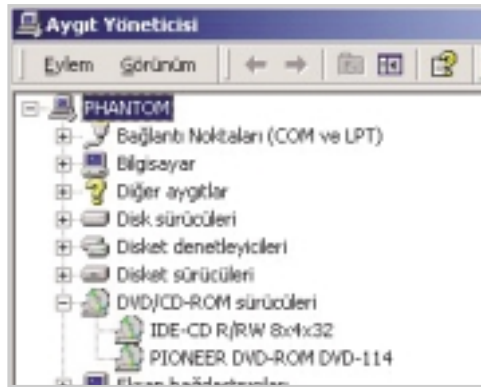
En hızlı Athlon altyapısını nForce chipsetleri sunuyor. Ancak bu chipset'li anakartlarda CD'lerin doğrudan kopyalanmasını engelleyen IDE sürücü hatasının çözümünü aşağıda bulabilirsiniz.

■ Nforce chipsetlerine sahip anakart kullanıcıları CD kopyalama konusunda umutsuzluğa kapılıyorlar. Tipik konfigürasyona göre sabit disk birinci IDE, DVD ile CD yazıcılar ise ikinci IDE yuvasına bağlanıyorlar, ancak Nero ve WinOnCd gibi CD yazma programları doğrudan kopyalama işlemini SCSI/IDE Command aborted veya geçersiz yama konumu gibi hata mesajları ile yarıda kesiyorlar. Bu sorun, yazma programlarının IDE cihazlarıyla SCSI cihazı olarak haberleşmeye çalışmasından ve bunda başarısız olmasından kaynaklanmakta. Buradaki suçlu Nvidia'nın IDE denetleyici sürücüsü. IDE sürücüsü, nForce chipset üreticisinin sunduğu All-in-One anakart sürücülerinin

yüklenmesi sırasında sisteme entegre edilir ve o andan itibaren sorun çıkartmaya başlar.

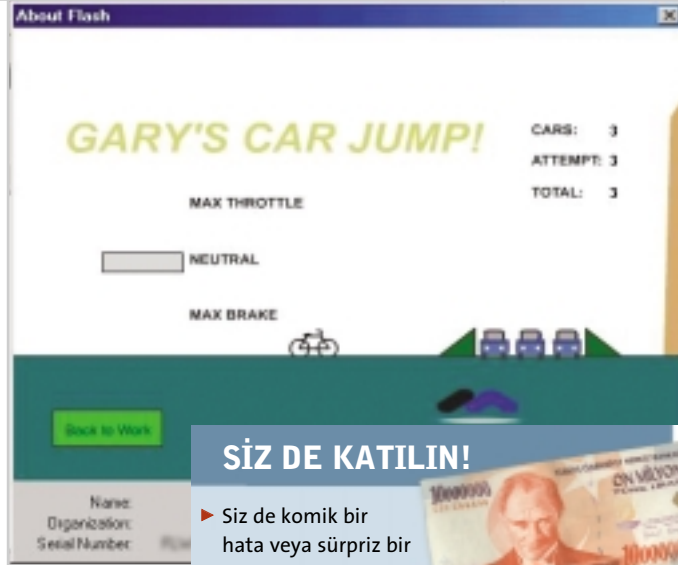
Aslında bu sorunun çözümü tahmin edileceğinizden çok daha kolay. *Başlat / Denetim Masası / Sistem* yolunu izleyerek *Aygıt Yöneticisi*'ni çalıştırın ve *DVD/CD-ROM Sürücüler* başlığı altındaki kayıtları kontrol edin. Bunlar, standart bir kurulum sonrasında SCSI Device olarak çalıştırılmaya başlamışlardır. Şimdi *IDE ATA/ATAPI Denetleyicileri* başlığını açın ve farenin sağ tuşunu kullanarak *Nvidia nForce IDE Controller* ögesine tıklayın. Açılan nesne menüsündeki *Sürücüyü Güncelleştir* ve *Yazılımı Otomatik Güncelle* komutlarını çalıştırın. Bunun sonucunda Windows XP, Nvidia'nın IDE sürücülerinin yerine Microsoft'un kendi sunduğu standart IDE sürücülerini yükleyecektir. Son olarak *Aygıt Yöneticisi*'ni kapatın.

Bilgisayarı mecburen yeniden başlattıktan sonra aynı kayıtları bir kez daha kontrol edin. *IDE ATA/ATAPI Denetleyicisi* başlığının altında birincil ve ikincil olmak üzere standart iki kanal PCI IDE denetleyicisi ekrana gelir. Eğer farenin sağ tuşunu kullanarak özelliklerini açarsanız *Gelişmiş Ayarlar* kartını kullanarak, daha önce etkin olmayan DMA modunu ayarlayabilirsiniz. Sürücüler en sonunda IDE cihazları olarak çalışmaya başlayabilirler. Bundan böyle DVD'den CD yazıcıya kopyalama yaparken IDE yolu SCSI komutları tarafından kesilmeyecektir.

Çözüm: Anakart, üzerinde SCSI cihazlarının bulunduğunu düşünüyor. Bunu Aygıt Yöneticisi'ni kullanarak ortadan kaldırabilirsiniz.

FLASH OYUN: Macromedia programcıları hazırladıkları programlara çeşitli oyunlar eklemeyi çok seviyorlar. Macromedia Flash 4'deki eğlenceli bu oyuna ulaşmak için *Help / About* komutunu çalıştırın ve ekrana gelen pencerenin sağ altında bulunan Macromedia logosuna zaman kaybetmeden, hızlı bir şekilde iki kez tıklayın. Oyunu etkinleştirmek için daha sonra sırasıyla *Thanks* ve *Team* düğmelerine tıklayın. Garry's Car Jump! isimindeki bu oyunun amacı karşıdaki duvara çarpmadan arabaların üzerinden atlamak. Bu sürpriz yumurta için Kenan Doğan'a teşekkürler...

SİZ DE KATILIN!

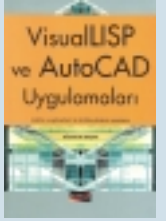
- Siz de komik bir hata veya sürpriz bir yumurta (easter egg) bulduysanız, ekran görüntüsü (screenshot) ile birlikte ktuztas@chip.com.tr adresine gönderin. Yayınlanan her ipucu için **10 milyon TL** kazanabilirsiniz.

AYIN KİTAPLARI

► VisualLISP ve Auto Cad Uygulamaları

AutoCAD'i özelleştirme standartlarını belirleyen AutoLISP'i, artık yeni özellikler eklenen VisualLISP temsil ediyor. VisualLISP, bir geliştirme aracı olarak VisualLISP düzenleyici, hata düzeltici ve AutoCAD'i kişiselleştirirken verimliliği artıran diğer araçları içeren tam bir geliştirme paketi. Hüdayim Başak'ın kaleme aldığı VisualLISP ve AutoCAD Uygulamaları, LISP ile programlamayı kolaylaştıran VisualLISP IDE'sinin kullanımı ile ilgili bilinmesi gerekenleri vermesinin yanında, bol uygulama ile tüm inceliklerini ayrıntısıyla gözler önüne seriyor. Yalın bir dille kaleme alınmış kitap, AutoLISP Referansı, AutoCAD komutları gibi temel bilgiler de içeriyor.

Bilgi için: Pusula Yayıncılık
Tel: (212) 252 42 80

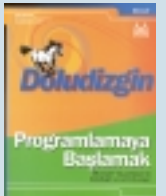

► Dolu dizgin Programlama

Kitapta Windows ve Windows uygulamaları konusunda deneyim sahibi olduğunuz, ancak daha önce tek bir satır kod programlamadığınız varsayılıyor.

Başta bilgisayar programlamada önemli kavramlar açıklanıyor. Bilgisayarın yönergeleri bellekte nasıl depolandığı ve insan aklının düşünebileceği tüm yordamları yaratabilecek üç mantıksal yapı anlatılmış. Daha sonra Visual Basic.NET'in temelleri, nasıl temin edileceği, nasıl yüklendiği ve programlama ifadelerinin nasıl girildiği anlatılıyor. Bu giriş konularından sonra altı yordamlar, sırtıflar, nesneler, modüller ve formlara geçiliyor. Kitabın sonlarına doğru araç çubukları, menüler, düğmeler ve kendi Windows kullanıcı arabiriminizi tasarlayabileceğiniz araçlar sunuluyor.

Bilgi için: Arkadaş Yayınevi
Tel: (312) 434 46 24

AYIN HATASI

Kondansatör Athlon'u engelliyor

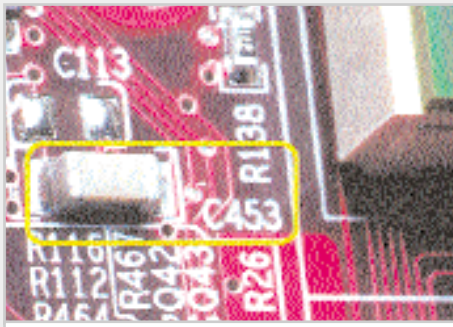
Bir donanım hatası sinirinizi mi bozdu, hemen bize iletin: **CHIP Yazı İşleri, Donanım Hatası** başlığı ile Gayrettepe mah. Vefa Bayırı sok. Gayrettepe İş Merkezi B Blok No:6 34349 Gayrettepe/İst. veya ktuztas@chip.com.tr adresine sorularınızı gönderin.

PROBLEM: Bir okuyucumuz yeni toplamak istediği bilgisayarı için çeşitli tavsiyeler sonucunda Elitgroup K7SOM+ anakartını satın almaya karar vermiş. Ancak sahip olduğu Athlon XP 1700+ işlemcisini bu kartta çalıştırmayı başaramamış. Satın aldığı firmanın duyarlı davranarak hem anakartı hem de işlemciyi değiştirmesine rağmen aynı sorun devam etmiş.

HATA TESPİTİ: Sistemi Chip Test merkezinde mercek altına aldık ve her bir bileşeni tek tek kontrol ettik. Hafıza, güç kaynağı ve sabit

diskte sorun yoktu. Ayrıca anakart ve işlemci de başka donanımlarla birlikte sorunsuz bir şekilde çalışıyorlardı. Ancak üretici web sayfasında uyumlu oldukları belirtilse de işlemci ve anakart birlikte çalışmaya yanaşmıyorlardı. Bu sırada aynı sorunla karşı karşıya kalan ve çözümü internette bulan bir okuyucumuz bize ulaşarak ne yapmamız gerektiğini anlattı.

ÇÖZÜM: Anakart üreticisi, K7SOM+ modelinin yayınlanan 5.1 revizyonunda Thoroughbred B Kern olarak adlandırılan Athlon XP işlemcilerinin tümünün çalışmasını engelleyen bir yanlış yapmış. Bu sorun, işlemci soketinin yakınında bulunan bir SMD kondansatör sökülerek ortadan kaldırılabilir. Ürünün garantisiz kalmasına neden olacak bu çözüme, anakartın uygun fiyatlı, işlemin de nispeten kolay olması nedeniyle kısaca değineceğiz. Geniş bir uca sahip olan lehim tabancası ile SMD bileşenin her iki ucunu da aynı anda ısıtın ve bulunduğu lehim yuvalarından yavaşça çıkartın. Yapılan çalışma testleri de değişikliğin başarısını ortaya koyuyor. İşlemci sorunsuz bir şekilde çalışmaya başladı. Değişiklik yapılan anakart üzerinde Athlon XP 2600+ işlemcisi de çalıştı.

YABANCI BİLEŞEN: C456 olarak isimlendirilen SMD kondansatör, güncel Athlon işlemcilerin çalışmasını engelliyor.

KURALLARI kaydetme ve başka bilgisayarlarda kullanma.

TÜM KURALLARIN LİSTESİ: yukarıdan aşağıya doğru uygulanacaktır. İşaretli olanlar etkindirler.

SIRALAMAYI bu iki düğme ile değiştirebilirsiniz.

SEÇİLİ KURALIN açıklamasını bu bölümden okuyabilirsiniz.

YENİ KURAL yaratmak için burayı tıklayın.

SEÇİLİ KURALI kopyalamak, değiştirmek, yeniden adlandırmak veya silmek için bu tuşları kullanın.

BURADAN KURALLARI export edebilir veya eski Outlook sürümlerinde kullandığınız kuralları import edebilirsiniz.

YENİ KURALLAR yarattıktan sonra bile bu düğmeye basarak iptal ederseniz, yeni yarattığınız kurallar da silinir.

İŞARETLİ KURALIN hemen çalışmasını istiyorsanız burayı tıklayın.

Kural Sihirbazı ile Çalışmak

Mükemmel Organizasyon

Yüzlerce eposta alıp gönderiyorsanız iletilerinizi üzerindeki hakimiyeti kolayca kaybedebilirsiniz.

Burada Outlook'un kural sihirbazı imdadınıza yetişiyor. Bu yardımcı sayesinde iş ile ilgili epostalarınız sizin belirlediğiniz ilgili klasöre yerleştiriliyor, önemli iletiler geldiğinde haberdar edilmenizi sağlıyor.

PROFESYONEL İPUCU

» Exchange Server'da kuralları kullanmak

Microsoft'un Exchange Server'ı da Outlook çalışmıyorken kuralları kullanabilir. Bunun için kuralların dağıtıcıya yüklenmesi ve orada çalıştırılabilir olması gerekmektedir. Eğer bir kural dağıtıcıda çalışmayacak şekilde yaratılmışsa, kuralın isminin yanında "Sadece kullanıcı için" yazısı eklenir. Bu kurallar Outlook açılırken çalıştırılırlar. Aslında en son bu kurallar çalıştırılırlar çünkü öncelikle dağıtıcıdaki kurallar gerçekleştirilmiş olurlar.

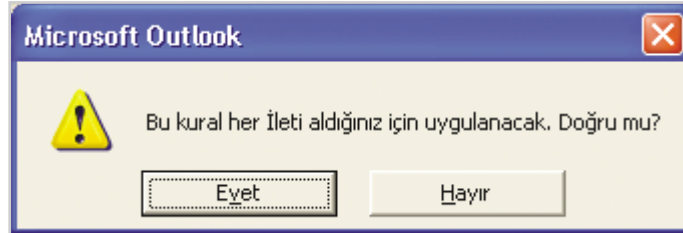
Cemil'den ve Ayşenur'dan gelen iletiler özel mektupların bulunduğu klasöre yerleşsin. Charlie'den ve Okan'dan gelen iletiler "İş arkadaşları" klasörüne gönderilsin. Patron'dan bir ileti geldiği zaman ise en yüksek sesiyle "Baba"nın müziği çalmaya başlasın.

"Araçlar" menüsünden çağrılabilen Kural Sihirbazı gönderdiğiniz veya size gelen her iletiyi belli bir nizama sokabilecek görevler yaratmanıza olanak sağlar. Daha önceden hazırlanmış dokuz farklı taslağı kullanabilir, veya hiç bir taslağı kullanmadan yeni bir kural yaratabilirsiniz. Hazırlanmış şablonlar size

şunları sağlıyor:

- Birisinden gelen iletileri bir yere taşıma
- Önemli bir ileti geldiğinde haberdar edilme
- İletinin içeriğine göre iletileri taşıma
- Bir görüşmeyi silme
- Birinden gelen iletileri bayrakla işaretleme
- Gönderilmiş iletileri kategorileştirme
- Mesajın içeriğine göre kategori atama
- Birine gönderdiğiniz iletileri bir yere taşıma
- İsteddiğiniz bir kuralı devre dışı bırakma

Kural oluşturma süresince Kural Sihirbazı sizi bir kaç diyalog penceresi ile yönlendirecektir. Burada şablonlardaki bazı değerleri kendinize göre değiştirerek yeni kurallar yaratabilirsiniz. Böylece bu değerler gönderilen veya bilgisayarınıza ulaşan her türlü iletide kontrol edilecektir. Ayrıca herhangi bir kurala istediğiniz zaman istediğiniz bir şartı daha ekleyebilirsiniz. Bu alıcı kitlesini sınırlandırmak olabilir ("Yalnızca bana

YANLIŞ UYARI:
İlk cümlede yer alan iki hataya rağmen burada “Evet”i tıklayın. Böylece kural tüm iletiler için geçerli olur.

gönderilen”), belli bir metin içerebilir (“Gövdesinde veya konuda belirli sözcükler bulunan”) veya bir dosya eki ba-

rındıran bir ileti olabilir.

Bir kurala bir yada daha fazla koşul ekleyebilirsiniz. Aslında –seçilen taslağa

YILDIRIM ATÖLYE

» Şablonsuz yeni kural yaratımı

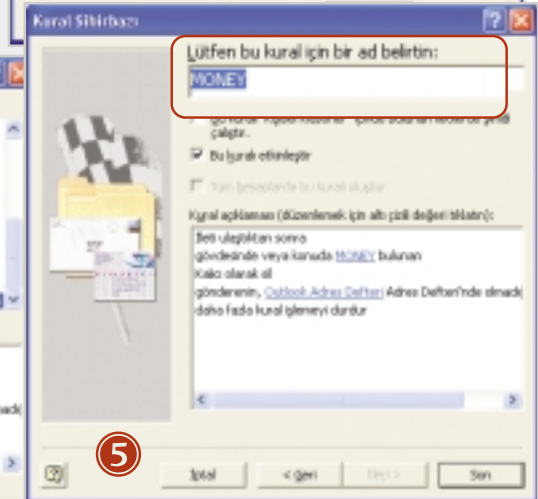
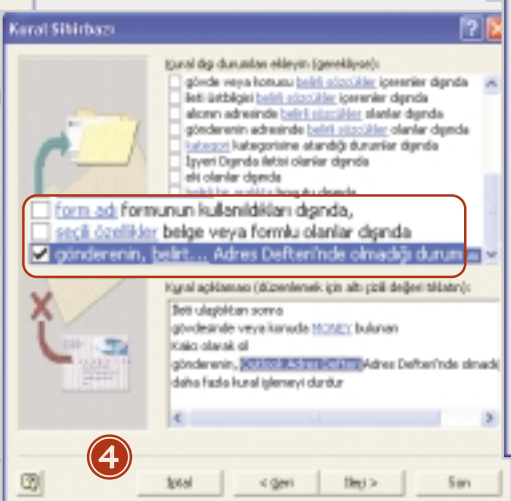
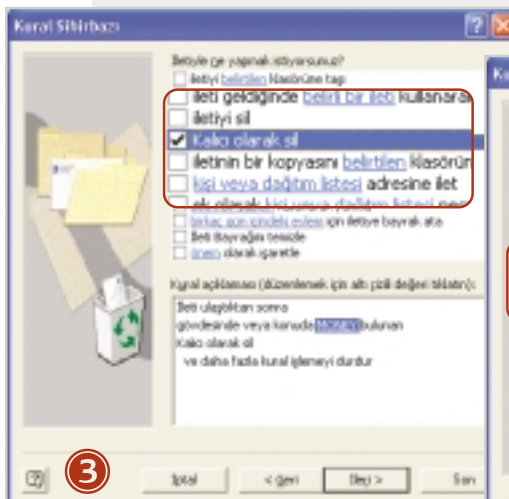
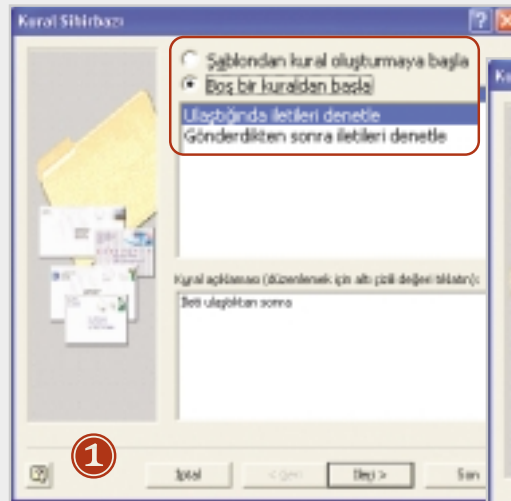
Outlook kullanırken her hangi bir şablon kullanmadan da bağımsız bir kural oluşturabilirsiniz.

Bu yol daha kullanışlıdır ve bir de avantajı vardır: Kuralları oluştururken daha esnek davranabilirsiniz.

❶ “ARAÇLAR” MENÜSÜNDEN “KURAL YÖNETİCİSİ”Nİ ÇALIŞTIRIN.

Yeni bir kural yaratmak için “Yeni” düğmesine basın. Açılan pencerede “Boş bir kuraldan başla” seçeneğini etkinleştirin. Aşağıdaki listeden “Ulaştığında iletileri denetle”yi seçin ve “İleri”yi tıklayın.

➊ **BİR SONRAKİ PENCEREDE** sağlan-
ması gereken koşulları belirlemek
için yukarıda bulunan liste alanına
göz atın ve gerekli koşulları işaret-
leyin. “Kural Açıklaması” bölümün-
de yer alan altı çizili kelimelerin
üzerini tıklayın ve değerleri size uy-
gun bir şekilde değiştirin.

3 “İLERİ”Yİ TIKLAYARAK ÜÇÜNCÜ PENCEREYE GEÇECEKSİNİZ. Burada az önce belirlediğiniz koşullara uyan iletilere neler yapılması gerektiğini belirteceksiniz. Eğer gerekirse kural açıklaması bölümünde altı çizili yerleri düzenleyin.

4) BİR SONRAKİ PENCEREDE BU KURALIN HANGİ DURUMLARDA devre dışı kalması gerektiğini belirleyeceksiniz. Burada büyük ihtimalle kural açıklaması bölümünde altı çizili bir ögeyle karşılaşacaksınız ve değer vermeniz gerekecek.

5 SON ADIMDA KURALINIZA BİR İSİM VERİN VEYA İKİNCİ ADIMDA VERDİĞİNİZ değerlerden birini girin. “Son”u tıkladığınız zaman kuralı Outlook’a devretmiş oluyorsunuz.

Kurallar için örnekler

Kural açıklaması (düzenlemek için altı çizili değeri tıklayın):

İleti ulaştıktan sonra
Adımın Kime kutusunda olduğu durum
ve **yüksek önem** olarak işaretli
ileti geldiğinde **önemli ileti, unutma!** kullanarak beni uyar
gönderenin **Ahmet Korkut** olması dışında

AHMET KORKUT'TAN GELEN İLETİLER ÖNEMSİZ: Diğer önemli olarak işaretlenmiş
iletiler geldiğinde ayarladığınız biçimde haberdar edileceksiniz.

Kural açıklaması (düzenlemek için altı çizili değeri tıklayın):

İleti ulaştıktan sonra
gönderenin adresinde **ortak.com.tr** bulunan
iletiyi **ortaklık** klasörüne taşı

YÖNLENDİRİN: İş ortağınızdan gelen iletiler doğrudan ilgili klasöre yerleştirilecektir.

Kural açıklaması (düzenlemek için altı çizili değeri tıklayın):

İleti ulaştıktan sonra
önemsiz e-posta olan veya **Önemsiz Gönderenler** tarafından
Kalıcı olarak sil
ve daha fazla kural işlemeyi durdur

"PERSONAE NON GRATAE": Eğer hiç bir alakanız olmayan insanlardan ileti alıp
duruyorsanız bu iletilerin otomatik olarak silinmesini sağlayabilirsiniz.

Kural açıklaması (düzenlemek için altı çizili değeri tıklayın):

İleti gönderildikten sonra
Patron adresine gönderilen
ve **yüksek önem** olarak işaretli
okununca bana bildir
ve iletinin bir kopyasını **ofis** klasörüne taşı

PATRON NE ZAMAN OKUYACAK? İletinin bir kopyası arşivlenecek ve patronunuz
iletiyi okuduğu zaman siz haberdar edileceksiniz.

Kural açıklaması (düzenlemek için altı çizili değeri tıklayın):

İleti gönderildikten sonra
ortak adresine gönderilen
ve gövdesinde **Benim ofiste bir saatlik işim var** bulunan
teslimi **60** dakika ertele

ZAMANLI KURAL: Eğer iletinizin içinde zamanla ilgili bir cümle koyarsanız ve uygun
kuralı yazarsanız, iletilerin zamanlamasını çok rahat yapabilirsiniz.

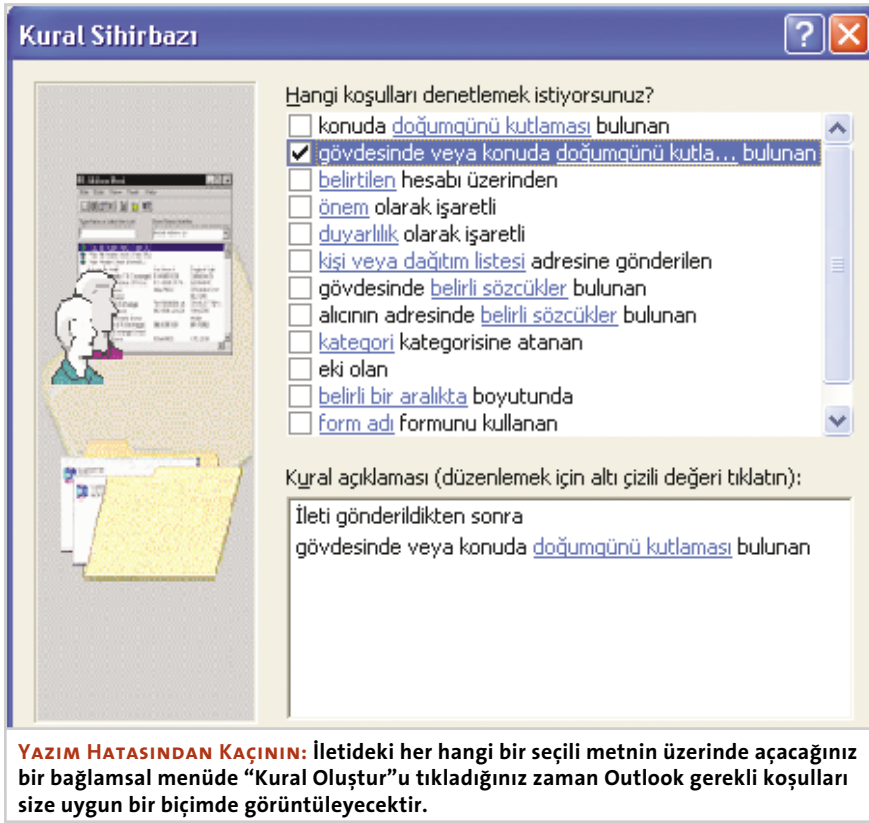
bağlı olarak- bir kurala 28 koşul ekleyebilirsiniz. Bir kurala ne kadar fazla koşul eklerseniz o kural o kadar sınırlayıcı olur, çünkü kuralda bahsi geçen her koşulu sağlaması gerekmektedir. Hiç bir koşulu seçmeden devam etmeniz de mümkün: Eğer hiç bir koşulu etkinleştirmezseniz kuralınız tüm iletilerinize uygulanacaktır. Ancak Outlook Yardım

TEMEL BİLGİLER

» Outlook'un aradığı koşullar

Gönderilmiş veya gelen iletilerde aranılacak bir çok koşul bulunmaktadır. Bu koşulların bir listesi ise aşağıdadır:

- ▶ Hesap "İsmi"ne göre
- ▶ belli birisine/birisinden veya belli bir dağıtıcı listeye/listeden
- ▶ birisine/bir listeye gönderilmiş
- ▶ sadece bana gönderilmiş
- ▶ "Kime" hanesinde ismimin bulunduğu
- ▶ "Kime" hanesinde ismimin bulunmadığı
- ▶ "Cc" hanesinde ismimin bulunduğu
- ▶ "Cc" veya "Kime" hanesinde ismimin bulunduğu
- ▶ Üstbilgide belli kelimelerin bulunduğu
- ▶ Alıcı adreslerde belli bir kelimenin bulunduğu
- ▶ Gönderici adreslerde belli bir kelimenin bulunduğu
- ▶ Konuda belli kelimelerin bulunduğu
- ▶ Metinde belli kelimelerin bulunduğu
- ▶ Konuda veya metinde belli kelimelerin bulunduğu
- ▶ Belli bir öneme sahip
- ▶ Belli bir güvenilirliğe sahip olan
- ▶ Belli bir görevi olan
- ▶ Belli bir kategoriye ait
- ▶ Önemsiz olan
- ▶ Bir taslağı olan
- ▶ Belli bir büyüklüğe sahip olan
- ▶ Belli bir tarihe kadar alınan
- ▶ Belli bir form kullanan
- ▶ Belge veya formlarda belli özellikler bulunduran
- ▶ Önemsiz eposta olan veya önemsiz gönderenler tarafından gönderilmiş olan
- ▶ Yetişkin içerikli yada yetişkin içerik gönderenler tarafından gönderilen
- ▶ Gönderenin belli bir adres defterine kayıtlı bulunduğu
- ▶ Yalnızca bu makinede çalışan

dosyasının iddia ettiği gibi "Hiç bir koşulu seçmezseniz tüm koşullar seçilmiş gibi hareket edilecektir." olacağını sanmayın.

Koşulları belirledikten sonra yapmanız gereken ayarladığınız koşullara uyan iletilere ne yapılması gerektiğidir. En çok kullanılan görevlerden biri de gelen iletinin belli bir e-posta klasörüne taşınmasıdır. Ancak bunun yerine iletinin hemen silinmesini, hazırladığınız bir şablon ile otomatik olarak cevaplanmasını veya başka bir e-posta adresine iletilmesini sağlayabilirsiniz. Eğer isterseniz Outlook bir müzik parçası çalmaya başlayabilir veya istediğiniz bir programın otomatik olarak başlamasını sağlayabilir. Bunların hepsini aynı anda da yapabilir.

Son olarak bir kural için 25 farklı kural dışı durum belirleyebilirsiniz. Kural dışı durumlardaki seçenekler hangi durumlarda kuralın devre dışı bırakılması gerektiğini denetler. Koşulların aksine, eksik bir kural dışı bütün bir kuralın çuvalmasını sağlayabilir.

Son pencerede kuralınıza bir isim vermeniz gerekmektedir. Burada tavsiyemiz anlaşılır bir isim vermeniz olacaktır. Mesela "Kime: hanesinde kötü isimler barındıran iletiler" veya "Elma-kurdu" gibi e-posta listesi ismi verebilir-

siniz.

Eğer "Bu kuralı etkinleştir" in önünde yer alan işareti kaldırmazsanız yarattığınız kural hemen etkinleştirilecektir. Bu kuralın o anda bulunduğunuz posta kutusundaki iletilerde hemen çalışmasını sağlayabilirsiniz. Bunun için isim kutusunun altındaki seçeneği etkinleştirmeniz yeterli olacaktır.

Oluşturduğunuz kurallar için mantıklı bir sıralama yapın

Kurallar sizin yaptığınız bir sıralama izlerler. Eğer bir Exchange Server'a bağlıysanız önce orada bulunan kurallar çalıştırılacaktır. Ancak bundan sonra sizin bilgisayarınızda bulunan kurallar çalışmaya başlayacaktır. Bu kurallar da yukarıdan aşağıya doğru sıradan çalışmaya başlarlar.

Bu şekilde birden fazla kural bir ileti üzerinde çalışır. Mesela bir kural önce gönderen kısmını inceleyebilir ve ardından başka bir kural da dosya eki olup olmadığını kontrol edebilir. Eğer ikinci kuralın birinci kurala uyan bir ileti üzerinde çalışmasını istemiyorsanız birinci kuralı oluştururken "daha fazla ku-

ral işlemeyi durdur"u işaretlemeniz gerekecektir. Böylece bu kural uygulandıktan sonra başka bir kural bu iletiyi rahatsız etmeyecektir.

Bunların haricinde bunun gibi yüzlerce iletiye uygulanacak kuralları kural sihirbazındaki listede en üst sıralara yerleştirmeniz gerekir. Eğer bir kaç eposta listesine üyeyseniz değişik konularda onlarca hatta yüzlerce ileti adresinize gelecektir ve kurallarınız bu iletileri inceleyeceklerdir.

Bu yüzden bu tip iletileri kendi yarattığınız liste klasörlerine taşıyacak kurallar en üstlerde bulunmalıdır. Böylece bu iletiler doğrudan kendi klasörüne gönderilecektir ve başka kuralların bu iletiler üzerinde uygulanması engellenecektir. ■

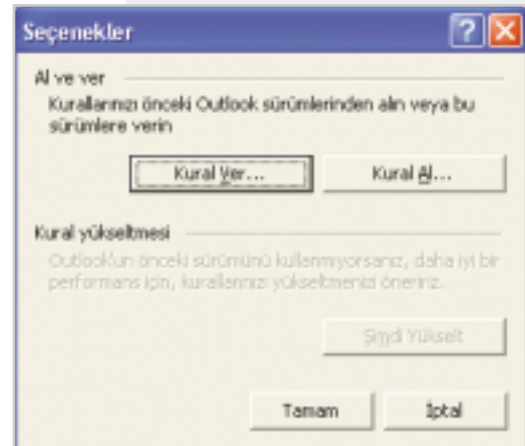
Buğra Henden, bugra@chip.com.tr

UZMAN ÖNERİSİ

» Kural kaydetme ve farklı PC'de kullanımı

Bir çok cümleden oluşan bir kuralı hızla kaydedip başka bir bilgisayara taşıyabilirsiniz. Bunun için "Araçlar" menüsünden "Kural Sihirbazı" nı çağırın ve açılan pencerede aşağıda bulunan "Seçenekler" düğmesine basın. Açılan pencerede "Kural ver" i tıklayın. Kuralınıza bir isim verin, ismin sonuna uzantısı ("rwz") otomatik olarak eklenecektir.

Bu dosyayı bir diskete, ağda bulunan başka bir sabit diske veya internetteki sayfanıza kaydedin. Buradan başka bir bilgisayarda bulunan Outlook'a kurallarınızı hemen indirebilirsiniz. Bunu yapmak kural ihraç etmekten farksız. Seçenekleri tıkladıktan sonra sadece "Kural Al" ı tıklamanız yeterlidir. (Aşağıdaki resme göz atın)

İPUÇLARI AĞUSTOS 2003

» WINDOWS

1	Windows 98, Me, 2000, XP: Çok sayıda klasör penceresinin aynı anda kapatılması	152
2	Windows 2000,XP: İşlemci performansının dengeli dağılımı	152
3	Windows 2000, XP: Bir çok programın tek tıkla kapatılması	152
4	Windows 2000, XP: Kendiliğinden tamamlanan dosya isimleri	153
5	Windows 98, Me, 2000, XP: Kişisel kayıt defteri oluşturmak	153
6	Windows 98, 2000,XP: Gezgindeki uyarı mesajlarını kapatmak	154

» UYGULAMALAR

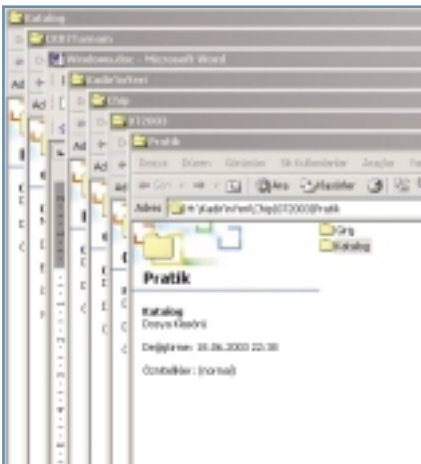
7	Office 97, 2000, XP: Tamamlanan işlerin işaretlenmesi	154
8	Word 97, 2000, XP: Yazı tiplerinin örnekli listesini almak için	154
9	Excel 97, 2000,XP: Bir tablodaki hücrelerin tek tek korunması	156
10	Excel 2000, XP: Açık Excel belgelerine hızlı erişmek	156
11	Outlook XP: Belirli adreslerin otomatik olarak tamamlanmaması	156

1 Windows 98, Me, 2000, XP

Çok sayıda pencerenin aynı anda kapatılması

Bir dosya ararken çok sayıda klasörü arka arkaya açtınız. Ancak bu pencereler artık masaüstünü kaphıyorlar. Hepsini tek tek kapatmak yerine aynı anda kapatmak için bir yol arıyorsunuz.

İPUCU: En son açtığınız klasöre ait pencereyi etkinleştirin ve [Shift] tuşunu basılı tutarken pencerenin başlık çubuğunda bulunan çarpı işaretli düğmeye tıklayın. Bunun sonucunda Windows bu klasörü ve diğerlerini aynı anda otomatik olarak kapatacaktır. Eğer kapatmadan önce, bir önceki pencereyi seçerseniz Windows en son açılan pencereye dokunmayacaktır.

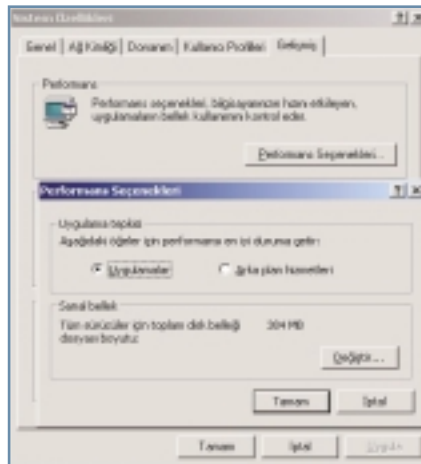
1 **BİR ATIŞTA YEDİ PENCERE:** Küçük bir hile ile birden fazla klasör penceresini aynı anda kapatabilirsiniz.

2 Windows 2000, XP

İşlemci performansının dengeli dağılımı

İşlemci performansını uygulamalarınız için en uygun şekilde dağıtmak istiyorsunuz. Bunun için hangi ayarların kullanılması gerektiğini merak ediyorsunuz.

İPUCU: Windows 2000 ve XP işletim sistemleri, Multitasking'de işlemci yükünün dağıtılması için iki seçenek sunarlar. *Denetim Masası*'ndaki *Sistem* simgesine çift tıklayın ve takip eden iletişim penceresindeki *Gelişmiş* kartını etkinleştirin. Windows 2000 altında *Performans Seçenekleri* ve Windows XP altında da *Performans* düğmesine tıklayın.

2 **OPTİMUM PERFORMANS:** Normal masaüstü çalışması için "Uygulamalar"ın işaretlenmesi yeterli.

Tips & Tricks

Donanım ve yazılım sorunları bilgisayar kullanıcılarının günlük hayatlarının bir parçasıdır. CHIP size sorunları güvenli bir şekilde çözebilmeniz için önerilerde bulunuyor ve rehberlik ediyor.

Eğer bilgisayarınızı bir iş istasyonu olarak kullanıyorsanız Windows 2000 altında *Uygulamalar* veya Windows XP için de *Programlar* seçeneğini işaretlemelisiniz. Bu durumda ön planda etkin olan program, işlemci performansının büyük kısmını kullanacaktır.

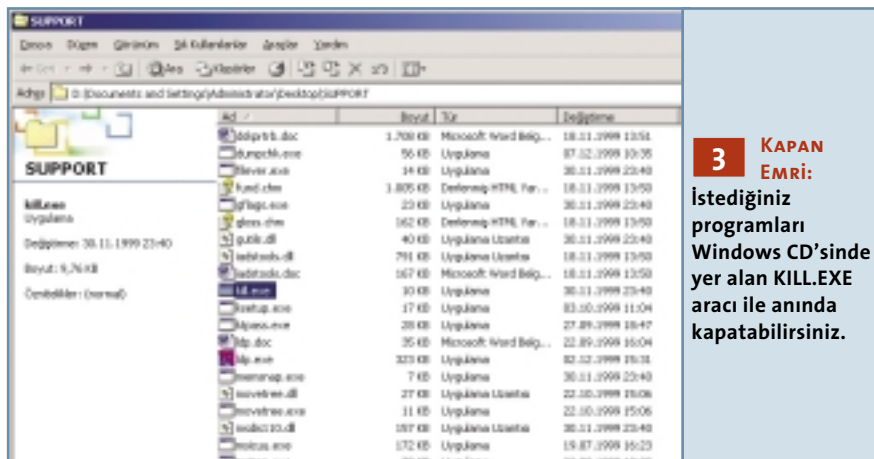
Ancak bilgisayarınızı sunucu olarak kullanıyorsanız *Arka Plan Hizmetleri* seçeneğini etkinleştirmelisiniz. Bu durumda tüm programlar işlemci performansından eşit bir şekilde faydalanırlar. Bu seçeneğin, eşit olmayan Multitasking dağılımının rahatsız edici gürültülerin ortaya çıkmasına neden olabileceği ses dosyalarının düzenlenmesi için de kullanılması tavsiye edilir. Açık olan iletişim pencerelerini, yapılan değişiklikleri kabul etmek için *Tamam* düğmelerine tıklayarak kapatın.

3 Windows 2000, XP

Birçok programın tek tıklamayla kapatılması

İhtiyaçlarınız doğrultusunda çok sayıda programı aynı anda kullanmak zorunda kalıyorsunuz. Bu programları, hiç değilse bir batch dosyası yardımıyla, aynı anda kapatmak istiyorsunuz.

İPUCU: Windows 2000, XP ve NT 4.0 işletim sistemleri de Unix sistemlerinde olduğu gibi programların kapatılması için KILL.EXE hizmet programına sahiptirler. Bu kullanışlı araç normalde Windows CD'sindeki Resource Toolkit

içerisine gizlenmiştir. Bunu kullanabil-
mek için Windows CD'sini yerleştirin ve
açılış penceresindeki CD'ye *Gözet* ko-
mutuna tıklayın. Buradaki Support/To-
ols klasörünü etkinleştirin ve SUP-
PORT.CAB dosyasına farenin sağ tuşu
ile tıkladıktan sonra açılan nesne menü-
sündeki *Aç* komutunu çalıştırın. Şimdi
KILL.EXE dosyasına farenin sağ tuşunu
kullanarak tıklayın, *Extract* komutunu
çalıştırınca ekrana gelen iletişim pence-
resinden hedef olarak “C:\WINNT”
(Windows XP için “C:\WINDOWS”) *Tamam*
düğmesine tıklayın. KILL.EXE, komut satı-
rında, yani DOS penceresinde çalışan
bir uygulamadır. Parametre olarak ka-
patılacak programın işlem numarası
(PID) ve isminin girilmesi gereklidir. İş-
lemlerin ve işlem ID'lerinin bir listesini
Görev Yöneticisi veya Resource Kit içe-
risinde yer alan TLIST hizmet programı
ile görüntüleyebilirsiniz. Ciddi durum-
lar için de ek olarak “f” (Force Process
Kill) seçeneğini kullanabilirsiniz.

Şimdi bir batch dosyası yazın. Bunun için Not Defteri'ni kullanarak boş bir metin dosyası açın ve kapatılmasını istediğiniz programları aşağıdaki örneğe benzer şekilde girin:

```
@echo off
```

```
kill -f gdonkey.exe
```

```
kill -f iexplore.exe
```

```
kill -f stardownloader.exe
```

Bu dosyayı, örneğin “STOP_P2P.BAT” adı altında kaydedin ve masaüstüne bir kısayol oluşturun. Windows, bu kısayol üzerine çift tıkladığında paylaşım aracı eDonkey, Internet Explorer ve Download Manager uygulamalarını sorgulama-
dan sonlandıracaktır.

DİKKAT! Önemli sistem işlemlerinin KILL aracı kullanılarak yanlışlıkla kapatılması sistemin anında çökmesine neden olabilir.

4 Windows 2000, XP

Kendiliğinden tamamlanan dosya isimleri

Girdiğiniz bilgilerin otomatik olarak tamamlanmasına Solaris gibi işletim sistemleri veya Excel gibi uygulamalardan alışkınsınız. Bu konforlu işlevi komut satırında da kullanmak istiyorsunuz.

İPUÇU: İlk olarak bu işlemin, Windows NT ve 2000 altında Kayıt Defteri kullanılarak etkinleştirilmesi gereklidir. Bunun için *Başlat* menüsündeki *Çalıştır* komutu ile ekrana gelen penceredeki *Aç* kutusuna “regedit” yazdıktan sonra *Tamam* düğmesine tıklayın. Takip eden penceredeki “HKEY_CURRENT_USER\Software\Microsoft\Command Processor” anahtarını etkinleştirin. Pencerenin sağ tarafındaki “CompletionChar” DWORD Değeri’ne tıklayın ve *Düzen / Değiştir* komutunu çalıştırın. Ekrana ge-

len pencereye ASCII değeri olarak “9” girin ve *Tamam* düğmesine tıklayın. Bu değer ile otomatik tamamlama fonksiyonu için bir tuş atanmış olur. “9” rakamının ASCII karşılığı [Tab] tuşuna denk gelmektedir. *Kayıt Defteri / Çık* komutunu kullanarak Kayıt Defteri Düzenleyicisi’ni kapatın.

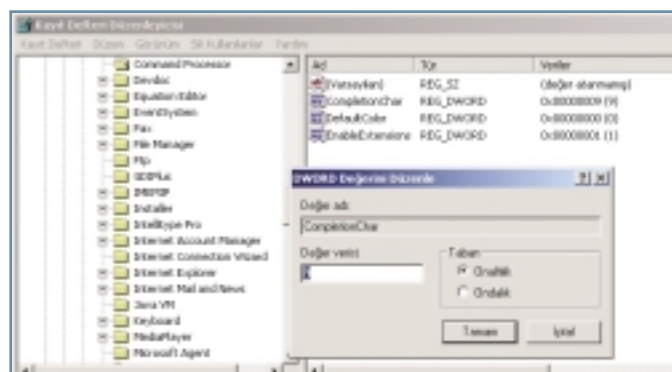
İleride komut satırına girdiğiniz klasör ve dosya isimlerinin otomatik olarak tamamlanmasını sağlayabilirsiniz. Bunun için dosya harfi ya da klasörün ilk harfini girip [Tab] tuşuna basın. Şayet yazdığınız kısma karşılık gelen birden çok seçenek varsa, bunları sırasıyla ekrana getirmek ve istediğinizi seçmek için [Tab] tuşuna arka arkaya basmanız yeterli olacaktır.

5 Windows 98, Me, 2000, XP

Kişisel kayıt defteri oluşturmak

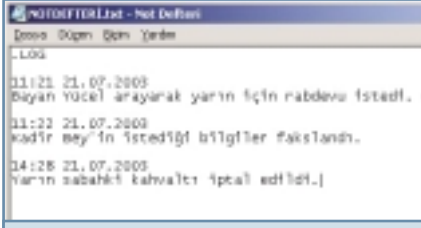
Çalışırken gelen çağrılarla ilgili notlar alıyorsunuz. Bunun için günün tarihini ve saati de kayıt ediyorsunuz. Bu bilgileri ayrıca tespit etmek ve yeniden girmek yerine, bu işlemi otomatik olarak gerçekleştirebilecek bir araca ihtiyacınız var.

İpucu: Windows donatıları arasında yer alan Not Defteri'ni kullanarak tam otomatik bir kayıt defteri oluşturabilirsiniz. Bunun için Not Defteri'nde boş bir belge oluşturun ve ilk satıra “LOG” yazın. Bunun büyük harfle yazmaya dikkat edin. Ardından bu dosyayı istediğiniz bir isim kullanarak, örneğin NOTDEFTERİ.TXT veya LOGDEFTERİ.TXT olarak kaydedin. İleride bu dosyaya daha hızlı ve rahat bir şekilde ulaşabilmek için Windows'un masaüstüne, *Başlat* menüsüne veya hızlı başlat çubuğuna →

4 HIZLI GİRİŞ: Otomatik

tamamlama işlevi özellikle uzun klasör ve dosya isimlerinin hızlı bir şekilde girilmesini kolaylaştırır.

5 KAYIT DEFTERİ: Eğer Not Defteri'ni kullanarak ilk satırında ".LOG" yazan bir metin dosyası oluşturursanız Windows tarih ve saat bilgilerini otomatik olarak ekler.

bir kısayol oluşturun. Bu dosyayı Not Defteri'ni kullanarak açtığınız zaman son satıra günün tarihi ve o andaki saat bilgileri otomatik olarak yazılacak ve bir satır boş bırakılacaktır. Ardından istediğiniz notu girebilir ve dosyayı kaydettikten sonra bir sonraki nota kadar kapatabilirsiniz.

6 Windows 98, 2000, XP

Gezgindeki uyarı mesajlarını kapatmak

Belirli klasörleri açmak istediğiniz zaman Windows Gezgin'i, söz konusu sistem klasörlerinin içeriklerinin değiştirilmemesi gerektiğini belirten mesajlar ekrana getirir. Bu durumda içeriğe ulaşmak için Dosyaları Göster düğmesine tıklamak şarttır. Ancak bu uyarı mesajlarını artık görmek istemiyorsunuz.

İPUCU: Söz konusu mesajlar gezginin sadece web görünümünde ekrana gelirler ve DESKTOP.INI ile FOLDER.HTT dosyalarından kaynaklanmaktadır. Mesajların kapatılması için FOLDER.HTT dosyasının Javascript kodunun düzenlenmesi gereklidir. Bunun için Windows Gezgin'i penceresindeki Araçlar / Klasör Seçenekleri komutunu çalıştırın, takip eden pencere'deki Görünüm kartını etkinleştirin ve Gizli dosya ve klasörler başlığı altındaki Gizli dosya ve klasörleri gösterme seçeneğini işaretleyin. Şimdi söz konusu klasörü açın ve fare'nin sağ tuşunu kullanarak FOLDER.HTT dosyasına tıklayın. Ekrana gelen nesne menüsündeki Birlikte Aç komutunu çalıştırın, uygulama olarak Not Defteri'ni seçin ve Tamam düğmesine tıklayın. Şimdi ilgili komutu bulmak için Not Defteri'ndeki Düzen / Bul komutunu çalıştırın.

Windows 98 altında "Init" yazın ve

Sonrakini Bul düğmesine tıklayın. "function Init ()" satırını bulduktan sonra aşağıdaki kod içerisindeki "none" kelimesini silerek yerine sadece bir boşluk karakteri bırakın. Yaptığınız değişiklikleri Dosya / Kaydet komutunu kullanarak kaydedin ve Not Defteri'ni kapatın.

```
Document.all.FileList.style.display = "none"
```

Windows 2000 altında ise "gShowFiles" ifadesini aratın. Bulunduğu ilk yerin ardından "gShowFiles = true" satırını ekleyin ve değişiklikleri kaydedin.

```
gShowFiles = !gFolder.HaveToShowWebViewBarricade
```

Windows XP ise önceki versiyonlara göre daha kullanışlıdır ve sadece Araçlar / Klasör Seçenekleri ile ulaşılan pencere'deki Sistem klasörlerinin içeriğini göster seçeneğinin işaretlenmesi ve Tamam düğmesine tıklanması yeterli olacaktır.

7 Office 97, 2000, XP

Tamamlanan işlerin işaretlenmesi

Excel tablosundaki tamamlanan kayıtları kolayca işaretlemek istiyorsunuz. Ancak bu tür bir işaretin Word'ün özel simgeler penceresinden kopyalanması vakit alıyor.

İPUCU: Bu işarete tüm uygulamalardan oldukça rahat bir şekilde ulaşabilirsiniz. Bu, TrueType sistem yazı tipleri arasında bulunan "Marlett" içerisine gizlen-

7 ZENGİN MADEN: Marlett yazı tipi çok sık ihtiyaç duyulan simgeleri tüm Office programlarının kullanımına sunuyor.

miştir. Bu yazı tipi, örneğin Windows, Başlat menüsündeki oklar gibi işaretleri kullandığı için standart olarak yüklenir.

Söz konusu onay işaretini eklemek için belge içerisine küçük bir "a" harfi ekleyin ve bunu seçin. Word altında Biçim / Yazı Tipi veya Excel altında da Biçim / Hücreler komutunu çalıştırın ve ekrana gelen pencere'deki Yazı Tipi kartını etkinleştirdikten sonra yazı tipi listesinden Marlett'i seçin. Aradığınız onay işareti, Tamam düğmesine tıkladıktan sonra karşınıza çıkacaktır. Eğer isterseniz bir sütunun tamamını bu şekilde biçimlendirebilirsiniz. Bunun sonucunda bir hücreye "a" harfini girdiğinizde söz konusu işaret ekrana gelir.

Marlett yazı tipi, Windows'un Başlat menüsünde kullandığı üçgen şeklindeki oklar gibi birçok simgeye sahiptir. Hazırladığınız dokümanlar içerisinde bu okları kullanmak için "3", "4", "5" veya "6" rakamlarını girmeniz ve yazı tipini değiştirmeniz yeterli olacaktır.

8 Word 97, 2000, XP

Yazı tiplerinin örnekli listesini almak için

Sisteminizde yüklü tüm yazı tiplerinin örneklerle görüntülediği bir liste oluşturmak istiyorsunuz. Yazı tiplerini tek tek seçebilmeniz ve örnek metin girme işleminin otomatik olarak gerçekleştirilmesi de iyi olurdu.

İPUCU: Word altında Araçlar / Makro / Makrolar komutunu çalıştırın, ekrana gelen pencereye YazıtipiListesi gibi bir makro ismi girin ve Oluştur düğmesine tıklayın. Şimdi ekrana gelen Microsoft Visual Basic Düzenleyicisi penceresine aşağıdaki kaynak kodu girin:

```
Sub YazıTipiListesi()  
Dim Yazıtipi As Variant  
Application.ScreenUpdating = False  
Documents.Add Template:="normal"  
For Each Yazıtipi In FontNames  
With Selection  
.Font.Name = "times new roman"  
.Font.Bold = True  
.Font.Underline = True  
.TypeText Yazıtipi  
.InsertParagraphAfter  
.MoveDown unit:=wdParagraph,  
→
```

```

Count:=1, Extend:=wdMove
.Font.Bold = False
.Font.Underline = False
.Font.Name = Yazıtipi
.TypeText "abcçdefgğhijklmnoöprs →
ştuüvyz - qwxİ"
.InsertParagraphAfter
.MoveDown unit:=wdParagraph, →
Count:=1, Extend:=wdMove
.TypeText "0123456789?%&()[]" →
_-=+/<>"
.InsertParagraphAfter
.InsertParagraphAfter
.MoveDown unit:=wdParagraph, →
Count:=1, Extend:=wdMove
End With
Next Yazıtipi
Application.ScreenUpdating = True

End Sub

```

Kaynak kodu eksiksiz bir şekilde girdikten sonra *File / Close*'dan *Return to Microsoft Word* komutunu kullanarak Word penceresine geri dönün. *Araçlar / Makro / Makrolar* komutunu çalıştırın ve ekrana gelen listeden "YazıtipiListesi" makrosunu seçtikten sonra *Çalıştır* düğmesine tıklayın. Word, istediğiniz yazı tipi listesinin bulunduğu belgeyi birkaç saniye içerisinde hazırlayacaktır.

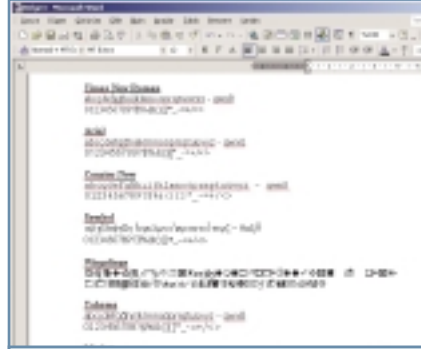
9 Excel 97, 2000, XP

Bir tablodaki hücrelerin tek tek korunması

Önemli bir formülün silinmesini engellemek için bir tablodaki tek bir hücreyi korumak istiyorsunuz. Ancak Excel, sayfa koruması ile tüm çalışma sayfasının korunmasını sağlıyor.

İPUCU: İlk olarak tüm hücrelerdeki korumayı kaldırmalı ve ardından korumak istediğiniz hücreyi tanımlamalısınız. Bunun için aşağıdaki adımları uygulayın.

1. Tablonun sol üst köşesinde bulunan küçük kutucuğa tıklayarak tüm tabloyu koruma altına alın. Şimdi *Biçim / Hücreler* komutunu çalıştırın ve ekrana gelen penceredeki *Koruma* kartını etkinleştirin. Burada bulunan *Kilitli* seçeneğindeki işareti kaldırın ve yaptığınız değişikliği *Tamam* düğmesine tıklayarak onaylayın.

8 Bir Bakışta: Yüklü yazı tiplerinin bulunduğu eksiksiz bir liste ile hazırladığınız belgenin görünümü için en uygun yazı tipini rahatlıkla bulabilirsiniz.

2. Koruma altına almak istediğiniz hücreyi ve hücre aralığını seçin. *Biçim / Hücreler* komutunu tekrar çalıştırın ve *Koruma* kartı üzerinde bulunan *Kilitli* seçeneğini, seçili olan hücre aralığı için işaretleyin. Son olarak *Tamam* düğmesine tıklayın.

3. Şimdi *Araçlar / Koruma / Sayfayı Koruma* komutunu çalıştırın. Takip eden iletişim penceresine bir parola girin ve *Tamam* düğmesine tıklayın. Onaylanması için parolayı bir kere daha girin. Biraz önce seçtiğiniz hücre veya hücrelerin içeriklerini parola girmeden değiştirmek artık mümkün olmayacaktır.

10 Word 2000, XP

Açık Excel belgelerine hızlı erişmek

Aralarında veri alış verişi yapabilmek için aynı anda iki veya daha fazla çalışma sayfası üzerinde çalışıyorsunuz. Çalışma sayfaları arasında geçiş yapmak için Pencere menüsünü kullanmak yerine daha hızlı bir çözüm arıyorsunuz.

9 Erişim Serbest: Belirli hücreleri değişikliklere karşı korumadan önce ilk olarak tüm hücrelerin korumasını kaldırmalısınız.

İPUCU: Excel'in 2000 versiyonundan itibaren, açık tüm çalışma sayfalarının görev çubuğunda ayrı ayrı görüntülenmesini sağlayabilirsiniz. Bunun için *Araçlar / Seçenekler* komutunu çalıştırın ve ekrana gelen penceredeki *Görünüm* kartını etkinleştirin. Buradaki *Göster* başlığı altında bulunan *Araç Çubuğu*'ndaki pencereler seçeneğini işaretledikten sonra *Tamam* düğmesine tıklayın. Bundan böyle açtığınız tüm çalışma sayfaları Görev Çubuğu üzerinde ayrı bir düğme ile temsil edilecek ve ayrıca istediğiniz pencereye ulaşmak için [Alt]+[Tab] tuş kombinasyonunu da kullanabileceksiniz.

11 Outlook XP

Belirli adreslerin otomatik olarak tamamlanmaması

Outlook, yeni bir e-posta adresi girerken birkaç karakterden sonra muhtemel alıcıların adreslerini görüntüler. Bunlar arasında geçerli olmayan veya çok seyrekle kullandığınız adresler de görüntülenirler. Outlook'un bu adresleri ileride göstermesini istemiyorsunuz.

İPUCU: Outlook'u çalıştırın ve yeni bir e-posta yaratın. "Kime" adres alanına istemediğiniz bir adresi girdiğiniz zaman birkaç karakter sonra, şu ana kadar kısmı aynı olan adreslerin bir listesi ekrana gelecektir. Şimdi ok tuşlarını kullanarak istemediğiniz adresi seçin ve ilgili kaydı silmek için [Del] tuşuna basın. Outlook bu adresi dahili listesinden çıkartacak ve adres girerken bir daha önermeyecektir. Eğer şu ana kadar kaydedilmiş adreslerin tamamını silmek isterseniz, ilgili kayıtların tutulduğu sisteminizdeki OUTLOOK.NK2 dosyasını silin. Bu dosyayı Windows XP altında "Documents and Settings" klasörünün içerisindeki kullanıcı hesabına ait klasörde, "Application Data\Microsoft\Outlook" altında bulabilirsiniz. Eğer Windows'un daha eski bir versiyonunu kullanıyorsanız Windows kurulum klasörü altında bulunan "Application Data\Microsoft\Outlook" içerisine bakmalısınız. Outlook, bu dosya silindikten sonraki açılışında yeni bir tane oluşturacak ve kullanılan adresleri yeniden ekleyecektir. ■

İÇİNDEKİLER

Nette Televizyon Keyfi:
Web'de radyo ve TV izlemek

BitTorrent:
Yeni takas borsası

Ticari Müzik Borsaları Gerçek Oluyor

Apple İmkansızı Başardı

Müzik piyasası Apple'ın başarısını konuşuyor. Apple şarkıların Web üzerinden yasal ve karlı bir biçimde dağıtılabileceğini kanıtladı.

■ Pek çok kullanıcı için internet üzerinden şarkı indirmenin en cazip yanı, şarkıların bedava gelmesidir. Bu durumu korsanlık olarak tanımlayan müzik endüstrisi, telifli şarkıların ücret karşılığında download edilmesine izin veren ama KaZaA gibi bedava kaynaklar varken kullanıcıların rağbet etmediği online müzik mağazalarını nasıl popüler ve karlı hale getireceğini düşünürse, Apple şimdiye kadar hiçbir ticari müzik borsasının yapamadığını yaptı: Firmanın online müzik mağazası, (www.apple.com/music) başlangıç aşamasında yalnızca Amerika'daki Mac kullanıcılarına açık olmasına rağmen milyonlarca şarkı satıyor, milyonlarca dolar kar ediyor.

Altına hücum başladı!

Bu hızlı başarı yüzünden sektörde pek çok firma, umutlarını kesmiş oldukları online müzik satışı pazarına yeniden odaklandı. Microsoft, şarkıları Windows altında taşınabilir cihazlarla dinlenebilir ya da zaman bakımından sınırlı olarak kullanılabilir hale getirmek için Digital Rights Management (DRM) üzerinde çalışıyor. RealNetworks ABD vatandaşlarına Listen.com Portal'ında 79 Cent karşılığında indirebilecekleri müzik

dosyaları sunuyor. Apple'ın şarkı başına 99 Cent talep ettiğini hatırlarsak, piyasada fiyat rekabeti başladı bile denebilir. Pazara yeni firmalar girdikçe, fiyatlarda da düşecek.

Güvenilir markaların şansı fazla

Amazon'un lideri Jeff Bezos ise yeni Download-Shop'lar için kendi planları hakkında kehanette bulunuyor. Amazon da Apple gibi, ismi ve markası nedeniyle çok değerli bir avantaja sahip: Kullanıcısının güvenine. Ancak Startup firmaları bile yeniden yatırım firmaları ile görüşmeye başladı. Herkes online müzik market kurma telaşı içinde görünüyor. CHIP'in edindiği bilgilere göre Avrupalı elektronik zinciri Saturn, üç Alman geliştiricinin fikrini şubelerinde uygulamak istiyor. Müşteriler şarkıları sigara seçer gibi bir otomattan seçecek ve MP3 çalarların üzerindeki USB Stick sayesinde çekebilecek.

Müzik piyasası Napster ile başlayan online şarkı satışı hayallerini sonunda gerçekleştirecek gibi görünüyor. Ama online müzik satışı yapacak adaylar, Apple'ın tüm piyasayı ele geçirmesinden önce yarışa dahil olma ve bu işi yapan sitelerin sayısı da artmadan, tatlı bir kar etme telaşı içinde görünüyor.

Bilgi için: www.apple.com

Statüleri Değişebilecek mi?

Net Kafelere Yasa Teklifi

CHP Ankara Milletvekili İsmet Çanakçı tarafından TBMM Başkanlığı'na sunulan yasa teklifi ile, polis soruşturması üzerine o yerin en büyük mülki amiri tarafından açılmasına izin ver-

len kiraathane ve kahvehaneler ile internet kafelerin, bundan böyle bağlı olduğu meslek odasının izniyle açılması gündeme geliyor. Ayrıca kahvehane ve internet kafelerin kuruluşunda

uygulanan ikili ruhsat alınması zorunluluğunu da kaldırmayı öngören teklif, sadece yerel yönetimlerden izin alınmasını yeterli kılıyor.

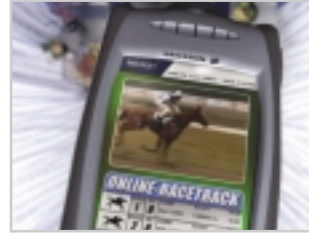

Çalıntı Telefonlara Uyarı Mesajı

“Bu Telefon Çalıntıdır”

Cep telefonu hırsızlığıyla ilgili gittikçe artan sayıda şikayet alan Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, bu suçla mücadele kapsamında GSM operatörleriyle ortak bir proje geliştirdi. Türkiye’de ilk kez uygulanacak olan bu yöntem sayesinde çalıntı telefonların ekranlarında, çalıntı olduğunu belirten bir mesaj görünlenecek. Cep telefonunu çaldıran bir kişinin şikayette bulunması halinde, suç duyurusu ilgili GSM

operatörüne iletilecek ve GSM operatörü de çalıntı telefonun ekranına, “cep telefonunuz çalıntıdır” uyarısı gönderecek. Çalıntı malı bilerek alan ve kullanan kullanıcılar için 7 günden 3 yıla kadar hapis cezası söz konusu olduğundan, çalıntı malların ikinci el pazarda satılması zorlaşacak. İlk olarak Ankara’da uygulanacak yeni sistem şimdilik Turkcell, Aria ve Aycell hattını kullanan telefonları kapsayacak.

Yüksek Hız Denemeleri 3G’yi Görmeden 4G mi Geliyor?

Avrupa’da UMTS startı sürünce de kalırken, Japon mobil telsiz sunucusu NTT DoCoMo gelecek neslin cep telefonu ağı “4G”nin uygulamalı deneme çalışmalarına şimdiden başladı bile. Firma hem binalarda, hem de açık alanda 100 MBit’e kadar veri transfer olanağı sağlayan özel transfer tekniklerini denemek istiyor. NTT DoCoMo böylelikle kendini yine öncü olarak lanse edip “4G”yi 2010 yılına kadar piyasaya çıkabilecek hale getirmeye niyetli.

Bilgi için:

www.nttdocomo.com

Star Wars’a Abonelik Meraklısına Özel Star Wars

Star Wars serisi yapımcıları yapıtlarının ticarileştirilmesinde yeni yollar deniyor. Filmlerin hayranları yıllık 19,95 dolarlık ücret karşılığında “Hyperspace” adlı bir Web servisine erişim elde ediyor. Lucasarts, bu serviste üçüncü bölümünün çekim çalışmalarından özel sahneler sunuyor. Hayranlar kayıtların yanı sıra bir üretim günlüğüne de erişebiliyor. Ayrıca ikinci film olan “Attack of the Clones”un şimdiye kadar yayınlanmamış sahneleri de ziyaretçileri bekliyor.

Bilgi için: www.starwars.com

BAĞLANTI ÜCRETLERİ

superonline superonline.com (212) 310 0000
Skyrunner
Silver 69 milyon TL

sınırsız erişim
1 ay 18.9 milyon TL
3 ay 49 milyon TL
12 ay 119 milyon TL

e-pack
üyelik+10 saat 6,5 milyon TL
10 saat 5,5 milyon TL

tt net ttnet.net.tr (212) 444 0145

psn 1 ay 9.5 milyon TL
3 ay 22.5 milyon TL
6 ay 38.5 milyon TL
12 ay 58 milyon TL
isdn-ba 1 ay 9.5 milyon TL
3 ay 22.5 milyon TL
6 ay 38.5 milyon TL
12 ay 58 milyon TL

turknet turknet.net (212) 444 0077

1 ay 15 milyon TL
3 ay 39 milyon TL
12 ay 139 milyon TL
net.ultra 1 ay 24 milyon TL
3 ay 59 milyon TL
12 ay 199 milyon TL

e-kolay e-kolay.com (212) 478 0478

1 ay sınırsız 15 milyon TL
3 ay sınırsız 35 milyon TL
12 ay sınırsız 95 milyon TL

trnet tr.net (312) 295 9000

aylık sınırsız 13 milyon TL
yıllık sınırsız 116 milyon TL

işnet işnet.net (312) 289 8060

s. paket 1 ay 15 milyon TL
3 ay 40 milyon TL
6 ay 75 milyon TL
12 ay 150 milyon TL

anet anet.com.tr (212) 336 1919

Sınırsız internet

1 ay 11 milyon TL
3 ay 30 milyon TL
12 ay 90 milyon TL

Webbee webbee.com.tr

1 ay sınırsız 14 milyon TL
3 ay sınırsız 29 milyon TL
12 ay sınırsız 89 milyon TL

Kablonet www.kablonet.com

Ev kullanıcıları
64/16 Kbps 61 milyon TL
128/32 Kbps 116 milyon TL
256/64 Kbps 198 milyon TL
512/128 Kbps 377 milyon TL

IN & OUT

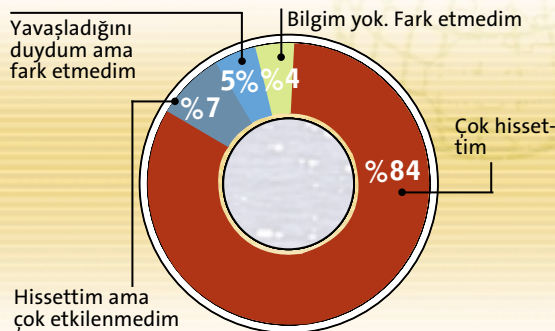
Netten Yemek Siparişi
Yemek siteleri ve fast-food restoranlar internet üzerinden yemek siparişi verenlere çok cazip indirimler uyguluyor.

Müzik ve Porno Programları
Kullanıcıları kandırarak telefonlarını paralı hatlara yönlendiren .exe uzantılı programlar artık gündemi işgal edemiyor.

CEZAYİR DEPREMİ

İnternet hızındaki yavaşlamayı hissettiniz mi?

HERKES ŞİKAYETÇİ: Kullanıcıların yüzde 90'ı Haziran'da yaşanan internet krizinden etkilenmişken, yüzde 84'ü bu etkinin çok ağır olduğu konusunda hemfikir.

Kaynak: CHIP Online

Bilgisayarınızı Çalmasınılar

Windows'taki En Tehlikeli Açık Bulundu

The Last Stage of Delirium Research Group isimli bir araştırma grubu tarafından saptanan güvenlik açığı, Microsoft tarafından da kabul edilirken, bugüne kadar Windows sistemlerinde ortaya çıkan en tehlikeli açık olarak kabul edilen hatanın Windows'un tüm sürümlerinde bulunduğu belirtiliyor.

Microsoft, hacker'ların bu açıktan yararlanarak, internet aracılığıyla kullanıcıların bilgisayarlarını ele geçirebilecekleri, içindeki verileri çalabilecekleri, dosyaları silebilecekleri, istedikleri uygulamaları çalıştırıp kapatabilecekleri ve e-postaları dahi

okuyabilecekleri uyarısında bulunurken; açığı bulan araştırma grubundan bir sözcü, bu kadar

büyük boyutlara ulaşmış bir kod metninin ve komp-

leks bir işletim sisteminin içinden hatalı satırların çıkmasının kendileri için sürpriz olmadığını ve daha başkalarının da olabileceğinin altını çizdi. Microsoft açığı gidermek üzere internete bir güvenlik yaması konulduğunu duyurdu ve tüm Windows kullanıcılarının bu yamayı indirip uygulamalarını da istedi. Bu arada, hatayı bulan uzmanlar hatanın nasıl ortaya çıktığını ve nasıl etkinleştirildiğini dünya çapında bir güvenlik krizine yol açmamak için açıklamayıp sadece "çok vahim" olduğunu vurgulamakla yetindiler.

Bilgi için: www.microsoft.com

SMS ile İşten Çıkarma
Kötü Amaçlar
İçin Teknoloji

Çalışanlarına işten çıkarma kararını yüz yüze açıklayamayacağı düşünün Britanyalı Accident Group, 2.500 çalışanını SMS ve e-posta vasıtasıyla haberdar ederek işten çıkardı. "The Times" gazetesine göre, SMS ve e-posta yolu ile uyarılan çalışanların bir telefon numarasını aramaları talep edilmiş ve çalışanlar bu numaradan yapılan açıklama ile işten çıkarıldıklarını, maaşlarının ödenmeyeceğini öğrenmişler. İşten çıkarılanların bazıları ise tepki olarak firma bürolarını yağmalamış.

Bilgi için: www.thetimes.co.uk

WEB GÖZCÜ

Hatalı Kurt Başa Bela

Fizzer Bilgisayarları Çökertiyor

Fizzer kurdu (W32/Fizzer-A) popüler Internet Relay Chat (IRC), dosya paylaşım ağları ve e-postalar üzerinden sistemlere

sızıp kendini kurbanın bilgisayarına davetsizce yerleştiriyor, ancak kurdu yapan hacker'ların acemiliğinden olsa gerek; kurttaki bazı kod hataları PC'nin çökmesine neden oluyor. Dosyalar eğer hatasızsa, Fizzer Registry'de yoğun değişiklikler gerçekleştirerek, bilgisayarı çökmekten de beter ediyor. Ama hastalığına rağmen kurt tüm dünyadaki sistemler üzerinde hızla yayılıyor.

Bilgi için: www.sophos.com

Yahoo'ya Dikkat

Yahoo Messenger'da Güvenlik Açığı

Saldırganlar mesajlaşma yazılımı Yahoo Messenger üzerinden PC'lere erişim elde edebiliyor ve tampon belleği taşıma saldırıları başlatıyor.

Hacker'lar web tarayıcısını çökertmek ya da herhangi bir kodu çalıştırmak için sesli konferanslarda ihtiyaç duyulan bir ActiveX uygulamasını çalıştırıyor. Yahoo açığı kapatacak bir yama hazırlandığını duyurdu.

Bilgi için: www.yahoo.com

Microsoft

XP'deki Yavaşlık Çözüldü

Microsoft, işletim sistemi Windows XP'yi yeniden canlandırıyor. Kernel'deki bir açığı kapatan güvenlik güncellemesi, şimdiye kadar sistemi yavaşlatıyordu. Şimdi bilgisayarı tekrar eski hızına döndüren bir yama mevcut. Yeni yama Windows güncelleme işlevi üzerinden kolayca kurulabiliyor.

Bu arada Microsoft, saldırganlara Internet Explorer'da manipüle edilmiş

HTML sayfaları üzerinden PC'lere erişmesine olanak sağlayan yeni bir güvenlik açığı bildirmiş bulunuyor. Bu açık IE'nin tüm güncel sürümlerini ilgilendiriyor. Bu hata da yine aynı şekilde en yeni toplu yama ile giderilebiliyor.

Bilgi için: www.microsoft.com/

GÜNCEL VİRÜS UYARILARI

► KaZaa'da delik

Peer-to-Peer ağı FastTrack'de saldırganların "Supernode"ları kontrolleri altına almalarına izin veren bir güvenlik boşluğu bulunuyor. iMesh ve KaZaa istemcileri için yapılan güncellemeler hatayı ortadan kaldıracak.

Bilgi için: www.joltid.com

► Sobig yine ortalıkta

E-posta kurdu Sobig yeni bir biçimde ortaya çıktı. Virüsün kendine ait bir posta istemcisi var, dolayısıyla yayılmak için hiçbir e-posta programına ihtiyaç duymuyor. Bulaşmanın en belirgin işareti ise Windows dizinindeki MSCVB32.EXE dosyası.

Bilgi için: www.sophos.com

Sevdiğiniz Dizilerin Kaçırdığınız Bölümlerini mi Arıyorsunuz?

İnternette TV İzlemek

Televizyon ve radyo yayıncılığında yeni bir döneme tanıklık ediyoruz. Yeni slogan: “Hayatınızı televizyon veya radyo programlarının saatlerine göre yaşamak zorunda değilsiniz.”

İnsanlar bir program izledikleri sırada ayrıntıları kaçırmamak için telefonlarına bile cevap vermekten çekinirken; programların kayıt edilmesinin ve kullanıcının vakti müsait olduğunda izlemesinin yolları kayıt cihazları, kayıt için sabit disk bulunduran akıllı televizyonlar ya da bilgisayara bağlanan televizyon kartlarında aranırken, hiçbir çözüm aslında internetin sahip olduğu potansiyele yanına bile yaklaşmadı. Merak ettiği programları kaydedip vakti olduğunda izlemek isteyen kullanıcılar kayıt cihazları ile bir seferde sadece bir kanalı kayıt edebilirken, her gün yenileri açılan televizyon ve radyo kanalları birbirinden çekiçi programları rekabet gereği aynı saatler içinde yayına koydukları için, 1970’lerde 80’lerde geliştirilen “kasete kayıt” çözümleri bugünün şartlarına ayak uydurabilmekten çok uzak kalıyor.

Dijital çağın en büyük nimeti olan internetin, insanlara televizyon ve radyo yayınlarını istedikleri zaman online izleme olanağı tanıması, kayıt cihazlarının, akıllı televizyonların veya medya kartlarının kısa süre sonra anlamlarını yitireceğinin işareti kabul edilebilir. Yine de

kullanıcıların ilk göz ağrılarını terk edip, kasabaya yeni gelen internet isimli içerik zengini yakışıklı yabancıya gönüllerini teslim etmeden önce, internetin gerçekleştirmesini bekledikleri geniş bant, yüksek görüntü ve ses kalitesi, arşiv garantisi gibi birkaç önemli söz var. Ama radyo ve televizyon “müşterileri” ile internet arasındaki romantik flörtün ilk randevuları şimdilik umut veriyor. Kullanıcı-

lar internet üzerinden canlı yayınları takip edebiliyor, kimi televizyon kanallarının arşivlerine ulaşip kaçırdıkları programları diledikleri zaman izleyebiliyor, radyo veya televizyon programlarının birebir metinlerine ulaşabiliyor. Böylece merak ettikleri bir konuyla ilgili diyalogları bulmak için programı başından sonuna izlemek yerine, metin dosyası üzerinde arama yaparak amaçlarına kısa yoldan ulaşabiliyor, meraklarını giderebiliyorlar. Radyo söz konusu olduğunda ise kullanıcılar çok daha şanslılar, çünkü geleneksel radyolar yayın yapabilmek için çok pahalı vericilere yatırım yapmak ve verici maliyetleri ile reklam gelirleri arasında ekonomik olarak anlamlı bir oranı tutturabilmek için maksimum yüz, yüz elli kilometrelik bir yarıçapta yayın yapabilirken; internet kullanıcıları masa üstündeki linklere tıklayarak binlerce kilometre uzaktaki bir ülkede yerleşik radyoların yayınlarına kolayca ulaşabiliyorlar. Üstelik televizyon kadar bant geniş istemeyen internet

radıoları, ses kalitesi ile çoğu kullanıcıyı hali hazırda dijital doyuma ulaştırabiliyor. Ancak internet üzerinden radyo ve televizyon yayınları söz konusu olduğunda kullanıcıların dikkat etmesi gereken ufak ayrıntılar da var, zira henüz her şey mükemmel değil ve vaat edilmiş dijital topraklar bilinçsiz kullanıcılar için zorluklarla dolu.

Bulanık sularda yüzmek:

Tam ekran kargaşası

Yüksek bağlantı hızlarının standart hale geldiği ülkelerde, kaçırılan televizyon programlarının internetteki arşivlerden seyredilmesi internet kullanıcıları için

artık sıradan bir durumken, Türkiye’de ağırlıklı modemle bağlanan kullanıcıların, televizyon yayınlarını dial-up hızıyla sorunsuz seyretmeleri kolay değil. İnternet alt yapısının sorunlarını bilen televizyon kanalları, internetteki yayınlarını çok düşük çözünürlükte ve az bant genişliği isteyecek şekilde optimize etmeye çalışıyorlar. Bu çözümün yan etkisi de, görüntünün tam ekran yapıldığında insanların yüzlerinin seçilemeyecek bulanıklaşması oluyor. Ekrandaki yüzler seçilemediğinde, mimikler görülmeyişi ise programı, filmi veya şovu seyretmenin anlamı kalmıyor elbette. Grafik kartlarının geliştiği ve masaüstü

İNTERNETTEKİ TELEVİZYON KANALLARI

» Türk kanalları internete alışmaya çalışıyor

► ATV, www.atv.com.tr

Ekmek teknesi, Asmalı Konak gibi dizilerle ilgi toplayan kanal, arşivlerini yayınlamadığı için, kullanıcılar kaçırıldıkları programları izleyemiyor. Yayını MS Media Player formatında yapıyor.

► TRT, www.trt.net.tr

Band of Brothers meraklılarının, kaçırıldıkları bölümlerin tekrar yayınlanması için mesaj yağmuruna tuttıkları TRT de arşivlerini yayınlamıyor, ancak kullanıcıları arabirimi ile diğer kanallardan tüm TRT kanallarına hızla ulaşıyor. Aynı arabirim, TRT radyolarını online dinlemeye de olanak veriyor.

► KANAL D, www.kanald.com.tr

Arşivlerini de kullanıcılara açan kanalın sitesinden, yayında olan veya kaldırılmış pek çok yeni ya da eski dizinin ve programın izlenmesi mümkün. Media Player gerektiren online yayın sırasında pencere kenarındaki linkler tüm prog-

ramlara kısa yol veriyor. Türk televizyon kanalları arasında, internete en fazla adapte olmuş kanal olarak ön plana çıkıyor.

► NTV, www.ntvmsnbc.com

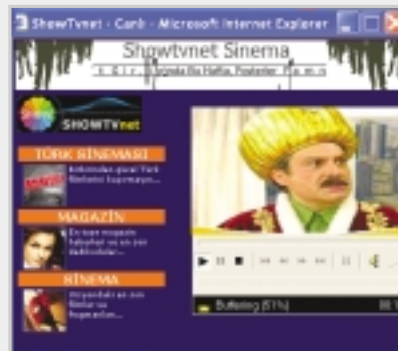
Arşiv yayınlamasa da, canlı yayının yanında tüm yayınlanmış programların metin çözümlerini de kullanıcılarına veriyor.

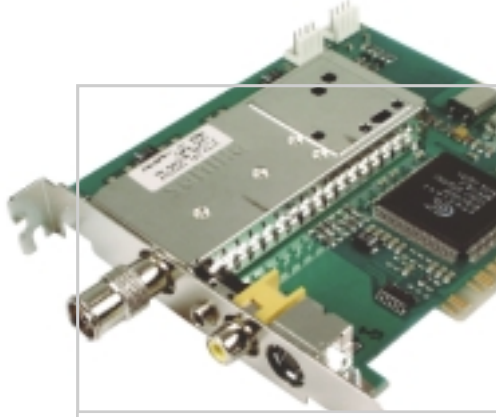
► Star TV, www.startv.com.tr

Star TV, canlı yayının yanında, düşük hızlı internet bağlantısına sahip kullanıcıların görüntü olmadan sadece ses almasına imkan veren bir hizmet sunuyor. Böylece haber ve şov programlarının en azından radyo dinler gibi takip edilebilmesine imkan veriyor.

► SHOW TV, www.showtvnet.com

Web sayfasından Show TV, SkyTurk, ExpoChannel, E TV, Marmara TV, Kanal5 TV ve Gaziantep Olay TV’ye link veren kanal, çalışmak için Media Player istiyor ve arşiv yayını da yapıyor; ancak tam ekran izlemeye izin vermiyor.

TV KARTI: Bilgisayarda televizyonun alternatifini TV kartları internetin olanaklarını sunmakta oldukça uzak.

çözünürlüklerin binli piksellere çıktığı bu günlerde 200*180 boyutlarındaki bir video, ekranda o kadar küçük kalıyor ki, görüntüyü seçebilmek için ekrana bu-
run dayamak gerekebiliyor. Ancak bu noktada küçük bir hile ile, nispeten net ve büyük bir görüntü elde etmek mümkün olabiliyor. Kullanıcı masaüstü çözünürlüğü mümkün olan en küçük boyuta indirdiği takdirde, (günümüz bilgisayarlarının çoğu 800x600 boyutundan azını desteklemiyor) televizyon kanallarının yayınladıkları düşük çözünürlüklü görüntüler, 1280x1024 boyutundaki bir masaüstü ekranında olduğuna oranla daha büyük görünecektir. Televizyon yayınları düşük çözünürlüklü bir masaüstünde tam ekran yapıldığında ise, nispeten kabul edilebilir, anlaşılır görüntüler elde etmek mümkün oluyor. En azından Zaga'da Okan Bayülgen'in yüz hatlarının ve mimiklerinin seçilir olduğu hemen göze çarpıyor (www.kanald.com.tr/zaga)

Türk televizyonları internette kendilerine seyirci arıyor

Türk televizyonlarının internet üzerindeki sitelerinden, canlı yayınlarına veya arşivlerine ulaşmak mümkün oluyor. Ancak her televizyonun görüntü ve ses kalitesi ile internet yayıncılığı politikası birbirine benzemiyor. Star TV, NTV, TRT ve ATV, uzun süredir sadece canlı yayını izlemeye izin verip arşivlerin yakında kullanıma açılacağını belirtirken, eski programlarını da kullanıcıya açan kanallar sadece KanalD ve ShowTV. Böylece kullanıcılar beğendikleri bir dizinin kaçırdıkları bölümünü veya merak ettikleri bir programı, haber bültenini yeniden izleme şansını buluyorlar. Farklı bir uygulama olarak da NTV, örneğin Ekodiyalog programındaki gülüş-

meleri de belirtecek kadar detaylı bir şekilde, tüm programlarının metin çözümlerini web sayfasında yayınlıyor ve böylece düşük bağlantı hızına rağmen arşiv taraması yapmak isteyen kullanıcılarına kolaylık sağlıyor. Dizi filmleri ve

ekonomi programları ile öne çıkan CN-BC-e internetten yayın yapmazken, haber kanalı CNN Türk'ün dört seneden uzun zamandır "inşa" halinde olan web sitesi hala hizmet veremiyor. ■

Cem Şancı, cemsanci@chip.com.tr

ZAGA TESTİ

» Ekran çözünürlüğü fark ettiriyor

1 Televizyon yayını, yüksek çözünürlüklü bir masaüstünde, küçük boyutlu bir video olarak seyredilebiliyor.

2 Televizyon yayını yüksek çözünürlüklü masaüstünde tam ekran genişlettiğinizde görüntü netliğini kaybediyor, yüzler seçilemiyor.

3 Masa üstü çözünürlüğünü 640x480 veya 800x600 boyutlarına düşürüp, yayını tam ekran haline getirdiğinizde görüntü kalitesi kabul edilebilir düzeye çıkıyor.

BitTorrent

Yıldırım Hızıyla Download

Kuyrukta beklemeye son. Yeni dosya paylaşım ağı BitTorrent ile bağlantınızın sınırlarını zorlayan hızlarda dosya yüklemek mümkün. Mucizenin sebebi ise her biri kendi P2P ağına sahip dosyalar.

Altın çağ geride kalmışa benziyor. Yazılım, film ve müzik dosyası peşinde koşan modern zamanların dijital altın avcılar için El Dorado çok uzaklarda. KaZaA sahte dosyalar ve yarıda kalan aktarımlarla boğuşurken, eDonkey'de veri transfer hızları “sürünmekten” öteye gidemiyor. Dosya yükleme keyif olmaktan çıkıp bir işkence halini almaya başladığı için, yeni bir dosya paylaşımı teknolojisinin devreye girmesi gerek. BitTorrent (Bit seli anlamına geliyor) tam bu noktada sahneye çıkarak mevcut P2P ağlarının en iyi yanlarını bir araya getiriyor. Yükleme tıpkı KaZaA'da olduğu gibi anında başlatılabilir ve yüzlerce kaynaktan gelen veriler tıpkı eDonkey'deki gibi etkin şekilde birleştirilebilir. Bu sistemde kuyrukta

bekleme ve ölü dosyalar da bulunmadığından, uygun bağlantı sağlandığında dosya indirme işlemi kısa sürede DSL hızına ulaşabiliyor. BitTorrent'in başarı-

sının ardında zekice bir fikir yatıyor. Aynı yöntemle paylaşılan her dosya kendi P2P ağının sahibi. BitTorrent istemcisi birden fazla kaynaktan paralel olarak ve-

Torrent Name	Seeds (blue)	Leeches (red)	Size	User Status (SE)	Time on site	Tracker State - Complete / Average Progress of Non-Complete
Smallville 01x19 - Precipice	44 (45)	586 (717)	437.90M	1:13	3h22m44s	✓ - 80
24.02.20 - 0000-0000	100 (24)	700 (700)	427.00M	1:3	7h30m37s	✓
The 39th Street 87x15 - Hebe's First Day	100 (278)	170 (212)	219.04M	2:1	11h26m30s	✓ - 60
Crucial 3rd 01x18 - Secret Division	14 (23)	17 (43)	437.00M	1:1	15h36m22s	✓ - 72
Recess 02x01 - Meet The Dudes	77 (213)	72 (258)	433.57M	1:1	17h40m41s	✓
Recess 02x18 - Farewell Dinosaur	89 (232)	64 (248)	215.70M	4:3	17h41m11s	✓ - 70
Smallville 01x19 - Precipice	44 (45)	586 (717)	437.90M	1:13	3h22m44s	✓ - 80
24.02.20 - 0000-0000	4 (16)	13 (23)	427.00M	4:3	16h30m40s	✓ - 51

EN İYİ DİZİ VE FİLMLER:

“tvtorrents” gibi büyük siteler en yeni filmleri ve dizileri sayfalarında listeliyorlar. Yeşil onay işaretleri ağların durumunu ve bağlantılarının sayısını gösteriyor.

Bittorrent

ri transfer eden ve aktarımı tamamlanan dosya parçacıklarının aynı anda upload edilmesini sağlayan bir Download Manager görevi üstleniyor.

Tracker, örümcek rolüne soyunarak ağdaki yerini alıyor ve takas isteğinde bulunan kullanıcıları birbirine bağlıyor, tıpkı eski günlerin başarılı Napster'ında

olduğu gibi. Uygulanan teknikle ilgili detaylı bilgi için www.bitconjuror.org/BitTorrent/index.html adresinden indirmek ve bilgisayarınıza kurmak. C:\Program Files\konumunda BitTorrent klasörü oluşturulduğunda kurulum tamamlanıyor.

Kusurlu Download Manager: Upload olmadan download da yok

İstemcinin entegrasyonu en az kullanımı kadar kolay. Kurulumun ardından web tarayıcınızda torrent uzantılı herhangi bir dosyaya tıklamanız istemcinin çalıştırılması için yeterli. Bu dosya, istenen film yada müzikle ilgili asıl verileri içermiyor ve yalnızca "Meta-Info-File" görevini üstleniyor. Bu "Meta Bilgi Dosyası" birkaç kilobyte büyüklüğünde ve içinde sadece talep edilen yüklemeyi yönetecek "Tracker"ın (Takipçi) internet adresi gibi bazı verileri barındırıyor. Bir sonraki adımda istemci, istenen şarkı ya da filmin gerçek büyüklüğünde boş bir dosya oluşturuyor ve sabit disk üzerinde bir hedef klasör istiyor. Ağa bağlandığında ise bu içi boş "Dummy File"ı (sözde dosyayı) diğer kullanıcılardan gelen "Chunk"larla, yani veri parçalarıyla doldurmaya başlıyor. Aktarımı istediğiniz anda kesebiliyor veya devam ettirebiliyorsunuz. Yüklemenin sonradan tamamlanabilmesi için tek önkoşul, aynı Meta bilgi dosyasının ve hedef kla-

sörün seçilmesi. BitTorrent önceden oluşturulmuş dosyayı denetliyor ve eksik parçaları yerel diske indiriyor.

İPUÇU: Web tarayıcısını gerekli Torrent Meta bilgi dosyasını yeniden bulma zahmetine sokmamak için, dosyayı ilk defa talep ettiğinizde sağ tıklamanın ardından (i)Farklı Kaydet(i)'i seçerek yerel diskte oluşturmalısınız. Gerekteğinde yüklemeyi sürdürmek için aynı dosyaya yeniden tıklamanız yeterli.

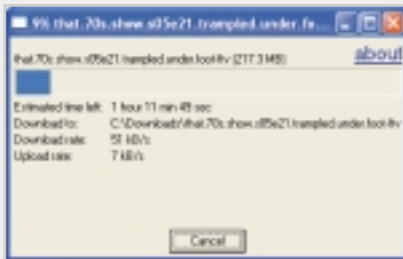
Tuzağa dikkat: Yalnızca en yeni dosyalarda hızlı download imkanı

Kullanıcının upload'a etkisi sınırlı. BitTorrent bant genişliğinin tümünü kendi kullanımına ayırdığından aynı anda nete sörf yapmak güçleşiyor. Bu konuda gereken yardımı upload için ayrılan bant genişliğini sınırlandıran ve Torrent paralel dosya yüklemelerini aynı arayüzde yöneten modifiye edilmiş istemciler sağlıyor. Bu istemciler arasındaki farklılıkları aşağıdaki kutuda bulabilirsiniz.

BitTorrent'in diğer iki kusuru yazılımsal çözümlerle giderilemiyor. İlki bir anda kesilen ve yeniden başlatılamayan dosya transferleriyle ilgili. Bu durumla, genellikle istenen dosyanın "tv torrents" veya "Suprnova.org" gibi büyük Torrent sitelerinde yayınlanışının üzerinden uzun süre geçtiğinde karşılaşılıyor. BitTorrent ağlarının her biri geçici P2P ağları. Söz konusu dosyayla ilgilenen tüm kullanıcıların yüklemelerini tamamlama →

P2P DOWNLOAD YAZILIMLARI

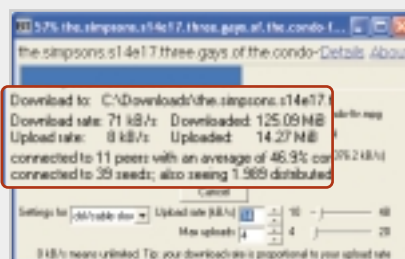
» Seçim serbest: BitTorrent istemci karşılaştırması

BitTorrent 3.2.1: Orijinal istemci sade ama işlevsel. Her yükleme için ayrı bir pencere açılıyor ve kayıt konumu belirtiliyor. Dezavantajı, download hızının sınırlandırılabilmesi.

Bilgi için:

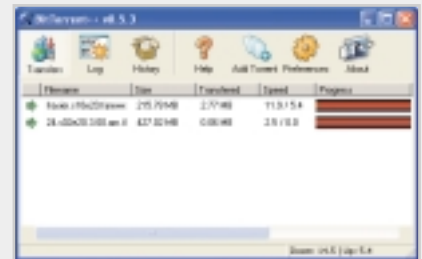
www.bitconjuror.org/BitTorrent

Experimental Client 3.2.1b: Orijinal istemci kadar işlevsel. Değiştirilebilir upload sınırlaması seçeneklerine ve "tracker" (takipçi), yükleme süresi ve bağlantı sayısı hakkında bilgiye sahip.

Bilgi için:

<http://ei.kefro.st/projects/btclient>

BT++ 0.5.3: Aynı arayüzde bir araya getirilen download bilgileri ile eMule hissi uyandırıyor. Neredeyse hiçbir istatistik bilgisi sunmamasına karşın upload sınırlama, otomatik bağlanma ve geçici dosyaları silme özellikleri var. Bilgi için: <http://btplusplus.sourceforge.net>

P2P TEKNOLOJİSİNİN DETAYLARI**» BitTorrent ağı nasıl çalışıyor?**

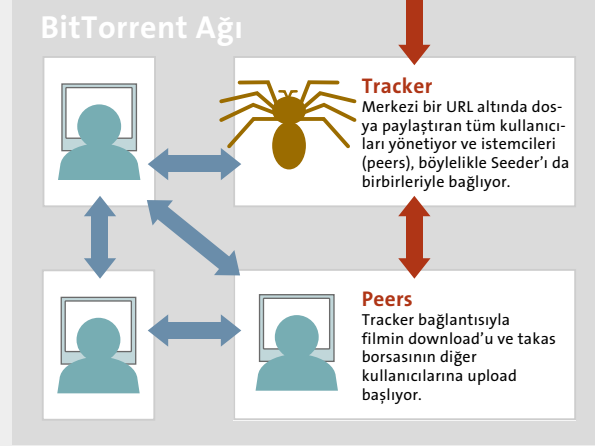
BitTorrent, dosyaları yalnızca kullanıcılar tarafından aktif olarak istendikleri ve kullanıma sunuldukları sürece değiş tokuş eden, geçici bir P2P ağı. Her bir dosya için Torrent adı verilen ayrı bir ağ oluşturuluyor. Bu ağa bağlantı, download manager gibi çalışan BitTorrent istemcisi tarafından gerçekleştiriliyor. İstemci diğer kullanıcılara bağlantı sağlıyor, dosya segmentlerini talep ediyor ve daha sonra bu verileri yerel diske depoluyor. Kullanıcılar aynı anda, tüm segmentleri yeni uploadlar için kullanıma sunmaya zorlanıyor.

Dosya dağıtımı eDonkey'de olduğu gibi gerçekleşiyor. Her BitTorrent dosyası birbirinden farklı "Hash" adı verilen bir tanım değerine sahip. Bu denetleme bilgileri kriptografik yöntemlerle oluşturulup büyük dosyanın "Chunk" adı verilen veri parçalarına ne şekilde ayrılacağını gösteriyor. Buradaki değer, genel olarak 256 Kbyte ile 1 Mbyte arasında. Bilgiler "torrent" uzantılı bir Meta bilgi dosyasında saklanıp ilgili web sayfasında yayınlanıyor ve son olarak BT istemcisi tarafından kullanıma sunuluyor. Metafile sayesinde istemcinin "Tracker"ın internet adresini öğrenmesi ve daha sonra o dosya için değiş tokuş talebinde bulunan tüm kullanıcıları merkezi bir web adresinde birbirine bağlaması sağlanıyor.

Bu esnada oluşturulan Torrent'in katılımcılarından her birine (peer) mevcut

katılımcılardan bir başkası rasgele tahsis edilir. Torrent başına 60-70 katılımcı değeri genellikle aşılmaz. İstemci, bu kullanıcı grubu içerisinde dosya parçalarının simetrik dağıtılmasını, yani az bulunan veri parçalarının öncelikli olarak yüklenmesini sağlar. BitTorrent istemcisi başarılı dosya değiş tokuşu için 6881 ve devamındaki portlarından birine ihtiyaç duyar. Bu esnada ne kadar fazla sayıda eş zamanlı upload gerçekleştirilebilirse, o kadar fazla bağlantı noktası BitTorrent tarafından işgal edilecektir. Download'un başarılı olabilmesi, yani Torrent'in başlatılması için dosyayı ilk kez eksiksiz olarak yerel diske kaydeden "Seeder" a gerek duyulur.

"Completedir" (<http://bitcon-jurer.org/BitTorrent/download.html>) veya "Make Torrent" (<http://krypt.dyndns.org:81/torrent>) gibi programlarla hash verisini ve istenen takipçinin URL'sini içeren Meta dosyası oluşturulmalı, bu dosya bir "Announce Site"da (ilan sitesi) yayınlanmalı ve son olarak "peer"lara dosya gönderimi için BitTorrent istemcisi başlatılmalıdır.

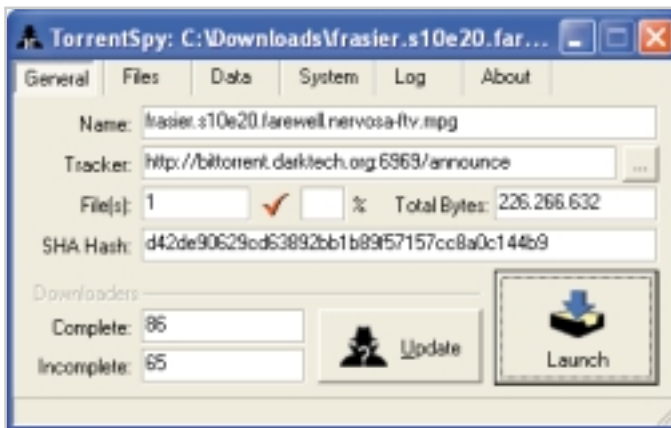

SPONTANE AĞLAR: BitTorrent (BT)'te her dosya kendi P2P ağına sahip oluyor. Grafik, BitTorrent dosyalarının ağına nasıl ulaştığını ve dağıtıldığını gösteriyor.

masının ve istemcinin bu nedenle sonlanmasının ardından paylaşım kapanıyor. BitTorrent kullanıcılarının en önemli isteklerinden biri, istemcinin download sonrasında da birkaç saat daha açık kalması. İki haftadan daha eski BitTorrent dosyalarının indirilmesinde

genellikle büyük güçlüklerle karşılaşılıyor ve bu dosyalar ancak güçlükle indirilebiliyor. BitTorrent daha çok "sıcak ürün" olarak tanımlanabilecek yepyeni TV dizileri ve filmler için. Yeni sayılabilecek dosyaların aktarımına başlayamadığınızda ise yapabilecek fazla bir şeyi-

niz yok. Sebep "tracker"ın (takipçi) ya da istenen dosya için ağı oluşturulmasını sağlayan "seeder"ın eksikliği olabilir. BitTorrent downloadları için eksiksiz kaynakların olup olmadığını "TorrentSpy" (<http://torrentspy.sourceforge.net>) aracılığıyla sorgulayabilirsiniz. TorrentSpy'ı başlatın ve sabit diskinizde kayıtlı bir Meta dosyasını Sürükle&Bırak yöntemiyle programın arayüzüne taşıyın. Araç birkaç saniye sonra "Tracker"ın hala erişilebilir olup olmadığını ve kaç eksiksiz kaynağın kullanılabilirliğini sürdürdüğünü listeleyecektir. TorrentSpy herhangi bir problem tespit etmiyorsa gönül rahatlığıyla dosya indirmeye başlayabilirsiniz. eDonkey kullanıcıları bekleyedursun, en sevdiğiniz film az sonra bilgisayarınızın ekranında olacak. ■

Parlak Bir Geleceğe İlk Adım

IT Yüksek Lisansları Yaygınlaşıyor

IT konusunda tezsiz yüksek lisansların sayısı giderek artıyor. Başvurular ise başladı. Kariyer yapmak isteyen ya da çalıştığı sektörde IT projelerini ayağa kaldırmak isteyenlere duyurulur!

Son yıllarda üniversitelerimizde IT eğitimlerinin verildiği ve farklı disiplinlerden mezun olmuş kişilerin de alındığı, hatta özellikle kabul edildiği yüksek lisans programları açılmaya başlandı. Bu yeni ve giderek de yaygınlaşan eğilim, firmalardan ve kendine yeni bir gelecek hazırlamak isteyen binlerce kişiden büyük ilgi görüyor.

Türkiye'nin IT sektöründeki yetişmiş insan gücü açığı son yıllarda belki de üzerinde en çok konuşulan konulardan birisi oldu. Konu ile ilgili araştırmalar yapıldı, panel ve toplantılar düzenlendi. İşverenler eleman sayısının yeterli olmadığından, yetişenlerin mevcut teknolojilerden habersiz yetiştirildiğinden, iyi konumda olanların ise çok yüksek maaşlar istediğinden yakındılar. Bu yoğun ve hara-

retli tartışmaların yaşandığı günlerde bilgisayar eğitimi verilen kursların sayısı bir çığ gibi büyüdü. Herkes böylesine büyük bir pazarda yerini alabilmek için adeta yarıştı. Fakat zaman içerisinde kurslardan yetişen elemanların temel bilgilerinde korkunç derecede eksiklikler olduğu ve sağlam olmayan temeller üzerine de yüksek ve uzun ömürlü binaların inşa edilemeyeceği ortaya çıktı. Üstelik alınan eğitimlerin müfredatında, kalitesinde ve eğitim şartlarında da bir standart yoktu!

Sertifika, bilgisayar kursuna karşı!

Hemen akabinde mahalle aralarında açılmış bilgisayar kurslarıyla bir ülkenin önünün açılmayacağı görülmüş olacak ki, dünyada yaygın olarak bilinen firmaların kendi

»Program ile sektörün nitelikli insan gücü ihtiyacını karşılamayı planlıyoruz«

Koç Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Yaman Arkun

Ah şu harçlar yüksek olmasa...

Bu yeni açılan yüksek lisans programlarının genel ortak özellikleri, müfredatlarının piyasanın güncel ihtiyaçları gözetenilerek hazırlanmış olması, çalışanlara yönelik hazırlandıkları için tezsiz olmaları, eğitimlerin akşam 19:00 ile 22:30 arası veya internet üzerinden veriliyor olması, harç ücretlerinin diğer gündüz programlarına göre daha yüksek olması (5 ile 10 bin dolar arasında), uygulama ağırlıklı olmaları ve daha gelişmiş laboratuvar olanakları sunmaları şeklinde sıralanabilir. Harçların yüksek olması günümüzde en büyük şikayet konusu. Fakat öğretim görevlileri bu paranın tamamının üniversiteye ve hocalara kalmadığını, bir bölümünün YÖK'e aktarıldığını söylüyorlar. Üstelik görüştüğümüz öğretim görevlileri aksi taktirde hiçbir öğretim görevlisinin tüm gün üniversitede ders verdikten sonra akşam 19:00 ile 23:00 arasında okulda kalmak istemeyeceğini de belirtiyorlar.

Diğer şartlar ise genel olarak benzer. Eğer tezli bilgisayar mühendisliği yüksek lisans programına kayıt olmak istiyorsanız 1 yıllık bilimsel hazırlık programı ile lisans düzeyindeki eksikliklerini tamamlayabilecek düzeyde olmak şartı aranıyor. Minimum LES puanının 45 olması şartı sağlanmalı. Lisans not ortalaması tercihen 2.5 ile 4 arasında olmalı. Yabancı dil yeterlik sınavlarından TOEFL'dan yaklaşık 223 ya da KPDS'den 85 gibi bir puan almak (kimisi üniversiteler çok daha az istiyor) ya da üniversitenin kendi yabancı dil yeterlilik sınavını geçmek gerekiyor. Son şart ise mülakatta başarılı olmak. Mülakatta öğrencinin programı başarabilmesi için minimum şartları sağlayıp sağlamadığı ayrıntılı şekilde sorgulanıyor. Eğer öğrenci adayı mülakatta doğru yanıtlar vermeyerek kuru- →

sertifikasyon programları ve eğitimleri gündeme geldi. Microsoft'un, Oracle'in ve Cisco'nun sertifika programları bunlara en güzel örnekleri teşkil etmekte. Böylelikle tüm dünyada geçerli bir sertifika ve standart bir eğitim anlayışı çok daha yaygın olarak Türk gençlerine de sunulmuş oldu. Üstelik eğitimler sertifikalı eğitim kurumlarında, sertifikalı eğitmenler tarafından veriliyor, dünyadaki metodolojiler izleniyor, sınav soruları da tüm dünyada aynı oluyordu. Fakat piyasanın ihtiyaçları sadece bazı büyük firmaların ürünlerini çok iyi kullanabilen elemanlardan çok daha fazlasını gerektirmekteydi. Farklı ürün veya çözümlerin bir arada kullanıldığı, bunlar arasında entegrasyonu sağlanmasının gerektiği o kadar çok alan vardı ki, sonuçta gözler yine üniversitelere çevrildi.

Peki üniversitelerle neler yapılabilirdi? Zaten birçok büyük firmanın sertifika programı üniversitelerin sertifika eğitimleri bünyesinde sürdürülüyor, üniversite öğrencilerine büyük indirimler sağlanıyordu. Bunun ötesinde bilgisayar mühendisliği bölümlerinin sayısı artırılabilirdi ve bu yapıldı da. Fakat öğretim elemanı kadrolarının yetersiz oluşu, sürekli gelişen teknoloji ve bunu takip etmekteki zorluk, bilgisayar laboratuvarı oluşturma maliyetli oluşu bilgisayar mühendisliği bölümleri arasında da uçurumlar oluşmasına neden oldu. Sonuçta İTÜ, Boğaziçi, Marmara, Yıldız, Sakarya, ODTÜ, Bilkent, Hacettepe ve Ege gibi üniversitelerinin dışında bilgisayar mühendisliği bölümleri anılmaz oldu. Üstelik piyasanın ihtiyaçları tam olarak, yeni yetişmiş deneyimsiz bilgisayar mühendislerini de işaret etmezken.

MBA'in pabucu dama mı atılıyor?

Sonuçta zaten farklı sektörlerde uzun yıllardır çalışan ve IT teknolojileri konusunda kendi alanının ihtiyaç ve eksikliklerini gören, bu açılara yönelik çözüm üretme arayışında olan ya da kendisi için yepyeni bir kariyer planı çizmeyi hedefleyen kesime yönelik IT odaklı yüksek lisans programları açılmaya başlandı. İlk mezunlarını son bir iki yıldır veren bu bölümlerden mezun olanların başarısı üniversitelerde bu bölümlerin yaratılmasına ön ayak olan akademik kadroları yüreklendirdi. Ayrıca mezunların yarattığı sinerji bölümlere olan ilginin de katlanarak artmasına neden oldu.

»Sektörün istihdam ihtiyacını karşılayacak nitelikli iş gücü büyük önem kazandı.«

Sabancı Üni. Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi'nden Sait Ölmez

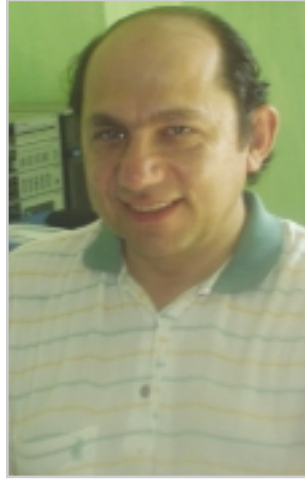
lu yanılıp programa kabul edilmeyi başarsa, sonuçta yine kendisi zararlı çıkıyor. Çünkü programlar oldukça ağır ve de yoğun.

Türkiye'nin ilk GNU programı

İstanbul Teknik Üniversitesi bu yeni eğilime öncülük eden bir üniversite. Üniversitenin köklü tarihi, sağlam mali yapısı, yetişmiş akademik kadrosu ve sınırsız teknolojik olanakları böylesi yeni yüksek lisansların açılması için uygun bir zemin hazırlamış. Bu çerçevede üniversite bünyesinde Bilişim Enstitüsü adı altında bir enstitü kurularak günümüzün

»Progamın mezunları özellikle Alman işletmeleri tarafından istihdam ediliyor«

Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Almanca İşletme Enformatiği Bölüm Başkanı Prof. Dr. Haldun Akpınar

ihtiyaçlarına yönelik tezlî ve tezsiz yüksek lisans programları açılmış. Bilişim, Enstitüsü bünyesinde tezlî lisans programlarının yanı sıra üç tane tezsiz yüksek lisans programı bulunuyor. Bunlar Enformasyon Sistemleri Tasarımı ve Yönetimi (EST), Bilgi Teknolojileri ve İnşaat Yönetiminde Bilişim tezsiz yüksek lisans programları. İnşaat Yönetiminde Bilişim adından da anlaşılacağı üzere İnşaat Sektöründe zaten çalışmakta olan profesyonellerin IT konusunda eğitilerek geleceğin yöneticilerinin yetiştirilmesini amaçlıyor. Bir diğer ilgi çekici bölüm ise

EST yüksek lisans programı. Programın koordinatörü ve aynı zamanda öğretim görevlileri olan Doç. Dr. Hasan Dağ ve Doç. Dr. Serdar Çelebi bu yüksek lisans programının diğerleri ile kesin çizgilerle ayrıldığına dikkat çekiyorlar. Çünkü bu bölümde tamamen açık kaynak kodlu bir eğitim felsefesi benimsenmiş. Bu çerçevede öğrencilere yoğun ve uygulamalı bir şekilde Linux, Mysql, C, C++, Java, Perl, Php ve Javascript eğitimleri veriliyor. Doç. Dr. Hasan Dağ, amaçlarının farklı sektörlerde çalışan kişilerin kendi çalışma alanlarında lisans bedeli ödeme engeli olmaksızın istedikleri enformasyon sistemini tasarlayıp geliştirebilmeleri olduğunu söylüyor.

Sabancı Üniversitesi İTÜ'nün izinde

Sabancı Üniversitesi Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi'nden Dr. H. Sait Ölmez, "Sektörün istihdam ihtiyacını karşılayacak nitelikli iş gücü, rekabet şartları açısından da kritik bir önem kazandı" diyor. Bu kapsamda Sabancı Üniversitesi BT sektöründe eğitim projesine ilişkin birinci programını 2002-2003 akademik yılında başlatmış bulunuyor. Dr. H. Sait Ölmez'in verdiği bil-

giye göre, 2002 Güz döneminde öğretime başlayan Bilişim Teknolojileri Profesyonel Yüksek Lisans Programı, öğrencilerine sektörün ihtiyaçlarına ve taleplerine cevap verebilecek kalibrede ve uluslararası standartlarda bir mesleki profil kazandırmayı amaçlıyor. Bu misyonun gerçekleştirilmesinde ise üniversite bünyesinde üç temel nokta hedef alınmış. Açılan yeni bölüm tesadüften öte bir benzerlikle, kendisinden bir sene önce açılan İTÜ Bilişim Enstitüsü'nün EST yüksek lisans programına benziyor. →

ALMANCA İŞLETME ENFORMATİĞİ

»Alman işletmelerinin gözdesi İşletme Enformatiği

Almanca İşletme ve İşletme Enformatiği Bölümleri 1991 yılında Türkiye Cumhuriyeti ve Almanya Federal Cumhuriyeti Hükümetleri arasında imzalanan anlaşma ile kurulmuş. Almanca İşletme Enformatiği Bölümü'nde yüksek lisans programı toplam dört yarıyıl süreli ders ve tez aşamalarından oluşmakta. İlk iki yarıyıl süresince toplam 12 ders (24 kredi) alınmakta, ayrıca gerekli görülmesi durumunda farklı bilim dallarından gelen öğrenciler eşanlı olarak ilk iki yarıyıl da bilim dalı ile ilgili tamamlayıcı derslere katılmakta. Derslerin büyük bir kısmının bölümün kadrolu veya misafir Alman öğretim üyeleri tarafından verildiği yüksek lisans programında, programa katılmak isteyen öğrencilerin çok iyi düzeyde Almanca bilmesi gerekiyor. Ayrıca öğrencilerin enformasyon teknolojileri alanında bilgili ve İngilizce'ye hakim olması beklenmekte. En fazla 15 öğrencinin alındığı programın mezunları, özellikle Türkiye'de faaliyette bulunan ve Almanca İşletme ve İşletme Enformatiği Bölümleri'nin önemli destekçisi olan Alman işletmeleri tarafından istihdam ediliyor.

İNTERNETTEN YÜKSEK LİSANS

»Sakarya Üniversitesi'nden bilişime destek

Türkiye'deki üniversitelerin IT eğitimlerine verdiği yüksek lisans desteğinin yanı sıra, eğitim teknolojileri açısından gurur verici çalışmalarla bazen lisans, bazen de önlisans eğitimlerinde karşılaşıyoruz. Sakarya Üniversitesi tarafından gerçekleştirilen ve şu anda 1000'den fazla öğrenciye hizmet veren İnternet Destekli Öğretim projesi, bu çalışmaların en güzel örneklerinden. Eğitimin tamamı internet üzerinden yapılırken, son derece güvenli ve verimli bir platform sayesinde öğrenciler kendilerini hazır hissettikleri zaman derse girebiliyorlar. Bu durum, hem çalışan hem de eğitimi devam ettirmek isteyenler için kaçırılmaz bir fırsat. Eğitimciler ve öğrenciler arasındaki iletişim de IBM tarafından desteklenen platform sayesinde başarılı bir şekilde sağlanabiliyor. Şu anda Bilgi Yönetimi, Bilgisayar Programcılığı ve İşletme önlisans eğitimlerinin internet üzerinden verildiği Sakarya Üniversitesi'nde hedefler her geçen yıl yükseltiliyor. Gelecek yıl, lisans ve yüksek lisans düzeyinde eğitimlerin tamamını da internet üzerinden vermek için Sakarya Üniversitesi çalışmalarını tüm hızıyla sürdürüyor.

İTÜ EST Programı Koordinatörleri Doç. Dr. Hasan Dağ ve Doç. Dr. Serdar Çelebi, **açık kaynak kod odaklı ilk eğitimi oluşturduklarını** söylüyor.

Sabancı Üniversitesi'nde bu bölüme başvurmak için 4 yıllık bir lisans diploması, TOEFL'dan en az 190, LES sınavından en az 45 sayısal puan almış olmak yeterli. TOEFL ve LES yerine alınabilecek en az IELTS, KPDS, ÜDS ve GRE sonuçları için web sayfalarını inceleyebilirsiniz. (www.sabanciuniv.edu/kcenter) 2003-2004 akademik yılı için programa başvurular 2 Haziran 2003 tarihinde başlamış olup 15 Ağustos 2003 tarihine kadar açık kalacak. Bu bir tezsiz yüksek lisans programı ve toplam 11 ders (33 kredi) ve bir dönem projesinden oluşuyor. Eğitim her biri 14 hafta süren üç dönemde (güz-bahar-yaz) alınan 12 dersle bir takvim yılından az bir zamanda (11 ay) tamamlanıyor. Öğrenim ücreti KDV dahil 9 bin ABD Doları olup her dönem başında olmak üzere üç eşit taksitte ödeniyor. Halihazırda program kapsamında herhangi bir burs olanağı bulunmuyor.

Öğrenciler üniversite dışında bulunan tüm kaynaklara ve 9.2 Mbps kapasitesindeki internet bağlantısına pratik olarak yurtlardan sınıflara kadar tüm kampüse yayılmış olan 8700 noktadan erişebiliyor. Ayrıca bölüm öğrencilerine eğitimleri süresince evde, kampüste ve sınıfta kullanabilmeleri için bir dizüstü bilgisayar da ücretsiz temin ediliyor.

Ankara'da yaşayanlara duyurulur

Orta Doğu Teknik Üniversitesi Bilgisayar Mühendisliği Bölümü'nce ise paralı üç farklı program yürütülüyor. Bunlardan ikisi, akademik yüksek lisans programları olup tezsiz ve ikinci eğitim olarak sınıflandırılan, mezunlarının

doktora kabulü konusunda yönetmelikler açısından tezli programlarla bir fark oluşturmayan programlar. Bu programlar "Yazılım Mühendisliği" ve "Bilgisayar Mühendisliği" tezsiz yüksek lisans ikinci eğitim programları. Özellikle Yazılım Mühendisliği programı, değişik disiplinlerde diploması olan fakat bu sahaya geçiş yapmak isteyen öğrencileri de göz önüne alarak tasarlanmış. Üçüncü program ise Bilgi Teknolojileri Sertifika Programı olup, internet üzerinden eğitime dayalı ve paralı bir program. Kısaca İDEA (İnternete Dayalı Eğitim - Asenkron) olarak isimlendiriliyor. Lise mezunlarını kabul eden bu program mühendislik eğitimini kapsamamakla birlikte temel bilgisayar mühendisliği konularını kısa bir program dahilinde sunuyor. Bu programdan alınan sertifika, doktora programlarına kabul edilmek için yeterli değil.

Programlar içerisinde bizim işlediğimiz konuya en uygun olanı Yazılım Mühendisliği Tezsiz Yüksek Lisans Programı. Programa başvuru ve kabul şartları OD-TÜ'nün Lisansüstü Programlara Öğrenci Kabul Kuralları ve Yönetmelikleri çerçevesinde oluyor. Dolayısıyla bu programa başvuracak adaylar üniversite mezuniyet belgeleriyle (transcript) göstermeleri istenecek akademik birikimlerine, LES sınavı puanlarına ve İngilizce yeterlilik düzeylerine (KPDS, TOEFL, Proficiency test sonuçları) göre değerlendiriliyor.

HANGİ ÜNİVERSİTEDEN NE TÜR YÜKSEK LİSANS PROGRAMI ALABİLİRSİNİZ?

Web adresi	Üniversite	Enstitü	Bölüm	Tezli/Tezsiz	Yıl Sayısı	Dönem Sayısı	Kontenjan
itu.edu.tr	İstanbul Teknik Üniversitesi	Bilişim Enstitüsü	Enformasyon Sistemleri Tasarımı ve Yönet.	Tezsiz	1	3	50
sabanciuniv.edu	Sabancı Üniversitesi	Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi	Bilişim Teknolojileri Yüksek Lisans Programı	Tezsiz	11 ay	3	48
metu.edu.tr	Orta Doğu Teknik Üniversitesi	Fen Bilimleri Enstitüsü	Yazılım Mühendisliği	Tezsiz	1.5 – 3	6	20 – 40
ku.edu.tr	Koç Üniversitesi	Mühendislik Fakültesi	Bilgisayar Mühendisliği	Tezsiz	2	4	Henüz belli değil
bahcesehir.edu.tr	Bahçeşehir Üniversitesi	Mühendislik Fakültesi	Bilgisayar Mühendisliği	Hem tezli hem de tezsiz	1	3	20
isikun.edu.tr	Işık Üniversitesi	Fen Bilimleri Enstitüsü	Enformasyon Teknolojileri Bölümü	Hem tezli hem de tezsiz	2	4	20
yeditepe.edu.tr	Yeditepe Üniversitesi	Fen Bilimleri Enstitüsü	Bilgisayar Mühendisliği	Tezli	2	2 dönem ders ve 2 dönem tez	20

Tablonun devamı için www.chip.com.tr/itlisans/tablo.htm adresini ziyaret ediniz.

Tezsiz olan program en az 10 ders ile tamamlanıyor. Sömestre başına alınacak ders sayısına bağlı olarak bitirme süresi değişebiliyor. Toplam öğrenim ücreti bu yıl itibarıyla 7.5 milyar TL. Her sömestre başında alınan dersler için gereken ücret tek taksitte ya da bazı sömestrelere gerekli ayarlamalar sonucunda üniversite duyurduğu takdirde iki taksit halinde ödeniyor. Programın ikinci yılı. Geçen yıl 25 öğrenci alınmış, bu sayı değişebiliyor.

Seneye kadar bekleyebilirsiniz...

Seneye açılacak bir bölümü şimdiden duyuralım istedik. Koç Üniversitesi, bünyesinde Hesaplı Bilimler ve Mühendislik Yüksek Lisans Programı ve Bilgisayar ve Elektrik Mühendisliği Yüksek Lisans Programı olmak üzere iki değişik yüksek lisans programı sunuyor. Ayrıca önümüzdeki yıl Bilgi Sistemleri ve Teknolojisi adı altında yeni bir programın açılması planlanıyor. Hesaplı Bilimler ve Mühendislik Yüksek Lisans Programı'na katılabilmek için herhangi bir mühendislik bölümünden mezun olmuş olmak ve ileri derecede İngilizce bilmek gerekiyor. Bilgisayar ve Elektrik Mühendisliği Yüksek Lisans Programı ise sadece bilgisayar ve elektrik mühendislerine açık.

Koç Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Yaman Arkun, "Bilgisayar ve Elektrik Mühendisliği Yüksek Lisans Programı tezli bir program. Ancak önümüzdeki sene açılacak olan Bilgi Sistemleri ve Teknolojisi programı ise tezsiz ve proje odaklı olacak. Bilgi Sistemleri ve Teknolojisi Programı henüz açılmadığı için fiyatı belli değil" diyor.

Kaç öğrenci alınacağı da önümüzdeki sene belirlenecek. Bölümün temel amacı ve misyonu hem bilgi teknolojileri sektörüne nitelikli eleman sağlamak hem de öğrencilere ikinci bir kariyer seçeneği sunmak. Benzerlerinden ayıran temel fark programın tezsiz ve proje odaklı olması olacak. Yüksek lisans programına katılan her öğrenciye bir ofis veriliyor. Bu ofiste PC ve gerekli donanım bulunuyor. Öğrencilerin okulun kütüphanesinden elektro-

nik ve normal olarak yararlanabiliyorlar. Bitirenlere doktora yapma şansı tanınıyor.

İster tezli ister tezsiz yap

Tezli programı olup da isteyene aynı programı tezsiz de yapma olanağı sunan üniversiteler de var. Bahçeşehir ve Işık üniversiteleri bunlara güzel bir örnek. Bahçeşehir Üniversitesi Mühendislik Fakültesi bünyesinde, üç değişik yüksek lisans programı bulunuyor: Bilgi Teknolojileri Yüksek Lisans Programı, Bilgisayar Mühendisliği Yüksek Lisans Programı ve Teknoloji Yüksek Lisans Programı. Bilgi Teknolojileri Yüksek Lisans Programı ve Teknoloji Yüksek Lisans Programlarına bilgisayar mühendisliği programları dışından da katılım kabul ediliyor. Sadece katılımcıların mühendislik programlarından gelmeleri gerekiyor. Öğrenciler programlara sözlü mülakatla alınıyor. Öğrencilerde yüksek not ortalaması ve ileri derecede İngilizce bilgisi aranıyor. Üniversite bünyesinde bu sene açılan Teknoloji Yüksek Lisans Programı, İstanbul 3. Bölge Sanayici ve İşadamları Derneği ve Kent State University işbirliği ile veriliyor. Programın en büyük özelliği, öğrencilerin öğrenim ücretinin tamamının kobi'ler tarafından karşılanması. Program kapsamında öğrenci haftanın dört günü bir kobi'de çalışıyor ve orada bir bilişim projesi gerçekleştiriyor. Ayrıca öğrencilere bu çalışmalar karşılığında 150 dolar aylık veriliyor.

Bahçeşehir Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Ruhi Kaykayoglu bu programa hem tezli hem de tezsiz olarak katılmanın mümkün olduğunu söylüyor. Öğrenci tezsiz olarak katılmak isterse, 40 krediyi tamamlaması ve bir proje geliştirmesi gerekiyor. Bölüm bir sene üç sömestreden oluşuyor. Bilgi Teknolojileri Yüksek Lisans Programı öğrenim ücreti 3000 dolar. Aylık olarak taksit yapılabiliyor. Başarılı öğrencilere burs veriliyor. Teknoloji Yüksek Lisans Programı'nın tamamı burslu olarak veriliyor. Bilgi Teknolojileri Yüksek Lisans Programı'nın ikinci yılı. Teknoloji Yüksek Lisans Programı bu sene başlamış. →

Ön Şartlar	Toplam Harç	Burs / Taksit Olanağı	Başvuru Tarihi	Doktora İmkanı	Karakteristik Dersler
Mühendislik lisansı/İngilizce	8.5 milyar TL	Üç taksit	21 Nisan 22 Ağustos	Evet	Linux, Mysql, C, C++, Java, Php, Javascript, Perl
Mühendislik/ Eczacılık lisansı/ İngilizce TOEFL 190 /LES 45	9 bin dolar	Burs yok/Üç taksit	2 Haziran 2003 - 15 Ağustos 2003	Evet	C++, Java, MySQL, SQL2000, Oracle, .NET, XML, WML, WAP, Linux, Win2000
Mühendislik/Eczacılık lisansı/İngilizce	7.5 Milyar TL	Burs yok/Ödemeler sömestre başında	web sayfasında	Evet	Java, C, C++, Network, Linux, Oracle, Mysql, Windows tekn.
Mühendislik lisansı/ İngilizce	Henüz belli değil	Burs ve taksit var	2004 Haziran	Evet	Henüz belli değil
Mühendislik lisansı/ İngilizce(TOEFL)	3000 dolar	Burs ve taksit var	Haziran ayı sonuna kadar	Evet	Programlama, Veritabanı yönetimi, Elektronik, Yazılım Müh.
Mühendislik lisansı/ İngilizce(TOEFL)	7 bin USD	4 farklı burs olanağı	Ağustos sonu Eylül ikinci haftası	Hayır	Java, C, C++, Multimedya Systems and Applications, Information Security, E-Ticaret,
Mühendislik lisansı /İngilizce TOEFL:223- KPDS:85/LES:50/ Lisans2.5+	4500 dolar	peşinat+6 taksit/istek mezunlarına yüzde 20 indirim	Güz döneminde belirlenecek	Evet	Bilgisayar ve dosya organizasyonu, ileri bilgisayar matematiği, hesaplama teorisi,işletim sistemi tasarımı, ileri bilgisayar mimarisi

Toplamda 20 öğrenci alınan bölümün temel amacı ve misyonu sektöre bilgi teknolojileri alanında nitelikli eleman kazandırmak. Teknoloji Yüksek Lisans Programı ise kobi'lere mühendis istihdam ettirme kültürü aşlamayı hedefliyor. Teknoloji Yüksek Lisans Programı'nı benzerlerinden ayıran temel fark, tamamen burslu olması ve program dahilinde bir Kobi'de çalışma imkanı sunması. Öğrencilere sağlanan olanaklar neler? Her öğrenciye bir PC düşüyor ve öğrenciler üniversitenin kütüphanesinden faydalanabiliyorlar. Bitirenlere aynı bölümde doktora yapma şansı tanınıyor.

Geleceğinize ışık tutun

Bundan dört yıl önce, yani 1999 yılında Türkiye'de Enformasyon Teknolojileri Bölümü'nü ilk kuran üniversitelerden biri olan Işık Üniversitesi, bu bölüme bağlı olarak, üniversitelerin lisans programlarından birinden mezun olan herkese IT yüksek lisansı yapma şansını tanıyor. Üniversitede lisans programı hem tezli hem de tezsiz olarak yapılabilir. Tezsiz yüksek lisans programını tercih edenler, 30 kredilik (10 ders) ders almak, tezli yüksek lisans programını tercih edenler, 24 kredilik ders almak zorunda. Programının toplam süresi ise 4 yarıyıl (diğer bir deyişle 2 yıl).

Konu hakkında kendisinden bilgi aldığımız Işık Üniversitesi Enfor-

»Geleceğin inşaat mühendislerini teknoloji eğitimimizle yetiştiriyoruz«

İTÜ PYM Genel Müdürü Dr. Atilla Dikbaş

masyon Teknolojileri Bölüm Başkanı Prof. Dr. Ergül Akçakaya, bu programın öğrenim ücretinin 7 bin dolar olduğunu ve ücretin 4'e bölünüp, her yarıyıl başında alındığını, ayrıca bölüm için indirim ve burs olanaklarının da olduğunu belirtiyor. Işık Üniversitesi'nde Enformasyon Teknolojileri Yüksek Lisans Programı, iki yıldan beri mevcut ancak henüz hiç mezun vermemiş. Ortalama olarak yılda 20 öğrenci alan bölümün temel amacını ise Akçakaya şöyle açıklıyor: "Bilgisayarların ve internet uygulamalarının hızla gelişmesi sonucunda bilişim alanında yetişmiş insan gücü açığı ortaya çıkmıştır. Bu açığı hızla kapatmak amacıyla üniversitemiz de, üzerine düşen görevi yerine getirmek üzere, IT alanında hem lisans hem de yüksek lisans programlarını başlatmıştır. İnsan gücü ihtiyacının karşılanması yanı sıra, bu konuda gelişmeleri aktarmak ve gelişmelere katkıda bulunmak için, bir araştırma ortamının oluşmasını sağlamak önemli görevlerimizden biridir. Unutmamak gerekir ki, enformasyon teknolojileri artık sadece iş alanlarından biri değil; kendisi, işin yapıldığı or-

tam haline de gelmiştir". Bölümlerinde yüksek lisans programının yanı sıra, ayrıca, Enformasyon Teknolojileri lisans programı ve Yönetim Bilişim Sistemleri (Management Information Systems) lisans programı adı altında iki tane lisans programının da bulunduğunu söyleyen Akçakaya, bölümlerinin Türkiye'de IT lisans programı olan ilk ve tek bölüm olduğunu söylüyor.

Yüksek lisans öğrencilerine dersler, akşam 18-21 arasında veriliyor. Ayrıca bölümde çok özel bazı derslerin, "e-learning" yoluyla üniversitenin anlaşmalı olduğu ABD'deki üniversiteden alınma imkanı bulunuyor. Bölümden mezun olan öğrencilerin şu an için doktora programı yok. "IT'de doktora programı açmak için, bölümün mezun vermesi beklenmektedir" diyen Akçakaya, "Şu an için IT yüksek lisans programını bitirenler, üniversitemizin diğer bölümlerinin doktora programına başvurabilecekleri gibi, diğer üniversitelerin ilgili bölümlerinin doktora programına da başvurabilirler" diyor.

Bilgisayar mühendisi misiniz?

Yeditepe, Marmara, Boğaziçi ve Ege üniversitelerinde ise IT odaklı tezsiz yüksek lisans programları henüz yok. Bu üniversitelerde genelde bilgisayar mühendisliği yüksek lisans programları mevcut. Bu bölümlere de zaten çoğunlukla bilgisayar mühendisliği lisans eğitimi almış olanlar başvurabiliyor. Elbette biraz önce tezsiz yüksek lisans bölümlerini tanıttığımız çoğu üniversitenin de bilgisayar mühendisliği yüksek lisans programları mevcut.

Eğer bir bilgisayar mühendisiyseniz ve IT konusunda yüksek lisans yapmak istiyorsanız, elinizi çabuk tutun. Zira kayıtlar başladı. Tabii elinizde LES sonuç kağıdınızın olması gerekiyor. Yani şu ana kadar LES sınavına girmemişseniz çok geç. Fakat LES sınavına geçtiğimiz iki yıl içinde girmişseniz onlar da iki yıl boyunca geçerliliklerini koruyorlar.

Yeditepe Üniversitesi Bilgisayar Müh. Anabilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Şebnem

Baydere, sadece tezli yüksek lisans programlarının olduğunu belirterek, "Bölüme katılmanın ana şartları mühendislik temeline sahip olmak. Bir yıllık bilimsel hazırlık programı ile lisans düzeyindeki eksikliklerini tamamlayabilecek düzeyde olmak gibi şartlar aranırken LES puanının minimum 50 olması gerekiyor" diyor. Program, bilimsel hazırlık hariç 24 kredi (8 ders), seminer ve tez çalışmasından oluşuyor.

Bilimsel hazırlık maksimum 2 Dönem (Gerekli ise), Yüksek Lisans Programı ise 2 dönem ders ve 2 dönem tez olarak planlanmış. Gerekli durumlarda yönetim kurulu kararı ile maksimum 2 dönem uzatma da verilebiliyor. Benzerlerinden ayıran temel farkı, piyasanın ihtiyaçlarına göre eleman yetiştiren bir teknoloji eğitimi programı olmaması. Bölümde henüz doktora eğitim verilmemesine karşılık, doktora programının Güz 2003 ya da Bahar 2004 döneminde başlaması planlanıyor. ■

IT Business Weekly, www.itb.com.tr

K Ü N Y E

Yayın Koordinatörü Gökhan Sungurtekin, sgokhun@chip.com.tr
(Sorumlu Yazı İşleri Müdürü)

Genel Yayın Yönetmeni Ufuk Yamankılıçoğlu, uyaman@chip.com.tr

Yazı İşleri Şefi Mahmut Karslıoğlu, mkars@chip.com.tr

Haber Merkezi Cem Şancı, cemsanci@chip.com.tr

Yazı İşleri Kadir Tuztas, ktuztas@chip.com.tr
Hakkı Alkan, alkan@chip.com.tr
Murat Karslıoğlu, muratk@chip.com.tr

CHIP Test Merkezi Şahin Ekşioğlu, esahin@chip.com.tr
Ecevit Biktım, ecevitb@chip.com.tr

CHIP CD Korcan Meydan, korcan@chip.com.tr

CHIP Online Aytun Çelebi, aytun@chip.com.tr

Redaksiyon Sevda Kılıç, sevda@chip.com.tr,
Barış Alkim, balkim@chip.com.tr

Katkıda Bulunanlar Ozan Ali Dönmez, Garo Antikacıoğlu,
(MM) Markaus Mandau, (TB) Thomas Baur, (DW)
Daniel Wolff, (MS) Muchail Suck, (RF) Roland
Freist, Buğra Henden, IT Business Weekly

Görsel Yönetmen Gökhan Koç, gokhank@chip.com.tr

Grafik Asistanı Dilek Kırca

Genel Müdür Hermann W. Paul

Genel Müdür Yardımcısı Beste Özerdem

Finans Müdürü Aylin Aldemir

Pazarlama Müdürü Güler Okumuş

Halkla İlişkiler Müdürü Özlem Cenker

Pazarlama Sorumlusu Ayten Çar

Abone Satış Müdürü Asu Bozyayla

Abone Servisi Ayten Akgüre, Ebru Cinek

Dağıtım Müdürü Cem Cenker

Dağıtım Asistanı Mehmet Çil

Üretim Koordinatörü Turgay Tekatan

VOGEL Yayıncılık Gökhan Sungurtekin
Ltd. Şti. Adına Sahibi

VOGEL MEDYA YAYIMCILIK REKLAM GRUBU

Satış Müdürü Gülcan Bayraktar, gulcanb@vogel.com.tr

Market Sorumlusu Yeliz Koyun, kyeliz@vogel.com.tr

Reklam Trafikeri Aynur Kına, aynur@vogel.com.tr

Renk Ayırımı- Film ve Baskı ASIR Matbaacılık Ltd. Şti.
Demirbaş Sokak. No:4 Oto Sanayi
4.Levent - İstanbul Tel:(212) 283 84 38

Dağıtım BİRYAY A.Ş.

VOGEL Yayıncılık Ltd. Şti:

Mevlüt Pehlivan Cad. Vefa Bayırı Sok.
Gayrettepe İş Merkezi B Blok 34349
Gayrettepe/İstanbul
Telefon: (212) 217 93 71, Faks: (212) 217 95 32
Abone Faks: (212) 217 94 23
Abone web: http://abone.vogel.com.tr

VOGEL MEDYA YAYIMCILIK A.Ş.'NİN DİĞER YAYINLARI

► **LEVEL**
Türkiye'nin bir numaralı oyun dergisi
www.level.com.tr

LEVEL

► **IT BUSINESS WEEKLY**
Profesyonel yöneticinin güvenilir IT rehberi
www.itb.com.tr

IT-BUSINESS
WEEKLY

► **WINDOWS & .NET MAGAZINE**
IT profesyonellerinin yatırım ve çözüm kaynağı
www.winnetmag.com.tr

Windows
& .NET MAGAZINE

► **HERKES İÇİN BİLGİSAYAR**
Yeni başlayanlar için bilgisayar ve internet
rehberi

Bilgisayar

► **www.internetimiz.com**
Bilgisayar, kitap, sinema, müzik, haber...

Internetimiz
com

REKLAM İNDEKSİ

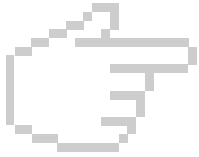
AMD	49	MITSUMI	41
BALKAN	107	MSI	55-57
BAYER	133	MYNET	189
BEKO	63	NETSOFT	129-165
BİLGE ADAM	75	NOKIA	27
COMPEX	105	PANCOM	87
ÇÖZÜM	83	PHILIPS	13-29- A.K.
EKSA	33	SAKARYA	157
EKSEN	18 -19- 31	SAMSUNG	79-93
EMN	121	SBS	73
ESCORT	67 - 85	SHOW RADYO	103
GOLD	45	SÜRAT	A.K.İ.
GOLDAŞ	14-15	TELLİOĞLU	95
HIZLI SİSTEM	47 - 69 - 71	TUNÇMATİK	135
HP	53	TURKCELL	25
İBM	112-113-114-115	TÜRK TELEKOM	Ö.K.İ.
İTERPRO	149-151	UNİSER	125
KOYUNCU	11	VEGA	23-117
MARKET	182-183-184-185-186-	VERİKON	127
	187-188-189-190-191-192	VISIONS	81-155
MASTERCOM	137	XEROX	17
MEGAVİZYON	7-123-163		

DÜNYADA CHIP

► CHIP'in yayınlandığı diğer ülkeler:

Endonezya	Hindistan	İtalya	Almanya	Çek. Cum.	Çin
Romanya	Rusya	Singapur	Macaristan	Malezya	Polonya
Tayland			Slovakya Cumhuriyeti	Ukrayna	Yunanistan

Merkezi Almanya'da bulunan ve Almanya'nın en çok satılan aylık bilgisayar dergisi olan CHIP, Türkiye ile birlikte 17 ülkede yayınlanmaktadır.

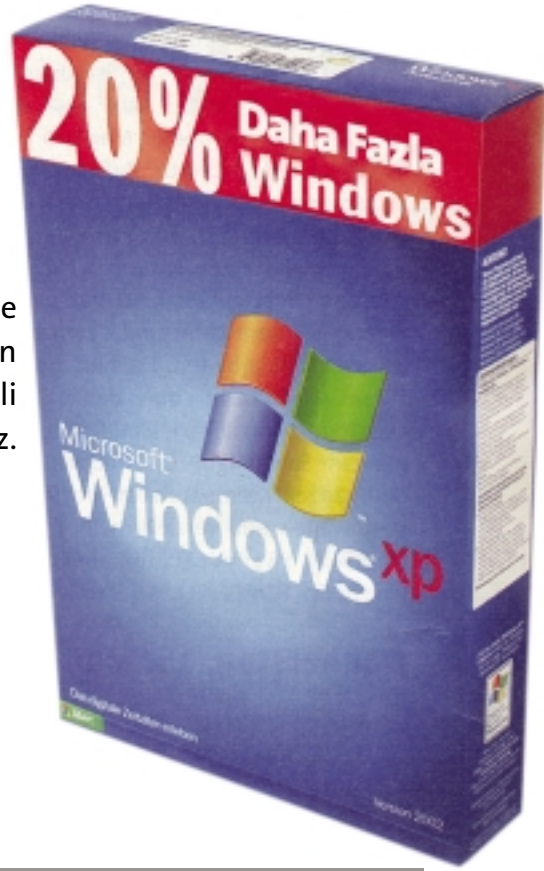
CHIP'TE GELECEK AY

EYLÜL 2003

Ücretsiz Araçlar

Windows CD'sindeki Gizli Hazine

Windows dünyası büyüktür. Öyle ki, bilgisayar kurtları bile işletim sisteminin kıyısında köşesinde gizlenmiş hazinelerin yerlerini bilmezler. Yol göstericimizle Windows'un gizli hazinelerini gün ışığına çıkarabilirsiniz.

Donanım

İnce Ayarla Tasarruf

CHIP'ten ince ayar konusuna farklı bir yaklaşım: Vereceğimiz ipuçları PC'nizi son sürat çalıştırmak yerine, size iyi performansı nasıl daha ucuza alabileceğinizi gösterecek.

Yazılım

Abandonware

DOS altında çalışan Norton Commander'ı veya PC Tools'u hala anımsatabiliyor musunuz? O zaman doğru yerdesiniz. Dijital geçmiş, sandığınızdan da yakın; CHIP, eski efsaneleri nasıl hayata döndürebileceğinizi açıklıyor.

Diğerleri

- **Kablosuz Teknolojiler**
Wireless LAN ve Bluetooth büyüteç altında
- **Serial ATA**
Disklere seri arabirim dopingi
- **Test: CD Yazıcılar**
Piyasadaki en hızlı yazıcılar testte

WINDOWS & .NET MAGAZINE Ağustos 2003

Veri Depolama Rehberi

SAN ve NAS: Müthiş birliktelik: Ağınızda SAN ve NAS çözümlerini beraber kullanarak en iyi veri depolama çözümüne ulaşmanız olası
Sanal Disk Servisi: VDS Değişik üretici firmaların ürünlerini tek bir arabirimde yönetmek için faydalı araçlar ve yardımcıları sunuyor.

Yatırım Rehberi: Blade sunucular • **Sorular & Cevaplar:** Uzman tavsiyeleri • **Uzaktan Yönetim Yazılımları:** Sorunları uzaktan giderin
Yazılım İnceleme: Windows Sharepoint Services 2003

Abonelik için <http://abone.vogel.com.tr>

